הארץ

1.10 ש"ח יום ו' ד' בתמוז תשמ"ו, 11 ביולי 1986 VOL. 68/20427 JULY 11 1986

הקול קול ישראל והידיים ידי ינון

"קול ישראל" החוגג בימים אלה יובל להקמתו אמור לשמש כתחנת-רדיו הממלכתית אך אינו נוהג כך בפועל. מוטר הוא מרבה להשמיע קולם של חוגים דתיים שונים, העוס־קים גם, לעיתים, ובכלי שיו"ר הרשות יטרוח למנוע זאת, בהסתה נגד מוסדות ואישים חילוניים. מאידך מנע יו"ר הרשות, מיכה ינון, את הופעתו של עו"ד חי־לוני בתכנית "חבר מכוכב אחר" רק בשום שהוא עוסק בהסדרת נישואין אזרחיים. על יו"ר הרשות לדעת ועל חברי הועד המנהל לזכור הקול הוא קול ישראל ויש בו מקום לכל הדיעות הלגיטימיות בישראל.

שינוי מפלגת המרכז

המחבלים שנהרגו ליד הגבול תכננו פיגוע־מיקוח בנהריה

ספינת דבור הבחינה בסירת גומי עם 4 מחבלים אך זו הצליחה להגיע לחוף ולנהל קרב עם כוח צה"ל אשר הוזעק למקום

סמ"ר גיא בן דב יובא היום למנוחות; סמל מנצור יוסף רהאל נקבר אתמול ● 9 נפצעו ● חיל האוויר הפציץ בעין חילווה ● החזית העממית לשחרור פלשתין של ג'ורג' חבש נטלה האחריות

חייל צה"ל בודק את גופות המחבלים שנהרגו אתמול לפנות בוקר בקילומטר צפונית לראש הנקרה (תצלום: ירון קמינסקי)

מאת ראובן פדהצור ובנחם הורוביץ כתבי "הארץ"

המחבלים, אשר נהרגו אתמול בהיתקלות עם כוח צה"ל כמה מאות מטרים צפונית לראש הנקרה, התכוונו להגיע לפיגוע־מיקוח בנהריה. כך הרמטכ"ל אמר אמש, כי נמנעה פעולה קשה מאוד נגד יישוב אזרחי, שלא ברור מהו.

כיצדם התגלתה לפנות בוקר. ספינת דבור, שהיתה באזור, התקרבה לאזור, ופתחה באש לעבר סירת הגומי. המחבלים מיהרו לנחות על החוף, צפונית לראש הנקרה, ומצאו מסתור בחוף המבותר המסולע.

בינתיים הוזעק למקום כוח. החיי־לים נתקלו בנבכת אש ראשונה שנורתה על ידי אחד מארבעת המחבלים, שמצא מסתור במקום

(סוף בעמוד 2 טור 4)

שמיר: ניסיון החדירה באמצע הוויכוח המרגיז על השב"כ הוא תזכורת מהטרור

"עלינו לרכז מאמצים נגדו ולא במלחמת אחים; אולי זה יפקח את עיני המתעקשים לבחוש במים עכורים" ● פרס: הטרוריסטים לא מכבדים חוק

(עו). ממלא מקום ראש הממשלה יצחק שמיר אמר אתמול, כי ניסיון החדירה של חוליית המחבלים ליד ראש הנקרה, שארע באמצע הוויכו־חים הנרגזים בפרשת השב"כ, הוא תזכורת־דמים מאנשי הטרור הערבי, כי הם ממשיכים במלחמתם נגד קיומנו.

בהופיעו בפני ראשי הישיבה "יוניברסיטי" במלון המלך דוד ביר־ושלים אמר שמיר: המסר ברור. הטרור הערבי ממשיך את מאבקו נגדנו ועלינו לרכז מאמצים נגדו ולא במלחמת אחים המכוונת נגד הלוחמים על הבטחון. אולי זה יפקח את עיני האנשים המתעקשים לב־חוש במים העכורים.

ראש הממשלה שמעון פרס אמר אמש בנאומו בפני 250 צעירי ועידת העצמאיים כי "מטוסינו פגעו בב־סיסי מחבלים בצידון משום שאנחנו מעריכים שהמחבלים שבאו לראש הנקרה הגיעו משם".

פרס הוסיף: ישראל יותר מכל מדינה אחרת בעולם השכילה להלחם בסחרור מלחמה של יום ולילה ולשבש את מטרותיה. צה"ל עשה עבודה נהדרת ומנע אסון כבד. אנו נמצאים במלחמת טרור, כאשר הטרוריסטים לא מכבדים שום חוק ופוגעים בנשים וטף.

חיל הים הזהיר: צפוי פיגוע מהים

מפקד החיל: זו חזית שקשה לחסום ● לפתח לג'יבריל ולחבש זרועות ימיות ● האימונים מתקיימים בלוב אלג'יריה ותימן

המחבלים השתמשו בסירת גומי עימה ניתן להפליג מכל נקודה תוך התחמקות מאמצעי הגילוי

מאת ראובן פדהצור

גורמים צבאיים לא הופתעו מנס־יון לבצע פיגוע בדרך הים. לפני פחות משבועיים הזהיר מפקד חיל הים, האלוף אברהם בן־שושן, כי צפוי גל נסיונות פיגוע בדרך הים על ידי ארגוני הטרור הפלשתינאים. זאת מאחר והחזיתות האחרות הפכו סגורות במידה רבה לחדירות חוליות. את החזית הימית קשה לחסום באופן הרמטי, לפיכך שמים לאחרונה הארגונים הפלשתינאים את הדגש על האימון הימי. בולט בנושא זה ארגון הפתח.

גם ארגונים אחרים מקיימים זרוע ימית צבאית. כך ארגוניהם של ג'יבריל וחבש. הפלשתינאים מש־משים לצורך אימונים גם בבסיסים ימיים שהועמדו לרשותם בלוב, אלג'יריה, תימן ומדינות נוספות.

נראה כי החוליה שניסתה לחדור הפעם השתמשה בשיטת "החשש הישיר". כלומר יציאה מאזור דרום לבנון באמצעות גומי ושייט דרומה, קרוב לחוף, בנסיון להתחמק מא־מצעי הגילוי של צה"ל. סוג פעולה כזה אינו דורש שימוש בנמל או במעגן מאורגן, ולמעשה אפשר לצאת מכל נקודה על חוף הים.

קרייסקי: אני פועל לשחרר 2 נעדרי צה"ל

נפגש בווינה עם ערפאת

וינה (ע"ד). קנצלר אוסטריה לשעבר ברונו קרייסקי אמר אתמול, כי הוא בתווך למען אפשרות של חילופי שבויים בין ישראל ובנהיג אש"ף יאסר ערפאת, העשויים לכלול שני נעדרי צה"ל שנתפסו בפברואר בדרום לבנון.

קרייסקי, שהיה פעיל במספר חי־לופי שבויים בין ישראל וארגוני מחבלים, נפגש ביום שלישי בווינה עם ערפאת. כאשר נשאל אם השי־חות נוגעות גם לשני החיילים הישראלים שנלקחו בשבי בדרום לבנון, אמר לכתב רויטר: כן, הם חלק מהעניין. ביקשתי מערפאת לבדוק אצל אנשיו מי האנשים המוחזקים בידיהם, הוא אמר כי יב־דוק זאת.

צו הנשיא שמנע מכירת פצצות מצרר לא אסר מכירת הטכנולוגיה לישראל

ישראל לא תאפשר לעובדי התעש להעיד ● מסרבת למסור מסמכים

סגן שר החוץ ג'ון וייטהד: המקרה התרחש "במשפחה"; אסור לתת לפרשה לפגוע ביחסים

מאת צבי בראל שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). צו הנשיא משנת 1982, המונע את מכירת פצצות המצרר לישראל, אינו אוסר מכירת טכנולוגיה או ציוד לייצור, ולפיכך כל טענה על כך שישראל עברה כביכול עבירה על צו זה אין לה מקום.

הצו אינו מכיל כל איסור על מכירת טכנולוגיה או ציוד לייצור ולפיכך לא עברה ישראל עבירה בכך שלא ציינה כי הציוד אותו היא מבקשת לרכוש מן החברות ה־אמריקאיות מיועד לייצור פגזי מצרר ארטילריים.

עבירה אחת לכאורה

לדברי גורמים משפטיים העבירה היחידה אותה עברה ישראל לכאורה היא אי הודעה על היעוד הצבאי של הציוד אותו היא בקשה לרכוש.

ישראל הודיעה אתמול לארה"ב, כי לא תסכים לאשר לעובדי תעש למסור עדות בפני חבר המושבעים המיוחד שמונה כדי לחקור את פרשת פצצות המצרר. ישראל הו־דיעה למחלקת המדינה, כי לעובדים חסינות דיפלומטית ולפיכך אין אפשרות לחייבם למסור עדות מכל סוג שהוא.

אתמול נועד השגריר מאיר רוזן עם תת שר החוץ מייקל ארמקוסט והבהיר לו כי ישראל לא עברה כל עבירה, וכי כל מערכת ההזמנה והר־כישה של הציוד בוצע כחוק. סגן שר החוץ ג'ון וייטהד אמר אתמול, כי המקרה האחרון התרחש במסגרת היחסים "המשפחתיים" בין ישראל לארה"ב, לפיכך יש לחקור את הפרשה אך לא לתת לה לפגוע ביח־סים הטובים בין שתי המדינות.

ישראל דוחה על הסף

עקיבא אלדר, מוסר הכתב המדיני של "הארץ", מוסר כי ישראל דוחה על הסף את דרישתה של ארצות הברית להעביר לידי משרד המשפטים מסמכים הקשורים לעיסקות פצצות המצרר.

בנק ישראל: בדיסקונט העדיפו את עניינה של משפחת רקאנטי על ענין בעלי המניות

במכתב לשרים נאמר: הבנק מסר לציבור ולרשויות המפקחות דו"חות שלא שיקפו את מצבו

מאת צבי זרחיה סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק ישראל שיגר ביום רביעי לשרי הממשלה מסמך בעניין הפ־סקת כהונתו של רפאל רקאנטי בבנק דיסקונט. המסקנה החד משמ־עית, העולה ממסמך זה היא ש"הסט־יה המסורה מהנורמות של ניהול תקין של הבנק שהתגלתה ע"י ועדת החקירה אינה עומדת בקנה אחד עם מצב בו מר רקאנטי ממשיך בתפקידו".

במסמך נאמר כי הממצאים של ועדת החקירה מהווים בסיס למס־קנתו של נגיד בנק ישראל שאומר, כי "אין זה הגיוני ואף לא סביר לייחס למחוקק את הגישה שרק כאשר יציבות הבנק כבר נפגעה הלכה למעשה, יכול נגיד בנק ישראל להפעיל את סמכויותיו. הרי המחוקק שאף להעניק לרשויות המפקחות גם אמצעים למנוע פגי־עה. לכן אם סבור הנגיד על סמך העבר כי קיים חשש לגבי העתיד עליו לפעול".

עמדת בנק ישראל כי הניהול התקין של הבנק נפגע זאת בהסתמך על ממצאי ועדת החקירה שבה נקבע כי בנק דיסקונט העדיף את עניינם של בעלי מניות השליטה (משפחת רקאנטי) על עניינם של בעלי מניות אחרים. הבנק מסר לציבור ולרשויות המפקחות דו"חות שאינם משקפים את מצבו הנכון של הבנק ואין בהם גילוי נאות.

תת־אלוף נחשד בקבלת שוחד מנהגו

קיבל הלוואה בסך 4,000 ד' ● הנהג נעצר כחשוד בסחר סמים ● התיק הועבר לפצ"ר

מאת זאב יפת

נהג, חייל בשירות סדיר, של תת־אלוף ידוע בצבא הקבע, נעצר כחשוד בסחר בסמים. במהלך הח־קירה גילו אנשי מצ"ח שהנהג נתן למפקדו הבכיר בדרגת תת־אלוף הלוואה בסך 4,000 דולר.

מימצאי מצ"ח בתום החקירה מחשידים את התת־אלוף בקבלת שוחד, התנהגות שאינה הולמת קצין, פגיעה במשמעת ואחזקת כסף זר.

להגנתו טוען החשוד כי ההלוואה היתה צמודה לדולר, אך ניתנה בכסף ישראלי וכי לנהג לא היו כל טובות הנאה בגין מתן הלוואה ומ־מילא הוא חף מפשע.

התיק הועבר לפרקליט צבאי ראשי תת־אלוף אמנון סטרשנוב, אשר יקבע אם הקצין יועמד לדין בפני בית דין משמעתי או בפני בית דין צבאי. משפטנים בפרקליטות תמהים אם הקצין הבכיר ניסה להרהר מקיכ־לנהג הצעיר, בן למשפחה מרובת ילדים, סכום כסף כה גדול. הם גם מציינים שיש תקדימים בהם הוע־מדו קצינים על עבירות דומות בפני בית דין צבאי. הנושא גם עבר מבחן של בית הדין לערעורים, בו נאמר: "ככל שהסכום גדול יותר ההלוואה לתקופה ארוכה יותר והבדל הרמה הפיקודית בין המפקד והפקוד גדול יותר, צער זה חמור יותר".

בצה"ל ישנם גורמים החוששים מהשלכות הפרשה. לדבריהם ישנם גורמים המנסים, לפתות בעקיפין, להפעיל השפעה על הפרקליט הצבאי הראשי שיעביר את התיק להכרעת בית הדין המשמעתי, שסמ־כויותיו מוגבלות. הדיון בפניו אינו הליך משפטי מקובל ולרוב, אם הנ־תבע אינו יוצא זכאי בדין, הוא מקבל נזיפה. לדברי אותם גורמים, למען התדמית הצה"לית, יש ל־העביר מקרה זה אך ורק לבית הדין הצבאי, אשר פסיקתו האובייקטיבית מקובלת על כל הצדדים.

שוק ההון

תפנית חיובית

ירידה לאגרות דולריות

מאת יהודה שרוני

למשקיעים בבניות היתה אתמול רווחה לאחר שבוע מסחר בו נטו שערי הניירות הערך לרדת. השיפור באווירת המסחר בבורסה מוסבר בהערכה כי בשבוע הבא צפויים שערי המניות להמשיך ולעלות.

בשבוע הבא יפתח המסחר במניות של חברות ייהום אחזקות וחברת הביטוח איתן, המגייסות לראשונה הון מהציבור באמצעות מניות.

מגמת השחיקה בשערי אגרות החוב נמשכה גם אתמול, ותופעה המודגשת במיוחד באגרות הדולריות.

שער הדולר השחור נותר אתמול יציב, כפי שהיה במהלך השבוע האחרון.

ערך את המדור: בועז שפירא

הפרסום הפופולרי הארץ חדשות

מפורסם היום בעמודים ראה עמודים:

8א', 9א', 10א', 11א', 1ב', 2ב', 3ג', 4ג', 5ג', 6ג', 7ג', 8ג', 9ג', 10ג'

המו"מ עם האחיות – רק מהשבוע הבא

אין לחץ של פתיים בבתי החולים למרות סיום השביתה

מאת יהודית וינקלר ומיכאל גרטי סופרי "הארץ"

המשא ומתן המעשי בין אחיות בתי החולים לבין הממשלה ייפתח ביום ג' בשבוע הבא, לאחר שאתמול נערכה בין הצדדים פגישה בעלת אופי פורמלי בעיקרה.

במישור המעשי הפגישה נועדה לאפשר את שובן של האחיות לעבודה סדירה, כפי שנקבע בהסכם עליו חתמו שלשום בלילה בלשכתו של מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר. כלומר חזרה לעבודה במקביל לפתיחת המשא ומתן.

ההסתדרות הדגישה בהודעתה שהצוות שהופיע אתמול מטעם האחיות לפגישת המשא ומתן הוא "צוות אד הוק" שכן הצוות שיטול לידיו את המשא ומתן העיקרי ייקבע רק ביום א' הקרוב, במרכז הסתדרות האחיות, בו צפוי עימות חריף בין אחיות בתי החולים לבין מזכירות הסתדרות האחיות בראשות יה פדן. ראשי ההסתדרות מחפשים עדיין את הדרך של מוצא מהסבך שנוצר עם הכרזתה כשביתת אחיות בתי החולים כשביתה ייצוגית.

עם סיום שביתת האחיות אתמול בבוקר החלו בתי החולים לפעול כרגיל ומדיווחי המנהלים, שהגיעו למשרד הבריאות, התברר, כי בניגוד לחששות לא היתה התנפלות של הציבור על חדרי המיון.

גור: לא היה אף מקרה מוות בשל השביתה

"זה גובל בעלילת דם"

מאת מיכאל גרטי

שר הבריאות, מרדכי גור, אמר אתמול כי בתקופת שביתת האחיות "לא היה אף מקרה מוות כתוצאה משביתת האחיות או בגלל חוסר טי־פולים. ההתבטאויות בנושא זה של אחיות והרופאים הן חסרות אחריות וגובלות בעלילת דם". לדעתו אין תיבות פנדורה שאפשר לפתוח וכאשר ירגעו הרוחות הוא יתבע מהאחיות והרופאים שהתבטאו בנושא זה למסור פרטים מדוייקים כדי שאפשר יהיה לבדוק את המק־רים ולהטיל את האחריות על האשמים, אם יימצאו. השר גור הוסיף: אני לא אשאיר באוויר האשמות שווא.

איש שב"כ בתצהיר לבג"ץ: העלמתי מידע מזורע ובלטמן למען הביטחון

לאור התצהירים מבקש בג"ץ לשמוע עוד טענות בעניין החנינה

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ"

בית המשפט הגבוה לצדק החליט לאור התצהירים שהוגשו לו בפרשת חנינת אנשי השב"כ, כי ישמע ב־20 בחודש זה טענות נוספות בעניין החנינה. בעקבות כך יחליט אם יש מקום להרחיב את הצו על תנאי שהוצא כבר נגד המדינה, המורה לנמק מדוע לא תיחקר פרשת השב"כ ולהחילו גם על תקיפת החנינות.

אתמול הותר לפרסם תצהירים נוספים שהגישו שניים מאנשי השב"כ לבג"ץ. בין השאר נאמר בהם: לאחר הארוע המכונה פרשת אוטובוס 300, קויימו הליכי חקירה המכונים הליכי ועדת זורע וועדת בלטמן. במהלכם סייעתי לעדים לתאם עדותם על מנת להעלים חלקו של שירות הבטחון הכללי בהריגת המחבלים. בכך עברתי עבירה או עבירות על חוקי מדינת ישראל. עברתי את העבירות לצורך מילוי תפקיד ולמיטב הבנתי לקיום ביטחון המדינה. בחנינה לנשיא נאמר כי העבירות שעברתי נעברו בהוראת מפקדי. אמרתי כך לא כטענת הגנה בפני הנשיא השולל אותן עבירות אלא כנימוק למתן החנינה, ועל מנת שידע נשיא המדינה וכל אלה שדבר הבקשה יגיע אליהם כי כל מעשי ופעולותי היו לצורך מילוי תפקיד בתום לב ובאמונה.

פרס יעכב הדיון בממשלה על הקמת ועדת חקירה עד ל"הבנה" עם שמיר

פורום "שרינו" העבודה דן אמש בנושא ● שרי העבודה מעריכים: החלטה על ועדת חקירה ממלכתית תוביל לפירוקה של הממשלה

מאת עקיבא אלדר ואילן שחורי סופרי "הארץ"

ראש הממשלה שמעון פרס ינסה להגיע להבנה עם ממלא מקומו יצחק שמיר בטרם יביא להכרעה בממשלה את המלצת היועץ המש־פטי לממשלה יוסף חריש לכונן ועדת חקירה בפרשת השב"כ. פרס הוזהר על ידי משפטנים כי טובים הסיכויים שבג"ץ יורה על פתיחת חקירה משטרתית אם הממשלה לא תפעל על פי המלצת חריש לכונן ועדת חקירה משפטית. חוות דעת של חריש והשר משה שחל מתרי־עות כי חקירה כזו עלולה לחשוף פרשיות בכוונות מהעבר וה־משטרה תיאלץ לחוקרן.

ראש הממשלה שמעון פרס לא יביא ככל הנראה ביום ראשון הקרוב את נושא הקמתה של ועדת החקירה הממלכתית בפרשת השב"כ להכ־רעתה של הממשלה.

פורום "שרינו" של שרי מפלגת העבודה דן אמש, עד שעה מאוחרת, בסיכויי קבלת ההחלטה על ידי הממשלה, עתה לאחר שהיועץ המש־פטי לממשלה יוסף חריש המליץ כי יש לחקור את הפרשה בין על ידי חקירה משטרתית או חקירה ממ־לכתית סודית.

בקרב שרי מפלגת העבודה קיימת הערכה כי אם יוחלט על הקמתה של ועדת חקירה ממלכתית, חרף התנגדות הליכוד לא יהיה מנוס מפירוקה של הממשלה.

בעת מסירת הידיעה, אמש אחר חצות, עדיין נמשכה ישיבת שרי העבודה בלשכת ראש הממשלה בקריה בתל אביב.

אם הממשלה לא תסכים לוועדת חקירה יורה חריש למשטרה לפתוח בחקירה

הזהיר את פרס ושמיר: צפויות אז בקשות נוספות לחנינה מהנשיא

מאת גדעון אלון סופר "הארץ"

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש עומד לשגר בשבוע הבא לבג"ץ מכתב מפורט בו יבהיר כי יחליט להורות למשטרה לפתוח בחקירה בפרשת השב"כ. לסופר "הארץ" נודע כי חריש ינקוט בצעד זה אם הממשלה תדחה את הצעתו (שפורטה במכתב ששיגר שלשום לראש הממשלה שמעון פרס ומ"מ ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר) להקים ועדת חקירה ממלכתית־חשאית בפרשת השב"כ.

במכתב, ששיגר חריש לפרס ולשמיר, נאמר בין השאר: מסקנתי העקבית היא איפוא, כי באותו ערב שבו הבאתי המלצתי לפני השרים בהתייעצות שקדמה לשעת היודע יוזמת החנינה, כי טוב שתקום ועדת חקירה לחקירת נושאים מוגדרים בפרשה. זולת אם תקום ועדה כזו – דין הוא שחקירת המשטרה בתלונות העותרים בבג"צים תקויים כהילכתה.

ממכתבו של חריש עולה כי אם תחל המשטרה בחקירת אנשי השב"כ, שלא זכו בחנינה, הם עשויים לפנות לנשיא בבקשה לקבלת חנינה, תוך הסתמכות על התקדים של מתן החנינה לאברהם שלום ושלושה מעוזריו.

גורבאצ'וב "איננו מוציא מכלל אפשרות" חידוש היחסים עם ישראל

בפמליית מיטראן ששב ממוסקווה מבחינים ב"פתיחות חדשה" בנושא המזה"ת

מאת יואב טוקר

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). מיכאיל גורבאצ'וב "איננו מוציא מכלל אפשרות" חידוש היחסים בין ברית המועצות לישראל – הצהירו אמש אישים בפמלייתו של הנשיא מיטראן, שסיים אתמול את שיחותיו במוסקווה. עם זאת הדגישו בפמלייה הצרפתית, כי אין המדובר בכוונות "בטווח המיידי", ומכל מקום זו תהיה כרוכה בהתקדמות במגעים המזרח־תיכוניים.

במהלך שיחות גורבאצ'וב־מיטראן העלה המנהיג הסובייטי את הרעיון של "כינוס־מקדים" של חמש־המעצמות הקבועות של מועצת הבטחון לצורך הכנת הוועידה הבינלאו־מית לענייני המזרח התיכון. נשיא צרפת הודיע בשיחות, כי צרפת אינה מאמצת לפי שעה רעיון כזה של "כנס מקדים", אך התרשמותו הכללית היתה שהמנהיג הסובייטי הפגין "פתיחות חדשה" בהקשר המזרח־תיכוני.

–נשיא צרפת שב אמש לפאריס בתום ארבעה ימי שיחות בברית המועצות. מיטראן וגורבאצ'וב קיימו שלוש שיחות "מעמיקות" בארבע עיניים.

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: ממוזר הרקייה, שאיבדה את משפחתה בפיגוע בנהריה

על: הקרב עם המחבלים ליד ראש־הנקרה (עמ' 2)

★

הנשיא הרצוג: ישראל חילונית לא תוכל להתקיים (עמ' 3)

★

40% מהאוכלוסיה הבוגרת משתכרת פחות מ־400 ש' (עמ' 5)

החשוד ברצח הדיפלומט ברסימנטוב ל־4 שנות מאסר (עמ' 6)

★

7 חברי מג'אמה בעזר נעצרו בחשד הפרעה לחתונה חילונית (עמ' 12)

★

נדחתה בקשת בלס לשחרור ממעצר עד סיום ההליכים (עמ' 12)

★

מושלם יוקרתי וחסכוני VIRO מזגן רב מפוצל ששקט טל. 052-451074

שרות הארץ

מזג האוויר

(ט). הביל במישור החוף ויבש בפנים הארץ ובהרים.

ירושלים 17־30, הגולן 18־32, צפת 18־31, טבריה 22־37, נצרת 19־31, עפולה 20־33, שומרון 19־32, תל אביב 21־29, לוד 20־31, יריחו 22־39, עזה 22־29, באר שבע 17־35, אילת 25־41.

שערי הדולר

	שער הדולר	השנוי בש"ח
יציג	1.4918	−0.050
נוסעים	1.7731	−0.059
שחור	1.5800	−0.100

בגליון זה 30 עמודים בצרוף 40 עמודי מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

המבוקשים ביותר

דירות שיכון ופיתוח ברמת אביב ובגבעתיים מדוע חוטפים אותן!

כי רחוב גרונר ברמת אביב ג' וגבעת נוף בגבעתיים הם מיקומי-שיא באיזורים יוקרתיים.

כי חברת שיכון ופיתוח היא חברה ממשלתית גדולה ואמינה, הבונה על-פי תפיסה מתקדמת בבניה העולמית.

כי הדירות מפוארות בעלות תכנון מיוחד, ברמה גבוהה ובגימור משלם. לכן רק נחטפות, עשרות דירות כבר נמכרו מיד בשלב הראשון בתוך שבועות ספורים.

היום מציעה שיכון ופיתוח דירות נוספות באזורים המבוקשים ביותר.

הזדרז ופנה אל משרדי החברה לקבלת פרטים נוספים עוד היום.

הבטח לעצמך עוד היום דירה במקומות המבוקשים ביותר

גבעתיים גבעת נוף

בלב גבעתיים, במרומי הגבעה אשר בהמשך רחוב הכנסת פינת רחוב ריינס, גבוה מעל פני העיר, מתנשאים בנייני היוקרה של גבעת נוף. סמוכים לבתים דו-קומתיים הם משקיפים אל הנוף הפתוח של הסביבה היפה ביותר באיזור.

למכירה דירות-פאר של 3½, 4, 4½ חדרים.

● בנין בן 8 קומות ברמה גבוהה במיוחד של בנית-פאר ● ציפוי חיצוני של שיש (אבן נסורה) ● לובי מהודר מצופה שיש ● טלפון פנימי (אינטרקום) ● חניה ● פיתוח סביבתי מלא כלול במחיר הדירה. בכל דירה: ● שרותים כפולים ● חרסינה צבעונית ● הכנה למזגן.

10% הנחה למשלמים מלוא מחיר הדירה תוך 30 יום מההתקשרות (לפי קביעת החברה).

רחוב גרונר רמת אביב ג' / אפקה

רחוב גרונר ממוקם בצפון-מזרחה של שכונת היוקרה, ליד החוילות המודיקות של רמת-אביב ג' ואפקה, מבתיו נשקף הנוף הפתוח, והוא ספוג אוירה כפרית.

למכירה דירות-פאר של 4, 4½, 5 חדרים.

הבניינים והדירות המיוחדים ברחוב גרונר כוללים:

★ לובי ענק ומפואר ★ ציפוי שיש מרהיב ★ 2 מעליות מהירות ★ מועדון לדיירי הבית ★ אפשרות לחניה מקורה או רגילה ★ חדר עגלות ואופניים ★ מחסן מרכזי רחב-מידות ★ מטבח גדול ומפואר ★ חדרי ארונות ★ 2 חדרי אמבטיה מהודרים ★ דלת כניסה משוריינת ★ הכנה למזגן.

פרטים ותנאי מכירה: תל-אביב "בית אליהו" רח' אבן גבירול 2 פינת המאספים טל. 03-250918/9.

שיכון ופיתוח

קניה בטוחה בחברה אמינה

صكا من الاجل

המוסלמים דורשים מהעירייה להפסיק החפירות באתרים:

"האיזור שמבית אגרון ועד ממילא בי"ם — בית קברות מוסלמי עתיק"

מאת אודי ניר
כתב "הארץ"

יו"ר המועצה המוסלמית העליונה, השייח סעד א־דין אל־עלמי, דורש מעיריית ירושלים להפסיק את החפירות הנעשות באתר ממילא ובמגרש החנייה שמול בית אגרון בבירה. במסיבת עיתונאים שכינס אתמול, אמר אל־עלמי כי האזור המשתרע מבית אגרון ועד ממילא הוא בית קברות מוסלמי עתיק, וקבורים בו כמה מראשוני האיסלאם, ביניהם חברי ה"סהאבה" (מקורביו של הנביא מוחמד). לדבריו, נתגלו במהלך החפירות במגרש החניה שמול בית אגרון עצמות של מוסלמים שנקברו במקום.

וככל שמתקדמות החפירות באתר נפגעים עוד ועוד קברים. "הפגיעה בקברי המוסלמים", הוא אמר, "היא בחזקת מתקפה גלויה על המוסלמים ועל קדושיהם". לדבריו פזורים בכל השטח הנדון אלפי קברים של מוסלמים, רובם מהמאה ה־14. המועצה המוסלמית העליונה שלחה אתמול מברק לראש עיריית ירושלים, טדי קולק, ובו דרישה להפסיק את החפירות לאלתר.

(בתצלום: אנשי המועצה המוסלמית מציגים עצמות שנחשפו. צילום: רחמים ישראלי)

יועצו של ראש עיריית ירושלים לענייני ערבים, אמיר חשין, אמר אמש בתגובה, כי השטח שמול בית אגרון משמש מאז ומתמיד מגרש חנייה, ומעולם לא טענו אנשי המועצה המוסלמית העליונה, כי יש בו קברים. לדבריו לא נמסר לו על גילוי עצמות במקום במהלך החפירות, ולהערכתו העצמות שהציגו אנשי הווקף נלקחו ממקום אחר. חשין אמר, כי לפני מספר חודשים, כאשר החלו בחפירות באיזור, פנו אנשי הווקף במכתב לראש העירייה בבקשה שלא להפור במקום. עקב כך סייר שם חשין בלוויית אנשי הווקף, ובמהלך הסיור נוכחו הכל לדעת, לדבריו, כי בשטח זה אין קברים. חשין אמר, כי המקום מיועד לשמש מגרש חנייה תת־קרקעי.

המחבלים שנהרגו

(סוף מעמוד 1)

גבוה לפני חבריו. בהסתערות הראשונה נהרג המחבל הזה. שלושת האחרים פתחו באש, וזרקו רימונים. החיילים הסתערו אליהם, והרגום.

בשני השלבים של הפעולה, שנמשכו זמן ממושך, נהרגו שני חיילים, שאחד מהם גשש בדואי, ונפצעו תשעה — שניים פצועים בינונית והאחרים קל. כל ארבעת המחבלים נהרגו. ברשות המחבלים התגלו נשק ואמצעי לחימה רבים, דבר המעיד על כוונה לבצע פיגוע המוני.

אם ספינת הדבור לא היתה מזהה אותם, בתוך כרבע שעה היו מצליחים המחבלים להגיע את הספינה בישראל — אומרים מקורות ביטחוניים בצפון. הם מוסיפים, כי לאורך חופי הים בין נהריה לראש הנקרה שהים מטיילים ותופשים רבים, והמחבלים היו יכולים להיתקל בהם.

אתמול אחר הצהריים תקפו מטוסי חיל האוויר כמה יעדי מחבלים בפאתי מחנה פליטים עין אל־חלווה, דרומית לצידון. כל מטוסינו שבו בשלום. הטייסים דיווחו על פגיעות טובות במטרות. היעדים שהותקפו הם של ארגוני המחבלים פתח פלג אבו מוסה, חזית המאבק העממי והחזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין. המבנים שהותקפו שימשו מפקדות ובסיסי יציאה לפיגועים.

בתקרית נהרגו הגשש הבדואי מבצר יוסף רואחל, 24, משבט אל־היב, שהובא אתמול אחר הצהריים למנוחות, וסמ"ר גיא בן דב, 21, מרמת אפעל. הוא יובא היום למנוחות בשעה 1.00 בחלקה הצבאית בבית הקברות בקרית שאול. בקרב נפצע אנושות, ונפטר בבית החולים רמב"ם בחיפה.

שיפור במצב הפצועים

(ע). במצב הפצועים חל שיפור. אחד הפצועים כבר שולח לביתו. בבתי החולים בצפון מאושפזים שמונה פצועים. מצבם מוגדר בדרך כלל כקל ואחד מהם בינוני. הם סובלים, בעיקר, מפגיעות של רסיסים. הרופא המטפל, ד"ר אליעזר חזני, מסר, כי מדובר בפציעות שטחיות, ולאיש מהם לא נשקפת סכנה. אחד מן הפצועים נפגע בבטנו. החייל נותח והחלה התאוששות במצבו.

החיילים פונו לבתי החולים בסיוע מסוק, אמבולנסים וניידת לטיפול נמרץ של מד"א מיישובי הצפון. סגל הרופאים והאחיות בביה"ח בנהריה שיבחו אתמול את התנהגות הפצועים.

ירח טל, כתב "הארץ" בחיפה, מוסר, כי אחד הפצועים, יוסף ישראל, 19, מדימונה, סיפר לשר הבריאות מוטה גור, שביקר את הפצועים, כי נפתחה עליהם אש. "הרגשתי שלוש חבטות, ונפלתי. מאז אני לא זוכר כלום". הפצוע סיפר, כי לאחיו, רונן, תיערך מחר בר מצווה, והוא מאוד רוצה להגיע לחגיגה ולהשתתף בשמחת המשפחה. "אני מצטער, שלא אוכל לעשות זאת, ושהרסתי לכם, למשפחה, את השמחה", אמר. באמצעות קול ישראל הוא איחל לאחיו מזל טוב.

בבית החולים בנהריה סיפרו הפצועים, כי מחבל, שהסתתר מאחורי סלע, הצליח לפגוע בכוח הסיור, עד שאותר וחוסל.

"קומנדו פלשתיני־לבנוני"

דמשק (ע"ר וע"ת) — נאמר בהודעה, שפרסמה אתמול החזית העממית בדמשק. הדובר טען, כי הקומנדו נחת בקרבת נהריה.

דובר של החזית העממית אמר, כי הפיגוע נועד ליום השנה ה־14 למותו של הסופר רסאן כנפאני, חבר החזית העממית, שנהרג יחד עם אחייניתו בת ה־16, כאשר פצצה התפוצצה במכוניתו בביירות ב־1972.

ארבעים וחמישה חיילים ישראלים נהרגו, או נפצעו, בקרב, שנמשך יותר משש שעות — הודיע אמש באסם אבו שריף, מנהיגי "החזית העממית לשחרור פלשתין".

עוד נאמר בגילוי הדעת, שפרסם שריף, כי "פעולה משותפת זו מבשרת על הסלמת המאבק המזוין בתוך האדמות הכבושות, והיא גם משקפת את חיזוק הקשרים המקודשים בדם בין הלאומנים הלבנונים ללוחמים הפלשתינאיים".

עוד נמסר, כי מחר תוציא החזית העממית עלונים, שיתארו את מהלך הקרב, ובהם תצלומים ארבעת "הגיבורים".

הוסקו מסקנות ראשונות

אלוף פיקוד הצפון אלוף יוסי פלד אמר, כי בעקבות התקרית אתמול בדרום לבנון אין כל צורך לבצע שינויים בסיסיים בתפיסת הביטחון בדרום לבנון. יחד עם זאת, ייתכנו שינויים מקומיים בכל הקשור להיערכות של צה"ל. אלוף פיקוד הצפון, שביקר במקום האירוע, אמר, כי המערכת פעלה בצורה הנכונה ביותר וכי תגובת חיילי צה"ל היתה מהירה, תוקפנית ועירנית.

אלוף פלד אמר, כי המחבלים, שאינם מצליחים באחרונה לפגוע בישראל דרך היבשה מנסים צורות ושיטות אחרות, כאשר הניסיונות האלה לפגוע בישראל יימשכו אפילו שאזור הביטחון עצמו יהיה שקט. האלוף אמר, כי כבר הוסקו מסקנות ראשונות מניסיון הפיגוע, והתוצאות ייראו בשטח.

הגשש הובא לקבורה

(ע). מאות נכבדים בדואים מכל הארץ הגיעו אתמול אחר הצהריים לטקס ההלוויה של סמל מבצר יוסף רואחל, 24, שנהרג בתקרית, בכפר פרוש רומנה בגליל. בין הבאים נראו גם חבריו מצה"ל ואנשי משמר הגבול, ששירתו אתו בעבר.

על קברו ספד לו נציג הכפר, שאמר, כי מותו הוא נדבך נוסף לחיזוק "ברית הדמים" בין ישראל לבדואים. "נקווה, שהפעם זו תהיה גם ברית חיים", אמר. בבית הקברות שבכפר נטמנים לא מעטים, שנפלו במלחמות ישראל ובפעולות תגמול מאז 1948.

מבצר יוסף רואחל גויס לצה"ל כגשש, לפני ארבע שנים, ושירת בצבא הקבע. הוא הניח אשה בהריון וילדה בת שנתיים.

שוד במלטשת יהלומים בת"א

(ע). שודדים רעולי פנים ומזוינים שדדו אמש מלטשת יהלומים ברחוב המקצוע בתל אביב.

נאשם בריגול לטובת בריה"מ: חשבתי שריגלתי למען ישראל

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ההגנה במשפטו של החשוד בריגול, ג'רי ויטוורת', טענה כי העובדה שהוא חשב שריגל למען ישראל מספיקה כדי לזכותו.

בתחילת השבוע קבע השופט המחוזי כי על התביעה במשפט זה להוכיח שויטוורת' ידע שהוא מוכר את המסמכים הסודיים לברית המועצות ולפיכך גרם נזק לארה"ב. העובדה שחשב שריגל למען ישראל עשויה לזכותו מאשמת ריגול.

ויטוורת' נאשם כי כבר במסגרת רשת המרגל ג'ון ווקר מסר מסמכים סודיים של הצי האמריקאי לסובייטים. ווקר שהעיד במשפט מסר כי הצליח לשכנע את ויטוורת' למכור לו את המסמכים מכיון ש"אמונתו של ויטוורת' בבני אדם ומשום הסימפטיה שלו לישראל". ווקר סיפר כי ניצל את הסימפטיה הזאת כדי לקבל מויטוורת' את המסמכים.

לוי פוסל האפשרות של בחירות מוקדמות

מאת אילן שחורי
כתב "הארץ" לענייני מפלגות

סגן ראש הממשלה ושר השיכון, דוד לוי, פסל אמש אפשרות לקיומן של בחירות מוקדמות וטען, כי על מפלגת העבודה לקיים את חלקה בהסכם הקואליציוני לאחר שהליכוד עמד בכל פרטי ההסכם.

לוי, שדיבר בוועידת סניף דרום תל אביב של תנועת החרות, אמר, כי פוקדות כיום את תנועת החרות בעיות קשות גם מבחוץ וגם מבפנים. "חובה ממלכתית ותנועתית מוטלת עלינו שהרוטציה תקויים ואל ידובר ברגע של חולשה על תרבניות להקדים את הבחירות. אין זה מן התבונה שידובר על בחירות מוקדמות. אנו קיימנו את חלקנו ועל הצד השני גם לקיימו. צריך להתלכד למען מימוש הרוטציה. ממשלת האחדות נחוצה לעם", אמר לוי.

לוי, שהתייחס גם לוועידת תנועת החרות, אמר, כי מי שמביא לדחיית המושב השני של ועידת תנועת החרות נושא על גבו אחריות כבדה מאוד, מחליש את התנועה ומחליש נושאים לאומיים שהתנועה צריכה לעסוק בהם.

ישראל בחצי הגמר בכדורסל בספרד

גברה על קובה 88 — 78

מאת מיכאל קרנן
שליח "הארץ" לספרד

אל פרול (מיוחד ל"הארץ"). נבחרת ישראל הבטיחה אמש את הופעתה בשלב חצי גמר אליפות העולם ותשחק ביום ראשון בשעה 9 בערב (שעון ישראל) בברצלונה נגד ספרד.

זאת אחרי תצוגת כדורסל מרשימה לעיני 4,000 צופים נלהבים שסידרו את הנבחרת שלנו בדרכה לניצחון 88 - 78 על נבחרת קובה לאחר יתרון במחצית 45 — 32.

ישראל הובילה כל הדרך בהפרשים שהגיעו עד ל־17 נקודות וידעה גם בדקות האחרונות הקשות — אחרי יציאה של מרסר בחמש עבירות 3 דקות ו־42 שניות לסיום — לא לאבד את הראש ולשמור על היתרון עד לסיום.

ישראל סיימה איפוא במקום השני בבית ב' אחרי ברית־המועצות. שתי הנבחרות הללו יחד עם קובה עולות לשלב הבא. העובדה המשמעותית ביותר, ישראל מגיעה לברצלונה עם ניצחון לזכותה.

לנבחרת ישראל קלעו: ג'מצ'י 27, מרסר 19, ברקוביץ' 13, לאסוף 12, ליפין 8, שפע 6, גורדון 3.

לנבחרת קובה הרבו לקלוע: פרס 19, מוראלס 16, לוסאס 13.

שפטו: גרבץ' (יוגוסלוויה) ווילבר (קנדה).

זכו בפיס

בהגרלת רב־פיס מצטבר של מפעל הפיס מס. 28/86 שהתקיימה ביום 10/07/86 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 160,000.00 ש"ח זכה המספר 173348.

כיוון המזל לא עלה בגורל הפרס המצטבר בסך 180,000.00 ש"חים עובר לשבוע הבא. מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 430,000.00 ש"חים (כולל צבירה).

בסך 10,000.00 ש"ח זכה המספר: 114477.

בסך 4,000.00 ש"ח זכו המספרים: 339714 582732.

בסך 250.00 ש"ח זכו המספרים: 006402; 053185; 088026; 177872; 198815; 221873; 263319; 296751; 434686; 471675; 517725; 530028; 543143; 571424; 576874; 589948; 626226; 660297; 678820; 689199; 696430; 736086; 772679; 782708; 784280; 785105; 798409; 845730; 854230; 859690; 863035; 897019.

בסך 120.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 3614; 6343.

בסך 20.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 471; 567.

בסך 12.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 286; 329; 390.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 9 זכו בסך של 2.00 ש"ח.

בסך 4.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 024; 089; 152; 196; 260; 303; 304; 314; 335; 341; 349; 481; 503; 578; 594; 620; 710; 716; 718; 769; 851; 856; 867; 915; 922; 963.

בסך 2.00 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 00; 90; 20; 21; 23; 25; 28; 35; 42; 54; 58; 60; 63; 64; 72; 75; 77; 78; 79; 80; 83; 87; 89; 94.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

ראיתי שמעתי

חילופי גברי בוועדה לבחירת שופטים

בוועדה לבחירת שופטים, המנהלת את דיוניה בחשאיות רבה, הרחק מעיני התקשורת, עומדים להתבצע בקרוב חילופי גברי. במקום שני שופטי בית המשפט העליון אהרן ברק ומשה בייסקי, יצורפו עתה לוועדה השופטים דב לוין ושלמה לוין, שיחד עם נשיא ביהמ"ש העליון מאיר שמגר, ייצגו את הרשות השופטת בוועדה בת תשעה החברים שבראשה עומד שר המשפטים יצחק מודעי. מאז נכנס מודעי לתפקידו, קיימה הוועדה לבחירת שופטים רק שתי ישיבות.

נ.ארם

חתימה נוגעת ללב של ליאונרד ברנשטיין

כשמנצח כמו ליאונרד ברנשטיין מחליט להעניק חתימה לנגן בתזמורת כמו סטנלי ספרבר, הוא עושה זאת קרוב ללב ככל האפשר. השניים נפגשו בקונצרט הפתיחה של פסטיוואל האמנות היהודית־נוצרית בגרמניה, בניצוחו של ברנשטיין. בסיום הקונצרט היה "לני" המוקף מעריצים ואוהדים, נרגש במיוחד כשגילה את המנצח הישראלי שחיכה לו בצד בסבלנות. מעודד? את סטנלי ספרבר ניגש אליו, ובספונטניות האופיינית לו פרק את כפתורי חליפתו של ספרבר וחתם את שמו לאורך כל החולצה הלבנה של ספרבר, אותה קנה במיוחד לכבוד הקונצרט הנוכחי.

ספרבר, המשמש כמנהל מוסיקלי של התזמורת הסימפונית חיפה, ניצח על התזמורות והמקהלה של העיר ביצירות מאת ברוקנר, מנדלסון ומוסיקה עממית ישראלית בפסטיוואל בעיירה אוטוברין שליד מינכן. הביקור של בוריה נכה באירוע ורשתות הטלוויזיה של גרמניה, איטליה וארה"ב כיסו את הפסטיוואל.

תושבי אוטוברין ידועים כאוהדי ישראל, ומדי שנה הם חוגגים את יום העצמאות הישראלי במצעד ססגוני.

ירח טל

הסכם בין סוכנות החלל הצרפתית וישראל

במעמד שגריר צרפת הוצא, ז'אק דוסון, נחתם אתמול הסכם בין המרכז לחיזוי טכנולוגי שליד אוניברסיטת תל־אביב וסוכנות החלל הצרפתית. חתימת ההסכם תאפשר למרכז, שבראשו עומד אברהם טל, לספק לקהיליות המחקר בארץ ולמתכנני פרויקטים הנדסיים ישראליים מיפוי משאבים טבעיים ומיפוי טופוגרפי של כדור הארץ שצולם על־ידי הלוויין "ספוט" ששוגר לחלל על־ידי סוכנות החלל הצרפתית.

המרכז לחיזוי טכנולוגי משמש כיועץ מדעי של הסוכנות הישראלית לניצול החלל, הפועלת במסגרת משרד המדע והפיתוח.

ע.ר.

נפטרה עליזה הולדהיים

השבוע הלכה לעולמה בשיבה טובה עליזה הולדהיים, מי שהיתה כתבת האופנה של "הארץ" בין השנים 1948—1963. הולדהיים, ילידת גרמניה, עלתה ארצה עם בעלה, סופר וחבר ההסתדרות הציונית, ב"הארץ" הולדהיים, ובתושיה שאיפיינה את נשות המהגרים באותן שנים, החלה כותבת על אופנה. האשה המשכילה, שכתבה את כתבותיה בגרמנית, היתה גם מכינה סטודנטים לבחינות בלטינית. בנם של הזוג הולדהיים, תיאודור הולדהיים, היה מלחין מחונן, מתימטיקאי, פיסיקאי ומחנך בבית אלפא. גם הוא נפטר לפני שנים אחדות.

ע. שרשון

10,850 איש נענו לקריאה והתלמדו להיות מסוגלים להציל חיי אדם בעת הצורך. לשם כך השתתפו השנה בקורסי ההחייאה שמקיימת אגודת לב אל לב. בתמונה נראה קורס החייאה שהתקיים השבוע בבית החולים מאיר בכפר סבא.

בעריכת עידית רוזנבלום

ולדהיים: לא אצא מארצי בשנה הראשונה לנשיאותי

וינה (עסק"א). נשיאה החדש של אוסטריה, קורט ולדהיים, הבהיר אתמול במסיבת העיתונאים הראשונה שלו בתפקידו החדש, שאין בדעתו לצאת לארצות חוץ בשנת כהונתו הראשונה כנשיא.

"ארכז את כל מרצי לפתרון בעיותיה של אוסטריה, שכן אני נשיאם של האוסטרים, ולא נשיא של ארצות זרות", הוא הוסיף.

פרשנים פוליטיים הביעו הדעה, כי ולדהיים יישאר למשך תקופה מסויימת באוסטריה על מנת להימנע מהפגנות נגדו בשעת ביקורים בארצות חוץ בעולם המערבי.

עוד אמר ולדהיים, כי הוא ממתין "במצב רוח נינוח" להחלטת הממשל האמריקני, בדבר איסור אשרת כניסתו לארה"ב, בגלל עברו הנאצי.

בית מכון ון ליר בירושלים
משתתף באבלו הכבד של אריה שפירא
במות עליו אחיו
צבי שפירא ז"ל

המוטל קופיטו
(לבית ריגר)
איננה
בוסטון 10/7/86 המשפחה

בצער רב ובכאב עמוק אנו מודיעים
על פטירתה של אימנו וסבתנו היקרה
נחמה דרכסלר
ממייסדה וראשוני נתניה

ההלוויה תתקיים ביום ראשון ו' בתמוז תשמ"ו 13.7.86 בבית העלמין הישן בשכונת קרציון בנתניה.
לקבלת פרטים בקשר לשעת ההלוויה נא להתקשר לטלפונים: 053—93331, 053—22756, 053—64206.

מתאבלים:
בנותיה וחתניה: כרמלה ועו"ד יהודה אישר־הורוביץ
שרונה ונתן מילר
נעימה וצופר זמיר
אחותה: שושנה אלקין ומשפ'
נכדיה ונכדותיה ונינים: סמדר וחזי תנקין וילדיהם
רותם ויעקב פוקס וילדיהם
צביקי וכס זמיר ובנותיהם
טליה ואיתן ראוף וביתם
צביקה מילר
אורלי מילר
נא להמנע מביקורי תנחומים

שיחת היום / ירח טל

עם: סמדר הרקייזר, שאיבדה את משפחתה בפיגוע בנהריה
על: הקרב עם המחבלים ליד ראש־הנקרה

אין ביטחון אבסולוטי

מתברר שחוליית המחבלים היתה בדרכה לפעולת מיקוח בנהריה, אולי והגבת זו שבה איבדת את בעלך ושתי בנותיך. מה חשת כשנודע לך על כך בראשונה?

זה היה צפוי, שכן נהריה שוכנת עדיין על הגבול. המצב שלנו עם המחבלים לא השתנה, למרות מלחמת־לבנון ורצועת הביטחון. נסיונות החדירה שלהם היום, ואני מניחה שיהיו, צפויים. אני לא רוצה לחשוב מה היה קורה אילו המחבלים לא היו נעצרים ק"מ אחד צפונית לראש הנקרה, אלא חמישה ק"מ דרומית לה.

האם העובדה שאת ממשיכה להתגורר בנהריה, חרף המקרה הטראגי שאירע לך במקום, מעידה על תחושת ביטחון שאת חשה כיום בעיר זו?

הדבר מעיד על תחושה של אמון שזה המקום שלי ושאף אחד לא יבריח אותי מכאן. לא נטשתי את המקום מאז המקרה שארע לי. מי שחי באיזור זה לוקח בוודאי בחשבון את הסיכונים האורבים לו. אין ביטחון אבסולוטי. לא כאן ואפילו לא בת"א ובירושלים. ההלוויות בביתי מסודרים, אך אני חיה חיים נורמליים. חרדות בוודאי שקיימות אצלי, ואולי יותר מאשר אצל אדם אחר, וזאת בגלל המקרה שקרה לי, אך החרדות לא משביתות לי את אורח החיים וכי מי שגר בירושלים אין לו חרדות מפני מניחי פצצות וכד'?

ראש־הממשלה הקודם, מנחם בגין, הבטיח לנו, תושבי הגליל, 40 שנות שקט לאחר מלחמת לבנון. יש ביסוס לי הבטחה שלו?

למלחמת לבנון הודבקו כל־כך הרבה מטרות שאני כבר לא יודעת מה היתה המטרה האמיתית שלה. באופן כללי נדמה לי שהמצב הביטחוני השתפר. אבל גם נפלו קטיושות אך העובדה היא שהן לא הגיעו לנהריה ואילו לפני המלחמה הגיעו ועוד איך. אך המקרה של אתמול מעיד כי המחבלים קיימים עדיין בלבנון ולא מרפים מנסיונותיהם לחדור ולפגוע באוכלוסיה אזרחית. טוב שמצליחים לעצור אותם רחוק ממקום ישוב שלנו. חבל רק שזה עולה בדם חיילינו.

הצנזורה אישרה הצגת "הם כבלו פרחים באזיקים" ב"לילות יפו"

מאת סופר "הארץ"
לענייני תרבות

יו"ר המועצה לביקורת סרטים ומחזות, יהושע יוסטמן, אישר לבימאי ניקו ניתאי לקיים את הצגת "הם כבלו את הפרחים באזיקים" מאת ארבאל ביום ו' ובמוצאי שבת, בתנאי שההצגה תוגבל לגיל 18 ומעלה ויוצאו ממנה שני מעמדים בימתיים, שעוררו הסתייגות אצל אחד מחברי המועצה שראה את ההצגה. ההצגה ביום ד' בוטלה לפי הוראתו של ראש עיריית תל אביב, אחרי שהתברר שלהצגה אין היתר מטעם המועצה, שטרם דנה בו, כי המחזה הוגש לה באיחור.

האישור התאפשר הודות לנוהל המועצה על פיו כל מחזה המוגש לאישור נקרא על ידי ועדה בת שלושה חברים. אם קיימת ביניהם הסכמה ביחס לאישור המחזה, אישור מטעם המליאה המתכנסת מדי יום ב' הוא בחזקת פורמאליות. אם אחד מחברי הוועדה מסתייג, יש צורך לאפשר לכל חברי המליאה לקרוא את המחזה ולדון בו.

אחרי שבוטלה ההצגה ביום ד' בהוראת להט, בהעדר היתר, שוחח הבימאי ניקו ניתאי עם יו"ר המועצה יהושע יוסטמן. לאחר שהתברר לניתאי שאחד מחברי הוועדה מעלה הסתייגות בנוגע לשני מעמדים בימתיים שאינם כלולים בטקסט (ככל הנראה היה חבר זה ממלא מקום יו"ר המועצה, יעקב מרקוביץ'), שזוהה בהצגה) ואם ניתאי מתעקש להשאירם בהצגה, יחייב הדבר דיון במליאה. הסכים ניתאי לערוך את השינויים ולהגביל את ההצגה לגילי 18.

בתום שיחה זו אישר יוסטמן לניתאי בעל פה לקיים את ההצגה בכפוף לשינויים.

יצויין כי אילו התקיים דיון במליאת המועצה, היא היתה עשויה לאשר את ההצגה ללא הגבלות או שינויים כלשהם, אך במצב שנוצר העדיף ניתאי לערוך את השינויים ולקיים את ההצגות כמתוכנן, בחלל שהוכשר לצורך ההצגה בבית הרושת לסבון הצמוד למוזיאון יפו.

יכי ההרקשה האייסרת
אומרג'י שאני נכריקארצי שלי
אם חייב יקריימדך
לקום קומה ואמור לא
לשלטון שהוא לך
למהר האנושיות של האומה

אמש בקונצרט / הרי גולומב

ביצועים מרהיבים ליצירות נבובות

קונצרט למנויים מס' 11 של התזמורת הפילהרמונית בניצוחו של זובין מהטה עם הכנר יצחק פרלמן

ממשיכת הקשת הראשונה ועד לסיום הקונצ'רטו מס' 2 של ברוך הפגין יצחק פרלמן את שליטתו המופתית בטכניקה של הכינור ואת יכולתו להפיק מיגוון רחב של דרכי נגינה, החל בסגנון זמרתי, הממצה מכל צליל את מלוא מתיקותו, וכלה במעברים, שעל אף מהירותם המסחררת לעולם לא נפגם בהם דיוק ההפקה של כל צליל. עם זאת, כל אלה פעלו "על ריק" ביצירה קלושה, שעיקר מעלתה — קיצורה היחסי. אפשר להבין לליבו של כנר, שרוצה לנוח מבטהובן וברהאמס אחרי הפעם האלף; אך מה לעשות ובטהובן אפילו בפעם האלף עודנו בטהובן, ואילו ברוך — גם בפעם הראשונה איננו אלא ברוך.

גוסטב הולסט נזקק מן הסתם להרבה דיו מהולה במים כדי לכתוב את יצירתו "כוכבי הלכת", מרובת התפקידים הכליים והאפקטים התזמורתיים ובלט התוכן המוסיקלי. אמנם, יש ביצירה הישגים בתיזמור ובתיאורים פלאסטיים ולא נעדרת ממנה המצאה מלודית; אך בכל אלה — והביצוע המרהיב בניצוחו של זובין מהטה ובהשתתפות נשים מן המקהלה הפילהרמונית — אין כדי לאזן את נביבותה של היצירה. מי שמטיל ספק באסטרולוגיה של כוכבי הלכת, ובמשקל תרומתם של האנגלים למוסיקה בתקופה שבין פרסל לבריטן, יתמיד כנראה בספקותיו גם אחרי האזנה ליצירה זו.

לחבצלת ומשה תנעמי
ברכות
ליום נשואיכם
הארץ

לא נמאס לך?

מתפקודו הלקוי של הממשל אצלנו, המטיל עומס מיותר על כולנו.

לשם מימוש אמיתי של הדמוקרטיה בארץ שינוי שיטת הבחירות עכשיו!

בימים הקרובים נפתחת אפשרות לפריצת דרך:
על שולחן הכנסת מונחת הצעת חוק פרטית בעניין זה הנתמכת על־ידי 44 חברים מהסיעות מערך, ליכוד, תחיה, שינוי, רץ, יחד, אומץ.
מדובר בשיטה חדשה, איזורית־יחסית בעיקרה, שתצור קשר ישיר ומחויבות של הנבחר כלפי ציבור בוחריו (דברים שאינם קיימים כיום והם אבן יסוד לכל משטר דמוקרטי תקין) ותגביר את ייצוג אזורי הארץ השונים. (למשל הנגב).
אנו קוראים לנבחרי הציבור בכנסת להיות נוכחים בהצבעה ולהרים ידם בעד הצעה זו.

אזרח, יש הרבה מה לעשות מיד.
עזרתך עכשיו מכרעת.
צור איתנו קשר לקבלת מידע נוסף.

61 — מטה מאבק למען שינוי שיטת הבחירות

מנוי טלפונים: 02-244531 או אצל אחד האזרחים שאצבת להם:
03-656891, 053-36823
מניה בכתב: 61 - ת.ד. 24811
ירושלים, (רח' המלך ג'ורג' 59/3)

המעלות של אל על

	מעלות מינימום	מעלות מכסימום	הטמפרטורות אתמול		
אמסטרדם	12	17	גשם קל	14	18
אתונה	21	29	מ"ח	20	27
בוקארשט	13	20	גשם	15	21
בריסל	13	18	מ"ח	15	20
וינה	18	18	גשם קל	15	19
ז'נבה	14	10	מ"ח	15	18
לונדון	15	20	מ"ח	14	19
ליסבון	16	21	מ"ח	17	20
מדריד	23	33	בהיר	25	34
ניו־יורק	21	25	גשם	25	32
פאריס	13	19	מ"ח	14	19
פרנקפורט	13	17	גשם	15	18
ציריך	13	18	גשם	14	17
קהיר	19	33	בהיר	27	35
קופנהאגן	11	15	גשם	13	16
רומא	19	27	מ"ח	22	28
שטוקהולם	10	14	גשם	12	17

אל על EL AL

"מחדש נעוריך"

קריאה אחרונה ל"סקוטלנד שלך".

בטיול המקסים "סקוטלנד שלך" היוצא לדרך ב־22.7 (בקרוב מאוד!) נותרו עדיין מספר מקומות, למספר מטיילים מאושרים.

נא להזדרז! היציאה מובטחת!

פנה עכשיו אל סוכן הנסיעות שלך, או חייג לאופיר טורס, טל. 209777, 03-280025.

אופיר טורס — שלם ונפלא בהישג ידך.

הנשיא חיים הרצוג: ישראל חילונית לא תוכל להתקיים

בראיון לעיתון "ערב שבת" המבטא קבוצות דתיות, קבע הרצוג כי ההתנגדות החריפה לדת נתמכת בידי 10־15 אחוזים מהאוכלוסייה

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

הנשיא חיים הרצוג אמר בראיון, המתפרסם היום בעיתון "ערב שבת", כי "ישראל חילונית לא תוכל להתקיים". הנשיא אמר, "ללא הייעוד היהודי לא תוכל המדינה להתקיים".

הנשיא אמר במקום אחר בראיון, כי ההתנגדות החריפה לדת נתמכת בידי 10־15 אחוזים מהאוכלוסייה.

עוד אמר הנשיא בהתייחסו להתקפות האחרונות על רקע מתן החנינה לאנשי השב"כ: "חוגים מסויימים מרשים לעצמם דברים, שלא היו בעבר. זה בא מחוגים מסויימים, שהם תמיד מאשימים ... הם מאשימים את הציבור הדתי, או את הימין, בקיצוניות, אך הם עצמם יכולים לתת שיעור בקיצוניות".

"איזה מקום יש להשוואה?"

בנושא ההקצנה ביחסים בין דתיים לחילונים, אמר הנשיא: "התקפתי קשות על שלא הזכרתי בנשימה אחת עם הצתת בית הכנסת את הצתת התחנות, אבל ריבונו של עולם — איזה מקום יש בכלל להשוואה. אם בני אדם יכולים ללכת על בריקדות על קידוש ה', כדי לקלל את השם המפורש — או מה אתה עוד רוצה, הרי זה מזעזע ... בתיאטרון חיפה הייתה הצגה של קללה כלפי שמיא, ותרחו לי הוציאו את השם המפורש ... איזו התקפה הייתה עלי ... אמרתי להם: אותי זה לא מעניין. זו אמונתי".

בתשובה לשאלה כיצד יתכן שבמערכת החינוך הממלכתית יהיה ילד בוגר, שלא ידע מהם תפילין, אמר הנשיא הרצוג: "אני מאשים באשמה את אבות הציונות, שמרדו נגד הדת, ועזבו את תורת ישראל". את ההפגשים בין תלמידים ערבים ויהודים מגדיר הרצוג "בעיה". "יש מקרים קשים של התקשרויות, הגם לכבוש את המלכה בבית? היו מקרים בין השאר בשורות, שאף כפו על הורים, ולאחרונה התופעה לכבוש ממורים מסוכנים".

הקונגרס היהודי האמריקאי
הדו־שיח העשרים ושניים אמריקה ישראל

בנושא:

הקצנה בישראל ובארה"ב: הערכה ותחזית

במושב הפתיחה ישאו דברים:
כבוד נשיא המדינה, חיים הרצוג
ראש העיר ירושלים, טדי קולק
נשיא הקונגרס היהודי האמריקאי, טיודור מן

המושב יתנהל בשפה האנגלית
יום ב' 14 ביולי 1986, 8.30 בערב
מכון ואן־ליר, רח' ז'בוטינסקי 43, ירושלים

דין אוליבר בארואו עם סיום ביקורו:

שר־החוץ של בליז מודה לישראל על מאמצי־תיווך

המשימה — הידברות עם גואטמלה המעלה תביעות כלפי בליז

(עו). "נהניתי מכל רגע של שהייתי בישראל והבל שלרגל פגישה חשובה בלונדון נאלצתי לצאת את הארץ לפני תום ביקורנו הרשמי כאן" — אמר שר החוץ של בליז, דין אוליבר בארואו, בעת שהמריא אתמול בבוקר, במטוס אל על ללונדון.

כן בארואו הוסיף, כי ראש ממשלת בליז ורעייתו מנואל אסקיוויל יסיימו את ביקורם הרשמי כאן כאורחי הממשלה, ביום א'.

שר החוץ האורח הביע את תודת ראש ממשלתו ואת תודתו הוא למאמציה של ישראל למצוא דרך הידברות עם גואטמלה, שכנתה של בליז במרכז אמריקה. לדבריו, העלתה גואטמלה השכנה מספר תביעות כלפי ארצו ויש לעשות כדי להחזיר את השקט לאזור ומכאן תרומתה של ישראל בעניין זה".

בג"צ בפסק דין הצהרתי: אסור לדיין לעסוק בפעילות פוליטית

"שופט הנותן עצה בבעיה פוליטית המוצגת לו על־ידי אנשים, או גופים פוליטיים, פוגע עמוקות באמון הציבור במערכת השיפוט"

(עו). בית המשפט הגבוה לצדק קבע בפסק־דין הצהרתי כי דיין, כמו שופט, אינו רשאי לעסוק בפעילות פוליטית, ואינו רשאי לתת בגלוי, או בסתר, עצות בעלות אופי פוליטי לאנשים, או לגופים פוליטיים, הפונים אליו.

בג"צ קבע, כי התנהגות כזו פוגעת באמון הציבור ברשות השופטת, ואינה תואמת את מעמדו של דיין בישראל. פסק־הדין ניתן בעתירתו של ח"כ יאיר צבן נגד שר הדתות ונגד דיין בית הדין הרבני הגדול, הרב הראשי לשעבר עובדיה יוסף.

ח"כ צבן טען בעתירתו, כי הרב יוסף עוסק בפעילות פוליטית ענפה, כחבר במועצת חכמי התורה, ועל פיו יישק דבר.

עו"ד שלמה תוסיה־כהן, טען בשמו של הרב יוסף, כי, מעצם תפקידו, רב הנו דמות פעילה ומעורבת בחיי היום־יום בקהילה.

השופט ברק שכתב את פסק־הדין, קבע בין היתר: "שופט, הנותן עצה בבעיה פוליטית, המוצגת לו על־ידי אנשים, או גופים, פוליטיים, פוגע עמוקות באמון הציבור במערכת השיפוט". לדעת השופט ברק, לא יעלה על הדעת, כי שופט יתן עצה פוליטית למפלגה פוליטית. "כל אלה מחייבים, כי שופט יהיה מורם מעם, כלומר מנותק מהפעילות הפוליטית במדינה".

חלק מרשות השיפוטית

באשר לעצה בעלת אופי פוליטי מפי דיין, קבע השופט ברק, כי דיין, כמו שופט, הוא חלק מהרשות השיפוטית. "כשם ששופט אסור בפעילות פוליטית בכלל, כך גם דיין אסור בכך. פעילות פוליטית של דיין פוגעת באמון הציבור בדיינות, פוגעת באמון הציבור ברשות השופטת בכלל, שדיינות היא חלק ממנה", נקבע בפסק־הדין.

בסוף הדברים קובע השופט ברק בפסק דין הצהרתי, כי אל לדיין לעסוק בפעילות פוליטית.

השופט אליעזר גולדברג הוסיף בשולי פסק הדין: "דיין, המעורב עצמו בחיים הפוליטיים, לא רק שהוא פוגע בדימויה של מערכת השיפוט כמערכת בלתי תלויה, אלא שהוא גם פוגע בעקרון היסוד של הפרדת הרשויות".

גם שר הדתות היה משיב בעתירה זו. שר הדתות אמר בתשובתו לבג"צ, שגם עמדתו היא שעל דיין אסורה כל פעילות מפלגתית ופוליטית. אולם, הוא הוסיף, כי, למרות עמדתו, יכבד את הפסיקה של בית המשפט, ולא יהיה נכון אם יעשה שימוש בסמכויותיו לפעול נגד הרב יוסף כל עוד לא יסתיימו ההליכים המשפטיים בעתירה.

מועצת עיריית חיפה דחתה יישום פס"ד על סרטים בשבת

מאת טוביה כהנא

אריה גוראל, ראש עיריית חיפה, התנגד בישיבה של מועצת העירייה להצעה של ד"ר משה בקר, נציג שינוי, ליישם את פסק הדין של בית המשפט המחוזי בנושא הקרנות הסרטים בשבת. כל חברי הקואליציה, שנכחו בדיון, הצביעו נגד ההצעה. ורק נציג שינוי ונציג מפ"ם הצביעו בעדה.

ד"ר משה בקר אמר, שחוק העזר העירוני בנושא שמירת השבת משמש אמצעי לחץ בידי גורמים דתיים, המייחסים לו פרשנות שונה מזו שלפיה נחקק. בהצעתו לסדר היום טען בקר, כי יש לבטל את חוק העזר העירוני בדבר שעות הפתיחה משנת 1954 משום שפסק הדין של שופט בית המשפט המחוזי בחיפה אליעזר פיכמן שלל את השימוש בחוק למען הגשמת אינטרסים של גופים דתיים פוליטיים.

השופט פיכמן קבע, כי חוק שעות המנוחה נועד להגן על עובדים מפני כפייה לעבוד בשבת. בפסק הדין נקבע, כי אין להסכם הסטטוס קוו העירוני תוקף משפטי. בקר טען, כי נוצרה סתירה בין פסק הדין לבין חוק העזר העירוני, שעל פיו מגישה העירייה דו"חות נגד בעלי בתי הקולנוע, המקיימים הצגות בערב שבת. לכן הציע, שהעירייה תבטל את חוק העזר, או תוסיף לו, כי בימי מנוחה לא יפתח אדם חנות, או בית עינוג, "רק בשכונות מגורים, שבה רוב לציבור דתי, הדורש זאת, ובקטעי רחוב, שבהם מצוי בית תפילה".

משה בליטנטל, ראש החזית הדתית בחיפה, הביע קורת רוח על דחיית הצעתו של בקר. לעצם ההצעה, אמר בליטנטל, כי ההצעה תהפוך את הרבעים הדתיים בעיר לגטו. "יש לשמור על האופי המסורתי של השכונות בחיפה — לדתיים ולחילוניים", אמר.

הנאשם בפרשת השוחד במשרד המשפטים שוחרר בערבות

(עו). בית המשפט המחוזי בירושלים הורה לשחרר בערבות את יצחק בראוני, הנאשם בפרשת השוחד במשרד המשפטים, אך השחרור בפועל נדחה ביממה, כדי לאפשר לבא־כוח המדינה לערער על ההחלטה בבית המשפט העליון.

פעם שלישית בשבועיים עוכבה הפצת 4 עיתונים ממ' בשטחים

מאת אורי ניר
סופר "הארץ"

בפעם השלישית תוך שבועיים, עיכב אתמול המינהל האזרחי את הפצתם של ארבעה עיתונים ממזרח ירושלים בשטחים.

הפצת העיתון "אשעב" עוכבה עד שעות הצהריים, והפצת שלושת האחרים עוכבה עד השעה 9.

מהמינהל האזרחי נמסר בתגובה, כי הסבה לעיכוב היא חריגות של העיתונים מנוהל הגשת חומר לעיון הצנזורה.

הפצת העיתון "אשעב" עוכבה עיכוב יתר, לדברי המינהל, כיוון שפורסמו בו הודעות גינוי לרצח מטעם גורמים שונים בעזה, אשר לא הוגשו לעיון הצנזורה. המקורות במינהל ציינו, כי דיווחי העיתונים...

אגודת העיתונאים תדון בבקשת עורך "אל־מית'אק" לסייע נגד סגירת עיתונו

מאת אורי ניר
סופר "הארץ"

מזכירות אגודת העיתונאים בירושלים תדון היום בבקשה של מחמוד אל־חטיב, עורך העיתון המזרח־ירושלמי "אל־מית'אק", לסייע לו להיאבק נגד כוונת השלטונות לסגור את עיתונו.

מחר אחר הצהריים יפגינו אנשי "הוועד היהודי־ערבי נגד היד הקשה" מול שער שכם בירושלים במחאה על הכוונה לסגור את היומון "אל־מית'אק", ואת השבועון "אל־עהד".

בני משפחת אל־חטיב, בעליהם של שני העיתונים, פנו לממונה על מחוז ירושלים במשרד הפנים, רפי לוי, בבקשה להקדים את מועד הפגישה עמו בעניין הסגירה, אשר נקבע ליום רביעי, משום שביום חמישי תיפתח הפגרה בבתי המשפט. בעלי העיתונים חוששים, שאם, אכן, יוחלט לסגור אותם, לא יהיה סיפק בידם לעתור לבית המשפט נגד המעשה.

...שננקטו לאחרונה נגד העיתונים האלה, אינו פרי מדיניות חדשה, אלא נובע מחריגות רבות של העיתונים בהגשת חומר לבדיקת הצנזורה.

מחאה על "מדיניות הדיכוי נגד חופש הביטוי"

עיתונאים במזרח־ירושלים הביעו אתמול מחאה על מה שכינו, "מדיניות הדיכוי הישראלית החדשה נגד חופש הביטוי של הפלשתינים". רדואן אבו־עיאש, ראש אגודת העיתונאים בשטחים, מסר אתמול, כי הוא משוכנע, שהצעדים האחרונים נגד העיתונים הפלשתיניים הם חלק ממהלך ישראלי־ירדני משותף. "הקול הוא קולה של רבת־עמון, והידיים ידי ישראל", הוא אמר. "אל לה לישראל לשמש כלי בידיו של כל גורם שהוא, ובמיוחד כאשר הדבר פוגע בעקרונות הדמוקרטיים".

חנא סניורה, עורך "אל־פג'ר", שעיתונו נסגר לאחרונה לשלושה ימים עקב עבירת צנזורה, אמר, כי הצעדים האחרונים הם ללא ספק חלק ממדיניות חדשה. אם תימשך מדיניות זו, אמר סניורה, ישקלו עורכי העיתונים פנייה לבג"צ.

בן 17 מרצועת עזה נמצא תלוי בחדר המעצר באשקלון

נשפט אתמול לשנת מאסר — מעון סגור בגין גניבות

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

קטין בן 17 תושב רצועת עזה נמצא אמש תלוי בחדר המעצר במשטרת אשקלון.

בחקירה ראשונה של משטרת אשקלון עולה, כי הקטין תלה את עצמו באמצעות חולצתו.

סנ"צ יעקב מור־יוסף, דובר מרחב לכיש, מסר אמש, כי הקטין נשפט אתמול בבית משפט השלום על מספר עבירות של גניבה מכלי רכב.

עורך את העמוד: חיים גל

בג"צ הורה לאלוף פיקוד המרכז ולמפכ"ל המשטרה:

צו ביניים למנוע פלישה לדירות בעמנואל שבשומרון

מדובר ב־22 דירות מתוך כמה מאות שבנתה חברת מתתיהו ליפשיץ בעמנואל

מאת סופר "הארץ" בשטחים

בג"צ הוציא אתמול צו ביניים המורה לאלוף פיקוד המרכז ולמפכ"ל המשטרה, למנוע פלישת דיירים לדירות בעיר עמנואל שבשומרון. זאת, בעקבות עתירה לבג"צ של חברת הבנייה מתתיהו ליפשיץ בע"מ, שבה נדרשו האלוף ברק והמפכ"ל המשטרה להסביר מדוע לא ימנעו את הפלישה לדירות.

המדובר ב־22 דירות מתוך כמה מאות דירות שבנתה חברת מתתיהו ליפשיץ בעמנואל. עקב התמוטטות חברת "כוכב השומרון", שריכזה את הבינוי בעיר, לא קיבלה חברתו של ליפשיץ את הכספים המגיעים לה עבור הדירות, זאת למרות שהדיירים שילמו את הכסף מראש ל"כוכב השומרון". לפיכך החליט ליפשיץ לעכב את מסירת הדירות לידי הרוכשים, כל עוד לא קיבל את הכספי מידי כונס הנכסים של "כוכב השומרון", פרופ' יעקב נאמן.

רוכשי הדירות המתוסכלים, החלו אפוא באחרונה, לפלוש לדירות שבנייתן טרם הושלמה, דבר שגרם לעתירת חברתו של ליפשיץ לבג"צ.

פרץ מחה על החלטת עצרת הסוכנות נגד תיקצוב ישיבות לא־ציוניות

אמר לפרס: יושבים אנשים בארצות הגולה ונהנים מכל טוב והם יקבעו בארץ ישראל מיהו ציוני ומיהו לא ציוני ★ פרס ציטט דברי ורדיגר על "יהודים שמנים ומדושנים" ★ לא התחייב לדבר

מאת נדב שרגאי

ראש הממשלה שמעון פרס הבטיח אתמול לשר הפנים הרב יצחק פרץ, להיכנס לעובי הקורה, בעניין החלטת עצרת הסוכנות, שלא לתקצב ישיבות לא ציוניות, ולבדוק מה ביכולתו לעשות בנושא. בפגישה שהתקיימה אתמול בין השניים לא התחייב עם זאת ראש הממשלה לדבר בעניין זה.

הרב פרץ אמר לראש הממשלה: "יושבים אנשים בארצות הגולה ונהנים מכל טוב והם יקבעו בארץ ישראל מיהו ציוני ומיהו לא ציוני". פרס ציטט מדבריו של ח"כ ורדיגר בכנסת "יושבים יהודים שמנים ומדושנים עוד בגלות אמריקה והם קובעים שילדי המשפחות מרובות הילדים שלומדות תורה בירוחם אינם ציונים".

נושא נוסף שעלה בפגישה בין השניים — חוק בתי הדין הרבניים. גם בנושא זה לא התחייב פרס לדבר. אתמול נפגש שוב השר פרץ עם היועץ המשפטי של משרד הפנים אברהם שפט וביקש ממנו לנסח בהקדם את הצעת חוק הסמכת רבנים, שעליה דווח אתמול ב"הארץ".

טעות שלנו

בידיעה אתמול על דברי השר בר־לב לסופר "הארץ" נפלה טעות. בר־לב לא דיבר על תרומות למימון מערכת הבחירות של מפלגת העבודה אלא על תרומות של קרן פרידריך אברט ל"עמותה לחינוך תנועתי" שבראשה עמד.

נוסע נפצע באוטובוס שנרגם באזור עזה

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

נוסע נפצע באוטובוס ישראלי שנרגם אתמול באבנים בעת שעבר ליד מחנה הפליטים בורג' באזור עזה. נוסעי האוטובוס וכן שוטרי משמר הגבול אשר ניסו לדלוק אחרי הנער שרגם את האוטובוס נרגמו אף הם באבנים אך הדבר לא עלה בידם. כוחות הביטחון פתחו בחקירה ובסריקות.

לפי שעה לא תאוייש המשרה של ראש עיריית רמאללה

אורי ניר
סופר "הארץ"

המימשל הצבאי בגדה החליט לא לאייש לפי שעה את משרת ראש עיריית רמאללה, כביטוי למדיניותו, הרואה בעין יפה את העברת ראשות העירייה לידי ערבי מקומי — מסרו אתמול גורמי ביטחון.

מוריס ביטון, קצין הממשל הישראלי, שעמד בראשות העירייה בשנים האחרונות, פורש בימים אלה מצה"ל. שלשום נפרד ביטון מהעירייה בטקס קצר, שבו הוכרז על העברת סמכויותיו וזכויותיו לידי שלמה עמר, קמ"ט פנים במינהל האזרחי.

חליל מוסא חליל, המועמד מטעם ירדן לראשות עיריית רמאללה, טרם הודיע אם ייענה לפנייה הירדנית. גורמים ביטחוניים ואישים, המקורבים לחליל ולעמיתו וליד מוסטפא מאל־בירה, הבהירו אתמול, כי נסיגתו של המועמד השלישי, מוחמד ראשד אל־ג'עברי מחברון, תגרור גם את נסיגתם של מועמדי אל־בירה ורמאללה.

GENERAL ELECTRIC

תמיד נשמר טוב.

במוצרי האיכות של ג'נרל אלקטריק האיכות מדברת. היא גם שרה, מנגנת, ותמיד נשמעת טוב. ועכשיו גם המחירים נשמעים טובים. בג'נרל אלקטריק תמיד כדאי להשקיע. כי ג'נרל אלקטריק זו איכות וזה שם.

להשיג בחנויות המובחרות.
אחריות ושרות על־ידי נציג ג'נרל אלקטריק־גאטס בע"מ דרך פתח־תקווה 44 תל־אביב 66183 טלפון: (03)370604

גאטס

חגיגה של נופש ב־35 ש"ח

לאדם בחדר זוגי כולל לינה וארוחת בוקר

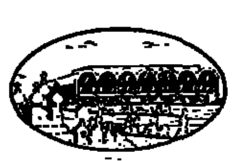

חגיגה זו היא שלך במלון של חמישה כוכבים בניהול הרשת הבינלאומית

נוף מרהיב של ירושלים ושל מדבר יהודה.

חוויות קולינריות בינלאומיות, בוקר צהרים וערב. והדרך — פינוק אמיתי.

לרשותך מגרשי טניס ובריכת השחיה של רמת רחל.

חגיגה זו — שלך: התקשר איתנו עוד היום.

HOTEL INTER•CONTINENTAL Jerusalem

הר הזיתים
ת.ד. 19585
ירושלים, טל' 02־282551

דחפון
24 שעות ביממה
מודעות לוח ומשפחתיות
הארץ
הקוה הארצי
לבעלי כרטיסי אשראי
03-611001

רשות השידור
המועצה האזורית גליל עליון
משרד החינוך והתרבות
המועצה לתרבות ולאמנות

ימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון 1986
"בית העם" — כפר בלום, 3 באוגוסט — 9 באוגוסט

פרטים וכרטיסים:
הפקה ראשית — דוד שגיא, איילת השחר 069־37592; ● תל־אביב 069־45640 — הדרן 03־248844 ● ירושלים — קלאסים 02־240896 ● חיפה — גרבר 04־384222; טיקטרון ● צפת 04־388011 — אצל ברינבאום 069־30249

הפעם, מטיילים בחו"ל עם החברה להגנת הטבע

אם טסים
אל על EL AL

אם כבר נסעת לחו"ל עם החברה להגנת הטבע בוודאי תרד ישר לתחתית המודעה (שם רשום הטלפון שלנו). אם לא, אנו מציעים לך הפעם לטייל בחו"ל בסגנון שונה: טיול עם מדריכים מעולים, ניצול זמן מירבי ומסלולים מעניינים ומגוונים. הדרכה בנושאי טבע, הסטוריה, פולקלור ואמנות.

הפעם אל תהסס. במחירים האלה אתה יכול להרשות לעצמך את הטיול המיוחד ביותר בחו"ל.

טלפן וקבל חוברת מידע לביתך 03-375063. מחלקת טיולי חו"ל, השפלה 3 ת"א.

שעות פתיחה - א',ב',ד', 8.00-16.00, ג',ה': 8.00-17.30, ו': 8.00-12.00

החברה להגנת הטבע

לאזניך בלבד

קנה עכשיו טלויזיה מץ

וזכה בזוג אזניות סטריאופוניות חינם. לאזניך בלבד.

קנה טלויזיה מץ
ושלם ב־18 תשלומים
טלויזיה 22" — 109 ש"ח לחודש כולל מע"מ
טלויזיה 27" — 132 ש"ח לחודש כולל מע"מ
וזכה בזוג אזניות עם חיבור לטלויזיה — חינם.

תפעיל את המוח ותקשיב...
השמועה עוברת מפה לאוזן. מץ — החברה שהפעילה את המוח — נותנת זוג אזניות סטריאופוניות אישיות עם חיבור לטלויזיה — חינם!
אשתך רוצה לשמוע מוסיקה או לקרוא ספר ואתה רוצה לראות את משחק השבוע? ילדיך מכינים שעורים ואתה רוצה לצפות בחדשות? קנה עכשיו טלויזיה צבעונית של מץ 27", 22" אינץ וקבל במתנה זוג אזניות סטריאופוניות עם חיבור לטלויזיה חינם!
מעתה תוכל לראות טלויזיה מבלי שתפריע ומבלי שתפריעו. תפעיל את המוח ותקשיב... אתה בעולם אחר.

...ועכשיו מץ ב־18 תשלומים
שקליים צמודי דולר
רכוש עכשיו טלויזיה מץ עם השתית למוח — רעיון חדשני ההופך את הטלויזיה הפרטית שלך למקור של מידע בנושאים שונים — ושלם ב־18 תשלומים שקליים צמודי דולר + ריבית שנתית אפקטיבית של 38%.
אל תחמיץ את ההזדמנות שחברת מץ נותנת לך. המבצע לבעלי כרטיסי ויזה וישראכרט.

אין לך כרטיס אשראי? אתה יכול לרכוש טלויזיה עם השתית למוח בעסקת בתשלומות ובערבים.

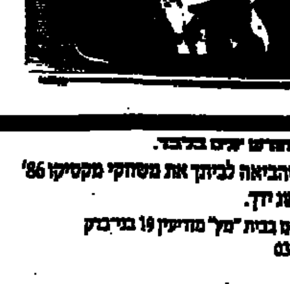

המבצע לזמן קצר בלבד.
הטלויזיה שהביאה לביתך את משחקי מקסיקו '86 עכשיו בהישג ידך.
פרטים נוספים בבית "מץ" מודיעין 19 בני־ברק טל. 03־799114

Metz

מץ ישראל. טלויזיה עם מוח

هكذا من الأصل

صكنا من الاجل

שערי המניות 10.7.86

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אוצה"ח ש	17385		12			-12
המסחר 0.1	1035		343			
המסחר א 0.5	769		1626	-5	-0.7	-1162
המסחר אפ 2	730		745	-32	-4.2	-1562
כללי לא בהסדר	27500		67	+370	+1.4	+42
בנק צאבצ' 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צאבצ' 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צאבצ' אפ			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	3570		596			-79
טיבה 0.5	3920		611	+19	+0.5	+38

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	82900		109	+850	+1	+235
אידיבי ב 100.0	83100	שב				
אידיבי בב א	507000	שב				
אגוד 0.1	62001		13	+681	+1	+10
דיסקונט ב	106000		8			-8
דיסקונט א	105100		27	-400	-0.4	-32
דיסקונט שה ב	12340		22			-50
המזרחי ש	33850		269	-150	-0.4	-271
המזרחי ב	34000		8	-50	-0.2	-8
המזרחי שה 9	15400		35	-300	-1.9	-35
הפועלים מבב	117500					
הפועלים ש	56250		243	-120	-0.2	-44
הפועלים ב	56350		37	+350	+0.6	+25
כללי א 1.0	143800					
כללי אפ 9	139000	שב				
כללי שה 5	108000	שב				
כללי שה 7	7800		52	-100	-1.4	-72
כלל 0.1	35599		894			-68
כלל שה 11	13600		58			
מימון ומסחר 1.0	48770	שב				
מימון ומסחר 5.0	24850		7	-210	-0.8	-8

בנקים למשכנתאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אדנים 0.1	13200		28	-150	-1.1	-15
לאומשכן ש	4585		45			+25
לאומשכן ב	4465		5			-5
כרמל ש	4200		138			
כרמל שה 1	5081	שב				
בנין ב 5.0	7349		19	-1		-1.5
פת מכב ש	1394		397	+14	+1	+160
משכן ב ש	2135		275	-100	-4.5	-215
עצמאות 0.1	7030		87	+300	+4.5	+51
טפחות מכב ש	13300		25	-500	-3.6	-20
טפחות רג ש	12050		11	-250	-2	-26
טפחות שה 1	7816		31			-31
טפחות שה 2	3986		54			-54
יעסר 1.0	1763	תב	147	+100	+6	+448
יעסר 5.0	765		82			
מרב 1.0	4850		118	+220	+4.8	+158

מוסדות מימון

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
שלמה אש	357		3203			-2712
הלוואות מכב א	41760	לב				
הלוואות מכב ג	165000	לב				
לאומי תעש א ש	5428		19	-20	-0.4	-31
פתוח תעש מכב	63000	לב				
פת תעש' בב ב	372900	לב				
פת תעש' בב גג	223540	לב				
פת תעש' בב גג1	224140	לב				
פת תעש' בב ד	239475	לב				
פת תעש' בב דד	64028	לב				
מרכז קבלנים 5.0	472		77	-25	-5	-411
תיירות בב	180000	לב				
כלל ליסינג א0.1	13244		109	-220	-1.6	-123
כלל ליסינג ב0.5	18600		44	+342	+3.3	+80
כלל ליסינג אגוח	10990		11	+158	+1.5	+28

ביטוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אדיר 0.1	870		783	-2	-0.2	-163
אדיר א 0.5	469		2112	-11	-2.3	-1902
בטוח משנה 0.1	920	תב	58	+59	+6.9	+58
בטוח משנה 0.5	301		1340	+2	+0.7	+1210
הדר 1.0	330		1254	-4	-1.2	-937
הדר 5.0	191		5282			-5232
הסנה ש	482		7431	+17	+3.7	+8093
הפניקס 0.1	675		604	-9	-1.3	-1864
הפניקס 0.5	376		1250	+8	+2.2	+2587
המסנה-הראל 1.0	7130		60	-60	-0.8	-60
המסנה-הראל 5.0	3025		204	-60	-1.9	-229
מנורה 1.0	7820		6	-80	-1	-1
מנורה 5.0	3270			-30	-0.9	-40
סהר ב 1.0	4200		51	+100	+2.4	+67
סקוריטס 0.1	2501		337	-4	-0.2	-283
צור ש	342		2045	+9	+2.7	+2225
ציון החזקות 1.0	16600	שב				
ציון החזקות 5.0	3950		105			-80

מסחר

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אינטר גאמא 1 ש	4500	שב				
אינטר גאמא 5 ש	1100		100	-20	-1.8	-109
כאיד עזרא 1.0	4417		26	-233	-5	-164
כאיד עזרא אפ 1	4451	שב				
כתה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
כתה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
כלל סחר	1152		1399			
קריסטל 1.0	7480		26	-20	-0.3	-80
רפק 0.1	33000		1	-1500	-4.4	-2.5
רפק 0.5	9900		17	-80	-0.8	-21
שופרסל א 2.0	4950		568	+15	+0.3	+125
שופרסל ב 10.0	3141		383	+15	+0.5	+260

שירותים

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
דלק ג ש	2900		1160	+30	+1.1	+1047
הראל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
הראל 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
סבנות הספקה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
סבנות הספקה 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
קרור 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
קרור 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מתפ' עזובה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מתפ' עזובה 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
קונגרסים 0.1	1769		75			
קונגרסים 0.5	1287		400			

מלונות ושירותי תיירות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
קופל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קופל אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 1.0	11000		34.4	-500	-4.4	-41.4
גלי זהר 5.0	6900		50	+185	+2.8	+5.6
מלונות דן 1.0	3700		70	-100	-2.6	-67
מלונות דן 5.0	2648	שב				
חוף האלמוג 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
כנס מר 1 ש	2575					
מלונות הירדן	3280		215	-70	-2.1	-335
מלונות יהלום 1			—	הפסקת	מסחר	—

מחשבים ושירותי מחשבים

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
דטה מיכון 1.0	3800		57	-99	-2.5	-66
ת.י.ל.ג. 1.0	13300	תב		-700	-5	-30
יעצא 1.0	3869			-1		-9
יעצא אפ א	3201	שב				
כלל מחשבים 1.0	9990	תב	96	-460	-4.4	-174
מ.ל.ל. 1.0	12400		58	+550	+4.6	+31
מ.ל.ל. 5.0	4967		46	-10	-0.2	-129
משכת מחשבים 1.0	2600		180	-120	-4.4	-281
ניקוב מחשבים 1	8977		396	-473	-5	-478
ניקוב מחש' 5	6830		385			-220
תים מחשבים 1.0	1740		220	-60	-3.3	-228
תים מחש אפ	17700	שב				

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אברהם בינוי 1ש			—	הפסקת	מסחר	—
אברהם בינוי 5ש			—	הפסקת	מסחר	—
אזרן 1.0	850	תב	140	+41	+5.1	+627
אזרן 5.0	375		862	+5	+1.4	+562
אחרים 1.0	598		12050	-1	-0.2	-6932
אילון 1.0	420		2569	+2	+0.5	+1169
אילון אפ 1	1550		1519			-458
אל-רוב 1.0	3400		151			-151
אל-רוב 5.0	3381	שב				
אמבנים 1.0	2500		144			
אפריקה 0.1	32950		14	-100	-0.3	-11
אפריקה 1.0	22950		7			+1
ארזים	2100		282	+100	+5	+122
אילנד 0.1	2228	תב	813	+205	+10	+2059
אילנד 0.5	1150		864	+22	+2	+817
בן-יקר גת 1.0	3233		136	+33	+1	+52
ברנביץ 1.0	3325		165			
ברנביץ 5.0	2015		120	-10	-0.5	-120
דנקנר 1.0	3890		49	+4	+0.1	+45
דרוקר 1.0	427		347	+11	+2.6	+1300
דרוקר 5.0	331		200	+11	+3.4	+900
דרוקר אפ 1	250		180			
דרור 0.1	6599		61			
דרור 0.5	3900		242			

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
המשלול 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
המשלול 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
גבנים הבנין	2689		584			-234
גבים 0.1	3700		244	-120	-3.1	-176
גבים 0.5	2280		246			-230
הכשרת הישוב ש	48200		4			-4
ישפרו 0.1	2679		630	+39	+1.5	+561
ישראלום 1.0	1300	שב				
ישרס 10.0	12800		7			
בנן פיתוח 1.0	6750		16	+50	+0.8	+14
כלל נדל"ן	365		2985	+10	+2.8	+2328
לומיר 1.0	3950					
לומיר 5.0	1522		80	+52	+3.5	+168
מ.ת.מ. 1.0	350	תב	4000	+27	+8.4	+6844
מגורי בניה 1.0	509		1000	+6	+1.2	+229
מגורי בניה אפ1	381		394	+1	+0.3	+253
מחול מגן			—	הפסקת	מסחר	—
מישגב 5.0	275		1992	-7	-2.5	-2741
מנרב 5.0	800		1306	+5	+0.6	+1583
מרלו 1.0	491		172	+12	+2.5	+392
לוינשטין 1.0	431		626	+12	+2.9	+432
לוינשטין 5.0	114		9280	-1	-0.9	-6680
לימשין 1.0	1228		373	+36	+3	+777
לימשין 5.0	560		1100	+1	+0.2	+1060
נאות אביב 0.5	5050	תב	480	+400	+8.6	+466
נכסי אדמים	695		616			-522
סהר השקעות 1.0	16500		8	-50	-0.5	-3
סהר השקעות 5.0	7360		1	+100	+1.4	+7
ספיר 1.0	3679		10	+100	+2.8	+50
ספיר 5.0	2500		1	-99	-3.8	-34
עמר וסלע מר 1 ש	726	תב	614	+57	+5.4	+524
עיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
קימריה 0.1	1730		168	+50	+3	+143
קימריה 0.5	800	שב		-1	-0.1	-94
רובינשטיין 1.0	3250		588	+65	+2	+804
רובינשטיין 5.0	2039		422			-102
רסקו מכב	6900		125			-134
רסקו רג	6840		74			+51

חקלאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
מטעי הדר 0.1	2787		349			
מטעי הדר 0.5	1960		484			+166
מהדרין 0.1	6790		75			-102
נכסי הדרים 1.0	1100		505			-460
פרי אור 0.5	2600		39			-39
שגדור 5.0	16600		155	+100	+0.6	+66

ECU יחידת המטבע האירופית

שערי חליפין במטבע E.C.U. ליום 10.7.86

שער קניה העברות / המחאות 1.4607

שער מכירה העברות / המחאות 1.4789

בנק הפועלים

מזון וטבק

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אסאם	1420		295	+65	+4.8	+680
גולדפרוסט 1.0	3100		535	-90	-2.8	-700
גולדפרוסט 5.0	1830		580	-90	-4.7	-1137
גולדפרוסט אפ 1	1425		138	+75	+5.6	+522
דובק מב ש	3550		139			-70
דובק מב ב	3500		120			-42
עלבל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
עלבל 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-ור 1.0	1961		997			+19
פרי-ור 5.0	1530		301			-139
טמפו בירה 1.0	15571		79	+1		+2
טמפו בירה 5.0	10400		60			-60
יבור 1.0	1725	שב				
יבור א 5.0	940		399	-13	-1.4	-599
כן 1.0	9000		38	+300	+3.5	+49
כן 5.0	4750	שב				
כמפרוסט 1.0	7650		9	+245	+3.3	+144
עלית	12780		68	+200	+1.6	+50
עסיס ב 0.5	34900		11	+600	+1.8	+10
אגבל שקל 1	2130	תב	180	+150	+7.6	+250
שמן מכב א	6550		61.9	-300	-4.4	-156.9

טכסטיל והלבשה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
ארגד מר 1 ש	816		1125	-4	-0.5	-581
אפיס 5.0 ש	898		280	+33	+3.8	+340
אופנת ברוך 1.0	2570		233	-30	-1.2	-205
אופנת ברוך 5.0	1650		185	+20	+1.2	+285
אפתן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אפתן אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
ארגמן רג ש	11500		25	-90	-0.8	-8
דלתא-גליל 1.0	4080		136	-70	-1.7	-136
דלתא-גליל א 3.0	3160	שב				
מכוניות מאור 1	1605	תב	88.7	-155	-8.8	-138.7
מכוניות מאור 5	841		20	+20	+2.4	+208
מכונות מאור אפ	654		150	-2	-0.3	-50
ויטלון 1.0	3800		112	-50	-1.3	-86
ויטלון 5.0	2600		28	-20	-0.8	-40
חדינון 1.0	4300		49	+100	+2.4	+115
זיקית 1.0	4130	תב	373	+200	+5.1	+702
זיקית 5.0	3270		621	+146	+4.7	+494
סיב-טב 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
סיב-טב אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
לודזיה 0.1	1840		111	-20	-1.1	-111
לודזיה 0.4	824		1000			-858
ליגת 1.0	547		1187	+7	+1.3	+517
מים גליק	699		350	+9	+1.3	+350
מקס 0.1	24570	תב	78	+1800	+7.9	+64
מקס 0.5	11000		94	-500	-4.4	-108
עים 1.0	11500		79	+500	+4.6	+101
עים 5.0	5600		35	+100	+1.8	+11
עמק מרינה 1 ש'	1800	תב	381	+89	+5.2	+322
פולגת א 0.1	3169		182	+29	+0.9	+41
פולגת ב 0.4	2020		709	+30	+1.5	+454
פולינג א 0.5	7770		170	+370	+5	+300
פרמר	1926		96	+56	+3	+55
גיבור סברינה	11360		75	+300	+2.7	+206
תעש הטוין 1.0	3500		89	-10	-0.3	-39

מתכת ומוצריה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אקסטין 5.0	2110	קב		+100	+5	+1177
אורדן 0.1	9700		58			-10
אורדן 0.5	8000		30			-25

תעשיות שונות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אלומית 1.0	4680		16			-56
אלומית 5.0	2970			+60	+2.1	+34
כבלים ש	11230		9			-9
התבוך 1.0	7450		55	+224	+3.1	+29
התבוך 5.0	4300		125	+200	+4.9	+270
זיקה 1.0	5700		25	-150	-2.6	-11.4
זיקה 5.0	2949		212.5			
קוסמוצח פז 1.0	1140		1536			-735
קוסמוצח פז 5.0	865		153			-155
מתכת מרום 1.0	2240		235	-60	-2.6	-250
כבלי ציון 1.0	2199		165			
כבלי ציון 5.0	915		3384	+10	+1.1	+2747
כבלי ציון אפ	683		320	+2	+0.3	+34
מודגן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מודגן אפ א			—	הפסקת	מסחר	—
קרגור 1.0	970		1968	+20	+2.1	+1705
קרגור 5.0	499		2796	+3	+0.6	+1185
מחשוף 0.1	17260		68	+700	+4.2	+40
מחשוף 0.5	6501		57	+1		+31
פקר פלדה 1.0	6650		102	+100	+1.5	+131
קינג 1.0	1200		438	+10	+0.8	+235
קינג 5.0	647	שב				
קליל 1.0	4890		496	+60	+1.2	+290
קליל 5.0	2270		243	-29	-1.3	-337
שלוות 5.0	2062		25	-8	-0.4	-2
תעשיות לכיש 1.0	1175		155	-30	-2.5	-395
תעשיות לכיש 5.0	560		300			-280

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אלביט 3.0	401000		5	-2000	-0.5	-8
אלקו 0.1	7133	קב		+340	+5	+82
אלקו 0.25 ש	3090		134	+140	+4.8	+165
אלקו 0.25 ב	3101		50	+101	+3.4	+250
אלקטרה 0.1	14490	שב				
אלקטרה א 0.5	6720		147	+100	+1.5	+43
אלרון 3.0	327000		4	+6000	+1.9	+8
ארית 1.0	27300		14			-7
כלל תעש אלק	2120		259	+15	+0.7	+258
ספקטרוניקס 1.0	2014		990	-23	-1.1	-412
ספקטרוניקס 5.0	1330		451			
פימנגר 1.0	2250		186	-80	-3.4	-612
פימנגר 5.0	1240		248	-10	-0.8	-552
ציקלון 1.0	2450		172	-50	-2	-75
ציקלון 5.0	1110		227			-87
קנבטון אורלד 1.	5090		10			-10
קנבטון אורלד 5.	3140		50			-30
ת.א.ת. 1.0	4101		225	+151	+3.8	+516

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
ת.א.ת. 5.0	1630		110	+20	+1.2	+26
ת.א.ת. אפ 1	13402			+2		+6
תדיאה	5460			+40	+0.7	+18

מוצרי בניה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
א.ת. תעשיות 1.	809		1200			-101
אלקול 5.0	11233		197	-450	-3.9	-297
אקרשטיין 1.0	1530		580	-28	-1.3	-545
אקרשטיין 5.0	1200		171	+20	+1.7	+93
בטון תדיר 1.0	10600					
בטון תדיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בר-כון 1.0	4600		172	-125	-2.7	-56
בר-כון 5.0	1499		169	+14	+0.9	+444
פרומוסבסט 1.0	6750	תב	17.5	-750	-10	-85.1
פרומוסבסט 5.0	2480		340			+65
מ.ל.ם. 1.0	900		251	-24	-2.6	-501
מ.ל.ם. 5.0	585	שב				
מחול השק בהעש	4252		95	+54	+1.3	+144
מזאיקה לפטן 1	16700	לב				
מזאיקה לפטן 5	13500					

כימיה, גומי ופלסטיק

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אגן 5.0	20100		30	+20	+0.1	+6
אליאנס ב	2350	תב	1304	+160	+7.3	+1095
גל תעשיות 1.0	11900		17	+100	+0.9	+6
גל תעשיות 5.0	5730		114			-19
דקסטר 1.0	3550		92	-49	-1.4	-182
דשנים 0.1	5910		100			-88
דשנים 0.5	1530		437			-184
חיפה כמי 10.0	804		2390	-8	-1	-2656
טבע ש			—	הפסקת	מסחר	—
טבע אפ 4			—	הפסקת	מסחר	—
ליפסקי 1.0	1370		144			-144
ים המלח	14900		239			-209
פטרוכימיים 10.0	540	תב	19650	+40	+8	+42219
מקסימה 1.0	7850		80	+320	+4.3	+49
מקסימה 5.0	2683		25			-30
מקה כמיקל 1.0	3200		5	-95	-2.9	-5
מגן 1.0	9699		84	-71	-0.7	-19
מגן 5.0	6340		65	-40	-0.6	-65
קרם כימיקל 1.0	6350		72	+280	+3.8	+86
ת.ג.ל. 1.0	4270		212	+70	+1.7	+240
ת.ג.ל. 5.0	3715		150			
תיא 5.0	7250		262	+250	+3.6	+477
פרוטאום 10.0	9400		8			-5
חדר א 5.0	4210		28			+11

עץ, נייר ודפוס

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
רפרין 1.0	5149		20	+149	+3	+28
רפרין 5.0	3000		142	+130	+4.5	+177
המבג 1.0	6591		214			-68
יאה 1.0	3300		150	-30	-0.9	-105
לבידי אשקלון 1	465		470	-3	-0.6	-693
לביאשקלון אפ	743		106			+75
מלט ב 0.5	23999		21			+5
מפעלי נייר 10.0	208000		65	-1000	-0.5	-26
סקסוניה 1.0	3050		180			
רים 0.1	4700		175	-100	-2.1	-164
רים 0.4	2440		200	-30	-1.2	-175
תעל ב 0.2	11640		221			-78
אבריון 1.0	4000		65			+65
אבריון 5.0	2200		400	-40	-1.8	-369
תמישה יחד	8510		40	+80	+1	+25
הגבפלק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
הגבפלק 5.0			—	הפסקת	מסחר	—

השקעות בתעשיה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
מרכזית ב 0.1	6600		37	+100	+1.5	+80
כור בב ש	4830000		2	-50000	-1	.2
כלל תעש 1.0	1290		2679	+15	+1.2	+759
מגורי טכנולוגיה	450		3303	+8	+1.8	+713

חברות השקעה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אמיק ש	4900		64	+150	+3.2	+45
אידיבי פתוח 2.0	3780		462			-325
אינקובה 0.1	1600		71			
אינקובה 0.5	835		310	+35	+4.4	+50
אלגר ש	6840		184			-134
אלגר ב	6750		122			-137
אלרון ש	2695		828	-5	-0.2	-145
אלרון ב	2800		63	-100	-3.5	-131
אמישר בב			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בולת 1.0	1350	תב	50	+72	+5.6	+50
חברה לישראל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
חברה לישראל 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
חלפטן 0.1	117300		1.9	+2300	+2	+10.1
חלפטן ש 1.0	24090		59	-120	-0.5	-114
אמפא א 0.5	12290		7	+390	+3.3	+7
פועלים השק ש	5180		491			-325
כלל השק			—	הפסקת	מסחר	—
דיסקונט השק ש	2160		1886	-25	-1.1	-2780
מזרחי השק ש	15950		20	-200	-1.2	-54
מר השקעות 1.0	10020	שב				
חירון 1.0	1895	שב				
חירון 5.0	688		580	+9	+1.3	+716
יצוא ש	9840		72			-54
ירדן א 0.1	4280		192			-296
כלל 10.0	738		3194			
כלל 50.0	634		216	+18	+2.9	+421
לנדיק 0.1	8799	שב				
לנדק 0.1	2710		174	-13	-0.5	-46
מגור 0.1	624		2741	+13	+2.1	+2701
מגור א 0.5	400		3122	+17	+4.4	+4637
עוז השק ב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
עוז השק ב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
פז השק ש	5700		89			-146
פמה א 0.1	9450		3			-35
פמה 0.5	4950		227	+150	+3.1	+224
פריון ב 2.5	3460		385	+70	+2.1	+251

מחקר ופיתוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אמצעים מתוחכ'			—	הפסקת	מסחר	—
גליל טכנולוגיות	525		8313	+25	+5	+8274

חיפושי נפט

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
דלק חיפושים 1.0	3760	תב	592	+210	+5.9	+920
דלק חיפושים 5.0	1729		960	+39	+2.3	+944
דלק חיפ' אפ 2	1050		863	+30	+2.9	+824
מ חיפושי נפט	12650		154			-144
מראיל 1.0	1850		219	+18	+1	+219
מראיל 5.0	957	תב	460	+87	+10	+760
יואל 5.0	1500		321	+48	+3.3	+45
מ.נ.ן. 1.0	3000		218			-32
מ.נ.ן. 5.0	1280		148	+35	+2.8	+117
פאריל ב 0.3	3900		284	+180	+4.8	+416
צמאריגטם 1.0	255		716			-709
צמאריגטם 5.0	170		500	+1	+0.6	+123
צמאריגטם אפ 2	452		140	+1	+0.2	+165
נפטא ש	1865000		1	-25000	-1.3	-1

נסחרות במט"ח

שם החברה	השער אתמול
בזית ב	229

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 10.7.1986 באירופה

מסירה מידית (ספוט)

מטבע	שער	
$ ארצות הברית	1.5270/1.5280	ל"י שטרלינג
מרקים גרמניים	2.1720/2.1730	ל"ש ארה"ב
גולדנים הולנדיים	2.4495/2.4505	
פרנקים שוויצריים	1.7740/1.7750	
פרנקים בלגיים	44.70/44.72	
פרנקים צרפתיים	6.9700/6.9740	
לירטות איטלקיות	1491.50/1492.50	
ינים יפאניים	160.50/160.60	
$ ארצות הברית	1.1781/1.1786	ליס.ד.ר.

שער הזהב $ 347.50 ארה"ב אונקיה לגנון פיקסינג

מסירה מאוחרת (פורוארד)

	$/ל"ש	מ"ש/$	מ"ג/$
1 ח'	1.5228/1.5239	1.7705/1.7720	2.1676/2.1688
3 ח'	1.5146/1.5159	1.7649/1.7663	2.1603/2.1618
6 ח'	1.5037/1.5052	1.7568/1.7588	2.1502/2.1517

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

שיפור באווירה

שבוע מסחר נוסף בבורסה, בו נטו השערים לרדת, במחזורים נמוכים, הסתיים אתמול במגמה ברורה של שיפור באווירת המסחר. סוחרי הבורסה נטו לקלוט את ההיצעים במהירות וללא שינוי שער, ובחלק מניירות הערך נטו השערים לעלות, במחזורים גדולים. עם זאת, הרף הפעילות החיובית אתמול, נותרו מחזורי המסחר במרבית המניות הרי־פשיות נמוכים כשהיו. הסתכמו ב־1.3 מיליון דולר בלבד. קרנות הנאמנות שגייסו סכומי כסף קטנים, שמרו בדרך כלל על פרופיל נמוך. בבורסה מקווים כי פתיחת המסחר במניותיהן של חברות הרשות בשבוע הבא, העובדה שלמניות אלה נרשמו התמנות יותר גדולות, תביא לשיפור נוסף באווירת המסחר. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה בסיכום השבוע ב־0.66 אחוז.

	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	116.35	+0.14
כללי ללא בנקים	134.33	+0.31
מדד אג"ח כללי	110.36	-0.19
אג"ח צמוד מדד	111.11	-0.11
אג"ח צמוד מט"ח	99.50	-0.51

אי.די.בי. עלתה באחוז

מניית אי.די.בי. עלתה אתמול בי־שיעור של אחוז, הגבוה מהעלייה הכללית שהיתה אתמול במניות ההסדר. מחזורי המסחר במניות ההסדר נותרו נמוכים ביותר, והס־תכמו בחצי מיליון דולר בלבד. בסי־כום השבועי עלו מניות ההסדר ב־0.34 אחוז בממוצע. ההתפתחות במסחר במניות ההסדר תושפע בקרוב מהתנהגות שערי הריבית, וכן מהציפיות באשר להמשך התנהגות שערי החליפין.

	תשואה שנתית דולרית ב־%
בל"ל 0.1	12.40
הפועלים ש	12.22
אי.די.בי. רג	12.14
דיסקונט א	12.47
המזרחי ש	12.53

התעוררות באחוזות מתכנות

השיפור באווירת המסחר, בא אתמול לידי ביטוי גם בהתעוררות בפעילות בניירות ערך רבים. בחלק מניירות הערך היו עליות שערים חדות, אך מחזורי המסחר היו בהם גדולים. עובדה זו מלמדת כי היו סוחרי בורסה שניצלו ההזדמנות זו על מנת למכור חלק מאחזקו־תיהם. דוגמאות לכך לא חסרו: ביקוש גדול למניית המפעלים הפטרוכימיים, סופק בעליית שער של 8 אחוז ובמחזור מסחר גדול. גם למניית מתם, בה היו "אקס" הטבה, נרשם ביקוש גדול, ושערה עלה ב־8.4 אחוז. באחרונה מורגשת פעי־לות ערה במניה זו, היצעים שהו־פיעו בה נקלטו ללא שינוי.

קרנות הנאמנות מאופיינות

פעילות ערה נרשמה אתמול גם במניית גליל טכנולוגיה, וזאת על רקע העובדה שהמסחר במניות ישום מתחיל ביום א'. העובדה כי בעלי מניות גליל טכנולוגיה יהיו זכאים להמיר את מניותיהם ולקבל תמורתן שתי מניות יישום, מבטיחה ביום א', על פי יחסי המחירים הנוכחיים, עליית שער של כ־20 אחוז למניית יישום. את הפעילות הערה במניות חברות חיפושי הנפט, ניתן להדגים במסחר במניות דלק חיפושי נפט 1 ששערן עלה ב־5.9 אחוז, תוך מחזור מסחר גדול. למרות כל אלה, קרנות הנאמנות שמרו אתמול על פרופיל נמוך. היצעים למניות הבנ־קים נקלטו בירידות שערים קלות. ביקושים למניות המזונות איתם, כמו במניות דלק וקרדיני, סופקו בעליות שערים קלות.

ירידות באג"ח

שערי איגרות החוב, ובמיוחד האיגרות הדולריות, נטו אתמול לרדת. בבורסה מסבירים תופעה זו כעובדה שרמות התשואה לפידיון בחלק גדול מאיגרות החוב הנסחרות בשוק המישני, נמוכות מרמות התשואה אותן מציעות פירמות בהנפקות בשוק הראשוני. מחזור המסחר באג"ח הסתכם אתמול ב־3 מיליון דולר.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה דולרית
756	19	99.10	1.46
826	33	98.50	1.40
836	40	98.15	1.43
846	47	97.85	1.42
916	54	97.55	1.41
1016	82	96.15	1.47

הודעות בורסה

● מבטע סיימה את שנת העסקים שהסתיימה במארס 1986 ברווח של 10.9 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 9.4 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

● יום ה"אקס" לחלוקת 100 אחוז הטבה בחברת תגבל יהיה ביום 20.7.86.

● אליהו פרייב התפטר מדירקטוריון הירדן מסיבות בריאות.

קרנות הנאמנות

נטע, כתר וכרמל

(גמישה) (אג"ח) (מט"ח)

ניתנות לרכישה בכל סניפי הבנקים עד 09.30 לאותו יום

הנאמן: בנק איגוד מקבוצת בל"ל

המנהלה: פלסט (מנ"ב) בע"מ

יש לך שאלה בנושא קרנות הנאמנות? מוקדי מיטב ישמחו לענות לך: 03-290261, 727506, 731624

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	3866.59	3850.55	6.23	0.16
אבוקה	30411.60	30110.67	131.77	0.44
אביב	30055.10	29783.82	45.45	0.15
אבני	201.93	197.95	-0.90	-0.45
אייר	1345.06	1318.50	-1.92	-0.15
אודם	1651.32	1619.14	2.64	0.16
אופיר	1582.28	1551.07	-0.05	-0.00
אור	413.61	404.88	-0.04	-0.01
אוריון	157.83	154.64	-0.56	-0.36
אורלי	207.31	205.89	-0.50	-0.24
אורן	610.24	598.30	-1.81	-0.30
איל	3036.41	2976.78	-14.09	-0.47
אילת	3668.65	3590.88	-0.61	-0.02
איריס	3997.75	3912.30	-2.44	-0.06
איתן	584.14	572.00	0.04	0.01
אלון	514.53	503.83	-1.67	-0.33
אלמת	591.86	584.58	-0.62	-0.11
ארז	649.97	637.30	2.46	0.39
אש	111.52	109.09	0.60	0.55
אשל	169.70	166.38	-0.01	-0.01
אתגר	195.15	193.22	-0.16	-0.08
בדולח	1683.97	1651.60	-0.13	-0.01
ברוש	381.65	374.22	-0.93	-0.25
ברק	385.45	377.86	-0.76	-0.20
בריקת	777.21	761.92	0.05	0.01
גביש	1154.00	1131.54	-0.27	-0.02
גבע	862.02	849.21	-0.04	-0.00
גורן	589.97	578.57	-1.31	-0.23
גיא	7799.78	7684.09	6.77	0.09
גיל	2227.11	2184.07	3.99	0.18
גלית	518.75	512.34	0.12	0.02
דוכבן	287.70	277.30	-0.25	-0.09
דוכיפת	546.50	535.76	0.25	0.05
דולב	199.01	194.81	-1.16	-0.59
דורון	1241.64	1217.55	0.11	0.01
דמון	221.16	216.92	-0.01	-0.00
דליה	404.32	397.66	0.35	0.09
דרור	3353.08	3287.77	10.14	0.31
דקל	269.67	264.40	-0.94	-0.35
הדס	287.65	285.12	0.60	0.21
הדר	409.46	402.03	0.55	0.14
זהבית	2492.70	2440.90	-4.05	-0.17
זוהר	16211.28	15972.21	10.43	0.07
זיו	15375.05	15147.30	13.41	0.09
זמיר	650.70	638.26	1.02	0.16
חוחית	134.42	131.45	-0.57	-0.43
חליפין	113.01	112.53	-0.02	-0.02
חלמיש	557.65	554.79	-0.76	-0.14
חן	111.41	110.97	-0.19	-0.17
טופז	1215.97	1188.00	-1.99	-0.17
טל	4132.63	4084.57	1.43	0.04
יבול	656.46	643.64	-1.80	-0.28
יהלום	1572.40	1541.85	2.75	0.18
יסודות	31552.64	31260.40	-97.85	-0.31
יערה	559.16	551.60	-0.74	-0.13
כוכב	762.76	747.83	3.22	0.43
כחל	121.70	119.30	0.01	0.01
כלנית	447.28	439.84	0.61	0.14
כספית	634.31	627.81	-0.70	-0.11
כרמל	118.88	116.44	-0.45	-0.38
כתר	914.34	896.14	-4.66	-0.52
להב	3452.22	3385.21	2.88	0.09
למשקיע	97492.42	95791.86	-9.10	-0.01
לפיד	10549.21	10346.33	40.74	0.40
לקט	1500.23	1469.77	-2.34	-0.16
לשם	810.31	793.78	0.26	0.03
מבחר	983.37	963.96	-2.91	-0.30
מבטח	2825.60	2800.10	-12.00	-0.43
מגד	202.17	199.26	-0.67	-0.34
מגן	2637.20	2613.00	-7.00	-0.27
מגל	623.14	611.03	-0.93	-0.15
מור	1152.85	1139.80	5.40	0.48
מורן	643.64	637.68	1.48	0.23
מסד	24668.14	24018.86	-46.43	-0.19
מיתר	753.95	739.46	-2.02	-0.27
משק	3086.10	3026.90	14.30	0.47
מעין	659.79	647.05	-1.45	-0.22
מנבה	824.32	820.51	-1.39	-0.17
מרגלית	995.95	977.28	1.07	0.11
מרום	963.43	946.66	-2.94	-0.31
נגה	21038.19	20729.02	17.08	0.08
נטף	614.75	603.05	1.84	0.31
נמש	379.71	372.13	-1.15	-0.31
נילי	3954.40	3895.87	17.71	0.46
סביון	442.35	434.46	1.46	0.34
סגולה	122.03	119.61	-0.07	-0.06
סלע	835.97	819.41	-1.22	-0.15
סנונית	575.18	568.13	0.04	0.01
סער	615.77	604.06	-0.02	-0.00
ספיר	529.80	527.17	0.05	0.01
עיף	646.62	634.18	0.55	0.09
עידית	1656.61	1624.09	3.74	0.23
עיון	5909.79	5825.21	0.49	0.01
ענבר	1189.68	1163.08	-1.89	-0.16
ענת	1997.62	1997.27	22.54	1.14
עפרוני	546.59	539.19	-0.06	-0.01
ערמון	147.58	144.71	-0.80	-0.35
פיא	1233.86	1209.91	-0.75	-0.06
צבר	535.90	525.25	-0.54	-0.10
צופית	533.88	523.41	-1.16	-0.22
צמיר	863.15	844.63	-1.46	-0.17
צמיחה	6308.32	6218.15	1.96	0.03
צמרת	1538.25	1508.31	-0.65	-0.04
קלע	1709.12	1700.59	-0.67	-0.04
קרנית	15230.48	15094.95	22.86	0.15
רקפת	525.67	517.08	0.40	0.08
רשף	668.03	653.69	-1.80	-0.27
שביט	645.40	637.48	-0.91	-0.14
שחם	853.92	833.43	-3.08	-0.37
שירה	309.31	307.29	-0.35	-0.11
שחר	304.90	298.87	-0.30	-0.10
שנהב	555.01	547.22	2.29	0.42
שקד	547.73	534.34	-0.20	-0.04
שקף	165.30	162.01	-0.23	-0.14
תאנה	174.78	173.09	-0.57	-0.33
תבור	773.16	762.63	1.58	0.21
תרמר	360.46	358.66	-0.92	-0.26
תהילה	91.74	89.78	-2.09	-2.27
תירוש	415.88	410.97	0.30	0.07
תמר	186.08	182.45	-0.55	-0.30
תפוז	180.18	178.84	-0.70	-0.39
תרשיש	1286.76	1261.38	-3.90	-0.31
תשרי	385.58	380.12	0.22	0.06

שערי איגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סידרה	שער	שינוי בנק'
3601	33350	-10
3602	30635	+15
3603	29225	-120
3604	26211	+14
3605	23586	-53
3606	22355	-98
3607	20927	+56
3608	19763	+128
3609	18735	+10
3610	16897	+10
3611	16322	+9
3612	15847	+8
3613	15030	+15
3614	14430	+14
3615	13589	+14
3616	12441	+12
3617	11667	+98
3618	11072	+94
3619	10189	+87
3620	9621	+55
3621	9140	+53
3622	8243	+48
3623	7702	+4
3624	7253	+4
3625	6587	-18
3626	6092	-18
3627	5765	-16
3628	5504	-57
3629	4969	-15
3630	4698	-53
3631	4357	+2
3632	4104	+5
3633	3877	+2
3634	3584	-5
3635	3200	-4
3636	3082	-4
3637	2887	-8
3638	2688	-7
3639	2511	-7
3640	2086	+16
3641	1808	+14
3642	1605	+1
3643	1593	+1
3644	1284	+1
3645	1158	

4.25% מלווה מדינה

סידרה	שער	שינוי
3701	916.2	+5.5
3702	708.5	+3.9
3703	604.7	+0.3
3704	533.4	+0.3
3751	281.5	+0.1
3752	108.6	-1.7
3753	107.4	-1.6
3755	90.8	-1.5
3756	87.5	-1.5
3901	102.8	-1.8
3902	97.9	-1.7
3903	97.1	-1.7
3904	95.5	-1.7

4.25% שגיא

סידרה	שער	שינוי
4101	118.6	-0.6
4103	117	-0.6
4104	113.3	-0.5
4201	101.6	-0.7
4204	94.3	-0.7
4301	112.2	+0.1
4302	106.8	
4303	106	
4304	104.3	
5826	96.8	-0.7
5827	94.9	-0.7
5828	91.5	-0.7

4% מלווה פיתוח (הצמדה 90%)

סידרה	שער	שינוי
3109	243600	
3110	244900	+600
3111	241000	
3112	235500	+500
3113	237500	+1000
3114	231000	+500
3115	227400	-600
3116	220500	
3117	229600	-1400
3118	221000	+500

4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)

סידרה	שער
3201	198500
3202	194500
3203	188500
3204	185000
3205	181000
3206	179800

סידרה	שער	שינוי
3210	176000	
3211	173500	
3212	170000	
3213	161800	
3214	159000	
3501	157500	
3502	157000	
3503	140500	
3504	137500	
3505	135715	
3521	134215	+73
3524	121761	+65
3522	128958	+129
3523	121921	+125
3525	119158	+105
3526	119049	+106
3527	116679	+105
3528	113672	+104
3529	113798	+389
3530	111142	+380
3531	115772	+404
3532	112385	+395
3533	112295	+405
3554	105915	+384
3535	106315	+57
3539	100204	+53
3536	106020	+147
3537	105907	+147
3538	99686	+158
3540	99554	+142
3541	96195	+137
3542	96118	+139
3543	91440	+133
3544	90940	+60
3546	88730	+48
3547	88539	+48
3548	88444	+48
3550	83846	+45
3551	83531	+45
3545	88404	+90
3549	83535	+86
3552	76699	+80
3554	76577	+82
3555	76577	+82
3553	76191	-154
3571	66132	-154
3556	73055	+40
3558	72979	+40
3559	70402	+39
3560	66656	+37
3561	66477	+36
3557	73588	+20
3572	66966	+15
3573	66399	+58
3574	61228	+46
3577	63839	+53
3578	58981	+49
3575	61172	+187
3576	63638	+194
3579	58766	+183
3580	55063	+77
3581	50106	+72
3582	46237	+67
3583	42997	+64
3584	40639	+22
3585	38547	+21
3586	34922	+19
3588	34886	+19
3587	35005	+19
3591	31911	+17
3592	31877	+17
3593	31826	+16
3589	32008	+151
3594	30582	+146
3590	31700	-205
3595	30218	-201

5% מלווה פיתוח (בדירה כפולה)

סידרה	שער	שינוי
2001	130697	+71
2002	130349	+71
2003	125123	+68
2004	126084	+68
2005	118102	+65
2006	117968	+64
2007	115703	+68
2008	115260	+308
2012	112853	+312
2015	109992	+307
2009	116281	-41
2010	115593	-526
2011	115352	-316
2013	113289	-539
2014	110407	-329
2016	111509	+485
2018	112168	+500
2021	108607	+505
2017	107367	-290
2019	110784	-294
2020	107541	-287
2022	101418	+55
2023	102869	+56
2024	95346	-382
2027	91976	-385
2031	85176	-386
2025	96228	+52
2026	95919	+51
2028	93773	+50
2030	89246	+48
2029	88156	+88
2033	81226	+84
2035	74598	+78
2032	87749	+736
2034	82974	+716
2036	76241	+678
2037	71816	+238
2052	60430	+204
2038	71273	+421
2040	68657	+417
2051	64977	+400
2039	68416	+423
2041	64788	+402
2053	61644	-497
2054	58776	+30
2056	54459	+27
2058	49603	+25
2060	45818	+23
2055	58232	+31
2057	53931	+28
2059	49076	+26
2061	35907	+836
2062	33910	+1008
2063	31970	+947

רמון

סידרה	שער	שינוי
7001	233.5	-2.5
7002	228.3	-2.2
7003	219.1	-3.4
7004	208.9	-3.5
7005	196.4	-5.1
7006	184	-2.8
7007	173.7	-0.6
7008	165.1	-0.5
7009	159.5	-0.6
7010	148.3	+0.3
7011	140.7	-2.1
7012	135.8	-2
7013	128.3	-0.2
7014	111.4	-0.8
7015	95.4	-0.9
7016	94.7	-1
7017	94	-1
7018	93.8	-1
7019	94.2	-1
7020	94	-1
7021	93.2	-1
7201	98	

גלבוע

סידרה	שער	שינוי
6101	12371	+81
6102	7566	-158
6103	6728	-112
6104	6146	-20
6105	5827	-19
6106	5671	-106
6107	5461	-103
6108	3922	+8
6109	3731	+8
6110	3705	+6
6111	3009	-62
6112	2997	-61
6113	2028	-4
6151	804.1	-3.2
6152	749.8	-3.1
6153	673.1	-2.2
6154	661.3	-2.2
6155	431.5	-1.2
6156	348.7	-1.2
6157	261.1	-2.1
6158	247.5	-1.9
6159	206.7	-0.6
6160	194.5	-0.6
6161	187.9	-0.5
6162	172.5	-4.7
6163	161.4	-1.4
6164	154.9	-1.4
6165	144.7	-0.5
6166	137.1	-0.5
6167	134.1	-0.5
6168	131.1	-0.5
6169	123.9	-0.4
6170	117.4	-1
6171	83.6	-0.2
6172	83.5	-0.3
6801	87.8	-2.7

ארמון

סידרה	שער	שינוי
2501	154.5	-0.6
2502	151.8	-0.6
2503	147	-0.6
2504	145.7	-0.4
2505	140.2	-0.3
2506	136	-1.3
2507	131.3	-1.2
2508	109.5	-1

אחרים

	שער	שינוי
אלסינט	59.4	
תדיראן	96.2	+0.6
תאר 85	400.1	
חב החש	193.9	
דיק השמ	194	
כור זג	173.5	
כלל זג	470.8	
מימון ד'	245	
מימון ם	333	
[illegible]	458.2	-4.4
[illegible]	177.0	
[illegible]	193	-2.3
[illegible]	207.9	
[illegible]	1236	

להיות במשרד ובמכונית בו־זמנית?

פלא-פון

טלפון מהפכני נייד בחיוג ישיר - מוטורולה תדיראן

קרמניצקי 16 תל־אביב, טל' 03-380302

פרס בוועידת ארגוני העצמאים בהרצליה:

40% מהאוכלוסיה הבוגרת משתכרת פחות מ־400 שקל

פטורים ממס הכנסה ★ 20% משלמים מס שולי ועיקר נטל המיסים מוטל על 40% הנותרים, שכירים ועצמאים

מאת אברים צהר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הכנסתם ברוטו של 40 אחוז מהאוכלוסיה הבוגרת היא פחות מ־400 שקל בחודש והם אינם משלמים כלל מס הכנסה. 20 אחוז נוספים משלמים מס שולי נמוך מאוד ובנטל המסים העיקרי נושאים 40 אחוז הנותרים שהם שכירים ועצמאים. כך אמר אתמול ראש הממשלה, שמעון פרס, בוועידת ארגוני העצמאים בהרצליה.

לדברי פרס, האינפלציה הגיעה בששת החודשים הראשונים של שנה זו לכ־18 עד 20 אחוז בלבד. "ניתן להפחית שיעור זה לכ־6 עד 8 אחוז," אמר. לדברי פרס, למרות ההשגים בריסון האינפלציה, כוח הקניה של השקל עלה ריאלית מאז 1980 בכ־24 אחוז והשכר הממוצע ברוטו בכ־16 אחוז. "לישראל חובות חיצוניים של 23 מיליארד דולר. חובות פנימיים של 46 מיליארד דולר. מידי שנה אנו מוציאים 40 אחוז מתקציב המדינה לפרעון החובות החיצוניים ובכל זאת הצלחנו לייצב את המשק ולהעלותו על דרך המלך," אמר ראש הממשלה.

נסים מתנגד להצעה להעניק מעמד אזור פיתוח א' ליקנעם

מאת צבי זרחיה

שר האוצר משה נסים מתנגד להצעתו של שר הכלכלה, גד יעקבי, להעניק מעמד של איזור פיתוח א' ליקנעם. נסים הגיש את התנגדותו זו לממשלה.

נסים קובע כי יקנעם מצויה במרחק של כ־15 ק"מ בלבד מאיזור מפרץ חיפה. לישוב זה ניתן כבר מעמד של איזור פיתוח ב' המקנה לו עדיפות על כל הישובים באיזור.

האוצר אף מזהיר כי מתן מעמד של איזור פיתוח א' לעיירה כפי שמציע שר הכלכלה, יפגע בכל שיטת הסיווג של איזורי פיתוח ועוד יותר מכך בישובים מרוחקים כמו בית שאן וקריית שמונה שלהם יש לייחד את ההטבות העדיפות. אם תתקבל הצעתו של יעקבי פירוש הדבר - אומרים באוצר - כי משקיעים יעדיפו את האיזור הסמוך למפרץ חיפה על פני איזורים מרוחקים כמו קריית שמונה.

צו ביניים אוסר על שרון מינוי 2 נספחים מסחריים

האחד בניו־יורק והשני בהמבורג

(ע) שופט בית־המשפט הגבוה לצדק, אהרן ברק, הוציא צו ביניים האוסר על שר התעשיה והמסחר למנות שני נספחים מסחריים, האחד בניו־יורק והשני בהמבורג.

כן הוציא השופט צו על תנאי המורה לשר ולנציב שירות המדינה להשיב בתוך 45 יום על טענות העתירה בדבר איסורים במינוי שליחי המשרד בחו"ל.

הצווים הוצאו לעתירתם של 55 עובדים אקדמאים במשרד המסחר והתעשיה, שטענו כי ראובן בן שלום, שמונה כנספח מסחרי בניו־יורק, ומשה בן נתן שמונה כנספח מסחרי בהמבורג, מנו בשל קרבתם הפוליטית לשר שרון והמינויים נעשו שלא כדין.

צבי זרחיה, סופר "הארץ", מוסר: השר אריאל שרון הודיע לפני כמה שבועות כי יש לתת עדיפות לקציני צה"ל בכירים המשתחררים משירותם הפעיל לתפקידים פנויים של נספחים שאינם מאויישים על ידי עובדי המשרד. שרון הודיע כי גם להבא יש לשבץ קציני צה"ל בכל תפקיד שיתפנה ולא יאוייש על ידי עובדי המשרד.

לעניין החלטת הבג"ץ יעביר משרד התעשיה והמסחר את תגובתו לקראת דיון בעניין זה.

הפסקת העיצומים בתמ"ס

עובדי משרד התעשיה והמסחר החליטו אתמול להפסיק את העיצומים שבהם נקטו. במגעים שהתקיימו עם הנהלת המשרד ועם לשכת השר שרון בימים האחרונים הגיעה הנהלת המשרד להסכמה להיכנס מיד למו"מ עם העובדים אך התנתה זאת בהפסקת העיצומים של העובדים ובביטול הפניה לבג"ץ. ועד העובדים יתכנס ביום רביעי הבא לדון בהתפתחויות בנושאים שאינם עומדים לדיון בבג"ץ.

תרעומת על התנגדות מנכ"ל רשות שדות התעופה להעתיק נמל אילת צפונה

מאת זוהר בלומנקרנץ

גורמים בכירים במשרד הכלכלה והתכנון, האחראים לבדיקת נושא העתקת שדה התעופה של אילת צפונה לעיר, הביעו אתמול תרעומת על התבטאויותיו של מנכ"ל רשות שדות התעופה, צבי גבריאלי. התנגד להעתקה, וטוען שאין לה הצדקה תפעולית וכלכלית.

הגורמים במשרד הכלכלה והתכנון אמרו אמש, כי ההחלטה לבדיקת העתקת שדה התעופה הקבה על ידי צוות שרים, שבראשם עמד ראש הממשלה, שמעון פרס. השר הממונה על מנכ"ל רשות שדות התעופה, שר התחבורה חיים קורפו, השתתף באותה ועדה ולא הביע כל התנגדות לבדיקת הנושא. לפני כשלושה שבועות התכנסה ועדת המשנה וקיבלה שורה של החלטות בהקשר זה כגון קביעת מקומו המדוייק של שדה התעופה העתידי בעין עברונה, 11.5 ק"מ צפונית לאילת. באותה ישיבה נטל חלק אף נציג רשות שדות התעופה ושום התנגדות או ביקורת לא הועלתה.

נסתיימה השביתה במפעל אורדן

ביהמ"ש קבע: למועסקים על פי חוזים אישיים יש זכות שביתה

דחה בקשה לצו מניעה נגד העובדים ובעקבות זאת הסכימה ההנהלה לפשרת ההסתדרות

(ע). בתום שביתה, שנמשכה שבוע ימים, חודשה בסוף השבוע העבודה במפעל המתכת אורדן במצפה רמון, לאחר שההנהלה קיבלה את הצעת הפשרה של ההסתדרות.

השביתה פרצה לאחר שאחד העובדים פוטר מעבודתו. העובדים, המועסקים על בסיס חוזים אישיים, טענו, שהעובד פוטר בשל היותו נציגם במו"מ עם ההנהלה להחלת ההסכמים הקיבוציים על העובדים.

ההנהלה ביקשה צו מניעה נגד העובדים בבית־משפט השלום בבאר־שבע, ובקשתה נדחתה בנימוק, שגם לעובדים המועסקים על פי חוזים אישיים, מוקנית הזכות לשבות ולנהוג בנושאי פיטורין על פי זכויות, המעוגנות בהסכמי עבודה קיבוציים.

לאחר שבית־המשפט דחה את הבקשה למתן צו מניעה נגד העובדים, החליטה הנהלת אורדן לקבל את הצעת הפשרה של ההסתדרות. על פי ההצעה, בוטלו פיטורי העובד סלומון אדרי, אך הוא הושעה מהעבודה עד לבירור עניינו. בתגובה על היענות ההנהלה להצעת הפשרה של ההסתדרות, חידשו הפועלים את העבודה בסוף השבוע.

טכס חתימת הסכם מסחרי בין חברת "ספוט אימאז'", השייכת לטכנולוגיות החלל הצרפתית, לבין המרכז הבין־תחומי לניתוח ולזיהוי טכנולוגי הטכנולוגיות הישראלית לניצול החלל, שהם עמותה של אוניברסיטת תל־אביב, נערך אתמול באוניברסיטה. הצרפתים יספקו לישראל מיפוי משאבים טבעיים. בתמונה, משמאל לימין, חותם על ההסכם אברהם טל, ולידו דר' ז'ראר בראשה, מנכ"ל החברה הצרפתית. שני מימין שגריר צרפת בישראל. (תצלום: "ישראל סאן")

אל תפסיד את פולין!

בסיור ההסטורי לפולין היוצא ב־13.8 נותרו 5 מקומות בלבד, והזמן קצר מאוד: סידור האשרות אורך כ־30 יום, ולכן נותרו רק 3 ימים להרשמה.

נא להזדרז! היציאה מובטחת!

פנה עכשיו אל סוכן הנסיעות שלך, או חייג לאופיר טורס, טל. 209777, 03-280025.

עולם ומלואו בהישג ידך.

אופיר טורס

האוצר נגד הצעה לתוספת תשלום לשומות עד 1984

שטרם נבדקו ★ שולל גם קבלה אוטומטית של שומות 1985

מאת עדנה אריזור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

האוצר שולל את ההצעה של ח"כ גדעון גדות לאפשר תוספת תשלום של עשרה אחוזים לשומות העצמאים עד שנת 1984, שטרם נבדקו, וקבלה אוטומטית, ללא בדיקה, של שומות 1985.

ח"כ גדות טוען, כי יש כיום שני מיליון שומות, שטרם נסגרו לעצמאים, ולדבריו, כל אחד מ־310 אלף עצמאים מחזיק שש שומות, שטרם נסגרו.

יאיר רבינוביץ, נציב מס הכנסה, אמר, כי האוצר מתנגד להצעת גדות, ומתכוון להעמיד את חברי ועדת הכספים, שיתבקשו לדון בנושא, על "דיוק" הנתונים של ח"כ גדות.

נציבות מס הכנסה החלה לקבל חלק מהשומות לשנת 1985 כשומות סופיות. לשומות לשנים 1983־1984 תוצמד ההכנסה המוצהרת בשיעור עליית המדד. שיטה זו נועדה, לדברי הנציב, לזרז את סגירת השומות במשרדי מס ההכנסה. רבינוביץ טוען, כי באגף מס הכנסה יש 285 אלף תיקים של עצמאים, ולא שני מיליון, כפי שטוען ח"כ גדות. האגף מטפל ב־40 אלף תיקים של עצמאים, ובהם נערכות 120 אלף שומות. לדבריו, אין אגף מס הכנסה יכול לערוך שומות מדי שנה לכל הנישומים. "אני לא מגיה", אומר רבינוביץ, "כי ח"כ גדות מתכוון, ששומה, שלא נבדקה, תיהפך לשומה סופית. לפי הסטטיסטיקה, הפער הממוצע בין שומה עצמית לשומה סופית הוא 25 אחוזים, ולא 10 אחוזים, כפי שקובע ח"כ גדות".

שערי מטבע חוץ ב־ 10.7.86

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.46	1.53	1.4827	1.5013	1.46	1.52	1.4818	1.5002	1.46	1.53	1.4818	1.5004	1.4918	−0.0050
1 לי"ש	2.22	2.33	2.2619	2.2902	2.22	2.33	2.2612	2.2894	2.22	2.33	2.2641	2.2926	2.2740	−0.0236
1 מארק גרמני	0.67	0.70	0.6820	0.6902	0.67	0.70	0.6808	0.6893	0.67	0.70	0.6822	0.6907	0.6857	−0.0047
1 פרנק צרפתי	0.21	0.22	0.2125	0.2151	0.21	0.22	0.2127	0.2154	0.20	0.22	0.2125	0.2152	0.2137	−0.0017
1 גולדן הולנדי	0.60	0.63	0.6057	0.6133	0.59	0.62	0.6059	0.6135	0.59	0.62	0.6046	0.6122	0.6089	−0.0039
1 פרנק שווייצרי	0.82	0.86	0.8353	0.8458	0.82	0.86	0.8336	0.8440	0.82	0.86	0.8347	0.8452	0.8396	−0.0072
1 כתר שוודי	0.21	0.22	0.2091	0.2117	0.20	0.21	0.2087	0.2113	0.20	0.22	0.2090	0.2116	0.2102	−0.0016
1 כתר נורבגי	0.20	0.21	0.1985	0.2010	0.19	0.20	0.1984	0.2009	0.19	0.20	0.1986	0.2010	0.1997	−0.0016
1 כתר דני	0.18	0.19	0.1826	0.1849	0.18	0.19	0.1828	0.1851	0.17	0.19	0.1826	0.1849	0.1837	−0.0015
1 מרק פיני	0.29	0.30	0.2916	0.2952	0.28	0.30	0.2914	0.2950	0.28	0.30	0.2913	0.2950	0.2934	−0.0023
1 דולר קנדי	1.06	1.11	1.0772	1.0907	1.06	1.11	1.0749	1.0883	1.05	1.11	1.0750	1.0885	1.0830	−0.0025
1 דולר אוסטרלי	0.89	0.98	0.9489	0.9608	0.91	0.98	0.9442	0.9560	0.92	0.98	0.9461	0.9580	0.9520	0.0018
1 ראנד דרא"פ	0.45	0.50	0.5805	0.5878	0.35	0.59	0.5786	0.5858	0.36	0.50	0.5808	0.5881	0.5825	−0.0045
10 פרנק בלגיים	–	–	0.3313	0.3355	–	–	0.3311	0.3352	–	–	0.3313	0.3355	0.3333	−0.0028
10 שילינג אוסטריים	0.95	1.00	0.9694	0.9816	0.95	1.00	0.9707	0.9828	0.95	1.00	0.9695	0.9817	0.9752	0.0070
1000 לירות איטלקיות	0.97	1.03	0.9938	1.0062	0.97	1.04	0.9938	1.0062	0.97	1.03	0.9934	1.0059	0.9989	−0.0072
100 ינים יפאניים	0.91	0.95	0.9255	0.9371	0.91	0.95	0.9252	0.9368	0.90	0.94	0.9226	0.9342	0.9281	−0.0086

אל על יוזמת תוכנית לעידוד תיירות צליינית

מאת זוהר בלומנקרנץ

חברת "אל־על" תפעיל תוכנית חדשה לעידוד תנועת תיירות צליינית לישראל באמצעות פניה ישירה לכמרים ולראשי כנסיות בארה"ב.

החברה גיבשה תוכנית להבאתם ארצה לביקור היכרות של 15 קבוצות נפרדות, בנות 20־30 כמרים וראשי כנסיות, ממדינות שונות בארה"ב. התוכנית תופעל לקראת עונת הסתיו והחורף ותשתרע על פני מחצית השנה.

על הפעלת התוכנית המיוחדת הוחלט בעקבות ביקורה בארץ לפני חודש של משלחת בת 14 כמרים מ־9 מדינות שונות בארה"ב. בראשותו של הכומר ג'ון נוחוורתי. הכומר סיפר על ביטולי ביקורים של בני עדתו, בשל איומי הטרור ועל כך שנאלץ להחזיר למבטלים כחצי מיליון דולר. הוא התריע מפני המשך השפל בתנועת התיירות הצליינית מארה"ב לישראל, אם לא יינקטו פעולות עידוד.

גידול 31% בלינות של ישראלים בבתי מלון בארץ

מאת זוהר בלומנקרנץ

גידול של 31% בלינות ישראלים במלונות בישראל וירידה של 10% בלינות תיירים מחו"ל נרשמו ברבע הראשון של השנה לעומת אותה תקופה בשנה שעברה.

בסך הכל נרשמו בשלושת החודשים הראשונים של השנה 2,269,300 לינות תיירים וישראלים במלונות - עליה של אחוז בלבד לעומת אותה תקופה בשנה שעברה. תפוסת המיטות היתה 44.8% לעומת 47.6% בחודשים ינואר־מארס 1985, כלומר, ירידה של 5.9%.

במלונות בדרגת 5 כוכבים קטנו לינות התיירים ב־21% אחוז ועלו ב־33% לינות הישראלים. כלל הלינות במלונות 5 כוכבים ירדו ב־11% ותפוסת המיטות הגיעה ל־39.5% בהשוואה ל־44.4% בחודשים ינואר־מארס 1985.

נסים: אנו רוצים להחזיר לכם, לעצמאים 5% מההוצאות, אך לא יודעים לעשות זאת

מאת אברים צהר

מדיניות הממשלה, היא להפחית את עלות העבודה ואת הוצאות המעסיקים לעובדיהם ב־5% — אמר אתמול שר האוצר, משה נסים, בוועידת ארגוני העצמאים במלון דן אכדיה בהרצליה. "אנו רוצים להחזיר לכם, למעסיקים ולעצמאים 5% מהוצאותיכם, אך לא יודעים איך לעשות זאת. הצענו להפחית את המס המקביל, אך נתקלנו בהתנגדות מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר. רצינו להפחית את הניכויים לביטוח הלאומי, אך הביטוח הלאומי מתנגד שהדבר ייעשה באמצעותו. אולם אל תדאגו אנו נמצא את הדרך להוזיל את עלות העבודה במשק," אמר השר.

יצויין כי עלות הפחתת דמי הביטוח הלאומי ב־5%, כפי שהציע בשעתו האוצר, מסתכמת בכ־420 מיליון דולר בשנה.

עיקרי המדיניות

בהמשך דבריו התווה שר האוצר את עיקרי המדיניות הכלכלית של הממשלה לשנה הקרובה:

★ הממשלה תבצע רפורמה מקיפה במערכת המיסים. יבוטלו מיסים רבים ואחרים יופחתו. הפחתת המיסים היא תנאי — לדעת השר — לחידוש הצמיחה במשק, שפירושו הגברת הייצור והייצוא של הסקטור היצרני.

• בתחום התקציב והמחירים, אמר השר, כבר ישנן חריגות מתקציב המדינה במאות מיליוני דולרים. בסוף דצמבר השנה לא יהיה עוד פיקוח על המחירים והוא יבוטל כליל. אם יצומצמו החריגות מהתקציב ואם תישמר רמת השכר במשק, למרות ביטול הפיקוח על המחירים, נגיע בסוף השנה לאינפלציה נמוכה אף מהרמה החזויה.

★ תוכניות להבראת שוק ההון בארץ מעובדים כעת באוצר, כדי לאפשר לסקטור היצרני לגייס בו כספים להשקעה. לדברי השר, שוק ההון בארץ הוא כיום למעשה כולו בידי הממשלה. על פי התוכניות שמעובדים, שוק ההון ייפתח לסקטור העסקי אשר ישיג בו שליטה.

עריכת העמוד: עדה אושפיז

טלוויזיה בכבלים תימנע מפרסומת 5 שנים כדי לא לפגוע בעיתונות

סוכם בוועדת הכלכלה של הכנסת ★ שר התקשורת: מקווה שאישור החוק תיתן תשובה חוקית לטלוויזיה פיראטית, שכל תושב רביעי משתמש בה

מאת עדנה אריזור

ועדת הכלכלה של הכנסת סיכמה אתמול את הדיון בהצעת חוק פרטית של ח"כ מאיר שיטרית להתקנת טלוויזיה בכבלים. הוועדה קיבלה ברוב קולות הצעה של יו"ר הוועדה, ח"כ אליהו שפייזר, ושר התקשורת אמנון רובינשטיין, להימנע מפרסומת מסחרית בשידורים במשך 5 השנים הראשונות, כדי לא לפגוע פגיעה יתר בעיתונות, בעקבות ההפעלה הצפויה של הערוץ השני בטלוויזיה.

הוועדה החליטה להתיר לעיריות פיתוח להשתמש בתשתית קיימת של כבלים תקינים לצורך העברת שידורים באמצעות רשות מקומית. החוק לא יאפשר לרשויות מקומיות מתן זכיונות. את אלה יתן משרד התקשורת. השר אמר ל"הארץ" כי משרדו נערך לחלוקת הארץ לאזורים וכי יביא בשבוע הבא לאישור ועדת הכלכלה תוכנית החלוקה ומפרטי המכרזים.

שר התקשורת ציין כי משרדו הגיע להסדר עם חברת בזק לגבי שימוש בתשתית לצורך הנחת כבלים, גם כדי להקטין את ההוצאות ומניעת פתיחות מרובות. "אני מקווה כי אישור החוק בכנסת יתן בידי משרד התקשורת תשובה חוקית לטלוויזיה פיראטית, שכל תושב רביעי במדינה מחובר אליה," אמר השר.

נוכח התחממות היתר הגדולות להנפקות מניות:

מזמיני הנפקות יחוייבו בעמלות ליום עסקים עבור מלוא ההזמנות

עד כה חייבו הבנקים את המזמינים בעמלות המתחייבות משיעור ההקצאה בפועל

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מזמיני מניות וניירות ערך המירים יחוייבו בעמלות המקובלות ליום עסקים אחד עבור מלוא סכום הזמנתם, כך החליט דירקטוריון הבורסה בישיבתו אתמול.

ההחלטה התקבלה על רקע התחממות יתר גדולות שנרשמו השבוע להנפקות המניות של חברות חדשות: חברת הביטוח איתן וחברת האחזקות ישום. עקב התחממות יתר גדולות, קיבלו המזמינים אחוזים בודדים מסכום הזמנתם המקורית.

עד כה חייבו הבנקים את המזמינים בעמלות המתחייבות משיעור ההקצאה בפועל, ולא על פי שיעור ההזמנה המקורי. עקב כך, הזמינו המשקיעים מניות בסכומים גדולים בידעם שככל ששיעור ההזמנה יהיה גדול יותר, כך יגדל הסיכוי לקבלת נתח גדול מההזמנה, בלא שהמזמין יחוייב בעמלה כל שהיא.

בעבר, בשנות השיא של הבורסה, היו כספי ההזמנה של המשקיעים מוקפאים למשך שלושה ימים. בבורסה מקווים כי חיוב המזמינים בעמלה עבור מלוא סכום ההזמנה, יצנן במעט את התחממות היתר הגדולות להנפקות חדשות.

הועד הפועל של הבורסה אישר אתמול את הנפקת אגרות החוב של כור. אישור ההנפקה הותנה בהגשת מסמך על ידי החברה המכיל את השינויים והתיקונים שדרשה הבורסה מהחברה.

שלוש משאיות מפורקות גנובות ממרכז הארץ נתגלו ברצועת עזה

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

בתוך מבנה נטוש ברצועת עזה נתגלו אתמול שלש משאיות חדשות מפורקות, שנגנבו ממרכז הארץ. אנשי משטרת עזה הצליחו לאתר את בעלי המכוניות ולהודיעם על המציאה. בסיור עתונאים שנערך אתמול ברצועה הסביר מפקד משטרת עזה, רב פקד אלימלך, כי חלק מן המשאיות נגנבו על פי הזמנה.

המראות ונחיתות

(ע). להלן ההמראות והנחיתות בנמל תעופה בן־גוריון בימים ששי ושבת 11־12.7.86:

יום ששי

המראות

ב01003 אל־על (001) לניו־יורק. ב06003 אל־על (5351) לבכן המבורג. ב06303 אל־על (353) למינכן. ב06403 אל־על (321) למרסיי. ב06453 פאן אמריקן (119) לפריס ניו־יורק ומיאמי. ב07003 אל־על (323) לפריס. ב0715 אל־על (357) לפרנקפורט. ב07253 ט. ו. א. (803) לפריס ניו יורק וסן־פרנציסקו. ב07253 ט. ו. א. (825) לפריס בוסטון ושיקגו. ב07453 אל־על (541) לאתונה. ב07503 סוויס אייר (333) לציריך. ב08003 ארקיע (441) למינכן. ב08053 אייר פרנס (139) לפריס. ב08203 אל־על (347) לציריך. ב08253 טארום (246) לבוקרסט. ב08403 בריטיש אייר ווייס (577) ללונדון. ב08403 אל־על (581) לאיסטנבול. ב09003 אל־על (383) לרומא. ב09303 אל־על (363) לוינה. ב09503 אולימפיק (302) לאתונה. ב10053 אייר סיני (055) לקהיר. ב11303 אל־על (315) ללונדון. ב16303 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט. ב16553 ק. ל. מ. (522) לאמסטרדאם. ב18153 אליטליה (747) לרומא. ב18553 איבריה (889) לברצלונה ומדריד.

נחיתות

ב00253 אל־על (5356) מפרנקפורט ומינכן. ב05003 בריטיש אייר ווייס (576) מלונדון. ב06153 אל־על (004) מניו־יורק. ב09203 אייר סיני (054) מקהיר. ב12503 אל־על (542) מאתונה. ב14153 אל־על (582) מאיסטנבול. ב14353 אל־על (010) מניו־יורק ומונטריאול. ב14353 אל־על (204) לבוסטון ומונטריאול. ב15003 ק. ל. מ. (521) מאמסטרדאם. ב15103 אל־על (354) ממינכן. ב15203 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט. ב16003 ט. ו. א. (800) מסן־פרנציסקו ניו־יורק ופריס. ב16003 ט. ו. א. (812) משיקגו בוסטון ופריס. ב16103 אל־על (322) ממרסיי. ב16303 נתיבי אויר סקנדינביים (771) מקופנהגן. ב16453 ארקיע (442) ממינכן. ב16503 אל־על (1036) מניו־יורק ו־אמסטרדאם. ב17053 אליטליה (746) מרומא. ב17103 פאן אמריקן (114) מסן־פרנציסקו ניו־יורק ופריס. 1715 אל־ע (358) מפרנקפורט. ב17303 אל־על (386) מרומא. ב17353 אל־על (364) מוינה. ב17403 איבריה (888) ממדריד וברצלונה. ב17503 אל־על (348) מציריך. ב17553 אל־על (324) מפריס. ב18003 אל־על (5352) מבכן המבורג. ב19053 סוויס אייר (332) מציריך. ב21103 אולימפיק (301) מאתונה. ב21353 לופטהאנזה (606) ממינכן.

יום שבת

המראות

ב06453 פאן אמריקן (135) לפריס ומיאמי. ב06503 נתיבי אויר סקנדינביים (772) לקופנהגן. ב07203 לופטהאנזה (607) למינכן. ב07253 ט. ו. א. (803) לפריס ניו־יורק וסן־פרנציסקו. ב07253 ט. ו. א. (825) ב07503 סוויס אייר (333) לציריך. ב08303 ארקיע (441) למינכן. ב09503 אולימפיק (302) לאתונה. ב11103 ארקיע (431) לפרנקפורט. ב16303 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט. ב18153 אליטליה (747) לרומא. ב23503 אל־על (005) לאמסטרדאם שיקגו ולוס־אנג'לס.

נחיתות

ב13153 ט. ו. א. (884) מניו־יורק. ב15203 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט. ב17053 אליטליה (746) מ־רומא. ב17103 פאן אמריקן (134) ממיאמי ופריס. ב17203 ארקיע (442) ממינכן. ב19053 סוויס אייר (332) מציריך. ב20003 אייר פרנס (136) מפריס. ב20553 ארקיע (432) מפרנקפורט. ב21103 אולימפיק (301) מאתונה. ב21353 לופטהאנזה (606) ממינכן.

כל ההמראות והנחיתות זמנן אינו סופי. את המועד המדוייק יש לוודא כשעתיים לפני המועד הנקוב לעיל, בטלפון 03—381111.

נינו מזמין אותך לצהרים עיסקי בסגנון הצרפתי של ורסיי

תפריט לבחירה

מתאבנים
★ פטה דה קמפיין ★ סלט השף ★ ארטישוק באיקרה ★ קלוני
מח בשום ★ לזניה בתנור

מנות עיקריות
★ בשר בקר בנוסח בורגיניון ★ אסקלופ בנוסח לורן ★ בקר בנוסח סטרוגנוף ★ תרנגול ביין ★ פילה סול מנייר ★ דג בשמנת אסטרגל

קינוחים
★ מוס שוקולד ★ גלידות ★ רפרפות.

אוירה של הידור ונועם שרות מסורתי אדיב ומבין בארוחות צהריים נפלאה הכוללת: מנת פתיחה, מנה עיקרית וקינוח.
פתוח לארוחות ערב לצלילי פסנתר
מקבלים הזמנות למסיבות עד 60 איש

הכל ב־ 25 ש"ח
כולל מע"מ ומיסים

תל־אביב
רחוב גאולה 37
טל' 03־655552

LE VERSAILLES

נופש אפשר גם אחרת

הקיץ צא לנופש באווירה שונה, באילת, בגולן, באכזיב, בירושלים, בעין גדי, מעגן מיכאל, הר מירון ועוד...
טיולים לכל המשפחה ביקור באתרים, רחצה במעיינות ובים, סיורים ללילים מרתקים - שילוב זה תקבל רק בנופשי הקיץ של החברה להגנת הטבע.

★ הדרכה צמודה עם יחס אישי.
★ לינה בחדרים משפחתיים עם שירותים צמודים; ברוב בתי ספר שדה חדרים ממוזגים.
★ כלכלה מלאה (5 ארוחות כשרות ביום)

★ נופש משפחות (באוטובוס או במכוניות פרטיות)
★ נופש מיוחד לגיל הזהב
★ נופש בגולן לפנויים ופנויות

ביקור במערות הר סדום ובמערות נטיפים בגליל
טבילה במעיינות חמים בהר ובמפלי מים זכים.
התבוננות ביצורים מוזרים לחוף הים
קונצרט בחמדת ימים
שייט קיאקים בכנרת.

לפרטים מלאים והרשמה (גם באמצעות כרטיס אשראי) - מחלקת טיולים,
טל: 03-382501 או במשרדי החברה, רח' השפלה 3 (ליד התחנה המרכזית)

החברה להגנת הטבע

החשוד ברצח הדיפלומט הישראלי בנסימנטוב — ל־4 שנות מאסר

הורשע באחזקת כלי נשק, חומרי נפץ ומסמכי זיהוי מזוייפים ★ יעמוד למשפט נפרד על מעורבות ברציחתם ב־1982 של שני דיפלומטים - הישראלי בר־סימנטוב והדיפלומט אמריקאי

ליאון (ע"ר). בית משפט צרפתי גזר אתמול ארבע שנות מאסר על ג'ורג' איברהים עבדאללה, שהורשע באחזקת כלי נשק, חומרי נפץ ומסמכי זיהוי מזויפים.

עבדאללה (35), הידוע גם כעבד אל קאדר סעדי, נשפט תחת שמירה משטרתית כבדה בעיר ליאון שבדרום־מזרח צרפת.

הוא יעמוד למשפט נפרד על מעורבות ברציחתם ב־1982 של שני דיפלומטים - הישראלי בר־סימנטוב, הדיפלומט אמריקאי, ועל פעולות טרור אחרות.

עבדאללה, שנעצר בפעם הראשונה באוקטובר 1984, חשוד כי עמד בראש קבוצת הטרור "גדודי המהפכה הלבנוניים".

עבדאללה הוא אחד משלושה מחבלים המוחזקים בצרפת, שאת שחרורם דורש "ועד הסולידריות עם אסירים ערביים ומזרח תיכוניים".

צרפת מנהלת עתה מו"מ רגיש למען שחרורם של 7 בני ערובה המוחזקים עדיין בלבנון, ופרשת עבדאללה נחשבת כרגישה במיוחד, בשל השפעתה האפשרית על גורל בני הערובה.

בגנואה נידונו 15 נאשמים:

מאסר עולם לאבו־עבס ולשני עוזריו — חוטפי "אכילה לאורו"

מאת תלדה ליברנומה
סופרת "הארץ" באיטליה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). בתום שלושה ימי דיונים גזר אתמול בית המשפט המחוזי בגנואה את עונשם של 15 הנאשמים בחטיפת אוניית הטיולים האיטלקית "אכילה לאורו" באוקטובר שעבר. בית המשפט קיבל את דרישת התובע הכללי קארלי וגזר מאסר עולם על אבו־עבס, הנחשב כמתכנן ומארגן החטיפה, ועל לשני עוזריו, זעיד אל־עומר והשני אל־דיין. דינם נגזר שלא בפניהם. השלושה מבוקשים על ידי האינטרפול לפי בקשת משטרת איטליה.

רוצחו של ליאון קלינגהופר, מאג'יד מולקי, נדון ל־30 שנות מאסר, ומגנו עבדלל לטיף פאטאייר ל־25 שנות מאסר. שלושה נאשמים זוכו מחוסר הוכחות, והיתר קיבלו עונשים קלים יחסית.

בית המשפט אימץ למעשה את הקו הפוליטי של ממשלת הסוציאליסט בטינו קראקסי שכיהנה ברומא בזמן החטיפה והבחינה בין חזית השחרור הלאומית ואש"ף, כשהיא מודה רשמית לערפאת על חלקו בשחרור האנייה.

שתי בנותיו של קלינגהופר מתחו ביקורת חריפה על פסק הדין ואמרו שיבקשו מממשלת ארה"ב לדרוש את הסגרתם של החוטפים כדי שיובאו למשפט בארה"ב. רגעים אחדים לפני שנשיא בית המשפט קרא את פסק הדין אמר מאג'יד מולקי לעתונאים באולם בית המשפט, שלדעתו אין בית משפט איטלקי מוסמך לדון אותו ואת חבריו, מפני שנתפסו על ידי האמריקאים וחטיפה זו היא מעשה פרטי. כמו כן הודה לממשלת איטליה על ששחררה את אבו־עבס מידי האמריקאים. התובע הכללי הודיע שיגיש ערעור נגד פסק הדין של בית המשפט בגנואה.

פעולות הגרילה נגד הממשלה והצבא הסובייטי פסקו כמעט

בריה"מ הצליחה לפורר 7 פלגי המורדים ★ בעיר קאבול ניתן כיום לטייל בשעות הערב ללא חשש וממשלת אפגניסטאן מתירה לתיירים מן המערב לבוא לביקור — עדות לנירמול

מאת אליהו חצבי

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). בריה"מ הצליחה להציב ישובים אחדים באפגניסטאן והצליחה לפורר ולפלג את 7 הפלגים המורדים בממשלת קאבול. בכמה מקרים חזרו לקאבול קצינים בכירים שערקו מן הצבא — כך מסר אתמול העיתון השוודי "אקספרסן" בידיעה המסתמכת בין היתר על דו"ח חשאי של סוכנות הביון האמריקאית, הסי. אי. איי, ועל עדויות תיירים ששבו מקאבול. לדברי הידיעה השינוי באפגניסטאן חל מאז הודחתו של באבראק קארמאל.

תבטחת מחילה

רדיו קאבול קורא היום לכל הקצינים "לשוב הביתה" ומבטיח להם מחילה גמורה. שליחים מיוחדים של שליט אפגניסטאן, נאג'יבולה, הבטיחו למורדים בשם בריה"מ, כי ירשו להמשיך להחזיק בנשקם ולשמור על אוטונומיה בשטחים הנתונים לחסותם, אם יפסיקו את הלוחמה נגד הצבא הסובייטי ואת ההתקפות על כוחות הממשלה. בין הפלגים היריבים פרצו קרבות על רקע הצעת השלום הסופית.

פעולות הגרילה נגד הממשלה והצבא הסובייטי פסקו כמעט להלוטין. בעיר קאבול ניתן כיום לטייל בשעות הערב ללא חשש, וממשלת אפגניסטאן מתירה לתיירים מן המערב לבוא לביקור — עדות לנירמול המצב בבית אפגניסטאן.

העתון השוודי כותב כי הדו"ח הפנימי של סוכנות הביון האמריקאית רואה בזה ניצחון פוליטי לבריה"מ לאחר קרבות שנמשכו מעל ל־6 שנים.

הפרלמנט האירופי קרא למדינות החברות להטיל עיצומים על דרא"פ

שטרסבורג (ע"ר). הפרלמנט האירופי קרא אתמול לקהילה האירופית להטיל עיצומים על דרום אפריקה, עקב סירובה להחזיר בה ממדיניות האפרטהייד.

ההחלטה, אשר הוכנסו בה שינויים רבים, קראה להטלה מיידית של איסור על השקעות חדשות בדרום אפריקה, וכן על יבוא פחם, ברזל, פלדה וזהב מדרום אפריקה למדינות השוק המשותף.

גיבור מלחמה יחקור אם חיים פושעי מלחמה באוסטרליה

מאת גלעד דותן
סופר "הארץ" בקנברה

קנברה (מיוחד ל"הארץ"). ממשלת אוסטרליה מינתה גיבור מלחמה לחקור האם חיים פושעי מלחמה באוסטרליה — כותב "קנבריין ג'ואיש ניוז", שבועון היהדות של יהודי קנברה, המתפרסם היום בעתונות.

רוברט קפלן, יהודי חבר בבית הנבחרים, שעמד בראש משלחת פרלמנטרית, שביקרה באוסטרליה, מסר על כך בשובו. קפלן נפגש עם כמה ממנהיגים של יהדות אוסטרליה, שמסרו, כי ארתור מנזיס, בעל עיטורי גבורה ממלחמת העולם השנייה, מונה לחקור את עברם של נאצים, החשודים כפושעי מלחמה, כתוצאה מחקירותיהם של כמה עיתונים וביקורתם על הממשלה בנושא.

מועצת היהדות האוסטרלית ערכה חקירה משלה, ומצאה, כי הממשלה חיפתה במתכוון על קצין אס־אס בכיר, שפשעי המלחמה שלו ידועים, ואפשר לאחראי העיקרי לתעמולה האנטישמית בסלובניה, יוגוסלביה להיכנס לאוסטרליה.

קפלן, לשעבר שר המשפטים בממשלת טרודו, יזם בקנדה את החקירה בדבר חשודים בפשעי מלחמה, שהיגרו לקנדה. בביקורו באוסטרליה יעץ לשר המשפטים האוסטרלי בנושא זה, הנחשב לרגיש מאוד פוליטית.

בחקירת רצח התעשיין קרל־היינץ בקורץ ונהגו:

חמש אוהדות של "סיעת הצבא האדום" מבוקשות ע"י משטרת מערב גרמניה

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). משטרת מערב גרמניה מחפשת אחר חמש אוהדות של "סיעת הצבא האדום", שירדו כנראה למחתרת אחרי תקופה ממושכת של תמיכה פאסיבית בארגון.

"סיעת הצבא האדום", ארגון המשך של קבוצת "באדר מיינהוף", נטלה על עצמה את האחריות לרצח התעשיין המערב גרמני קרל־היינץ בקורץ ונהגו, אקרט גרופלר.

מקור במשטרה הפדראלית בוויסבאדן אמר, כי לפחות לגבי אחת מן החשודות ידוע, כי שהתה במחנות אימונים פלשתינאים במדינות ערביות. המשטרה סבורה, כי חמש הנשים, שאת שמותיהן הפיצה, שכרו דירה במינכן כדי להכין את ההתנקשות בבקורץ.

תמך בניצול אנרגיה גרעינית לצרכי שלום

עד שעת מסירת הידיעה טרם איתרה המשטרה את מכונית ה"פולקסוואגן" המסחרית, שבה כנראה נמלטו מבצעי הרצח. בקורץ ונהגו נרצחו ממטען צד, שהונח לא הרחק ממקום מגוריו של התעשיין, שהיה מנהל מחלקת המחקר בחברת "סימנס", ונודע כתומך נלהב בפיתוח האנרגיה הגרעינית לצרכי שלום.

הפצצה שהרגה את בקורץ נבנתה משני מכלי גז. היא הופעלה מרחוק באמצעות כבל. זו הפעם הראשונה שטרוריסטים גרמניים הפעילו מטעני צד.

כתגובה על ההתנקשות במינכן הוגברה השמירה על מאות אישים, ששמותיהם נמצאו ברשימת יעדי התקפה של "סיעת הצבא האדום". בפעם הראשונה עורכת המשטרה סריקות בכבישים כדי לגלות אם הונחו לידם מטעני צד. במדינת בוואריה נוצרו פקקי תנועה גדולים באזורים אחדים כתוצאה מהמחסומי דרכים של המשטרה.

ערך את העמוד: חיים גל

נשיא איטליה הטיל על הדמו־נוצרי אנדריאוטי להקים ממשלה חדשה

מאת תלדה ליברנומה
סופרת "הארץ" באיטליה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). נשיא הרפובליקה האיטלקית, פרנצ'סקו קוסיגה, הטיל אתמול אחרי הצהריים על חבר מפלגתו ושר החוץ הנוכחי, הדמו־נוצרי ג'וליו אנדריאוטי, להקים ממשלה חדשה במקום ממשלת הקואליציה בראשה עמד במשך שלוש שנים הסוציאליסט קראקסי, שהתפטר ב־28 ביוני.

חמש מפלגות הקואליציה הקודמת, הדמו־נוצרים (14 מיליון תומכים), הסוציאליסטים (4 מיליון), הסוציאל־דמוקרטים, הליבראלים והרפובליקאים — יחד כ־4 מיליון — הודיעו על תמיכתם בהקמת ממשלת קואליציה חדשה בהשתתפותם.

ראש הממשלה המיועד כבר שימש בתפקיד זה חמש פעמים. חילוקי הדעות בין מפלגת הרוב של הדמו־נוצרים לבין הסוציאליסטים, שגרמו למשבר הממשלתי, הדרישו בשאלה מי יהיה ראש הממשלה החדשה. הסוציאליסטים רצו שהתפקיד יוטל שנית על קראקסי, בעוד הדמו־נוצרים היתנו את תמיכתם לכך בהסכם מראש על התפטרות קראקסי בסוף השנה, תנאי שנדחה על ידי הסוציאליסטים.

דניאל לגציאל — נשיא הארגון הבינלאומי של התאחדויות תעשייני היהלומים בעולם

מאת עדי נחום

ישראל רשמה באחרונה הישג נוסף כשלתפקיד נשיא העולמי של התאחדות תעשייני היהלומים, נבחר דניאל לגציאל אחד מתעשייני היהלומים הגדולים בארץ. בחירתו של לגציאל בן ה־65, נשוי ואב לשלושה היתה פה אחד בקונגרס העולמי של תעשייני היהלומים ה־23 שהתכנס לא מכבר בישראל.

דניאל לגציאל החליף בתפקידו את ד"ר אדוארד אשר מאמסטרדם. 9 מדינות מאוגדות עד היום במסגרת ההתאחדות העולמית של תעשייני היהלומים. מלבד ישראל ניתן למצוא במסגרת זאת גם את בלגיה, הולנד, ארצות הברית, גרמניה המערבית, צרפת, הודו, דרום אפריקה. מכיבות ההתאחדות יושבת בבריסל, אך כעת, כמובן, תיזוז הפעילות מביב מקום מושבו של לגציאל — תל אביב.

ממשרדו המפואר בקומת הביניים של בניין מכבי בבורסת היהלומים ברמת גן, הודה השבוע דניאל לגציאל כי יש משהוא סימלי בבחירתו לתפקיד הרם, בעיקר לאור העובדה שלנושא תעשיית היהלומים וענף היהלומים הגיע במקרה.

בגיל חמש עלה עם הוריו לישראל מבנגזי שבלוב. עד מלחמת העולם השנייה התפרנסה משפחתו מעסקים רבים של האב בשטח המיסחר. אולם רכושו הרב של האב, שהחזיק באחוזות ממשלת וישי הצרפתית, הוקפא במהלך מלחמת העולם השנייה על ידי הממשלה הבריטית, ודניאל, כדי לעזור למשפחתו בעת מצוקתה מצא פרנסה מיקרית כמנסר יהלומים בבית חרושת "אמיר" בתל אביב.

דניאל לגציאל מעיד על עצמו כי לא היה פועל יהלומים מצטיין, על כן מצא דרכו עד מהרה לשטח הניהול. תחילה בשיתוף עם אביו ובנו 1965 הקים את מלטשת היהלומים הפרטית שלו. כיום מחזיקה חברתו של דניאל לגציאל ב־2 מלטשות יהלומים גדולות בתל אביב וברמת גן ומעסיקה 120 עובדים, בניהם רעייתו נורה, ושני בניו, הממשיכים את מסורת המשפחה.

חברתו של לגציאל היא אחת החברות המקבלות את חומר הגלם ישירות מסנדיקט היהלומים בלונדון, ובידי פועלי החברה עוברים מידי חודש אלפי קרטים של יהלומים מלוטשים. במשרדי החברה בבורסת היהלומים מתקבלים המשלוחים. חומר הגלם מוכן לעבודת הליטוש בבית החרושת. בראשית היום נישלח למלטשות, ובערבו חוזר מלוטש למשרדי החברה. לגציאל מסביר שיטה זאת בבטיחות ומחשש לפריצות ושוד במלטשות עצמן.

בתפקיד החדש כנשיא העולמי של התאחדות תעשייני היהלומים, מבקש לגציאל ליישם את שתי ההחלטות החשובות לדבריו, שנתקבלו בקונגרס האחרון של תעשייני היהלומים בתל אביב: אחידות בהגדרות וביטוח תעודות הבדיקה הניתנות על ידי מכוני היהלומים למיניהם. וההחלטה השנייה, אחידות בדרכי היבוא והיצוא של הארצות המלטשות יהלומים, ולהקים מעין שוק פתוח ללא הגבלות בין המדינות השונות.

הנשיא העולמי החדש קצת ספקן לגבי מימוש מושלם של החלטות אלה, אך לדבריו יקדיש את מירב המאמצים להשיגם. "האחדות פרושה כח" — הוא אומר, ולדבריו זה גם יהיה המוטו שיכוון אותו בתקופת כהונתו בתפקיד החשוב. לדבריו, ישראל יכולה לרשום לזכותה את הפריצה הגדולה בשטח ציבור היהלומים הקטנים, והפיכתו למוצר הנקנה גם על ידי ציבור שהממון הרב אינו מצוי בכיסו. "אנו בישראל הצלחנו להפוך את היהלומים מתכשיט לעשירים בלבד כפי שהיה במאה הקודמת, למיצרך מבוקש גם על ידי פקידה פשוטה שבקושי מרוויחה את משכורתה, אך בסוף השנה יכולה לקנות לעצמה יהלום קטן" — מסביר דניאל לגציאל.

הנשיא העולמי החדש של התאחדות תעשייני היהלומים מציין גם כי ככל הנראה משבר היהלומים שפקד את ישראל חלף ולא מעט בזכות תעשייני היהלומים בארץ, שהסכימו לוותר על רווחים רבים לטובת אותה התאוששות. דבר נעשה בין היתר על ידי מכירת היהלומים לסוחרים סמוך מאוד לסיום עבודת הליטוש. לדבריו של לגציאל תרומה ניכרת לפיתוחו של הענף בשנים האחרונות יש לזקוף גם לזכותו של ניקי אופנהיימר המבקר כמנכ"ל חברת השיווק העולמי של היהלומים הפועלת ליד סינדיקט היהלומים בלונדון. לדברי דניאל לגציאל, הרוח הצעירה שהכניס אופנהיימר בעבודת החברה, תרמה בין היתר תרומה משמעותית ביותר לפיתוחו ולשגשוגו של הענף.

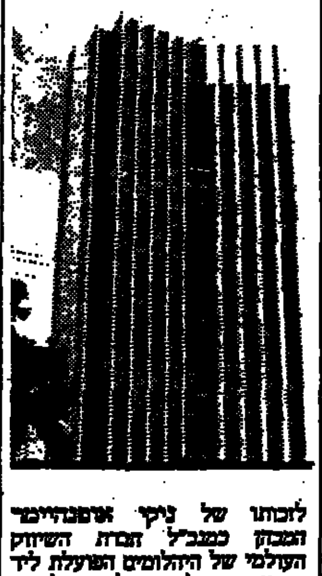

למר דניאל לגציאל
נשיא התאחדות תעשייני היהלומים
ברכות חמות
עם היבחרך
כנשיא הארגון הבינלאומי של
התאחדויות תעשייני
היהלומים בעולם
הנשיא, ההנהלה והחברים
בורסת היהלומים הישראלית
בע"מ

למר דניאל לגציאל
ברכות לבביות
להיבחרך כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים
מאחלים:
יהלומי לביוב לב

למר דניאל לגציאל
ברכות עם היבחרך
כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני
היהלומים בעולם
יהלומי אלישיב

למר דניאל לגציאל
ברכות עם היבחרך לנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים בעולם
מאחלים: י. גולדמן ושות' — יהלומים בע"מ

למר דניאל לגציאל
נשיא התאחדות תעשייני היהלומים בישראל
ברכות חמות לרגל בחירתך
כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים
מאחלים: מלכה — עמית בע"מ

למר דניאל לגציאל
ברכות
עם היבחרך כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים בעולם
הבורסה הישראלית
לאבני חן ויהלומים

למר דניאל לגציאל
ברכות חמות
עם היבחרך כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים בעולם
ההנהלה וחברי
איגוד יצרני האמרלדים

התאחדות תעשייני היהלומים בישראל בע"מ
ISRAEL DIAMOND MANUFACTURERS ASSOCIATION LTD.
לנשיאנו מר דניאל לגציאל
ברכות
עם היבחרך כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים בעולם.
ההנהלה, החברים
וצוות העובדים

למר דניאל לגציאל
שפע ברכות
להיבחרך כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים בעולם
כהן ובניו, אריה

לידידי דני לגציאל
מיטב הברכות להיבחרך
כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים
מאחלים:
שלמה יובל ומשפחתו

למר דניאל לגציאל
ברכות חמות
עם היבחרך כנשיא הארגון הבינלאומי
של
התאחדויות תעשייני היהלומים בעולם
מאחלים:
בר־ציון ופנחס פוזילוב

למר דניאל לגציאל
ברכותינו הלבביות
להיבחרך כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים
מאחלים:
רוברט רוזנטל, צ'רלי הולנדר
וחב' בונס בע"מ

לדני לגציאל ולמשפחתו
ברכות חמות עם היבחרו
לנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים
מרינה אשר בני ורן פרלמן
אשר פרלמן, יהלומי תעשייה

למר דניאל לגציאל
ברכות לבביות עם היבחרך
לנשיא
הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים
מאחלים:
איתן דכטר
וחב' הניג בלומרון ורמת־גן

לידידנו ולקוחנו
דני לגציאל
עם היבחרך לנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים בעולם
זר ברכות ואיחולים לבביים לך ולב"ב
ז. נגל
יוסף פרלמוטר

למר דניאל לגציאל
ברכות נאמנות
להיבחרך כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים
מאחלים:
א. שורץ ובניו

למר לגציאל דניאל
לרגל היבחרך כנשיא הארגון
הבינלאומי של התאחדויות
תעשייני היהלומים
ברכות נאמנות
מאחל: דוד הלפרם

למר לגציאל דניאל
עלה והצלח
מערכי המרור
פרסום רם
וצוות העובדים
אלנבי 122 ת"א
615591, 619731
625780

למר דניאל לגציאל
ברכות לבביות להיבחרך
כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים
מאחל:
נתן ברמץ
יצואן מצטיין 1977

למר דניאל לגציאל
זר ברכות להיבחרך
כנשיא הארגון של
התאחדויות תעשייני היהלומים
מאחל: יוסף גרינפלד

למר דניאל לגציאל
ברכות נאמנות
להיבחרך לנשיא העולמי של IDMA
(ההתאחדות הבינלאומית של תעשייני היהלומים)
בטוחני כי בתקופת כהונתך
תצעיד את הארגון להשגים
לתפארת התעשייה ומדינת ישראל
מאחלים:
מולד — מולדבסקי
י. מולד

למר דניאל לגציאל
זר ברכות להיבחרך
כנשיא הארגון הבינלאומי
של התאחדויות תעשייני היהלומים
מאחלים:
ש. רפאלי ושות'

הודעת
"טמפו תעשיות בירה בע"מ"
וקבוצת בנדהיים (ארה"ב)

בהודעה שפירסמו היום חברת **"טמפו תעשיות בירה בע"מ"** ומר **אברהם רז** נציג קבוצת **בנדהיים** בארץ נאמר כי, הסכם השותפות אשר נחתם בין מר **מ. בורנשטיין** ובין **משפחת בנדהיים** נעשה מתוך רצון ליצור שותפות מלאה וכנה ועל כן לא היתה זו "עיסקה מבוימת" או "עיסקת קש". מאוחר יותר לא הגיעו השותפים להבנה בנושאים שונים הקשורים במדיניות החברה ועל כן הוסכם לנצל אופציה ולאפשר את יציאת **משפחת בנדהיים** מהשותפות. כל ההסכמים מלכתחילה בין הצדדים נעשו בכנות ומתוך הבנה מלאה וברוח טובה.

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

מדריך הארץ

יום שישי

פרק יומי
תהלים קיט - (קדר)
משנה יומית
כלים ל"א, ד"א
דף יומי
שקלים כו
הלכה יומית
תפלה קעג, א"ב

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	7.10	8.30
תל אביב	7.28	8.33
חיפה	7.23	8.35
באר־שבע	7.25	8.23

תורנות רופאים
הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08"451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00"20.00
בימי ו' 8.00"15.00
טלפונים: 03"433300, 03"433500
"שקט" – שירות רפואי לקבו שירות ביקורי בית של רופאים מומחים
לילדים ותינוקות בשעות 24–19 טל' 03"7549111 "שקט" קוד מנוי 222
ער"ן – עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04"672222/3
תל־אביב 03" 261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב, 03"223958

מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02"245554
חיפה טל' 04"382611

מרכז סיוע למוכי להחץ מטעם "מעגלים"
א ו־ה 11.00"13.00
ב ו־ד 16.00"18.00
רח' מאפו 13 תל־אביב
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
בר כוכבא 49
טל: 02"284649
פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הנמן 26, קומה ג', טל' 04–523566. שעות הקבלה: כל יום 20.00–23.00
שירו"ן – שירות רפואי נייד ירושלים (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום 660585, 02"669531
מוקד לילה שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
תל אביב, מוקד יום 218820, 218898
מוקד לילה 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

תורנות בתי חולים
תל אביב
רוקח – (ילדים,פנימית)
איכילוב – (כירורגית)
ירושלים
שערי צדק – (כירורגית)
הדסה ע"כ – (ילדים, פנימית,
עיניים)
הדסה ה"צ – (אורטופדית)
בקור חולים – (נשים,א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת
תל־אביב
שדה דב האחור 3 תכנית ל' 428510
זיוה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
ירושלים
מרפאת רוממה המ"ג 28 523191
חיפה
הנשיא שד' הנשיא 333512
רמת־גן
רש"י רש"י 13 7510971
חולון
ד"ר חורי סוקולוב 70 842433
בת ים
גני בת ים הנביאים 3 5515671
פתח תקוה
אסותא ברון הירש 21 911710
נתניה
נאות שקד מ. מסחרי אוורים 52484
הקריות
הרמן סמטת מודיעין ק. מוצקין 715136
חדרה
צליק בן הנשיא 22126
רחובות
מאוורות בנימין 23 457991

דלת פתוחה
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי – ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות – אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' – 17.00–20.00.
בוגרשוב 66 ת"א, טל. 9–281228.
חיפה: ימים א', ד' – 16.00"19.00 רח' הספורט 14 טל. 81520.

יום שבת

פרק יומי
תהלים קיט (שית)
משנה יומית
אהלות א, ב"ג
דף יומי
שקלים כח
הלכה יומית
דב' הב' בסעי' קעג, א"ג

תורנות רופאים
הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052–81333
נתניה 923335
רחובות 08"451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08"221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' 8.00"20.00
בימי ו' 8.00"15.00
טלפונים: 03–433300, 03–435500
ער"ן – עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
חיפה 04–672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057–48111
תורנות רופאים וטרינריים
ד"ר גלס ישראל עיר שמש 29 צהלה 472699
מרכז סיוע לקורבנות אונס – 24 שעות ביממה,
תל־אביב טל' 234819
ירושלים – 245554
חיפה – טל' 04–82611

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב: בר כוכבא 49
טל: 02"284649
פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03–285822.
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00"24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הנמן 26, קומה ג', טל' מס' 04–523566. שעות הקבלה: כל יום 20.00"23.00
שירו"ן – שירות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רפואי שיניים
מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

תורנות בתי־חולים
תל אביב
רוקח – (ילדים)
איכילוב – (פנימית, כירורגית)
ירושלים
בקור חולים – (ילדים, א.א.ג)
הדסה ה"צ – (אורטופדית)
שערי צדק – (כירורגית)
הדסה ע"כ – (פנימית, נישם, עיניים)

תורנות בתי־מרקחת
תל־אביב
שדה דב האחור 3 תכנית ל' 428510
זיוה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
מוצ"ש שדה דב האחור 3 תכנית ל' 428510
מוצ"ש זיוה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 28740
מוצ"ש, מרפאת הגידם הגידם 1 8/ 224173
חיפה
הנשיא שד' הנשיא 33 333512
חולון
ד"ר חורי סוקולוב 70 842433
בת ים
מור חביבה רייך 20 583360
עין יהב 2 884854
רמת־גן
פינצי חיבת ציון 43 782821
פתח תקוה
מיניפרם שפרינצק 20 0679321
נתניה
נאות שקד מ. מסחרי אוורים 52484
הקריות
הרמן סמטת מודיעין ק. מוצקין 715136
חדרה
צליק בן הנשיא 22126

מרכזי מידע – אגד
03–432777 04–549121
02–528231–2

שידורי טלויזיה מלוקסמבורג
יום שישי 11.7.86

17.05	סיפור ספרינגפילד – סידרה
17.35	מתאוי
17.40	סיפורי יום יום
18.05	בריאות
18.15	להיטים לוהטים
18.53	יומן
19.22	קרלסון – סדרה
19.30	סרט
21.10	ספורט
21.15	סרט טלויזיה

לקליטת תוכניות מאירופה
פנורמה
טל' 246305, 260799, 5460850, 5462530

שידורי טלויזיה מלוקסמבורג
יום שבת 12.7.86

17.05	מיטפילמס – סרטים מצויירים
18.53	יומן
19.25	סרטים בקיצור
19.30	מסעי טלויזיה
21.00	סרט – מבצע קומנדו רדאר
22.35	לא תשכחו כי יסתור

לקליטת תוכניות מאירופה
פנורמה
טל' 246305, 260799, 5460850, 5462530

האכזבה ניכרת היטב על פניו של האלוף האולימפי מארה"ב קארל לואיס, אחרי שסיים שלישי בלבד בריצת 100 מטר (10.06) במישחקי הרצון הטוב במוסקווה. המנצח היה הקנדי בן ג'ונסון בזמן המעולה 9.95 שניות. (צילום רויטר אי־פי)

בחנוכת אולם הספורט בראשון לציון
ניצחון משכנע לרומניה על נבחרת ישראל (25–18)

כדוריד

מאת גיא צוקר
כותב "ספורט הארץ"

נבחרת הכדוריד של רומניה לא נזקקה אמש למאמץ רב כדי לגרום הנאה ל־1300 הצופים, באולם הספורט החדש בראשון לציון, כאשר ניצחה את נבחרת ישראל 25–18 (13–6).

הנבחרת הרומנית הציגה כדוריד מתוחכם, מהיר ווירטואוזי, כשהמצטיין בשורותיה הוא הקפטן ואסילי סטינגה שהבקיע שבעה שערים. הרומנים הוליכו בפתיחה 8–2 בזכות מישחק מצויין של השוער אלכסנדרו בולינן ובזכות יכולת אישית טובה של כל השחקנים בהתקפה. בדקה הי־34 גדל היתרון הרומני ל־16–6 ואז חלה התאוששות בשורות נבחרת ישראל, ששחקניה צימצמו את הפיגור לחמישה שערים בלבד, 21–16 בדקה הי־51. זיו קושניר, איזי רפאלי ודורון דיין היו טובים בהתקפה, ובהגנה בלט השוער ישראל פלטה.

לקראת סיום המישחק הבקיע הרומני קורנל דוראו שלושה שערים בהתקפות מתפרצות ונבחרתו ניצחה בסיום 25–18. המישחק נערך במסגרת חגיגת חנוכת אולם הספורט החדש בראשון לציון. במוצאי שבת יתמודדו כן הרומנים נגד הנבחרת העירונית.

● לרומניה הבקיעו: סטינגה 7, דוראו 4, דומיטרו 3, דונרסקו 3, בידאן 2, וינה 2, גינס 1, ברבק 1, פרומב 1, וסילקה 1.
● לישראל קלעו: קושניר 4, רפאלי 2, גרא 2, סומך 2, ורד 2, רוזקר 2, דיין 2, בלוך 1, כנען 1.
שפטו אבנר זינגר ודוד בוקר. לעיני 1300 צופים בראשון לציון.

הכדורמים הישראלי על פרשת דרכים
סנונית: בלי שינוי קיצוני בגישה – נשוב 20 שנה לאחור
הכוכב המקצועני של ישראל, ששיחק באיטליה, מאמין כי בכוחנו להמנות עם הצמרת העולמית

כדורמים

מאת משה הר־גנעש
כותב "ספורט הארץ"

"אם לא יחול שינוי קיצוני במצב הנוכחי, אנו עלולים לחזור עשרים שנה לאחור" – מזהיר טל סנונית, מכוכבי נבחרת הכדורמים של ישראל. בשלוש השנים האחרונות הפיקו של וחבריו את המאכסימום בזירה הבינלאומית. הם זכו שלוש פעמים ברציפות באליפות טורניר שמונה האומות. אבל ההישגים, מסתבר, אינם מצליחים להשכיח את הבעיות או לטשטש את התנאים הירודים של הענף בארץ. זו ההתרשמות של טל סנונית בן ה־24, מקיבוץ עין המפרץ.

"לכדורמים הישראלי הכמיהה לגבהות הבינלאומיות. יש פוטנציאל עצום, לא ניתנו לנו תנאים נאותים. היינו מסוגלים להגיע לצמרת העולמית, ואף להמנות עם 12 הנבחרות הבכירות. בסך הכל אנחנו מבקשים שיאפשרו לנו להתאמן בלי להיות מוטרדים בבעיות פרנסה. בכדורגל משקיעים רוב המשאבים. הכדורגלנים מקבלים הכל, אך התפוקה שלהם אפסית. אין אנו רוצים להתעשר. רק להתאמן בראש שקט ולהציב את הכדורמים בראש סולם העדיפויות שלנו, לפני הבעיות האישיות של כל אחד מאיתנו".

בטורניר האחרון ניצחה ישראל את כל חמש יריביה. טל מציע לא להיתפס במסקנות ערב אליפות העולם, שתהיה באוגוסט בספרד. "הגרלנו לבית קשה עם איטליה, ספרד והונגריה. במושגים של כדורגל, הרי זה כאילו נכללה ישראל בבית אחד עם ארגנטינה. אם נצליח לסיים במקום 14, מבין 16 הנבחרות, יהיה זה הישג. כאשר התמודדנו בעבר בשיוויון כוחות עם מעצמה כמו סין, ששחקניה מקצוענים ומתאמנים במעט כל השנה, נוכחנו לדעת לאן היינו מסוגלים להגיע – לוא נתנו לנו תנאים הולמים. הכל שלא משקיעים בכדורמים הישראלי, כי בכוחנו להגיע לאולימפיאדה".

טל סנונית שיחק כמקצוען בליגה האיטלקית הראשונה. הוא סבור כי יהיה זה מישגה להתייחס בשיוויון נפש לניצחונות בטורניר שמונה האומות ולקבלם כמובנים מאליהם. "אם לא ישתנו הגישה והתנאים, לא זו בלבד שלא נשחזר את ההישג, אלא ניסוג למרחק רב".

לטל ולעמיתיו יש תחושה, כי למרות ההישגים לא זכה עד כה הענף ליחס שהוא ראוי לו. עתה יש לו רק בקשה קטנה אחת: "תנו לנו צ'אנס".

כדורסל

האמריקאיות הפתיעו את הרוסיות 83–60

מוסקווה (אי־פי). כדורסלניות ארה"ב זכו כאן אמש בטורניר מישחקי הרצון הטוב, כאשר גברו על נבחרת בריה"מ 83–60 בגמר. היה זה הפסדן הראשון של הסובייטיות בזירה הבין לאומית ב־28 השנים האחרונות, השלישי בלבד ב־155 מישחקים, מאז 1957.

ארה"ב פיגרה 19–21, אבל אז קלעה 20 נקודות לעומת 4 כדי לסיים את המחצית ביתרון 25–39. שריל מילר קלעה 18 נקודות לארה"ב וקאטרינה מקליין הוסיפה 17 נק'.

פורטוגל־ישראל 1–2 בגביע גאלאה לנוער

אשטוריל, פורטוגל (ע"צ). טניסאי פורטוגל מוליכים 1–2 נגד ישראל בתום היום הראשון של הסיבוב השני בגביע גאלאה, המיועד לטניסאים עד גיל 21.

את הניצחון לישראל העניק גלעד בלום, שגבר על קונייה סילבה 2–6, 7–5, 7–6. גאור הפסיד לבלוני מארקס 1–6, 4–6, ובזוגות נוצחו הישראלים 3–6, 6–8, 4–6, 4–6.

ספורט
בעריכת יחיאל ארני

אסור לסמוך על אנגולה
הובילה 73–59 נגד אורוגוואי שתי דקות לסיום, ובזה הבטיחה למעשה לישראל הופעה בחצי הגמר, אבל אז נכנעה 81–83 בהארכה

מונדו באסקט

מאת מיכאל קרנון
שליח "הארץ" לספרד

אל פרול (מיוחד ל"ספורט הארץ"). ככה זה כאשר ישראל צריכה לסמוך על אנגולה, כדי לעלות לשלב הבא של אליפות העולם בכדורסל. הנבחרת הסימפטית מאפריקה, שהפכה כאן לחביבת הקהל, כמעט ועשתה זאת – אבל נכנעה בהארכה 81–83. חוסר הניסיון והאיוויליות של האפריקאים, שהיו על סף ניצחון מכריע על אורוגוואי, התירו עתה את כל העבודה לנבחרת ישראל שתצטרך לנצח מאוחר יותר את קובה, כדי לשחק בברצלונה.

אנגולה הובילה 73–59 כשנותרו בדיוק שתי דקות לסיום המישחק. ואז, במקום להחזיק בכדור ולבזבז זמן, ניסו האפריקאים להמשיך במישחקם הרגיל. אורוגוואי לחצה על כל המיגרש, שחקניה נקטו ממש באלימות והתנפלו על האנגולאים המסכנים בחמת זעם. השופטים ריצ'רדסון מאנגליה (שוב הוא) ומורילו מארגנטינה (מדוע שופט דרום־אמריקאי במישחק של אורוגוואי?) העלימו עין, ולא פסקו אפילו עבירה אחת לזכות אנגולה בשתי הדקות שנותרו.

האורוגוואים חטפו כדורים והגבו אותם לסלים. עם שריקת הסיום המשיך הרכז נמוך הקומה פיגארו כדור שחור מהלוח פנימה, והשווה ל־73–73. אורוגוואי קלעה 14 נקודות ללא מענה בתוך שתי דקות.

בהארכה עלתה אורוגוואי ליתרון 75–79 שוב בזכותו של פיגארו המצויין, היחיד שהפגין כדורסל של ממש בנבחרת הדרום־אמריקאית. אבל דקה ו־56 שניות לסיום העלה מנואל סוזה את אנגולה ליתרון 79–81 בסל של שלוש נקודות. פיגארו השווה ולאורסה קבע 81–83. המצטיין בנבחרת אנגולה, קונצ'יאו, יצא בחמש עבירות. לאורסה החטיא את כדור העונשין. כשנותרו 16 שניות לסיום היה הכדור בידי אנגולה, אבל היא לא הצליחה להשיג סל ניצחון או שוויון.

הכוכב היהודי הצמיין

המצטיין בהארכה היה הכדורסלן היהודי של אורוגוואי, ששיחק בכבביה, גבריאל וייסר־מיטלמן ששמר בגבורה יוצאת מן הכלל את הגלף האנגולאי סוזה. אנגולה שיחקה ללא הקשקן הכוכב שלה גימנזיוס, ששבר את ידו ערב קודם לכן נגד ...

עם שריקת הסיום השתוללו האורוגוואים כאילו זכו באליפות העולם, למרות שניצחון זה לא שינה להם דבר והם חוזרים הביתה. הם ניצבו מול יציע הקהל, הסירו את חולצותיהם ועשו תנועות מגונות – כתגובה על העידוד הנפלא שהעניקו אנשי אל־פרול לאפריקאים.

לאורוגוואי הירבו לקלוע: פיינארו 24 וסיטו 18. לאנגולה: קונצ'יאו 25, אסיס 15.

בתום מישחק זה, ואחרי שברית המועצות ניצחה את אוסטרליה 92–122 (45–46 בהפסקה), המצב בבית שלנו הוא: הרוסים עלו לחצי הגמר עם שני ניצחונות; קובה בטוחה בשלב הבא גם אם תפסיד לישראל, ובמקרה כזה תעלה עם שני הפסדים. העולה השלישית תהיה ישראל (אם תנצח את קובה) או אוסטרליה.

בבית א' בסאראגוסה ניצחה צרפת את פנמה 88–91 אבל לא תעלה, מאחר שברזיל הפתיעה אמש את ספרד 72–86 (אוסקאר קלע 30 נקודות לברזיל). ספרד וברזיל עלו לחצי הגמר, ועימן תעלה יוון.

בבית ב' במאלאגה עלו כבר ארצות הברית ואיטליה, שעמדו להתמודד הלילה על המקום הראשון. אם תנצח סין את מערב גרמניה תהיה היא העולה השלישית. אם ינצחו הגרמנים בהפרש של 14 נקודות יעלו הם.

בית ד' בטנריף עלו יוגוסלוויה וקובה שהתמודדו הלילה על המקום הראשון. ארגנטינה תהיה קרוב לוודאי העולה השלישית, מאחר תשחק עם ניו־זילנד החלשה. הולנד ניצחה את מלזיה 66–110.

הוגרלו מישחקי גביע אירופה
באיירן נגד איינדהובן כבר בסיבוב הראשון

גביע אירופה

ז'נבה (ע"ר ואי־פי). הגרלת מישחקי הסיבוב הראשון בשלושת גביעי אירופה בכדורגל, שהיתה כאן אתמול, העמידה את פיליפס איינדהובן מהולנד מול באיירן מינכן ממערב גרמניה בטורניר האלופות היוקרתי. אנשי באיירן הביעו אכזבה גלויה ואמרו: "זה הדבר הגרוע ביותר שיכול לקרות לנו". המאמן הגרמני אודו לאטק הוסיף: "אלופת הולנד היא אחת הקבוצות החזקות ביותר באירופה".

המישחק הראשון יהיה ב־17 בספטמבר בהולנד והגומלין ב־1 באוקטובר במינכן.

לעומת זאת, היתה הגרלה נוחה ליובנטוס (מול ואלור מאיסלנד), פורטו (מול ראבאט ממאלטה) ואוסטריה וינה (נגד בגן מלוקסמבורג).

מישחקים מעניינים צפויים בין הכוכב האדום בלגרד לפאנאתינאיקוס אתונה, סטאווה ואגונה (בולגריה) – דינאמו קייב (שניצחה הקיץ בטורניר למחזיקות גביע). יאנג בויס ברן – ריאל מאדריד (מחזיקת גביע אופ"א), אנדרלכט – גורניק זאברזה (פולין), איפגוטה (שוודיה) – דינאמו ברלין, מאן ורמון פארים דיסקוביצה (צ'כיה).

מחזיקת גביע האלופות, סטיאואה בוקרשט, עולה הישר לסיבוב השני.

בטורניר למחזיקות גביע יתמודדו רומא וריאל סאראגוסה (ספרד), ראפיד וינה מול בריז' (בלגיה) ושטוטגארט עם ספארטאק טרנבה (צ'כיה). בין יתר המישחקים: בנפיקה ליסבון – לילסטרום (נורווגיה), פרטיזני טיראנה (אלבניה) – דינאמו בוקארשט, אברדין (סקוטלנד) – סיון (שוויץ), בורסה (טורקיה) – איאקס אמסטרדם, ואשאש בודאפשט – ולאז מוסטאר (יוגוסלוויה).

בגביע אופ"א יהיה המישחק המרכזי בין גנמונגלאדבאך לפרטיזן בלגרד (תארה נשלל ממנה על ידי ההתאחדות בשל השד לשוחד), נישאטל (שוויץ) – ליגנבי (דנמרק), שיזוקה נגד מכבי חיפה המפעל תל אביב באינטרסוטו, אינטר מילאנו – אאוק אתונה, נאפולי (בה משחק מאראדונה) – טולוז, גלזגו ריינג'רס – טאמפרה (פינלנד), טורינו – נאנט, דוקלה פראג – האוטס (סקוטלנד), פ"ך (הונגריה) – פיינורד רוטרדאם, אתלטיקו מאדריד – ורדר ברמן, לגס – דנדי יונייטד, פלורה (אלבניה) – ברצלונה.

רוכב מדנמרק מוביל בטור דה פראנס

סנט־הילר די הארקואה, צרפת (ע"ר). רוכב האופניים הדני יורגן פדרסן נטל את "החולצה הצהובה" מההולנדי יוהאן ואן דר וולדה, בתום הקטע השביעי בטור דה פראנס. המנצח היה הבלגי לודו פטרס, שעבר את 201 הק"מ מנאנט בארבע שעות ו־57 דקות.

מה בוער להם? כאן ספרד

מאת מיכאל קרנון

אל פרול (מיוחד ל"ספורט הארץ"). בשעת כתיבת שורות אלה עדיין איני יודע אם אמריא היום לברצלונה עם נבחרת ישראל – או רק עם חברי למקצוע. כמעט כמו תמיד, התירה הנבחרת שלנו את ההכרעה למישחק האחרון, או שבמקרה הגרוע ביותר תהנה משרותיה הטובים של אנגולה.

הכל היה יכול וצריך להיראות אחרת. איש לא ישכנע אותי שהיינו צריכים להפסיד לאוסטרליה. וגם כל ההתבטאויות החריפות על השופט האנגלי ריצ'רדסון, אינן יכולות להסתיר את המחדלים שהיו במישחק שנערך שלשום בלילה. נכון שהשריקה שלו במצב של 88–89 לאוסטרליה, כשנותרה דקה ושתי שניות לסיום, היתה גורלית. במקום לעבירת תוקף של אנדריו גייז המצויין (גם האוסטרלים מודים שאכן כך היה) הוא שרק לעבירה חמישית נגד חן ליפין, וגייז העלה את נבחרתו ל־91–88. אין ספק שהיה טעם לפגם למנות שופט אנגלי למישחק חשוב כל כך, בו משחקת נבחרת הנמנית עם חבר העמים הבריטי. אבל ריצ'רדסון והולנדי ואדרינג, ששפט עימו, הם הצגת הנכר בבית הזה ולפני שריקת הפתיחה היתה שביעות רצון במחנה הישראלי משיבוץ השופטים.

אלה המותחים ביקורת חריפה כל כך על השיפוט, מוטב שיבדקו תחילה מה עשו השחקנים שלנו בדקות המכריעות. לא אתייחס לכל מה שקרה ב־38 הדקות הראשונות. אני מתרכז בשתי הדקות האחרונות ומנסה להבין, כיצד נבחרת עם יוכרות מסוגלת לשחק בחוסר אחריות כזו. ישראל פיגרה בהפרש 8 נקודות בהפסקה, אבל התאוששה יפה במחצית השניה, הרבה בזכות מישחק ברקוביץ' אופייני. ושתי דקות ושלוש שניות לסיום הובילה 84–88. מה עושים במצב כזה? מאיטים את הקצב, כנסים להגנה ומקמשדקים בביטחה. מחפשים את הגבוהים (ויש לנו שני שחקנים טובים מאוד מתחת לסל), ולא מיתנולים במריקות חוץ. את זה לומדים בכל קורס למאמני כדורסל ואפילו בליגה לקטיסל מכינים את הקבוצה למצבים כאלה.

אבל מי שהיה בשאבעין של אל פרול ביום רביעי בלילה ראה משהו אחר. הנבחרת בתלבושת הכחולה (קרי ישראל) המשיכה לרוץ, כאילו היא בפיגור והזמן דוחק לה. מיקי איבד כדור בפזיזות ואת הכדור שנמסר במהירות לעבר השני הפך גייז לסל של 3 נקודות וקבע 88–89 לאוסטרליה. אז באה השריקה הגורלית של ריצ'רדסון ואחריה עוד איבוד כדור, ... ועוד סל של 3 נקודות (הוא קלע 5 כאלה) העלה את האוסטרלים ל־94–88. בתוך 97 שניות קלעו האוסטרלים 10 נקודות ללא מענה. מה שאירע ב־26 השניות הנותרות, כבר אינו משמעותי. לא רק שנוצחנו, אלא גם לא היינו מסוגלים להשיג אפילו את מה שמותר היה: להפסיד בהפרש 3 נקודות שהיה שולח אותנו כבר באותו לילה לשלב חצי הגמר בברצלונה, בלי להתחשב בתוצאות הערב האחרון.

היה זה מחדל חמור ביותר שאסור שיקרה לנבחרת ישראל. אני משוכנע שהמאמן צבי שרף לא יכול להירדם באותו לילה. הוא שאל את עצמו שוב ושוב כיצד זה קרה. אבל מאחר וזה קרה יותר מדי פעמים בשנה האחרונה, הן לנבחרת הן למכבי תל־אביב, נראה שזו כבר מחלה ישראלית המצריכה טיפול שורש. משהו כאן לא מסתדר לי. איפה חכמת המישחק, שתמיד דיברנו עליה כעל אחד מכלי הנשק שלנו מול יריב עדיף (ואוסטרליה לבטח אינה עדיפה עלינו)?

נבחרת חייבת להגיע למישחקים כאלה עם תכנית ברורה, עם מערך מישחק שעברו עליו באימונים. לא תמיד נותר למאמן פסק זמן, כדי להדריך את שחקניו, וגם ידוע לכל שבלחץ העצום במצבים כאלה לא תמיד מסוגלים השחקנים לקלוט מה אומרים להם. יש להיערך למצבים כאלה מראש, כאשר כל שחקן יודע בדיוק מה תפקידו. ייתכן ולוא היה לנו כאן רכז מישחק מנוסה יותר, ארזאסטי או אלימלך, היה נמנע המחדל הזה. אבל זו לא היתה רק הבעיה של הרכזים. גם ברקוביץ', השחקן המנוסה ביותר במיגרש, שיחק בפזיזות.

כשאתה עוקב כאן אחרי נבחרת ישראל נדמה לך, לפעמים, שלא סיפרו לשחקנים שלה שקבוצה יכולה להחזיק בכדור 30 שניות. כל הזמן אצה להם הדרך. זה אולי יפה בעיני הצופים הרואים כדורסל בתנועה (גם אני אוהב כדורסל כזה), אבל אסור שזה יבוא על חשבון היעילות ובוודאי לא על חשבון הניצחון. יעזר שלא נלמד זאת. אין לאיש הזכות להכריז שהשופטים הם שגזלו מאתנו ניצחון. את הניצחון קיבלה אוסטרליה מידי שחקני ישראל על מגש של כסף.

היום חצי הגמר של הטורניר המשפחתי

מישחקי חצי הגמר באליפות הטניס המסורתית "הכל נשאר במשפחה" יהיו היום אחר הצהריים במרכז הטניס בבתים. בתחרויות לבעל ואישה העפיל בין השאר אלוף העבר יאיר ורטהיימר, אשר עלה גם לשלב חצי הגמר בתחרויות לאחים, גבי ודניצקי. גם הוא אלוף עבר, העפיל עם בנו למישחקי חצי הגמר לאבות ובנים.

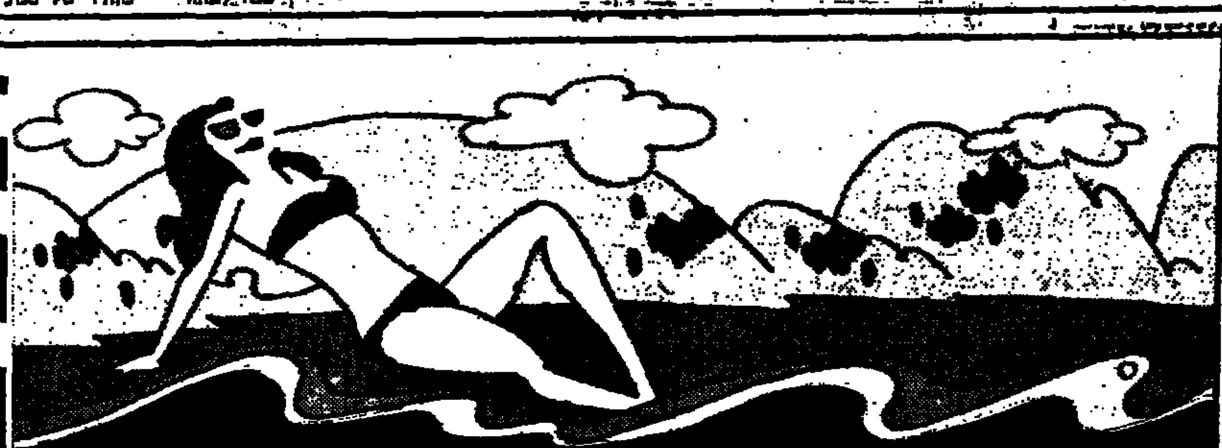
הרגל"ים בכנרת
והראש בעננים
במועדון הנופש רמות

חלום רמות – בארבעה תשלומים!

כשהתחלנו ברמות עם הנופש הפעיל, היינו הטובים ביותר כי היינו היחידים. אנחנו ממשיכים להיות הטובים ביותר כי אנחנו לא מפסיקים לחדש.

ברמות – יש רמה בכל תחום: בפעילויות, באירות, בשירות, במזון ואפילו בנוף והאקלים הנעים.

רמות במבצע הקיץ (מינימום שלושה לילות) מציע מגוון עשיר של ענפי נופש פעיל:

רכיבה על סוסים; טיולים רגליים לאתרים מרתקים; גלישה מצוקים; חוץ וקשת; שייט אבובים בירדן; בריכת שחיה עם משחקי מים; מחול אירובי; חוגים יצירתיים; טיולי קיאקים; רכיבה על סוסים גמדים לילדים;

במו כן, יקבל כל אורח כרטיס כניסה חינם לאחד מפארקי המים: חוף צמח או לונה גל (על כל שלוש ימי ארוחה)

כל הפעילויות האלה (להוציא טיולי סוסים למבוגרים) כלולות כבר במחיר הארוחה:

90 ש"ח למבוגר, 72 ש"ח לילד מעל גיל 12, 48 ש"ח לילד מתחת לגיל 12.
המחירים הם לאדם ללילה בחצי פנסיון כולל כל המסים.

וגם במחיר זה בא רמות לקראת אורחיו:
אתם נופשים עכשיו, אך משלמים בארבעה תשלומים שיקליים שווים – ללא הצמדה וללא ריבית.

1986

הזמנות לרמות מתקבלות 24 שעות ביממה בטלפונים:
067/63791"2"3 ,637301"1

יש רמה ברמות **חלום רמות – בהישג ידך!**

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

הלוח הארצי

הארץ חדשות

חדשות | העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן הדרום | הלוח הבטוח

א. זליג — בכירים לקריירה חדשה
אנשים מעולים לתפקידים בכירים

למפעל מוביל בתחום מוצרי טקסטיל — בגוש דן
דרוש מהנדס יצור למפעל
תאור התפקיד: ★ ארגון ופיקוח על היצור כולל מעקב ועבוד נתונים ★ פיתוח מודלים של פריון עבודה
★ שיטות ותמריצים.
השכלה וכישורים: ★ מהנדס תעשיה וניהול — בוגר הטכניון או אוניברסיטה. נסיון בתעשיה (לא הכרחי) בתחום הטקסטיל. יכולת חשיבה אנליטית יצירתית ושיפור רמה הנדסית של מנהלי מחלקות ומשמרות. יכולת לעבוד בצוות.
אפשרויות לקידום ופיתוח
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

לחברה בינלאומית באיזור המרכז — דרושה
מזכירה מעולה - עוזרת מנכ"ל (שפת-אם אנגלית).
נא לפנות לגבי חווה רודניק, מנהלת המדור
סודיות מובטחת.
נא לשלוח קורות-חיים כתובים בעט כדורי על נייר ללא שורות ולציין את היד הכותבת אל: א. זליג, ת.ד. 4230 ת"א 61041. לפרטים נוספים: טל. 03-657530, 03,657510, בימים א'—ה' בין השעות 17.00—13.00. רח' גאולה 42 ת"א.

גלגלי זהב GOLDEN WHEELS

אנו מציעים לך אתגר מקצועי בענף הפירסום עם שכר הון מאוד, יציבות ואפשרויות קידום:

דרושים
יועצים ונציגי מכירות בענף הפירסום
מספר מצומצם של משרות בת"א, ירושלים וחיפה

תאור המשרה:
קשר שוטף עם מפרסמים למתן ייעוץ ומכירת מערכות פירסום.
כישורים נדרשים:
- ★ הופעה נאותה וכושר ביטוי ענייני ובהיר.
- ★ השכלה תיכונית לפחות (רצוי עם השכלה בשיווק).
- ★ יכולת שכנוע וניהול משא ומתן.
- ★ יוזמה, עצמאות, ויכולת זיהוי יעדים.
- ★ אוריינטציה כלכלית-מסחרית ברמה גבוהה.
- ★ ניידות - התפקיד כרוך בנסיעות.

על המועמדים להיות בעלי רכב פרטי.
צוות המכירה עובד על פי יעדים מוגדרים.
מועמדים מתאימים יקבלו הדרכה מקצועית מקיפה.

בעלי הכישורים המתאימים המעוניינים להשתלב בחברתנו יפנו בכתב-יד ובפירוט קורות חיים לת.ד. 13012, ירושלים, מיקוד 91130

מקבוצת MAXI MEDIA מקסי מדיה
גלגלי זהב, תלרוף, טרמינל
תשלובת פרסום החוצות הגדולה בישראל

ל"אודיס" דרושים
★ **כתבנית** עברית, אנגלית, ידע בטלקס רצוי
★ **רתכים** בעלי נסיון
★ **חרט**
תנאים טובים, אזור התעשיה הרצליה
טל. 052-554513

בצלאל — אקדמיה לאמנות ולעיצוב ירושלים
מחפשת
ראש יחידה להוראת הווידיאו
בעל/ת השכלה אקדמאית בתחומי האמנות ו/או התקשורת
ניסיון בעבודה מעשית/בהוראה ובניהול אקדמאי
מועמדות: יש להגיש עד לתאריך 22.7.86 בצירוף קורות-חיים, תעודות והמלצות עפ"י הכתובת בצלאל, ת"ד 7314, ירושלים, עבור "היחידה לווידיאו" נא לציין מס' טלפון

למפעל תעשייתי בשדרות
דרוש
הנדסאי מבקר איכות
עם נסיון קודם במפעל מתכת
סודיות מובטחת
לקביעת מועד לראיון יש להתקשר: 02-520538, 02-526076

לעיתון "הארץ" דרושים
מחלקי עיתונים
לעבודה בשעות הבוקר המוקדמות לבתי מינויים באזור גוש דן, בעלי קטנוע.
להתקשר לטלפון 824271 מיום ראשון ליורם - לאחר השעה 10.00

סופט דיזיין
תכנון מעגלים מרכזיים בע"מ
מחפשים
מזכירה מעולה
העיסוק: ניהול משרד, תוך כדי קשר שוטף עם לקוחות
כישורים נדרשים: אנגלית מלאה; הדפסת בעברית ובאנגלית; ידע בסיסי בניהול חשבונות
תנאים: 5 ימי עבודה בשבוע נכונות לעבוד שעות נוספות, לפי הצורך.
כתובת: בית מרכזים, אזור תעשיה הרצליה פיתוח, רח' משכית 5
טל. 557247, 557192, 052-551454

דרושה
בחורה אחרי צבא
+ 12 שנות לימוד
לעבודה במשמרות
תשבת אשדוד
ראיונות יערכו ביום א' בשעה 10.00
בבניין המשרדים, אזור א', קומה ג' חדר 313 אשדוד

באזור התעשיה בהרצליה פיתוח לחברת יבוא ושיווק
דרושה
מזכירה כתבנית אנגלית/עברית
★ שליטה מלאה בשפה האנגלית
★ משרה מלאה
052-558229

לכל מזכירה* יש מחליפה זמנית...
המזכירה יוצאת לחופשת קיץ?
כבר היום אנו מציע לך "מחליפה" לטובת החופשה.
התקשר בהקדם ל-חבר, המרכז הגדול לכח אדם מקצועי — ונמצא לך עובדים מקצועיים...
חבר
חיפה
רח' שמריהו לוין 5
טל. 04-663966

BURLINGTON AIR EXPRESS שיגור אקספרס
דרושה
מתפעלת זריזה
לשעות 10:30-15:00
אנגלית + הדפסה אנגלית
נכונות לשעות נוספות
לפנות לענת - 03-383339

★ **ערן** — יצרנים ויצואני אופנה דרושים
★ **טכנאי ייצור** בעלי ניסיון בענף הקונפקציה
★ **עוזר תדמן** מנוסה
בעלי ניסיון יפנו: רח' הגדוד העברי 31 ת"א טל. 379492

משרד העבודה והרווחה
למוסד חינוכי-טיפולי ברעננה
דרושים
מטפלים/ות
לעבודה חינוכית-טיפולית עם חריגים
העבודה במשמרות.
מתאימה במיוחד לנשים שלהן ילדים בוגרים
הנהלת המוסד תשמח לאפשר למעוניינים לבקר ולהתרשם מן העבודה במקום
לקבלת פרטים יש לפנות בשעות העבודה הרגילות לטלפונים:
052-24854, 052-26513, 052-31454
עדיפות תינתן לגרים ברעננה ובסביבותיה

האוניברסיטה העברית בירושלים
דרוש
וטרינר + בית החיות
ביה"ס לרפואה
תאור התפקיד: הפעלת המעבדה לאבחון בבית החיות - בפקולטה לרפואה כולל: נתיחות לאחר המוות של חיות ניסוי, ביצוע בדיקות פתולוגיות, פריזיטולוגיות, בקטריולוגיות וירולוגיות, נמוך מצב הבריאות של חיות המעבדה לפני, בזמן ולאחר ניסויים, השתתפות בתכניות פיתוח בית החיות והמחקרים על חיות מעבדה לפי הנחיות ועדת בית החיות.
דרישות התפקיד: ידיעת השפות עברית ואנגלית, השכלה וטרינרית, רצויה מומחיות בתחומי המקצועות הקרובים לבית החיות: מיקרוביולוגיה, פתולוגיה וכד', נסיון באבחון מיקרוביולוגי.
על המועמדים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד 23.7.86 אל: אגף כח אדם האוניברסיטה העברית ירושלים מיקוד 91905 ולציין על המעטפה את מס' המכרז.

לחברה גדולה באזור תל-אביב
דרוש/ה
עוזר/ת למנהלת חשבונות ראשית
עם 3 או מוסמך
נסיון בעבודה עצמאית
רצוי במערכת ממוחשבת
טל. 03-7512203
לפנות לחוה

פוספטים בנגב בע"מ
דרוש
הנדסאי/טכנאי חשמל
לעבודה על מחפר חשמלי חדיש
דרישות התפקיד:
- נסיון עשיר באחזקה מונעת בטיפול בתקלות בתעשיה
- רשיון חשמלאי מוסמך — חובה
- הסמכה למתח גבוה — יתרון
- ידע באלקטרוניקה תעשייתית

פניות בכתב-יד בציון קורות חיים ונסיון קודם יש להפנות ל"מרכז הגיוס", ת"ד 435, דימונה 86100, ולפרט המשרה המבוקשת.
מגורים בדרום—חובה.
למועמדים מחוץ לאזור תינתן עזרה בדיור.
• סודיות מובטחת •

הנהלת החברה היא בין המובילות בתחום... אתה מוזמן להצטרף ...
ארץ מדויים הרים

מרכז ארצי לבחינות ולהערכה בירושלים
דרוש
מפעיל מחשב
הכישורים הדרושים:
בעל תעודת בגרות, בוגר קורס בסיסי במחשבים, שליטה באנגלית, כושר ניהול מו"מ עם ספקים ולקוחות, כושר טכני
רצוי ניסיון בהפעלת מערכות V.A.X.
נא לפנות בכתב אל מרכז ארצי לבחינות ולהערכה, עבור מפעיל מחשב, ת"ד 26015, ירושלים 91280

מלון לונדון ירושלים (?)
דרושים
סו שף
★
טבחים מקצועיים
נא לפנות למח' כח אדם 02-697202

Bordeaux
למפעלנו בירושלים
דרושים
למחלקת דוגמאות:
1. **תדמנית** עם נסיון של 3 שנים בתעשיה
שעות עבודה 8.00—15.00
למחלקת יצור:
1. **מנהל אחזקה** בעל נסיון במכונות תפירה
2. **מכונאי** בעל רקע במכניקה עדיפה לעבודה על מכונות תפירה
תנאים טובים, 5 ימי עבודה בשבוע
לפרטים: 02-534283/4

לעבודה בהולון דרושים
★ **חרטים וכרסמים** 10 שנות נסיון
★ **טבח מנוסה** למטבח 800 איש
★ **פקחים עירוניים** בעלי פרופיל צבאי גבוה והשכלה תיכונית מלאה
★ **תופרת מנוסה** בעלת 10 שנות נסיון
תנאים טובים. טל. 03-848146

למפעל עתיר ידע בירושלים
דרושים
1. ## מהנדס אבטחת איכות
תאור התפקיד:
★ ביקורת ובדיקות בתהליך הייצור.
★ ביקורת קבלה.
★ תיעוד והערכת של תהליך הייצור.
★ קשר עם ספקים ולקוחות.
דרישות התפקיד:
★ תואר בהנדסה, פיזיקה או כימיה.
★ לפחות 5 שנות נסיון בתעשיה.
★ ידיעה טובה של השפה האנגלית (קריאה, כתיבה ודיבור).
★ נסיון בתעשיית המיקרואלקטרוניקה - יתרון.

2. ## טכנאים
לעבודה בתחום המיקרואלקטרוניקה.
כישורים נדרשים:
★ נסיון בעבודה מעבדתית בתחום הכימיה, פיזיקה או חומרים.
★ ידיעת השפה האנגלית.

לשתי המשרות:
5 ימי עבודה בשבוע. תנאי עבודה ושכר טובים למתאימים.
פניות יש לשלוח בכתב יד בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון מקצועי, לת.ד. 8293, ירושלים 91082 ולציין עבור מנהל כח-אדם.
המשרות מיועדות לנשים ולגברים כאחד.
— סודיות תישמר בקפידה —

U-MAN
עבור אחד מלקוחותינו דרושים
מנהל שיווק בעל נסיון רב בתחום התכנה המחשבים יכולת בנות שווקים והפעלת אנשי מכירות. משרה 200
אנשי מכירה בעלי הצלחה מוכחת במכירות רצוי בתחומי התכנה והמחשבים. משרה 202
מגורים בגוש דן ונסיון מוכח בענף הכרחיים
השכר על בסיס עמלה לשתי המשרות + אפשרות להכנסה גבוהה
בבקשה להתקשר בטלפון 03-292949

קמירה בע"מ - camira ltd.
רח' רשת המלך 22, 18080, ירושלים 91180
דרושים
הנדסאי אלקטרוניקה/ טכנאים
עבור אחזקה ושרות למכשירים רפואיים, מעבדתיים ומדעיים
שכר עבודה ותנאים מועדפים, כולל רכב צמוד
נא לפנות טלפונית למר יוסף טוונה
מחלקת שרות — 810531

מרכז אקי"ם
AKIM אקים אגודה לקימום מפגרים
מועמד לתפקיד
מרכז פעולות הסברה בארץ
הכישורים:
השכלה אקדמאית או הכשרה מקצועית מתאימה, נסיון קודם בהסברה
נא לפנות בצירוף תולדות חיים לת.ד. 24003 תל-אביב

לגלריה לאמנות בירושלים
דרושות
דיילות מכירה
ידיעת השפה הגרמנית חובה. שפות נוספות יתרון. הופעה נאה, מגורים בירושלים.
למתאימות מובטחת עבודה באווירה צעירה ונעימה. השכר ייקבע בהתאם אישי. קיימת אפשרות עבודה אחה"צ.
נא לפנות טלפונים 02-723111, 02-719170 לאורי.

למכירה בהזדמנות!!!
מוסך
במפרץ-חיפה
ליד הצ'קפוסט
★ עם זכות לבנות 800 מטר
★ יש אפשרות לשותפות
לטלפן ל-
03-7516185,
04-729002

למערכת החינוכית ממלכתית בלתי פורמאלית העוסקת בתחום היהודי-ציוני
דרוש/ה
מנהל/ת לצוות חינוכי דתי
הפועל בבתי-ספר על-יסודיים ממ"ד באזור המרכז
פרטים בטלפון 02-716756

לחברה גדולה בענף המזון
מנהל מרכז הפצה
לגוש דן
ניסיון במכירות
תפעול צוות עובדים -הכרחי
נא לפנות לת.ד. 447 כפר-סבא

בית הספר התיכון העירוני
כל ישראל חברים
רמת-אביב
דרושים
מורים לשנה"ל תשמ"ז
לחטיבה העליונה:
★ ספרות ★ כימיה ★ פיזיקה
לחטיבת הביניים:
★ מתמטיקה
המשרות הן חלקיות
נא להתקשר למזכירות ביה"ס טל. 411202/3

למפעל תעשייתי גדול בירושלים
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
בעל/ת נסיון (רצוי בתעשיה)
לפנות בכתב יד עם פרוט קורות חיים לת.ד. 16129 ירושלים 91160
סודיות מובטחת

במציאה הפעיה (?)
דרושה
מטפלת
לילד בן שנה וחצי
מ-8.00 עד 14.00
משכורת טובה והחזר מלא של הוצאות נסיעה.
להתקשר אחרי 16.00
טל. 052-550806

מועדון הצריף (?)
מלון אלמוג ים אילת
דרוש
מנהל עם נסיון לניהול המועדון
פרטים לקביעת ראיון טל. 03-264221/2 יהודה

עיריית כפרסבא
מכרז למשרה פנויה של
מנהל איצטדיון כפר-סבא
תאור התפקיד במפן כללי:
- אחריות על החזקה ותפעול אצטדיון הכדורגל, מגרשי האימונים וציודם, הכנת המתקנים לפעילות שוטפת ואירועים, השגחה על הפעילות באימונים ובמשחקים, קיום קשרים עם ספקי ציוד ובעלי מקצוע, וכן קשרים עם אגודות הספורט.

הדרישות:
- יכולת עצמית, מנהלי, בעל יכולת לקשירת יחסי גומלין, נכונות לעבוד בשעות וימים לא שגרתיים, גישה לספורט ומודעות לצרכיו, ידע באחזקה וטיפול בגנים, נכונות להשתלם בנושא תפקידו.

הדרגה: לפי כישורי המועמד. **היקף משרה:** מלאה
הערות: העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.
הגשת מועמדות:
על המועמדים לפנות בכתב למזכיר העיר בעיריית כפר-סבא תוך ציון קורות חיים עד לתאריך 22.7.1986
פרטים נוספים אפשר לקבל אצל עוזי כהן, מנהל מדור הספורט טלפון: 052-443392.

בכבוד רב,
יצחק ולד
ראש העיריה

בית הורים ויצ"ו
שד' דוד המלך 40, תל-אביב
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאית
לפנות בשעות הבוקר לטלפון: 9-219130, 6-217065

רשת מלונות קיסר (?)
דרושים
פקידי קבלה
בעלי הכשרה ונסיון קודם
למלונות: רם ירושלים
צל הרים ולוט בים-המלח
נא לפנות למלון רם ירושלים רח' יפו 234
למר אברהם בר-נוי — מנהל

להסם אשדוד ואשקלון
דרושים
מקדמי מכירות בעלי ניסיון קודם
תנאים טובים למתאימים
055-51619, 055-52402

U-MAN
מחפש עבור אחד מלקוחותיה
חברה מובילה בענף
בעלי מרץ בלתי נלאה, יעילות גבוהה וכושר שכנוע להיות
נציגי מכירות
למכירת מכונות העתקת מסמכים ומיכון משרדי באיזור המרכז
הנבחרים יעברו הכשרה בקורס מיוחד ויודרכו אישית בשלבי קליטתם
!! הזדמנות מיוחדת עבורך!!
חייג עד היום לטלפון: 292949 — משרה מספר 4

לחב' פרסום בתנופת פיתוח
דרושים
אנשי מכירות שאפתניים
תנאים טובים למתאימים
בפרטים: 055-23361, 055-25569

דרושה
הנדסאית קונסטרוקציה,
עם ניסיון
תנאים טובים
02-887514

Top jobs for Top people ← **א. זליג** בכירים לקריירה חדשה
רח' גאולה 42 ת"א, טל. 657530, 657510 ,03-657510.

הלוח הארצי · הארץ חדשות

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הפנויה הבאה:

בבית הספר להנדסאים וטכנאים מיסודו של בסמ"ת

מנהל בית־הספר

הכישורים הדרושים:
השכלה אקדמית בתחום ההנדסה או המדעים המדוייקים, רצוי בעל תואר שני.
עשר שנות נסיון לפחות במינהל כללי ו/או מינהל חינוכי.
רצוי בעל נסיון קודם בתחום מינהל טכנולוגי ונסיון בהוראה.
כושר לקיים מגע עם מוסדות ממשלתיים, רשויות ציבוריות, עם תלמידים והורים.
כושר לנהל צוות ולקיים יחסי עבודה תקינים.

מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 18.7.86, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

לבית הספר המרכזי למלונאות "תדמור"
דרושים
★ **מרכז שלוחה בירושלים** עם ניסיון במלונאות
★ **מדריך למקצועות הקבלה**
אפשרות למשרות חלקיות
למועמדים המתאימים תנאים טובים
נא לפנות בכתב או טלפונית להנהלת המוסד, רח' בזל 38, הרצליה טלפון 052-77311

עבור חברה קבלנית לבניה מתועשת
דרוש:

איש שיווק מכירות

מבנים לתעשיה ומסחר.

דרישות:
נסיון מוכח בנושא שיווק בענף בנין.
גיל עד 40
מגורים באיזור חיפה והקריות
עדיפות למהנדס / הנדסאי / אדריכל
תנאים טובים למתאימים
* סודיות מובטחת
פניות בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 1046 ק. מוצקין עבור מס' 1001

מעון הורים "בית דינה"
אחד העם 3 — חיפה טל' 229522
מכרז למשרת מנהל המוסד
"בית דינה" מחפש מועמדים
למשרת המנהל
רצוי אדם בעל ניסיון קודם
בניהול מוסד
המעוניינים יגישו את הצעותיהם
במעטפה סגורה במשרדי "בית דינה"
עד לתאריך 18.7.86 ועד בכלל
ההצעה צריכה לכלול קורות חיים
והמלצות
ההנהלה

למלון דן כרמל
דרושים:
*טייח/בנאי לעבודות תיקונים, עבור מחלקת אחזקה.
*פנסיונר חצי משרה – לתפקיד מקבל סחורות
*שוטפי כלים, חדרנים, חדרניות.
*מרכזנית
לפנות לטלפון 386211
ולבקש את איה מנח אדם.
פרסום שפי

אנשים ומחשבים
אנו מחפשים
עורך בנושאי מחשבים וניהול
שליטה באנגלית, ניסיון בכתיבה ובעריכה עיתונאית, רצוי רקע במחשבים. עבודה מרתקת מקדמת במישרה מלאה. (פנה לרענן רוגל)
מודיען
משוגע למידע ולנתונים, חרוץ ויוזם. מכיר את ענף המחשבים. אפשרי סטודנט במישרה חלקית. (פנה לישראל פלד)
מגיהה
אם אתה מגיה מנוסה הרוצה ללמוד עולם חדש, יש לך מה לעשות אצלנו. (פנה לנחמה בימייסטר)
בגלל העומס על קווי הטלפון שלנו, אנחנו מזמינים לשלוח את פרטיך בכתב, לת.ד. 33325 ת"א 61 332, או לבוא למלא פרטיך על כוס משקה קר במשרדי המערכת, פינסקר 64, ת"א.

דרוש
שליח
עם קטנוע
למשרה מלאה, בתנאים טובים
בפרטים לפנות לטלפון: 03-379392
03-381251

למתפרת יוקרתית דרוש/ה
מנהל/ת מתפרה
ותופרות מקצועיות לאוברלוק וזיגזג
טל עבודה: 055-35605

רימונים

ישוב קהילתי מצפון לירושלים

קולט משפחות

לקראת שנת הלימודים תשמ"ז

דרוש יזם רציני לפרויקט תיירותי, יזמים בתחום התעשייה
נא לפנות לטל' 02-941662, 02-941851 02-941736
או בכתב לרימונים, ד"נ בקעת ירדן, מיקוד 90955

האגודה לקידום החינוך — ירושלים
מדרשיית "עמליה" — תיכון דתי לבנות
דרושה לפנימייה
לשנה"ל תשמ"ז
אם בית קבוצתית
(חצי משרה)
העבודה בשעות הבוקר או/ו אחה"צ
מועמדות יפנו לטלפון 02-666822, 02-637913 בכל שעות היום, לשמעון

החברה להגנת הטבע
רח' השפלה 4 תל־אביב
נותרו מספר משרות פנויות של מדריכים אקדמאים בבתי"ס שדה
שהשכלתם בתחומי הטבע וידיעת הארץ
✱ התחייבות לתקופה של שנתיים לפחות
✱ מגורים במקום
✱ רצוי ניסיון קודם בהדרכה

חרמון	אלון תבור	הר הנגב
אכזיב	מעלה אפרים	חצבה

הר מירון איילון
(ת"א) אילת
לפנות למח' כ"א (ריבי)
טל: 03-375063 שלוחה 240
החל מיום ב' בבוקר

לרשת בתי הכלבו של המשביר לצרכן
דרושים:
★ **מחסנאי** בעל רקע טכני לניהול מחסן
★ **עובדי אחזקה** לבתי הכלבו באזור המרכז
★ **קציני ביטחון** לבתי הכלבו באזור המרכז
לראיון נא לפנות מיום א'
לאגף כוח אדם
טלפון: 03-899641

דרושה
נערה לעבודה פקידותית
בימים א'-ה' בין השעות
20.00-16.00
להתקשר 03-824271
שלוחה 540

פרל הרי - ראם 1986

הסוכנות לביטוח חיים ואלמנטרי הותיקה והמבוססת בצפון מעוניינת לקלוט 5 סוכנים פעילים המבקשים להגדיל את הכנסותיהם

אנו מציעים:
* פרנסות ועזרה לתיק האלמנטרי.
* הכשרה והנחיה מקצועית בביטוח חיים (כולל שרותי משרד).
* מערך תמריצים והטבות.
* אפשרויות מימון התחלתיות.

טלפונים לקביעת ראיונות
710956, 708081

דרוש מנהל
לדרג סטור חדש
באיזור ירושלים
★ נסיון בניהול סופרמרקט
★ תנאים בהתאם לכישורים
טל: 02-667057
בין השעות 8.30 — 14.30

יונידרס

החברה המובילה בענף המדים בישראל
לסניף ת"א דרושים
● **מנהל אזורי**
בעל ניסיון מעשי בשיווק, ארגון וניהול
רצוי בשטח הטקסטיל
(3 שנים לפחות)
● **פקידת מכירה**
לעבודה מפוצלת
● **נהג**
להלוקת מדים בגוש דן
נא לפנות: 460511, 03-440397

KD
המלך דוד
KING DAVID

למלון המלך דוד
דרושים:
1. פקיד/ת קבלה מנוסה
מדרשת הופעה נאה, ידיעת השפות עברית ואנגלית חובה, שפות נוספות יתרון. העבודה במשמרות.
2. פקידה כתבנית בעלת יכולת הדפסה טובה בעברית ואנגלית, למשרה מלאה.
3. סגנית לאם הבית בעלת ניסיון של מספר שנים בתפקידים דומים, ידיעת עברית ואנגלית חובה, שפות נוספות יתרון.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כוח־אדם, מלון המלך דוד, רח' המלך דוד 23, בצירוף תעודות והמלצות

תיא
תיא תמרוקי ישראל בע"מ
דרוש/ה
מעצב/ת בית
לחברות התמרוקים "תיא" ו"יהודית מילר בע"מ"
לצורך עיצוב אריזות וגרפיקה
למוצרי תמרוקים
מקום העבודה - אזור התעשיה רעננה
משרה מלאה
לקביעת פגישה נא להתקשר 052-21153/4/5
או בכתב לת.ד. 504, כפר־סבא 44104

למועצה המקומית מעלה אדומים
דרושים בדחיפות
1. אב בית לבי"ס, משרה מלאה
2. מזכירה לבי"ס ממלכתי דתי
משרה מלאה
טלפון להתקשרות 02-351262, סמדר
מועד אחרון לפניות 14.7.86

דרושים
צעירים
(מעל גיל 18)
להפצת עיתון יומי
לתיבות דואר באזור ר"ג
בדבר פרטים נא לפנות
בשעות הערב טל: 052-77222

אינקו — שירותי הנדסה בע"מ
ת"ד 4472, ירושלים 91043
דרוש
הנדסאי אלקטרוניקה/מכונות
לקידום מכירות רכיבים אלקטרוניים ואלקטרומכניים
★ ניסיון קודם במכירות הכרחי ★ ידיעה טובה של השפה האנגלית ★ העבודה כרוכה בנסיעות בכל הארץ ★ תנאים טובים, כולל רכב צמוד למועמד המתאים
לפנות בכתב יד לת"ד 4472, ירושלים 91043
סודיות מובטחת

למוסד ממלכתי
דרושים/ות
עובדי/ות ארכיון
★ בוגרי/ות תיכון
★ בגילים 21-45
התנאה מתאימה לתושבי/ות אזור ת"א והשרון.
נא לפנות לת.ד. 33232 ת"א, מיקוד 61331 עבור ל.ש. בצירוף פרטים אישיים (ת.ז. ומס' טל) וקורות חיים
— פונים/ות מתאימים/ות ייענו —

למשתלת בונסאי ישראל בע"מ
מושב בני ציון
דרושות
עובדות רציניות
זמניות וקבועות
לאזור רעננה, כפר־סבא העבודות
משתלה מגוונות כולל עיצוב עצים
ננסיים, שכר גבוה לפי תפוקה
נא להתקשר ביום א'־ה' בשעות 12:30-09:30
טל: 052-441596 ראיונות יתקיימו
במשרד המשתלה במושב בני ציון
ביום ד' 16.7 בשעות 19:00-17:00

לקופת חולים "מכבי"
דרושים בחיפה
★ **רנטגנולוג + עם ניסיון קליני של 5 שנים לפחות, לניהול מכון רנטגן מחוזי.**
★ **מנהל משק ותחזוקה + בעל ניסיון והשכלה מקצועית למרכז הרפואי החדש של הקופה בחיפה.**
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד בציון קורות חיים לת.ד. 5199 חיפה.

למרכז קהילתי הרובע היהודי
דרושים
1. רכז מוזיקה — ½ משרה
2. רכז בקיא בידיעת הארץ ½ משרה
3. עובדת נקיון ½ משרה
4. מדריכי מוזיקה ואמנות
פרטים טל' 280024, 283777
רח' משגב לדך 20, הרובע היהודי

לחברה מסחרית העוסקת במתן שרותים ומכירות של ציוד מתוחכם
דרוש:
איש כספים ומינהל
נא לפנות בצרוף קורות חיים + המלצות לת.ד. 3580 ירושלים 91035
סודיות מובטחת

מוזיאון ישראל, ירושלים
דרושים
א. מעצב/ת גראפי/ת
בוגר/ת מגמה לעיצוב גראפי, לעבודה בעיצוב תערוכות ואולמות התצוגה במוזיאון ועזרה למעצב הראשי.
ב. אדריכל/ית מתחיל/ה
(ותק של 2-3 שנים במקצוע) - או - מעצב/ת פנים - לסיוע למעצב הראשי בפרוייקטים שיוגדרו בנפרד.
נא לפנות טלפונית: 02-698270
לדוד גל או שושנה גינן

לעיתון העיר
דרוש
שליח ממונע
למשרה מלאה
נא לפנות לתמר
ביום א' עד 13.00
טלפון: 654793

MINROMAL
למינרומאל תעשיות ירושלים בע"מ
גבעת שאול ב'
דרושים:
חשמלאי ראשי בעל נסיון במערכת תעשייתית גדולה.
מחסנאי משלוחים באגף הייצור, במשמרות.
כרסם מנוסה.
להתקשר 522201

עיריית תל־אביב־יפו
למינהל החינוך, הנוער והתרבות
דרושים
עובדי שרות ונקיון
למשרות מלאות וחלקיות
המעוניינים יפנו בדחיפות בטלפון
למר נ. שמאלי 438713, 438431
בין השעות 12.00-14.00

לקואופרטיב "דן"
דרושים
נהגי אוטובוסים
על המעוניינים לפנות למשרדי "דן" שד' שאול המלך 39 תל־אביב, בבנין הדר דפנה - לקומה 8 חדר 814 - מצויידים בתעודת זהות, רשיון נהיגה, פנקס מילואים ופנקס שבוי.
ימי הקבלה: א' - ה' 13.00-8.00

לעיתון העיר
דרושה
פקיד/ת הנהלת חשבונות
הכישורים הנדרשים: ראש "פתוח"
נכונות לעבודה, ניסיון קודם לא הכרחי
נא לפנות ליהודית לוי
בטלפון: 03-651131

מלונות מוריה אילת
למלון מוריה אילת
דרוש
שף קונדיטור
בעל ניסיון של 5 שנים
בפרטים נא לפנות למוריה אילת
ת.ד. 135 או טלפון 059-72151
מחלקת כ"א

לסניף בירושלים של משרד רואי־חשבון ארצי דרושים:
1. בוחן מרכז: ניסיון בביקורת של חברות בינוניות וגדולות. ידע בתרגום דו"חות לדולרים. ידע בתחום המיסוי.
2. עובד למחלקת מיסים: ידע רב בנושאי מס כולל ניסיון בסקירת דו"חות מס. הכרות בבעיות הכרוכות בחברות בין לאומיות. הבעה טובה בכתב ובע"פ. עבודה כרוכה בנסיעות לתל־אביב.
3. מתמחה: אחרי סיום 3 שנים באוניברסיטה. ידע באנגלית.
על המעוניינים לפנות בצירוף קורות חיים, כולל משכורת נוכחית, לת"ד 2314, ירושלים 91022, עבור אהרון.

עיריית קרית־גת
לבי"ס תיכון מקיף ע"ש "ישראל רוגוזין" בקרית־גת
דרושים/ות מורים/ות
מורה **לפיסיקה** - משרה מלאה
מורה **לאנגלית** - משרה מלאה
על המעוניינים להתקשר בשעות הבוקר לביה"ס, טל: 886288, 051-884477
או בשעות הערב למר גיל פליישר
טל: 051-880730

ללוח הארצי בע"מ
דרושים:
★ **איש מכירות**
לריכוז פרויקט מיוחד בענף הפרסום
★ **הכנסת מודעות באמצעות הטלפון**
בדבר פרטים נא לפנות לאורה
טלפון: 371261

למפעל אלקטרוניקה במרכז הארץ
דרוש/ה
מתכנת/ת מערכות בכיר/ה
לניהול צוות התחזוקה מערכת הפעלה, ופיתוח פרוייקטים מיוחדים
הכישורים הנדרשים:
★ 5 שנות ניסיון לפחות במערכות ההפעלה של מחשבי י.ב.מ. גדולים.
★ ניסיון בניהול צוות ★ ידע בתקשורת ומיקרו מחשבים – יתרון
★★
5 ימי עבודה בשבוע
קיימות הסעות גם מירושלים
★★★
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ניסיון קודם וטלפון להתקשרות לת.ד. 6335 תל־אביב 61061, עבור "מתכנת מערכות"
— סודיות מובטחת —

עיריית אשקלון
האגף לחינוך ולתרבות
דרושים מורים
לביה"ס התיכון המקיף
דתי רוגוזין
למקצועות:
כתבנות, מזכירות, כלכלה, חשמל, מכניקה, מחשבים.
מועמדים מתאימים, בעלי רישיון הוראה
קבוע יפנו למנהל ביה"ס רוגוזין, חיים ברץ.
טל: 051-30977, 051-32975

עיריית תל־אביב־יפו
לשנה"ל תשמ"ז
דרושים
מורים ומהנדסים להוראה
בבתי הספר הטכנולוגיים העל־יסודיים בתל־אביב־יפו
מהנדס חשמל, מהנדס אלקטרוניקה, מהנדס בנין, ארכיטקט
מהנדסים בעלי כישורים מתאימים להוראה יפנו למחלקה לחינוך טכנולוגי, בנין העיריה, קומה ב', חדר 223, טל 438044/438712

לעיתון העיר
דרושה
מזכירה
בעלת ידע בהדפסה
(רצוי על מעבד תמלילים)
והבנה בסיסית בענייני כספים
לפנות טלפונית
למנהל העיתון שמואל בצלאל
טל. 03-651131

SF סנפרוסט בע"מ
מזון איכות מוקפא
למפעלנו באשדוד
דרוש/ה
פקיד/ה למחלקת יצוא
כישורים דרושים:
★ ידיעת השפה האנגלית
★ הדפסה ושימוש בטלקס באנגלית
★ ידיעה בדוקומנטציה של יצוא ויבוא
★ תושב/ת אשדוד
על המעוניינים לפנות בטלפון
לחב' סנפרוסט בע"מ
מח' כוח אדם - 055-20444

אלייד ממעלי מתכת בע"מ ירושלים
דרוש
איש טכני
לתפקיד עוזר בכיר
למנהל ממעל לחידוש מנועים
הכישורים הדרושים:
1. בעל השכלה טכנית
2. ניסיון בשיפוץ מנועי רכב
3. ידיעת אנגלית טכנית — הכרחית
רצוי בעל הסמכה של מנהל
וניסיון בשיווק
נא לפנות למיכה בטלפון:
02-719642/3

לרשת מלונות
דרוש/ה
מנהל/ת מכירות
עם ניסיון של שנתיים במכירות בענף המלונאות וידע בשפות.
★★
לפנות בכתב יד, בצירוף קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 14164, תל־אביב 61141, עבור מנהל מכירות.
★
סודיות מובטחת

עיריית רעננה · **המחלקה לתרבות נוער וספורט**

לעבודה בבתי התלמיד והנוער בשעות אחה"צ והערב.
לשנת הלימודים הבאה (ספטמבר 1986)

דרושים

מורים מוסמכים בתחומים הבאים:
מלאכת יד, קרמיקה, פיסול, ציור, אמאייל, שחמט, התעמלות נוער ומבוגרים, דרמה, תאטרון בובות, ריקודי עם, בלט, ג'אז מודרני, תכשיטנות, חדר כושר, שדכנות, טלויזיה, שפות, חבורת זמר.

מאמנים בתחומים הבאים:
כדורסל, כדורעף, גלגליות, קרטה, יוגה.

בפרטים נא לפנות למחלקה לתרבות נוער וספורט בעירית רעננה (לרבקה)
בימים א' ו' בין השעות 08.30 12.00
א', ג' אחה"צ בין השעות 16.00 18.30, טל' 1 — 052-22222
תאריך אחרון למסירת טפסי מודעות לעבודה: 20.7.86

صكدا من الاجل

הלוח הארצי הארץ חדשות

★ מבריק ומהפכני
★ מדיה חדשה
★ מדיה שונה

אנו גדלים ואתה אתנו

בפרסום במעליות

עכשיו גם בראשל"צ, בת"ים, רחובות וחולון

אצלנו תעבור קורס במכירות ופרסום
אתנו תגדל בחברה דינמית וצעירה

ביחד נתפתח

אם את/ה נמרץ/ת שאפתן/ית ויפה:
בוא/י והשתלם/י אתנו
הדלת פתוחה והטלפון מצלצל
א'-ג' 09.00-14.00, 16.00-18.00
טלפון: 03-942010

גבור סברינה

לרגל הרחבת מחלקת הפיתוח למוצרי הלבשה תחתונה
אנו מחפשים

1. מעצב/ת טכסטיל
(3 שנות ניסיון לפחות)

2. מעצב/ת אופנה
מקום העבודה נתניה

★ ★ ★

מועמדים תושבי נתניה והסביבה יפנו בכתב לת.ד. 84 נתניה 42100 עבור מחלקת הפיתוח או טלפונית 053-44455 לאילנה

תבן תעשיות תכשיטים בע"מ

לחברה ליצור ושיווק תכשיטי זהב ויהלומים
דרושים:

אנשי שיווק מעולים

לעבודה עם לקוחות פרטיים
שכר גבוה מובטח!
דרישות התפקיד:
* נסיון במכירות
* רכב חובה.
לקביעת ראיון להתקשר 04-642184

היפר שוק תנובה אשקלון דרוש

מנהל מחלקת ירקות ופירות

כישורים: 12 שנות לימוד.
ידיעת עברית קרוא וכתוב על בוריה.
טל: 051-22128

דרושים

קדם

1. מזכירה
טקס. הדפסה עברית / אנגלית (15)

2. מזכירה ללשכת המנכ"ל
דיקטפונים של יבוא שפת אם אנגלית. הדפסה טובה עברית/אנגלית (116)

3. קלדנית
עם רקע בחישובי שכר והנה"ח (117)
לפנות בכתב יד לת.ד. 7234 חיפה 34333

מכון זיו

פיתוח אירגוני, הדרכה וייעוץ למנהלים
דרושים
יועצים ארגוניים
למשרות מלאות/חלקיות
באם הינך בעל/ת:
★ תואר שני בפסיכולוגיה או התנהגות ארגונית
★ ניסיון של 3 שנים לפחות בייעוץ ארגוני ו/או הנחיית קבוצות
★ רצון ויכולת לעבוד בצוות בעל רמה וסטנדרטים מקצועיים גבוהים
פנה/י אלינו בצירוף קורות חיים
טל. 03-315902 הסכם 6 גבעתיים 53393

למשרד מהנדסים בחיפה
דרושה

מזכירה מנוסה

למשרה מלאה
ידע בהדפסה הכרחי
נא לפנות בכתב יד
ובצרוף קורות חיים
לת.ד. 44411 חיפה

לפתיחת קונדיטוריה
דרוש
קונדיטור
עצמאי ובעל נסיון
טל' 723990 להתקשר מיום א'

מדיקארד Medicard
רשת צרכנים ארצית

$900 כולל משכורת + עמלות

דרושים מיידית! אנשי מכירות

בכל ערי גוש דן — 6 משרות
חיפה—4 משרות ירושלים— 2 משרות
לקביעת ראיון: 03-447471

מתנ"ס טירת הכרמל
המרכז למוסיקה / תזמורת הנוער

דרושים מורים

לפסנתר, אורגן, אקורדיון כנור, חליליות, גיטרה
תרום כלי (גן מוסיקלי)
פתוח קול
תאוריה
חבורות זמר
להקת מחול יצוגית
ציור
לקביעת ראיון ניתן להתקשר בטלפונים 571102 57.3.554
המועמדים מתבקשים להגיע לראיון עם תעודות המעידות על השכלתם המוסיקלית

לעיתון "צומת השרון"
דרושות

קלדניות

עדיפות לבעלות ניסיון בסדר־צלם
שעות עבודה גמישות
טלפון: 052-447984
052-447985

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה:

פקיד/ת חשבונות

הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה.
ידיעת השפה העברית על בוריה
בעל/ת תעודת סוג בהנהלת חשבונות
נסיון של מספר שנים בעבודת משרד וחשבונאות
יכולת לעבודה בצוות
נסיון בעבודה עם קהל
מספר המשרה: מו/132

אלקטרונאי/ת

הכישורים הדרושים:
בוגר/ת בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה
בעל/ת נסיון של 4 שנים בעבודה מעשית בתחום מיקרו פרוססורים.
מספר המשרה: מו/151

מכשירן/ית

תאור התפקיד:
תחזוקה שוטפת ובניה של ציוד הצי תחושתי ומעבדתי.
הכישורים הדרושים:
בוגר/ת בי"ס מקצועי.
ידיעת אנגלית טכנית.
נסיון קודם במכונות ובמכשור מעבדתי בנושא מזון/הנדסה כימית/כימיה.
נסיון מקצועי של 3 שנים לפחות.
מספר המשרה: מו/78.

מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בבנין קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 20.7.86, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

בית הספר החקלאי מקוה ישראל
למדור הדתי דרושים/ות
לשנת הלימודים תשמ"ז
מורים במשרות חלקיות
★ ביולוגיה ★ מתמטיקה ★ אלקטרוניקה
מורה לחינוך גופני
מרכזת פנימיה
מועמדים דתיים בעלי הכשרה וניסיון קודם
יפנו טל. 842050, 843697, 03-855160
לתאום מועד לראיון

מועצה אזורית
ערבה תיכונה
השרבה
דרושים
לביה"ס "שיטים" במרכז ספיר
מורה לכיתות א', ב'
נא לפנות בכתב למנהל ביה"ס "שיטים" מרכז ספיר ד.נ. ערבה, או טלפונית למשרדי המועצה 057-81225/6
תברואן מוסמך בעל רשיון הדברה.
נא לטלפון 057-81225/6
- מגורים במרכז ספיר
- אפשרות העסקת בן/בת־הזוג

לעיתון ידיעות הגליל

דרוש

כתב

לאיזור טבריה והסביבה
לבירור פרטים נא לפנות לעורך העיתון
טל 77184 71542 - 065

לעיתונים
צומת השרון
וחדשות נתניה
דרושים/ות

אנשי מכירות

תנאים מצויינים
למתאימים
שכר בסיסי + עמלות
לפגישות נא לתאם טלפונית
052-447984-5 לגיורא

ל-CPS דרושים
★ ADABAS/IDMS — DBA
★ CICS + COBOL אקדמאי
★ תוכניתן ASSM+PL1+VM+CICS
★ תוכניתן INTEL 86/RMX.N.I
מ־3 שנות ניסיון לפחות
לפנות ל: 5461586; 03-5461342

אררט
חברה לביטוח בע"מ
לסניפנו באשדוד
דרוש/ה
★ **מקבל עסקים באלמנטרי**
★ **איש תביעות**
המועמדים המתאימים יפנו בכתב ל"אררט" רח' רוגוזין 20, אשדוד
טל: 055-33366, 055-24411

דרושים
רופאים
בכל הארץ
בשעות הפנאי — הכנסה גבוהה!!!
★ באזור הדרום: (באר־שבע, ערד, קרית־ארבע והסביבה)
★ אזור השרון: (כפר־סבא, הרצליה והסביבה)
★ באזור המרכז לעבודה קבועה במשרד חלקית/מלאה בשעות הבוקר או הערב
טל: 03-456573, 03-218898

לאחזקת מכונות תעשיה
מיתקני הרמה ומנועי בנזין - דרושים
★ חשמלאים + רשיון למתח גבוה
★ מכונאים עם תעודות
★ רתכים עם תעודות
נסיון 5 שנים
03-280552

בית אסטרא
רח' טשרניחובסקי 35 חיפה,
טל' 04-334781, 04-334780

שחף מחשבים

דרושים/דרושות
■ **מהנדס/ת תעשיה** - מנתחת מערכות
תחקיר בטחוני הכרחי
■ **מהנדס/ת תעשיה** - או"ש
תחקיר בטחוני הכרחי
■ **הנדסאי/ת תעשיה** - או"ש
תחקיר בטחוני הכרחי
■ **מהנדס/ת מחשבים**
אנשי תוכנה בעלי נסיון ברכיב 68000 של מוטורולה, מערכת הפעלה VERSADOS ו־68K RMS
המעוניינים/ות יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ל"שחף" רח' טשרניחובסקי 35
בנין אסטרא חיפה 35709

מישלב
מישלב בי"ס תיכון אקסטרני
בפקוח משרד החינוך והתרבות
דרושים

מורים למתמטיקה לשון ואנגלית

לכתות י', י"א, י"ב
בעלי רשיון בלבד
נא לפנות
טלפונית 04-520797
בין השעות 9.00-11.00

גבור סברינה

למפעלנו בכפר־סבא
דרושים/ות

1. מנהל/ת מתפרה
הנדסאי ייצור, בעל ניסיון ניהולי של 3 שנים לפחות

2. אחראי/ת בקרה לאולם הסריגה
להפעלת צוות בודקי טיב בייצור.
בעל ניסיון בתעשית הטכסטיל
(רצוי בוגר שנקר)

● ● ●

נא לפנות למנחם 052-24104
או 052-24246 או בכתב
לגבור סברינה ת.ד. 33250 ת"א 61332 עבור כח אדם

★ מתכנן מף
★ אדריכל
★ שרטט/טכנאי
לעבודה בבית
03-497786

לחברה צעירה ודינמית בתחום העיתונות
דרוש

מוסמך למנהל עסקים או סטודנט לקראת התואר

לתפקיד עוזר למנהל הכללי
בעיקר בתחום השיווק והמכירות

המועמד המתאים אינו חייב להיות
בעל ניסיון קודם
אך צריך להיות אדם בעל יוזמה,
תבונה עצמית וכושר ביצוע
לבעל התפקיד תהיה הזדמנות לעבודה קשה
לתפקיד אחראי, ללימוד נושאים שונים
בפעולות החברה ולקידום מהיר
השכר המוצע במסגרת חוזה עבודה אישי
1500 ש"ח ברוטו לחודש
המעוניינים מתבקשים לפנות
בפירוט קורות חיים
לת.ד. 4804 מיקוד 63302 ת"א עבור 704

גדות תעשיות פטרוכימיה בע"מ
מפרץ חיפה

דרושים

מכשירנים

הכישורים הדרושים:
* נסיון של 3 שנים בתעשיה הכימית.
רצוי בשטח הפנאומטיקה ו/או אלקטרוניקה
בא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
נסיון קודם למנהל כח אדם
ת.ד. 1780 חיפה

לבית ספר משותף סולם־צור
דרוש/ה
לשנת הלימודים תשמ"ז

מורה לאנגלית

16 שעות שבועיות לחטיבה ביניים ועליונה
טל: 04-928165 04-926272

מרכז יד לקשיש נס ציונה

בסביבה כפרית ושקטה
שיחותים המאפשרים איכות חיים לגיל הזהב
בבית ההורים:
■ אוכל דיאטטי – פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק
■ משחקי חברה
■ טיולים וגינה עם פינת חי
■ חדרים לבודדים ולזוגות
■ ישנה אפשרות להזמנת מקומות לתקופות קצובות וקצרות
■ מספר המקומות מוגבל
במקום מופעל מועדון לתושבי הסביבה הפתוח בימים א'-ה', כולל כל השחותים.
ניתן לקבל פרטים ברח' ראובן 13 נס ציונה,
או בטלפון 08-473363

לאינסר אלקטריק
דרושים

חווטי לוחות חשמל

בעלי ניסיון קודם
לפנות לת.ד. 609 נצרת עלית
טל' 065-74434

אשכול בסימן התרחבות
דרושים לנו:

אחראי/ת למחלקה האלמנטרית

התפקיד כולל טיפול בסוכני ביטוח קיימים והדרכה בכך
• ידע ונסיון מוכח בביטוח אלמנטרי (עד גיל 45)
• תושב חיפה והסביבה
המשרה אינה מיועדת לסוכני ביטוח

מפעילת מחשב

התפקיד כרוך בטיפול בסוכני ביטוח והפעלת מחשב
• בעלת ידע ונסיון בהפעלת מחשב.
• ידע ונסיון בביטוח אלמנטרי

אשכול סוכנות לביטוח בע"מ
סוכנות הביטוח הגדולה במדינה
טל' 662302 640007 662785

דרושים למפעל תכשיטים במישור אדומים
★ צורפים ★ מלחימים/ות
★ מלטשים ★ עובדי ייצור
★ בקירות ייצור
שעות העבודה: 08:00-17:00
5 ימים בשבוע. הסעה מירושלים
02-352216

לחברה קבלנית בחיפה

דרושות

קבוצות טפסנים מעולות

לעבודה בכרמיאל (יומית/קבלנות)
נא לפנות
טלפונית 04-670067 לשגב

רשות שדות התעופה בישראל

לעבודה ביטחונית בנמל התעופה בן־גוריון

דרושים:
★ מסיימי שירות צבאי
★ 12 שנות לימוד
★ דוברי אנגלית ברמה טובה.
★ מצב בריאותי תקין.
★ הופעה נאה.
★ גיל עד 26.
★ **מגורים באיזור גוש דן** - חובה לתקופת החוזה.
★ תקופת התקשרות לשנה.

העבודה מוצעת לבחורים ובחורות העונים לתנאי הקבלה לעיל. למועמדים שימצאו כמתאימים יוצעו תנאי עבודה נאותים.
ועדת קבלה פתוחה תיערך בין הימים א' עד ג' 13.7.86 – 15.7.86. בין השעות 12.00 – 09.00.
על המעונינים להתייצב במינהלת נמל התעופה בן־גוריון בבניין משרד הבריאות סמוך לאולם המכס ולהצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל ושתי תמונות.

יותר טוב מנפאואר

לסניף ירושלים
המחלקה המכנית
רח' החבצלת 5, א'-ה', 08:00—14:00
טל: 02-233436

★ **מהנדס מכונות**
בעל נסיון רב בתיכנון מדידים. לעבודה ממושכת.
★ **הנדסאי תעשיה וניהול**
בעל שנתיים נסיון בתפ"י, במפעל תעשייתי.
★ **חשמלאי מוסמך / ראשי**
בעל נסיון רב בתעשייה.
★ **חרט אוניברסאלי**
בעל נסיון ויכולת עבודה עצמאית לפי שרטוט.
★ **מחסנאי טכני בכיר**
בעל נסיון בעיתוד מלאי. רכש וניהול בעזרת מחשב.
★ **מסגר / רתך**
בעל נסיון בבניית קונסטרוקציות ומיתקנים לתעשייה.
★ **רתך ארגון**
בעל נסיון רב בריתוך מדוייק של מתכות מיוחדות.
דרושה הסמכה.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

לפוס מקוטן בריטון!!!

□ חברה יציבה מבוססת ודינמית.
□ "רים" מייצגת לרשתות השיווק, היוקרתיות בארה"ב.
□ שבוע עבודה בן 5 ימים.
□ תנאים סוציאליים משופרים.
□ שרותי רווחה מפותחים.

למשרדי החברה בירושלים
דרושים/ות

כלכלן/מנהל עסקים
לאגף הכספים
אחראי על תקציב החברה
שותף בנושאים שונים באגף הכספים
3 שנים ניסיון (רצוי בתעשייה) וידע בהנה"ח
(לפנות בכתב־יד בצירוף קורות חיים מפורטים לת"ד 3399 ירושלים, 91033 ולציין עבור כלכלן)

מזכירה בכירה
לניהול לשכת מנהל חטיבה
3 שנים ניסיון
הדפסה עברית־אנגלית
יכולת ניהול שיחה באנגלית.

מעצב/מתכנן דהיטים
למחלקת תכנון עיצוב ופיתוח המוצר
בוגר מגמת עיצוב תעשייתי.

טכנאי ייצור — תפ"י
בוגר קורס טכנאי ייצור - יתרון.

מנהלת חשבונות
סוג 2 בעלת 5 שנות ניסיון
או סוג 3 בעלת 3 שנות ניסיון

מנהלת חשבונות — סוג 2

כל המישרות מוצעות לגברים ולנשים

נא לפנות ל"רים"
מחלקת משאבי אנוש
טל' 02-521111
(אילנה)

רים
תשלובת הריהוט הגדולה בישראל

לשווק מיכון משרדי מתקדם
דרושים:

אנשי מכירות

* רשיון נהיגה
* רכב
* נסיון קודם במכירות
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 2684 חיפה עבור "אנשי מכירות".

"ברזאקי"
שירותי מסיבות
אזור התעשייה רעננה
דרוש
טבח
מעולה
לניהול המטבח
פרוייקט חדש
רצוי עם רכב
תנאי עבודה טובים
טלפונים:
052-450829
052-451522
052-451596

עבור תשלובת כיתן בע"מ
חנות הדר־יוסף
דרושים/ות
1. קופאיות
2. זבניות
3. מחסנאי
העבודה לקופאיות וזבניות במשמרות
נא לפנות לטל: 03-481121
הנהלת החנות

בוא נדבר על כסף

בתחום מעניין וקריירה מקצועית לבני 26 ומעלה
לפרטים: משעה 08.00 עד 13.00, 04-529018
משעה 17.00 עד 19.00 04-380807

למפעל דקסון בע"מ טירת הכרמל
• דרושים

מרכז/ת מחלקת יבוא/יצוא

• לעבודה עצמאית מגוונת ומעניינת
הכישורים הדרושים:
• ידע בתהליכי יבוא, הכנת דוקומנטים ליצוא, פיקוח וקשר עם עמיל המכס.
• נסיון קודם הכרחי.
• שליטה באנגלית הכרחית.

עובד/ת מעבדה אנליטית

(כימיה ת.או בקטריולוגיה)
הכישורים הדרושים:
• אנגלית טכנית על בוריה.
• רצוי נסיון קודם בתעשיית התרופות או המזון.

רוקח/ת

למדור רישום תכשירים רפואיים
• נסיון קודם יתרון

מרכזנית

• לפחות 12 שנות לימוד.
• שליטה בשפה האנגלית.
• נסיון קודם בהפעלת מרכזיה.

• 5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות [illegible] לת.ד. 2115 חיפה 31020

נשיונל סמיקונדקטור
National Semiconductor

הצטרף לצוות המייצר את
המעגלים המשולבים של דור העתיד.
חברת נשיונל סמיקונדקטור שמרכזה בעמק הסיליקון בארה"ב, הקימה במגדל העמק מרכז טכנולוגי למיקרואלקטרוניקה מהמתקדמים בעולם, שמפתח ומייצר מעגלים משולבים בתהליכים חדשים
למרכז הטכנולוגי למיקרואלקטרוניקה שליד מגדל העמק
דרושים:

הנדסאי ייצור/ תעשיה ונהול

משרה 7407
תאור התפקיד:
• מעקב ביצוע הכנית ייצור חרימת מוצר בקו.
• הפעלה ומתן גיבוי למערכת ממוחשבת בקו הייצור (CAM)
• איסוף נתונים מקו הייצור ועיבודם.
• פיתוח נהלים ויישומם עבור מערכת הייצור
הכישורים הנדרשים:
• הנדסאי ייצור או תעשיה ונהול.
• נסיון עם מערכות ייצור ממוחשבות.
• נסיון בעבודת קדם ייצור
• מגורים באזור

טכנאי מכונות/מערכות

משרה 7317
תאור התפקיד:
• הפעול ותחזוקת מערכות מתוחכמות לטיהור וריכוך מים, נטרול שפכים ומערכות לייצור גזים טהורים.
הכישורים הנדרשים:
• טכנאי מכונות /מכונאי מערכות בעלי נסיון בתפעול ותחזוקת מערכות מכניות
• נכונות לעבודה במשמרות.
• מגורים באיזור יהוו יתרון.

טכנאי קו ייצור

משרה 8107
תאור התפקיד:
• הפעלת ציוד ייצור מתוחכם בהשגחת מהנדסי תהליך
• איסוף מידע המתקבל בשלבי הייצור במערכות מתוחכמות.
• גיבוי ועזרה למהנדסי התהליך בקו הייצור.
הכישורים הנדרשים
• בוגר בי"ס עיוני/מקצועי בעל יכולת למידה עצמית וראש פתוח.
• ידיעה בסיסית בשפה האנגלית
• מגורים באזור
אם ברצונך להצטרף לצוות העוסק בטכנולוגית העתיד מקומך איתנו.
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, תעודות וציונים אל: נשיונל סמיקונדקטור אי.סי. בע"מ, ת.ד. 619 מגדל העמק 10556.
עבור מחלקת כח אדם ולציין את מספר המשרה
ושלפון להתקשרות.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה
עורך פרסומים בכיר
תאור התפקיד:
אחריות להפקת פירסומי הטכניון בשפה האנגלית, כולל סרטים מסוגים שונים והפקות אור־קוליות.
יצירת קשר ועבודה עם גורמי חוץ, כגון: גרפיקאים, בתי־דפוס, כתבים, אנשי תעשיה.
הכישורים הדרושים:
השכלה אקדמית
שפת אם אנגלית, וידיעת השפה העברית על בוריה.
יכולת ונסיון בכתיבה עתונאית.
כושר ארגון ומגע נאות עם קהל.
מספר המשרה: מנ/162
דיילת במרכז לקבלת אורחים
תאור התפקיד:
ארגון ניהול וטיפול בביקורים בטכניון של אורחים בודדים וקבוצות.
מתן הסברים לאורחים
הדרכת סיורים בטכניון ובמתקניו.
כישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה
ידיעת השפות אנגלית ועברית על בורין, ידיעת שפות נוספות יתרון.
כושר הבעה בכתב ובעל פה באנגלית ובעברית
והדפסה בשפות הנ"ל.
הופעה נאה וכושר ונסיון בקיום מגע נאות עם קהל.
הערה: המשרה הינה חלקית.
מספר המשרה: מנ/157
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 20.7.86, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

דנאר
למטבחי דנאר
דרוש/ה
הנדסאי/ מהנדס תעשיה וניהול
רצוי בעל נסיון מעשי בתעשיה
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים
ונסיון לת.ד. 1020 אזור התעשיה
קרית ביאליק 27000

לעיתון "צומת השרון"
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ב"ג
מועמדים יפנו לטל: 03-651131
ליגאל החשב

ד. ג. ש.
מחקר ופיתוח בטכניון
טכנאי/ת
תואר ראשון או שני בביולוגיה
לעבודה במחקר פרמקולוגי עם חיות
04-293410 04-293961
תנאים טובים למועמד המתאים.

ל"יזהר דליה"
ביוזיר לדטרגנטים וחומרי ניקוי
בקבוץ דליה (באזור חיפה)
דרושה
הנדסאי/ת חשמל
בעל נסיון באחזקת מתקנים בלווי פרוייקטים מורכבים בבנין, רשת ותעשיה.
עדיפות למועמד בעל נסיון בעבודה מעשית
—התבורה מסודרת מחיפה מובטחת —
נא לפנות בכתב יד בלבד
ע"י מייד לשו שורות בציון קורות חיים ונסיון קודם למודי כ"א
ביוזיר "יזהר דליה" מיקוד 18920

הנדסאי חשמל ובקרה + נסיון בתעשייה
הנדסאי מכונות נסיון בתעשיה
לבורנט בעבודת משמרות
כלכלן מנוסה + רכב למבקר פנים
מנהל עבודה נסיון מוכח בענף הטכסטיל
מנהל מחסן נסיון רב בניהול
פקידת יצוא — יבוא + הדפסה, רצוי שפת אם אנגלית
מכונאי דיזל + נסיון בתעשייה ובמלגזות
טכנאי קירור מעולה ידע בחשמל + נסיון בתעשייה
רתך סי.או. 2 + ארגון לכרמיאל והמפרץ
נגר רהיטים מנוסה + מתחיל + נסיון
לפרטים טלפון 660888 04-661945

פרסום שפי

לסוכנות לציוד תעשייתי באזור התעשייה הרצליה
דרושה
מזכירה
★ 5 ימים בשבוע
★ שליטה מלאה באנגלית - שפת אם, כולל ניסוח והדפסה.
★ שליטה בהרמנית יתרון
★ יכולת ניהול משרד
★ ידע בתפעלת מחשב/ מעבד תמלילים
★ ידע בהנהלת חשבונות - רצוי סוג 1.
- תנאים טובים למתאימה -
ת.ד. 2144 הרצליה מיקוד 46120 טלפון: 052-557443
- גדי -

למפעל תזוק ומתכת בענף המתכת
דרושים
חרטים מעולים
כרסמים מעולים
מסגרים מעולים
תנאים מצוינים למתאימים!
08-242377
03-708357

למפעל תעשיה כימי
באזור חיפה
דרושה
קניין
• 12 שנות למוד
• עדיפות לבעלי השכלה על תיכונית.
• רקע טכני ומסחרי
• הכרת שוק הספקים באזור הצפון — הכרחי.
• ידיעת השפה העברית והאנגלית
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים אשורים על השכלה והמלצות לת.ד. 4496 חיפה 31044 בציון המשרה "קניין" ע"נ המעטפה
סודיות מובטחת

לכפר נוער דתי נוה־עמיאל/בשדה יעקב

מדריכים חברתיים
(דתיים בלבד)
מנהל חשבונות
מזכירה למשרה מלאה
מורה
ליסודות תורת החשמל בעל תעודת הוראה.

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים
טל: 04-931225, 04-935497 (למרדכי)

גולובר
תכשיט ההריה
למפעלנו בשלומי
דרוש
מחסנאי ראשי
כישורים
* השכלה תיכונית.
* בתגר קודם מחסנאות (גם צבאית)
* בעל ניסיון בתחזון ממוחשב.
מגורים בסביבה
אנשים מתאימים יפנו בשעות הבוקר
למח' כח אדם טל' 04-968584/5 סודיות מובטחת

למשרד רואי חשבון בחולון
דרושים
1. **מבקר** אפשרות התמחות
2. **יועץ מס** אפשרות התמחות
3. **מנה"ח במחשב** (השבשבת)
עבודה חלקית
נא לפנות 03-884848

לתב' כח אדם בחיפה
דרושים
1. מנהל סניף
רק בעלי נסיון מוכח בכח אדם יפנו
2. עוזר/ת למנכ"ל
נסיון קודם בניהול משרד חובה
בדבר פרטים ת.ד. 46262 חיפה

לחברה העוסקת בקונפקציה ביפוא
דרושה
פקידה
כישורים דרושים:
• השכלה תיכונית, שליטה טובה באנגלית, קריאה וכתיבה.
• הדפסה עברית ואנגלית
למועמדת המתאימה תנאים טובים
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות טלפונית 04-661894

מחלבת נהריה שטראוס בע"מ
דרושה
בוגר/ת הפקולטה לחשבונאות /כלכלה
ליחידת ביקורת פנים
• ידע במחשבים.
• כושר התבטאות בכתב ובע"פ.
• עדיפות לבעלי רכב.
מגורים בגליל מערבי, קריות.
מקום העבודה בנהריה, התפקיד כרוך גם בנסיעות.
נא לפנות בכתב יד
בצירוף קורות חיים לת.ד. 5 נהריה,
עבור 259 מיקוד 22100.
סודיות מובטחת

דרושים
נהגי משאית
מעל 15 טון עם
ידע טכני
04-928411

נפתלי
נרפולוגיה תעסוקתית
מיון, הכוונה והתאמת עובדים
ייעוץ אישי
גרפולוגיה משפטית ורפואית

לחב' תעשייתית יצואנית גדולה בת"א
דרוש/ה
עוזר/ת גזברות בכיר/ה
לתפקיד אחראי/ת על יחידת גביה מלקוחות בארץ ובחו"ל
הכישורים:
★ ניסיון קודם בעבודת גזברות
★ ידיעת השפה האנגלית
★ ידע בסיסי בהנה"ח
נא לפנות למשרדנו בכתב־יד
בצרוף קורות־חיים ובציון היד הכותבת.
ת"א רח' היהלום 124 טל. 63573, 240996, 03-229751

פיברוניקס
אתה בחברה טובה

פקידה ללשכת המנכ"ל
שעות עבודה 19.30 — 12.00
דרישות התפקיד:
• הדפסה מעולה בעברית ואנגלית (רצוי במעבד תמלילים)
• ניהול תיקיה וארכיון
• משלוח טלקסים ופקסימיליות
כישורים:
• לפחות 3 שנים נסיון בתפקיד דומה
• שליטה באנגלית
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון ל"גיוס עובדים" פיברוניקס בע"מ, סוכנות דואר מת"מ, חיפה 31905.
סודיות מובטחת.
פיברוניקס תקשורת סיבאופטית

להיפר כל־בו בציק פוסט
דרושה
מנהלת מח' הלבשה וטכסטיל
דרישות התפקיד:
• נסיון בענף הלבשה וטכסטיל, לפחות 3 שנים.
• נכונות לשעות עבודה במשמרות, בוקר ואחה"צ.
• יכולת לתפעל צוות עובדים.
• ידע מסחרי.
בדבר פרטים נא לפנות למנהל הכל־בו
טל: 04-723223 לתאום ראיון אישי.
— סודיות מובטחת —

למרכז לחקר ההתיישבות ברחובות
דרושים
חוקרים במדעי החברה
לעבודה עצמאית ומעניינת במחקר יישומי
הכישורים הדרושים:
תואר שני לפחות
עדיפות תינתן לבעלי תואר שלישי
ניסיון מוכח בעבודת מחקר
רצוי ניסיון בעבודת שדה
יכולת לעבוד בצוות בין־מקצועי
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים
לת.ד. 2355, רחובות 76120
עבור "מחקרים"

למוסך בחיפה
דרושים
* **עוזר למנהל מוסך**
* **מחסנאי עצמאי**
למחי חלקי חילוף + נסיון קודם
לפנות טל' 674274

דרושה
מזכירה למשביר לצרכן ברעננה
לאחה"צ (מ־13.00־19.00) 5 ימים בשבוע
בעלת נסיון וידע בהדפסה
טלפון: 052-452777

בצער רב אנו מודיעים על פטירת חברתנו
שרה בצר
הלווייתה תתקיים היום יום שישי ה־11.7.86
בשעה 15.00 במושב נהלל

המשפחה
וחברי מושב בית שערים

במלאת שנתיים לפטירתו של יקירנו
ד"ר צבי טגליכט ז"ל
נתייחד עם זכרו בבית העלמין בכפר־סמיד, חיפה
ביום ב' ז' תמוז תשמ"ו 14.7.86 בשעה 16.30.
נפגשים ליד השער הראשי
באותו היום יתקיים טקס בנוכחות בני המשפחה במחלקה האונקולוגית בבי"ח רמב"ם לרגל הרמת תרומה לזכרו

רעיתו: מרישה טגליכט
בתו וחתנה: ברוריה וד"ר משה ורבר
הנכדות: סמדר וארדת

זובין מהטה
והתזמורת הפילהרמונית הישראלית
אבלים במות הידידה
אאידה בארנבוים ז"ל
ושולחים תנחומיהם הכנים
לדניאל ואנריקה בארנבוים

לחברנו אוקון פרץ
אתך באבלך במות אחיך
ירחמאל אוקון ז"ל
מפעלי פלדה מאוחדים בע"מ

רשות השידור
ליצחק נוריאל
אתך באבלך הכבד על מות
אביך ז"ל
הנהלת רשות השידור
מוסדותיה ועובדיה

בית קופת חולים "מכבי"
אבל על מותו של עובד הקופה
עמיצור בן ציון ז"ל
ומשתתף באבל המשפחה
ההנהלה והעובדים

לאילת לב ובני משפחתו
על מות
האם ז"ל
משתתפים בצערכם
ארזים בע"מ
זיו משה

במלאת 30 לפטירתו של יקירנו ואהובנו
רפאל (פיקו) שרבו ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום שני ד' תמוז תשמ"ו 14.7.86 בשעה 5 אחה"צ בבית העלמין בגבול חולון בת־ים
תודתנו העמוקה לכל מנחמנו
קרולה ואביאלה שרבו

במלאת שנה לפטירת יקירנו
אלי ברנד ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום שני 14 ביולי 1986 ז' בתמוז תשמ"ו בשעה 16.30
נפגשים בכניסה לבית העלמין בנהריה
המשפחה

מנהל סניף בנק צפון־אמריקה הביע חרטה בעדותו:

"ערבות להלוואה של מיליון דולר לעו"ד גד רווה בשוק האפור גרמה להידרדרותי"

(ע) משה שטרן, שהיה מנהל סניף בנק צפון־אמריקה בירושלים, טען בעדותו במשפט המתנהל נגדו בביהמ"ש המחוזי בבירה, כי ערבות להלוואה של מיליון דולר שניתנה לעו"ד גד רווה בשוק האפור, גרמה להידרדרותו, עד שהגיע למצבו הנוכחי.

משה שטרן סיפר כי רווה, שהיה לקוח בבנק, הגיע בשנת 1981 למשרדו בבנק צפון אמריקה.

"גד רווה סיפר שהוא שרוי במצב קשה, על סף יאוש, ונזקק למימון ביניים לעסקים שונים בשיעור מיליון דולרים, אבל הוא היה חייב חובות רבים והריבית אכלה אותו. מאחר והסכום היה עצום עבורי יצרתי קשר עם מכרים מהשוק האפור. ערבתי לכספים שגייסתי עבורו", סיפר העד.

ממיליון למיליונים

הוא הוסיף כי הלווים לא לחצו לפרוע את החובות, אלא דרשו להאריך את מועד הפרעון בתוספת ריבית וריבית דריבית. "המצב התגלגל כמו כדור שלג. ממיליון דולרים למיליוני דולרים. רווה הצליח לשכנע אותי שאיננו מתחמק ויחזיר את הכספים. אחרי מפולת מניות הבנקים היה השוק עצבני מאד, היו דרישות להחזיר את הכסף מיד או לתת ערבויות יותר ממשיות מפיסות נייר. נקלעתי למצוקה קשה. לא הפסקתי ללחוץ על רווה, אך המלווים הגיעו אלי ישירות", אמר שטרן.

הידרדרות פלילית

שטרן דיבר בקול נמוך, ואמר שגילה כי בשוק יש ערבויות מזוייפות ולא רשומות, וכי התופעה לספק ללווים ערבויות - חלקן מזוייפות - המוצאות שינתו את דעתם וכך הגיע להידרדרות הפלילית.

"ביולי 1984 תפח כדור השלג. המצב היה קריטי מבחינתי. אמרתי לגד רווה שאני במצוקה. נסעתי אליו לשווייץ המשכתי ללחוץ עליו, אך הכסף לא נכנס. נזקקתי לכספים כדי להחזיר לאנשים שהייתי ערב להם, נכנסתי ל"חברה".

"החברה האמריקאית־ירושלמית"

שטרן גילה כי כדי להעניק ערבויות לכספים שניתנו לגד רווה בשוק האפור הוא הפעיל את החברה האמריקאית־ירושלמית, שהקים יחד עם יהושע הלפרין.

"החובות הגיעו לסכומים אדירים, הגיתי רעיון להפך את החובות של החברה האמריקאית לחוב שגוי דרך חשבונות שגויים בבנק".

שטרן הביע חרטה על מעשיו. "אני מלא צער. כמובן לאחר אני חושב שלא פעלתי בהכרה" המשך המשפט נדחה ליום ה'.

7 חברי "מג'אמה" בעזה נעצרו בחשד הפרעה לחתונה חילונית

בתיגרה שפרצה בין חילונים ודתיים נפצע שוטר מעזה

מאת איתן רבין, כתב "הארץ"

שבעה תושבי רצועת עזה, חברים כנראה בארגון הדתי המג'אמה, נעצרו אתמול על ידי משטרת עזה כחשודים בניסיון להפסיק חתונה של חילונים באוקיינוס. במהלך התיגרה שפרצה בין החילונים לדתיים נפצע גם שוטר ממשטרת עזה.

מפקד משטרת עזה, ניצב משנה משה עזרי, אמר אתמול כי שלשום בלילה נערכה חתונה של חילונים באוקיינוס, שבה הושמעה מוסיקה קלסית וכן מוסיקה אירופית. במהלך החתונה הגיעו מספר צעירים דתיים, כנראה מהמג'אמה, במכונית פג'ו וביקשו מבעל האולם להפסיק מיד את החתונה. תוך כדי שיחה התפתחה תיגרה בין הצעירים הדתיים לחילוניים, והושלכו בקבוקים ומקלות. המשטרה הוזעקה למקום וניסתה להפסיק את המריבה. שוטר ממשטרת עזה נפצע. משטרת עזה הצליחה לעצור שבעה דתיים, אך נמסר כי הם אינם משתפים פעולה.

מקורות משטרתיים טענו, כי ההקצנה הדתית הולכת ומתרחבת. לדבריהם, מקבלים הארגונים הדתיים מימון ממדינות ערב. עוד נמסר כי הארגונים הדתיים אינם מכבדים בשלטונות הישראליים, יש להם בתי־חולים משלהם — ורובם משכילים, מרצים באוניברסיטה ורופאים. אחד מהארגונים הדתיים הפעיל בעזה הוא הסלפין, שמטיף לשיבה לתקופת מוחמד. המאמינים נוהגים לישון על האדמה ודורשים לשנות את מבנה המסגד מבטון לעץ.

מנהלת לשכת הרווחה בנצרת, חכמיה חליחל:

"סימנים לרעב בנצרת, משפחות נמנעות מקניית פירות וירקות"

מאת עטאללה מנצור
כתב "הארץ" בגליל

בנצרת קיימים סימנים של רעב ומשפחות אינן יכולות לרכוש פירות וירקות לילדיהן – אמרה אתמול חכמיה חליחל, מנהלת לשכת הרווחה בנצרת, בסקירה שהגישה ליו"ר ועדת העבודה של הכנסת, ח"כ אורה נמיר, שביקרה בעיר, ולנציגי עיריית נצרת ומועצת הפועלים בעיר. שיעור האבטלה בנצרת ובכפרי הערבים בגליל הוא החמור ביותר במדינה, והפתרון למצוקה מצוי בתחום הקמת מפעלי תעשיה בנצרת לקליטת המובטלים, נאמר בסקירה. הדבר תלוי בהכרזה על נצרת כאיזור פיתוח, כדי למשוך יזמים.

האפליה הנהוגה בביטוח הלאומי ביחס למשפחות מרובות ילדים בנצרת, בטיעון שאינן משפחות יוצאי צבא, מקשה על 916 משפחות, שלהן עשרה ילדים ויותר. חליחל הוסיפה כי סקר חברתי שנערך בנצרת לפני שנתיים גילה, כי קרוב ל־40 אחוז מהעובדים הם בלתי מקצועיים. לדבריה, מספר המטופלים הנמצאים במצב חמור מגיע ל־953. היא הזהירה מפני תופעה חדשה של זוגות צעירים, הסובלים מצוקה קשה נוכח אבטלת הבעל, במימדים שלא נודעו בעבר.

נדחתה בקשת בלס לשחרור ממעצר עד סיום ההליכים

השופט: בידי התביעה תשתית ראיות לכאורה המפלילה את הנאשם במרמה בהיקף 29 מיליון דולר

מאת צבי הראל

שופט בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, אריה אבן ארי, דחה אתמול את בקשתו של איש העסקים, דוד בלס, להשתחרר ממעצר עד תום ההליכים.

בלס ועוזרו לשעבר, צבי אהרוני (המשוחרר בערבות), מואשמים בהוצאת 29 מיליון דולר מהתק"ם. לפני 50 יום נעצר בלס עד תום ההליכים בידי השופט אבן ארי. אז ייצג אותו עו"ד אורי סלונים. בינתיים החליף בלס סניגור ושכר את שירותיהם של עורכי הדין, ד"ר יעקב ויינרוט ויהודה ויינשטיין.

השניים הגישו בקשה לעיון חוזר וטענו כי יש לשחרר את הנאשם ממעצר. בשעתו הצהיר עו"ד סלונים בבית־המשפט כי גם אם מקובל על ההגנה שיש בידי התביעה ראיות לכאורה לעובדות המופיעות בכתב האישום, אין מקום לעצור את הנאשם עד תום ההליכים. סלונים הסתמך, בין היתר, על פסיקה אחרונה של בית־המשפט העליון, שהחליט לשחרר ממעצר עד תום ההליכים את משה פרוסמן, אברהם גינדי ואבי צור.

השופט אבן ארי כתב באותה החלטה מלפני 50 יום לעצור את בלס, כי נראה לבית־המשפט שקיים חשש ממשי כי בלס יעשה ככל יכולתו להשפיע על עדים ואפילו להימלט מהארץ. כן ציטט השופט פסיקה אחרת של בית־המשפט העליון הקובעת כי על פי "חומרת העבירה" בלבד יש לעצור את הנאשם עד תום ההליכים.

שני סניגוריו של בלס טענו בבקשה לעיון חוזר בשאלת המעצר, כי חומר הראיות מראה כי סיכויי התביעה להרשיע את בלס רחוקים מלהיות טובים, סבירים או בטוחים. התובעת, עו"ד נינה דבורין, התנגדה לשמיעת הבקשה וטענה, בין היתר, כי חילופי הסניגורים אין בהם כדי להעניק לנאשם זכות כזאת. השופט אבן ארי נעתר לבקשת הסניגורים לטעון פעם נוספת "לפנים משורת הדין, כדי לא לנעול את דלתות בית־המשפט בפני הנאשם". זאת מפני שבדיון הראשון, שבו הופיע עו"ד סלונים, לא הוצג חומר הראיות לפני השופט.

מערכת לתצים אפשרית

אתמול קבע השופט כי לאחר שעיין בחומר הראיות נראה לו כי בידי התביעה תשתית ראיות לכאורה, המפלילה את הנאשם במרמה בהיקף 29 מיליון דולר. עוד מציין השופט כי אכן קיימות הודעות הסותרות הודעות קודמות, והתביעה סבורה בקשר לכך, כי צוות החקירה הראשון עשה מלאכתו רמיה. עוד קבע השופט כי נראה לו כי ההודעות השונות אם הן סותרות זו את זו ומעידות לכאורה על מערכת לחצים. פעולותיו של הנאשם, כתב השופט, מעידות לכאורה על מרמה ודי בכל אלה כדי לשכנע את בית־המשפט, בשלב זה, כי אכן מדובר במרמה בהיקף 29 מיליון דולר.

"הבקשה נדחית"

אשר לטענות הסניגורים כי תערוכת הפיקדון הוצגו בטעות מתבקש ובדרך השגרה קבע השופט, כי "אין כל סבירות בטיעוני הסניגוריה. לכאורה, מדובר בטענות סרק המרפרסות על פיזון. אמנם ישנן הודעות סותרות מטעם עדי תביעה שונים וקיימות תמיהות רבות לדרך החקירה של צוות החקירה הראשון, אולם אין בהן כדי לשמוט את תשתית הראיות לכאורה, הקושרת את הנאשם למרמה. בית־המשפט כלל לא שוכנע שיש ממש בבקשת הסניגוריה לעיון חוזר והבקשה נדחית".

הפסטיוואל הבין־לאומי לפולקלור ייפתח מחר

מאת נורית בהנא
סופרת "הארץ"

הפסטיוואל הבין־לאומי הששי לפולקלור ייפתח מחר. להקות מתשע מדינות מגיעות ארצה, והאחרונה בהן, תזמורת הצי השישי, תגיע בשבת. המשלחות מתאכסנות בקריית הטכניון, שהפכה לקריית הפסטיוואל.

טקס הפתיחה ייערך בהיכל הספורט ברוממה, במעמד ראש הממשלה ונשיא הארגון הבין־לאומי לפולקלור, הנרי קודסנה, שהגיע במיוחד מצרפת לפסטיוואל, יחד עם סגנו ומנהל החינוך הפולני, דר' מ. קשינסקי.

נשלמות ההכנות גם למצעד המחולות הגדול, שייערך ביום א' בשעה חמש אחה"צ ברחוב הרצל בהדר הכרמל בחיפה, בהשתתפות שלושת אלפים מחוללים ונגנים.

ראשי הרשויות הערביות ידונו עם פרץ בתנאי הפסקת השביתה

מאת עטאללה מנצור
כתב "הארץ" בגליל

הוועד הארצי של הרשויות המקומיות הערביות ייפגש בצהרים עם שר הפנים, הרב יצחק פרץ, לדיון על הפסקת השביתה ברשויות הערביות, הנמשכת מאז ראשית החודש.

אברהים נמר חוסין, יו"ר הוועד, אמר, כי הוועד ידרוש להעביר את שארית המענק המיוחד, שהבטיח השר. כן ידרוש שמשרד הפנים יסכים להרחיב את הבסיס לתקציב הרשויות הערביות במסגרת תכנית לסתימת הפער בשירותים המוניציפליים בין הרשויות היהודיות והערביות.

אם לא יגיעו היום לסיכום חיובי, החליט ועד הרשויות הערביות לקרוא לראשי הציבור הערבי ולחברי הכנסת היהודים והערבים מכל הסיעות – פרט לתחיה ולהל"כ כהנא – לאסיפה כללית, שתיערך בנצרת, לדון בהכרזת שביתה כללית של המגזר הערבי בדרישה לשוויון.

ערכה את העמוד: עדה ארשפי

תכנית מיוחדת בטכניון להכשרת רופאים לארה"ב

במטרה שיהיו שגרירי רצון טוב של ישראל בארה"ב

מאת ירון טל
סופר "הארץ" בחיפה

הפקולטה לרפואה בטכניון תכשיר רופאים עבור ארה"ב במסגרת תוכנית מיוחדת המותאמת למועמדים מארה"ב. על פי ההצעה, שהוכנה על ידי המשנה לנשיא הטכניון לעניינים אקדמיים, פרופ' אלי נסים, שטעונה עדיין אישור סופי של ועדת הקבע ללימודי הסמכה ומוסמכים בטכניון, יהיו רוב הסטודנטים בתכנית המיוחדת יהודים אזרחי ארה"ב.

המטרה היא שתוך כדי לימודיהם יפתחו קשר לארץ ויכירו מקרוב את בעיות המדינה. התכנית חותרת לכך שעם שובם לארה"ב יהיו שגרירי רצון טוב של ישראל בארה"ב וכשל מעמד הרופא באוכלוסיה האמריקאית, מקווים כי יוכלו להשיג השינים מרשימים יותר בתחום ההסברה. רופאים אלה יוכלו גם לשמש כשגרירי הטכניון בארה"ב ולסייע בפעולות השונות של אגודת ידידי הטכניון שם, ציין נשיא הטכניון, פרופ' יוסף זינגר, כהביאו את התכנית לדיון בסנט המוסד. הוא הטעים, כי התכנית תהווה מקור להכנסה שוטפת לטכניון, והיא אינה כרוכה בהשקעות משמעותיות בתשתית.

הפעלת התוכנית מותנית בקבלת אישור מטעם מדינת ניו־יורק לאפשר לסטודנטים אשר יסיימו תוכנית זו בטכניון לעשות את תקופת ההתמחות בארה"ב, ונעשו כבר הצעדים הדרושים לקבלת אישור כזה. עוד ציין פרופ' זינגר, כי קיום התכנית יוסיף יוקרה לפקולטה לרפואה ולטכניון, "ולא יבוא על חשבון המיכסה המקובלת בתכנית הרגילה".

פרופ' ברזילי קיבל על עצמו לטפל ביישום התכנית.

נמסר כי אוניברסיטת ת"א מציעה תכנית דומה. פרופ' זינגר אמר בדיון בסנט הטכניון, כי הוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת) שליד המועצה להשכלה גבוהה רואה בחיוב הרחבת מיוחדות לתלמידי חו"ל ומעודדת את המוסדות להציע תכניות כאלה.

בר־לב סקר המאבק בסמים ביחידה הארצית לפשעים חמורים

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

שר המשטרה, חיים בר־לב, ערך אתמול ביקור ביחידה הארצית לחקירות פשעים חמורים, העוסקת בין השאר גם בחקירת נושא הקרקעות בשטחים. כפי שנודע נקבע ביקורו של השר ביחידה כבר לפני זמן רב ואינו קשור להתפתחויות האחרונות בנושא הקרקעות. לסופר "הארץ" נמסר בתשובה לשאלה, כי הביקור נועד לסקירת עבודתה של היחידה לחקירות פשעים חמורים, בעיקר בנושא המלחמה בסמים, וכי היה זה ביקור שגרתי.

השר בר־לב, שלווה על ידי מנכ"ל משרד המשטרה, גד אביגר, מפכ"ל המשטרה, דוד קראוס, וראש אגף החקירות, יגאל מרקוס, שמע הסברים על היערכותה של היחידה לחקירות פשעים חמורים למלחמה בפשיעה הקשה וסקירה על מספר חקירות, שהסתיימו באחרונה. כן נמסר שהיחידה לחקירות פשעים חמורים עסקה עתה בחקירה סמויה של כמה פרשיות פשע גדולות.

השר גם שמע סקירה קצרה וכללית על ההתפתחויות האחרונות בנושא, לרבות הסיבות למעצרו של סוחר הקרקעות הגדול מהגדה, אחמד עודה, שהוא עד מדינה במשפטי הקרקעות.

מה מתבשל?

קראו החודש ב- מזון ומטבח
כתב העת לענייני מזון, אוכל ותזונה.
עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העיתונים.
המחיר: 1.85 ש"ח בלבד.
מזון ומטבח

החודש בעיתון:
★ מדריך להגשת ומזיגת יין ★ מתכוני מלון מקוריים ★ עוגה כיצירת אמנות ★ כתבה צבעונית: השווקים בישראל ★ מוצרים חדשים ★ איך לאחסן בהקפאה ★ מתכונים ★ רעיונות הגשה ועוד.

הפצה ע"י: "נר" – חברה להפצה".
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

ישו!

■ מספר מוגבל*
של מקומות פנויים
לישראלים
מיטיבי בילוי
ומהירי החלטה
בכפר הנופש
שפיים.

והמחיר? פחות ממה שאתה חושב.
לדוגמא: ארבעה לילות,
חצי פנסיון, הוזל מ־228 ש"ח
כולל מע"מ, ליחיד בחדר זוגי.

לפרטים:
טלפונים 052-70612
523434, 70171,
523507

■ חוף ים יפהפה.
■ כניסה חפשית
למתקני פארק המים.
■ תכניות מיוחדות לילדים.
■ צוות מיומן.
■ פעילויות. פעילויות. פעילויות.

מה זה החיים
אם לא נופש בשפיים.
*מספר מוגבל מאד של מקומות ביולי ובתחילת אוגוסט

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
הוועדה לחינוך יהודי

מיפגש התייעצות של מחנכים יהודים
מהתפוצות ומישראל
תמוז, תשמ"ו

הציבור מוזמן להשתתף במושב הפתיחה
שיתקיים ביום שני, ד' בתמוז (14 ביולי) בשעה 20.30
במלון רמדה רנסנס, ירושלים

בהשתתפות: יצחק נבון
סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות
אריה דולצין
יו"ר הסוכנות היהודית וההנהלה הציונית
שעור: נחמה ליבוביץ
פרופסור למקרא, האוניברסיטה העברית, ירושלים

ליהי תדמור מאיר ארנון

נשואים

תל אביב 10.7.86

סוניק דיור 2000
מול היפר־כל החדש מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
תהדירישנה, מטבחים, מזנונים, פ. אוכל.
מה' לתכנון ולעיצוב פנים!
טל' 04-720720

חופשה
לך ולכל המשפחה
העמלה על חשבוננו
פרטים במוסף הארץ עמ' 18

להשכרה בנין משרדים מפואר
ברח' גרוזנברג 14 בתל־אביב
8 קומות 260 מ"ר בכל קומה +
קומת קרקע 400 מ"ר
סה"כ שטח כ־2500 מ"ר.
החלוקה לפי דרישת השוכר
בבנין: קירות אלומיניום זכוכית ושיש, מיזוג אויר מרכזי, 2 מעליות אוטומטיות מהירות, שטיחים מקיר לקיר, תקרות אקוסטיות. חניון תת קרקעי ל־65 מכוניות גמר משוער 12 חודש.
בפרטים נוספים נא לפנות:
יצחקי ח' אייר 64 ת"א 454207-8

דחפון
שרות מודעות טלפוני של "הארץ"
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

רואה חשבון ישראלי
תושב טורונטו, יבקר בארץ ומוכן לקבל ייצוג עסקים ישראליים בקנדה ולתת ייעוץ כלכלי
לפרטים: ת.ד. 2391/253

טוב ויפה

אחרי 5 זכיות רצופות ב־5 כוכבי יופי
בתחרות "תעשיה יפה בישראל יפה" –
זכינו בדגל היופי
מטעם המועצה לארץ ישראל יפה.

תלמה

תשלובת מפעלי תלמה בלובנד, מקבוצת כור מזון.

בן־לאו־דיואל

הארץ

הלוח הארצי הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הדרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3.5—3 חדרים

2.5—2 חדרים

1.5—1 חדרים

דירות בעכ"ח

דירות מרוהטות

קבלנים מציעים

ביקוש דירות

דירות בדמ"פ

הצעות עבודה

דנאל

חבר

מנפאואר

תגבור

ביקוש עבודה

לעבודה בצמון הארץ
דרושה
קבוצת טפסנים
עם ערך
וקבוצת רצפים
יוצאי צבא
ולהתקשר בין השעות
8.00 — 15.00
טלפון, 069-37112

שיכון ופיתוח קניה בטוחה בחברה אמינה

מכוון מן המקור

הלוח הארצי

הארץ חדשות

מכוניות

אודי

● אודי 80 1983 ראשונה במצב טוב 690026 ,224510

לנציה

סובארו

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

סיטרואן

אופנועים

סוסיתא

סוזוקי

אלפא

סיאט

סימקה

ב.מ.וו.

פולקסוואגן

דייהטסו

טלבוט

פיאט

אמריקאיות

מסחריות

קרוונים

פורד

פיג'ו

הונדה

עסקים

משרדים

מציעים למכירה

חנויות

מחשבים

מגרשים

לוח קיר

מקררים

מכונות כביסה

וידאו

כלי נגינה

מערכות סטריאו

מערכות קול

רהיטים

אופניים

בעלי חיים

מכשירי חשמל

מוצרי חשמל

מחשבים

טלוויזיות

תנור אפיה

קיים ונפש

מחסנים

מבני תעשייה

כלי נגינה

בריאות

שונות

שודות

צילום

מצלמות וידיאו

חוגים

שיעורים

שירותים

הברות

הודעות

הלוח הארצי העיר צומת השרון תל אביב גוש דן והשרון

דירות

וילות ובתים

קבלנים מציעים

בקנין נכסים ביקרת!
אל תקנה/תמכור לפני שטלפנת!
237702 ,230007 ,230025 ,239251 ,233535
כדאי לך!

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

4 חדרים ויותר

תל אביב

משכנתאות

מבצע משכנתא גם בלי זכאות
בנק טפחות

הלוח הארצי "הארץ" חדשות

ת"א גוש דן והשרון

המשך

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

!!! ב ח י נ ם

"תיווך קאופמן" (בגבעתיים מול השק"ם)

מקבלים לקניה, מכירה ולהשכרה דירות וחנויות

מעוניינים לקבל מיצרן-יבואן מוצר להפצה. טל. 03-778824

גוש דן

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

תיווך "קאופמן" - גבעתיים

מודיעין 171 טלפון: 03-778824

למכירה:

● ברוך-הגבורה קומה גבוהה, 4 מרווחת ומטופלת — 84.000 $ ● ברח' המרי 4 עקיית, 6 דיירים 105.000 $ ● בשדרות ירושלים 4, קומה גבוהה + חניה 105.000 $ ● ברבורה הנביאה 3 + חצי, ראשונה ע"ע 90.000 $

★ דרושות לנו עבור לקוחותינו דירות לקניה בגבעתיים/ר"גן.

★ דרוש/ה מתווך/ת לעבודה

3—3.5 חדרים

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

אזור השרון

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

נתניה

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

שכ"ח

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

לתשומת לב המפרסמים בלוח "העיר"

בכל פניה לפרסום מודעה חוזרת, להפסקת פרסום מודעה חוזרת או בירור אחר, יש למסור את מספר הקוד כפי שהודפס בעתון בסוף המודעה. הודעות חידוש וביטול מתקבלות ישירות בטלפון: 03-371261 (רבקה).

הנהלת לוח "העיר"

חילופי בתים

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

דירות בדמ"פ

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

שותף/שותפה

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

לבעלי דירות ובתים

חינם !!! חינם !!!

שכיר דירתך ונכסיך + תיווך חינם !!! ב"מידע-דירות" 03-246242

[illegible]

מכוניות

אוסטין

[illegible]

אופל

[illegible]

אאודי

[illegible]

אוטוביאנקי

[illegible]

אלפא רומאו

[illegible]

אמריקאיות

[illegible]

מכתבי מן הארשיף

صكنا من الاجل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

מוריס

מיני מיינור

מרצדס

נ.ס.או.

סוזוקי

"גנרל-גיר" מכון לגירים אוטומטיים
★ תיקון גירים אוטומטיים באחריות
דרך פ"ת 62 תל-אביב טל: 03-381075 ,374199 ע"י בית מעריב

ב.מ.וו.

סאאב

סוסיתא

סובארו

ג'יפים

דייהטסו

וולוו

טלבוט

טריומף

לנציה

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

סיאט

סיטרואן

פיג'ו

פיאט

פורד

רנו

מסחריות

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

אופנועים

טנדרים

איתור רכב גנוב

חלפי רכב

הצעות עבודה

בואו איתנו לקיבוץ
מתארגנת קבוצה של רווקים/ות, רצויים בעלי מקצועות והשכלה.
03-216015 ,03-262521

הלוח הארצי

הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון

המשך

● "ביסטרו מצפ" תבשילים ביתיים

מכונאים

נהגים

ספרים/ות

עובדי מתכת

יהלומים

מוכרים/ות

סוכנים/ות

מחסנאים

נגרים

חרטים/מסגרים

חשמל

דפוס

הנהלת חשבונות

אחיות

גזרה ותפירה

פועלים/ות

● מטפלת מנוסה + המלצות לתקופה ארוכה. 7.30–15.00 052-453653 191042197

פקידים/ות

עסקים

● הזדמנות לקבלת מזנון בהשכרה

חבר (חבר המתרגמים)

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

אולמות

● להשכרה אולם 750 מ"ר באזור התעשיה, חולון. 03-808514 164421192

חנויות

מבני תעשיה

משרדים

בתי מלאכה

מחסנים

מגרשים

● רוצים לקנות בכפר־סבא מגרש לוילה או 4 + גג + גמ' 052-440829 141619197

קונים זהב ויהלומים גדולים

"זמלר"

יהודה הלוי 143 ת"א טלפון: 03-235924

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

הלוואות

מציעים למכירה

ניקוי ופוליש

נופש וקייט

צילום

המומחים לטיולי ג'יפים הטיולים הבאים:
25-26/7 להר הנגב. 8-9/8 משפחות לנחל ציון
22-23/8 פנויים פנויות לנחלים הגדולים
80 ש"ח ליחיד כולל כל הארוחות
דרך פ"ת 102 תל-אביב טל: 03-334038

מערכת סטריאו

לתשומת לב המפרסמים בלוח "העיר"

בכל פנייה לפרסום מודעה חוזרת, להפסקת פרסום מודעה חוזרת או בירור אחר, יש למסור את מספר הקוד כפי שהודפס בעיתון בסוף המודעה.
הודעות חידוש וביטול מתקבלות ישירות בטלפון: 03-371267 (רב-קווי).

הנהלת לוח "העיר"

חקלאות

ריפוי והרזיה

שיפוצים

שירותים

אותיות דביקות

מוצרי חשמל

משלוחי מטען בינלאומי

בריאות

כלי נגינה

רהיטים

אם ברצונך לבנות קוטג' תוספות ושיפוצים
פנה למשרדנו בהוד השרון - 052-449302

מחשב

וידאו

רוצים לקנות

מוני אויר

הודעות לציבור

שידוכים

חיות בית

עלוני "קשר"
עלון הפנויים/יות בישראל למנויים
לפרטים והזמנות:
03-733994 (עד חצות)
04-446023 (עד שעה 21.00)
גם בשבת

מחשב אישי - קונים רק בגשטילון כי לגשטילון - אין מתחרה בגו.זה, באיכות ובשירות.
COMODOR • APPLE ® 2 E/C • WINNER TURBO PC
החל מ-390 ש"ח • החל מ-1090 ש"ח • החל מ-1590 ש"ח
דיאגנוף סנטר - הגבל 29 טל 03-203811,
אבן גבירול 47, ת"א טל 258051, 03-260080
• לשרותכם מעבדת שרות תיקונים למחשבים • לא כולל מ.ע.מ.

הלוח הארצי — הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

[illegible]

הלוח הארצי — הלוח הבטוח — חיפה והצפון

לטורים ביטוח בע"מ
דרושה
פקידה למוקדת
יבוא וייצוא
בעלת נסיון
טל. 686427, 680945

שיעור

דירות

בניה קולקטיבית

ביקוש דירות

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

4—4.5 חדרים

5 חדרים ויותר

קריות

וילות ובתים

[illegible]

המדרשה לתרבות הגוף
אמריקה - ישראל
חוגים לפעילות לשיפור כושר גופני
למבוגלים ונבים
בכל חלקי הארץ
לפרטים - המדרשה לתרבות הגוף
רח' אילת 52, ת"א
03-839923

קח תן חצי חינם

חונים

הודעות

קבלנים

דמ"פ

מכונות כביסה

מלגזות

מדיח כלים

תן

מסע

קח

סירות

מקרר

וילות ובתים

5 חדרים ויותר

[illegible]

המדרשה לתרבות הגוף אמריקה-ישראל
יום בריאות וכושר
לציבור הרחב במלון
דן פנורמה
24.7.86
הרצאות, פעילות גופנית מגוונת, ארוחות, כיבודים, פרסים ועוד.
המדרשה לתרבות הגוף רח' אילת 52 ת"א
03-839923

המעוניינים לבקר עצמאית בהודו ובכל המזרח הרחוק (כולל קבלת אשרות כניסה, טיסות מוזלות וייעוץ חופשי), מוזמנים להיעזר בשרותי מחלקת טיולי המרכז לקשרי תרבות, מדע ותיירות יפן-ישראל.
טל' 03-440287, 03-248293, 03-243571

נצא לאכול

איטלקיות
● ויטוריו המסעדה האיטלקית היוקרתית מבחר מאכליים. ויטוריו דיזנגוף 106 ת"א טלפון: 246837.

● פיצריות ויטוריו המטבח האיטלקי האמיתי בטעם מעולה כמו שרק איטלקי יודע להכין. פתוח בצהרים ובערב. ויטוריו רשת המסעדות הגדולה בארץ.

● התפריט האיטלקי המשובח ביותר במסעדות ויטורי השקפה אל הים. רחוב הרברט סמואל 78.

בתי קפה
● קפה תיאטרון הבימה מזמין אתכם להגיע סלטים מדי יום בין השעות 12.00—16.00. בימי שישי מטעמים מבית אבא ומשעה 13.00 בצהריים שירי ארץ ישראל עם הזמר ליאור ייני. קפה תיאטרון הבימה טלפון 204113.

● הגלידריה היוקרה, מבחר גלידות, הביתיות בליבצ'ס, פיצות ומאכלים קלים, הכל ממטבח ביתי באיכות גבוהה ובמחירים זולים. בואו והנהו מרמה הגבוהה במחיר השווה לכל כיס. הגלידריה היוקרה דיזנגוף 114 טלפון 224059.

● סמי בורקס בבית גיבור. קרואסונים, עוגות ובורקסים למיניהם. אפשר לקנות הביתה ולקבל באמצעות שליחים. טלפון: 652215.

בלקניות
● אקרופוליס מסעדות טובות באמת דגים ובשר בנוסח הבלקן. ת"א המסגר 46 טלפון 338403. יפו העתיקה בניין כליף טלפון 838397.

גלידריות
● הבלזן רשת מסעדות הגלידה היפות ביותר בארץ. בואו אל הבלזן והנהו מקרנבל של גלידות העשויות מחומרים טבעיים ועכשיו הבלזן גם בבן יהודה 163.

בהרצליה פיתוח ובמרחב בנתניה.

● מנוליטוס מבחר גלידות בטעם נפלא ומקורי מחומרים טבעיים, מנוליטוס רינת הלב. באבן גבירול 19. פתוח תמיד.

דגים ומאכלי ים
● שמרן דולפין, המסעדה המובחרת לדגים ומאכלי ים. האוירה ביתית מיוחדת ונעימה. השרות מכל הלב. דיזנגוף 189 ת"א. טלפון: 232425.

● בפונדק הדגים מבחר דגים ישר מהים, סלטים וגריל פתוחים. נוף מרהיב אל הים, הכניסה מתוך תל-ברוך, להזמנות צלצלה 410500.

● ארוחה נהדרת על שפת הכנרת. במסעדת הדגים המפורסמת. קיבוץ עין-גב. מסעדת עין-גב לשירותכם עד שש בערב, בימי ו' עד שלוש.

הונגריות
● אוכל ביתי הודה מבחר מאכלים ביתיים. מטבח צ'כי הונגרי, מתקבלות הזמנות לאירועים. רחוב התומר 30 רמת השרון. טלפון: 474952.

חלביות צמחוניות
● פליבצי המהודש. המסעדה הראשונה בארץ לבליבצ'ס חלבי בלבד. רחוב ירמיהו 17 ת"א. טלפון: 445617.

● נמלי בליבצ'ס מסעדה חלבית כשרה בלב דיזנגוף אוירה נעימה ומאכלים מעולים. הכניסה משערים 4 ר'6 פתוח עד חצות.

● בעטורה מבחר מטעמי חלב הדבש כשר למהדרין מנות דגים, פסטות, בליבצ'ס, סלטים, גבינות ועוגות. פתוח 21.00—6.00. עטרה אלנבי 54.

● בית הגבינות מאכלים חלביים צמחוניים. בתפריט: שיפודי גבינה, מפרוזי גבינות, מבחר גדול במיוחד של סלטים, דגים, מרקים ועוד מעדנים רבים. בית הגבינות מעדנים משלם אותו בן-יהודה פינת ארלוזורוב 13 טלפון: 230848.

● הקומה השנייה מציעה תפריט חלבי צמחוני ודגים לאניני הטעם. בוא והנה מתפריט עשיר ונוף מרהיב. רחוב הירקון 105, תל-אביב. להזמנות צלצלו: 238915.

יהודיות
● בקיפון, מטבח יהודי ביתי תפריט מגוון. רח' דיזנגוף 145 ת"א. טלפון: 03-233679.

● בפלפל'צל כבד היינו אוכל יהודי מקורי במבחר עשיר ומגוון. ערב ערב באוירה מזרח אירופאית. פתוח יום יום מ-12 בצהריים עד 12 בלילה. הפלעצל פרישמן 70 טלפון: 238761.

ישראלי מקורי
● ממגשים מסעדה השייכת לסוג המשובח. התפריט מורחב וכולל גם ממולאים. סלטים, בשרים על האש ודגים. בממגשים אולם שיועד לאירועים מכל הסוגים. בממגשים תהיה אמיתית. רחוב אהרון קציר תל-השומר. טלפון: 769427.

● מסעדת אם ברחוב הרצל 13, ארוחות עסקיות מאכלים ביתיים דג ממולא, מרק עם קיסונים. בשרים מבושלים ומבחר שיפודים בגריל. טלפון: 657327.

● במסעדת ריגוד מבחר דגים ובשרים. הסלטים חינם תפריט מיוחד ב-8.5 ש"ח. רונה, כיכר אתרים טלפון 03-287704.

ים תיכוניות
● בפונדק הציידים רחוב סירקין 4 גבעתיים מאכלי ציד וגריל פתוחים. צלצלה: 728200.

● מסעדת הפנינה מסעדת הפנינה הנרגשת לים, מציעה תפריט מגוון ויין חינם. נוף מרהיב בי כבל תאתן, בת-גלים, חיפה.

● בפריה, מסעדה ים תיכונית הידועה במסורת הממולאים ובמעדני הבשר הכשרים. הויה לאניני הטעם. בפריה, דרך בן-צבי 70 ת"א. טלפון: 822979.

מזרחיות
● קפה המסעדה בנורדוף מציעה אוכל ים תיכוני מעולה במבחר מנות מגוון. בואו והנהו מנוף ים מרהיב המשקיף מקומת הקפיטריה תוך כדי בילוי במסעדת בנורדאו. פתוח רצוף מ-6.30 בבוקר עד 2.00 אחר חצות. בנורדוף על חוף הטיילת ת"א טלפון: 237822. בנורדוף כיף של מקום על החוף.

● "זהר זהר" בדיזנגוף סנטר מקום מהנה ושופע חיים מבחר סלטים ובשר על האש שרות אדיב ומהיר במחירים מפתיעים. טלפון: 290393.

● חדש בפונדק שאול! ארוחות עסקיות לפי הסכם מראש ובתנאים נוחים. לפרטים נוספים. פונדק שאול טלפונים 653303 או 657619.

● מרעדון אמבטי, ברחוב החשמונאים 117 תל-אביב יפיעו ביום שישי הזמרים: אבבי, אריס, שיר חן, יגאל נוף, חזי אל חקרית בנק. טלפון 03-210731.

● מסעדת ציון המסעדה למאכלים תימניים ומזרחיים יוצאת במבצע שיערך עד ה-30.6 בואו והנהו מארוחה מלאה ועשירה במחיר מפתיע. מסעדת ציון, הפרדיים 28 כרם התימנים תל-אביב. טלפונים, 657325 או 658714.

● מסעדת לה ולי אצ"ל 61 בשכונת התקוה, מעדני גריל ואווז, כשר בהשגחת הרבנות אצ"ל 61 טלפון: 372439. "לה ולי".

סטקיות
● האם אכלת בשר שיפודים בשובך? היום הם האריב הכניסה מדרך השלום 24. טלפון: 336509.

● בפונדק עלית תפריט מגוון, בשר מובחר, ממולאים, סלטים, דגים ומאכלי ים. פתוח עד חצות הכניסה מתחנת הדלק עלית. ז'בוטינסקי 4, רמת-גן.

● במסעדת הגמלה תהנו משירות הגיב ומהיר, תפריט חינם. התקומה 44, ליד בלומפילד. 829175.

פאב-מסעדה
● במאב ויקמור בירה מהחבית ומבחר סלטים, סיגרים וגבינות. כל יום שלישי קוסקוס אמיתי. פתוח עד חצות. בית אל-על, הכניסה משלום עליכם. טלפון: 298836.

● הבר האורים הבר האדום מקום מרווח מציע תפריט משובח, שוויף ממולא דגים וסוגי בשר. בדיזנגוף 213.

● המפגש מציעה בירה מהחבית, הופעת אמנים ותפריט מגוון. רחוב החומה 3, רמת-גן.

צרפתיות
● מסעדת "הדיסאי" מסעדת דיסאי הוותיקה בת 15 שנים. מציעה תפריט צרפתי משובח. רחוב גאולה 37.

● קפה פולין באווירת שנות השלושים בנוף התל-אביבי. לאניני הטעם מבחר להיטי המטבח הבין-לאומי עם קורטוב צרפתי. מתקבלות הזמנות לבריתות, חתונות, בר-מצוות וימי-הולדת. טלפונים 662200, 652778.

● במסעדת להיקורין, מטבח צרפתי מעולה ובתפריט מגוון. רחוב פינסקר 22. טלפון: 03-299966.

● במסעדת פרנדי, 8 סוגי פונדו פשטידות דגים ובשרים. במטבח צרפתי. פתוח במשך כל השבוע. אבן גבירול 129. טלפון: 5462854.

● "שמטשתומט" מציעה בליבצ'ס ומאכלי ים, נוף מרהיב במזל דגים 1 יפו העתיקה. 820693.

קונדיטוריות
● קונדיטוריית "בונבון" קונדיטוריית "בונבון" אבן גבירול 84 מזמין אתכם לתגיבת עוגות ועשטידות ביתיות ודברי מתיקה. טלפון: 240617.

רומניות
● במטבח ישראל סטקיה ממולאים ברמה אחרת במחיר עממי השווה לכל נפש. לאירועים מיוחדים עד 60 איש. גם בשבת. דרך פתח-תקוה 78 ת"א.

● גריל רומני בבהריה יש רק אחד. מסעדה בינלאומית רומאני. שדרות הנעתן 32.

תאילנדיות
● לא רק במזרח הרחוק, סוקי יאקי בדיזנגוף 302 תל-אביב. 3 קומות של מסעדה סינית ותאילנדית באוירה קסומה. בסוקי יאקי האוירה הויה בטמרונוטית. פתוח יום יום רצוף משעה 12.00 בצהריים עד 12.00 בלילה. מומלץ להזמין שולחן מראש. סוקי יאקי הכי טוב בעיר. דיזנגוף 302 תל-אביב. טלפונים 448273 או 443687.

● פגודה המסעדה הסינית תאילנדית מתמחה במאכלים תאילנדיים מקוריים מעשה ידיו של שנגר השף הבעלים של המסעדה. האוירה נעימה ומיוחדת. פתוח בצהרים ובערב גם לארוחות עסקיות. פגודה רח' ירמיהו 54 ת"א טלפון 447984.

תימניות
● המרתף של רמי. ארוחות צהריים וערב וארוחות עסקיות במבחר עשיר ומגוון של סלטים ובשרים על האש. כמו כן מבחר עשיר ומאכלים תימניים מקוריים באוירה שקטה ואינטימית. מתקבלות הזמנות לאירועים מיוחדים. בואו להנות במרתף של רמי. רח' פרישמן 41 פינת דיזנגוף 106 ת"א. טלפונים: 222191, 233033. סגור בשבתות.

● נרגילה II מסעדה תימנית הטובה שבעיר מציעה תפריט במחירים מוזלים. פתוח שבעה ימים בשבוע עד לשעת הבוקר. השירות מהיר ואדיב. מסמנך הישה שבעיר. רחוב דוד המלך 1. טלפון: 263550.

● בואו להנות מאוירה מזרחית ותפריט תימני עד לשעת הבוקר בנרגילה III. ג'חנון, מלאווח וסוגי מרק תימני. רחוב פרישמן 10. טלפון: 223479.

ערוך ע"י מודעפון 38 38 38

מכוז בין אלאעלן

הלוח הארצי

הארץ חדשות

חיפה והצפון

המשך

נצרת

וילות ובתים

דירות למכירה

דירות בשכ״ח

עסקים

מגרשים

משרדים

מבני תעשיה

חנויות ועסקים

2–2.5 חדרים

1–1.5 חדרים

דירות בשכ״ח

הצעות עבודה

עוזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

שיפוצים

גליל

וילות ובתים

דירות למכירה

דירות בשכ״ח

שירותים

הלוואות

מכירות

בריאות

תיירות וקייט

סירות ושיט

מחשבים

רהיטים

כלי נגינה

מקרר

מערכות קול

יד שניה

עתיקות

חיות בית

מכוניות

אאודי

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולוו

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

לנציה

מרצדס

סובארו

אלפא רומאו

אמריקאיות

סוסיתא

סיאט

פיאט

סיטרואן

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

פורד

פיז׳ו

הלוח הארצי | הארץ | חדשות

חיפה והצפון
המשך

רנו

אופנועים

טנדרים

מסחריות

בי"ס לנהיגה

למפעל דקסון בע"מ טירת הכרמל
* דרושים

מרכז/ת מחלקת יבוא/יצוא
* לעבודה עצמאית מגוונת ומעניינת
הכישורים הדרושים:
* ידע בתהליכי יבוא, הכנת דוקומנטים ליצוא, פיקוח וקשר עם עמיל המכס.
* נסיון קודם הכרחי.
* שליטה באנגלית הכרחית.

עובד/ת מעבדה אנליטית
(כימית ו/או בקטריולוגית)
הכישורים הדרושים:
* אנגלית טכנית על בוריה.
* רצוי נסיון קודם בתעשית התרופות או המזון.

רוקח/ת
למדור רישום תכשירים רפואיים
* נסיון קודם יתרון

מרכזנית
* לפחות 12 שנות לימוד.
* שליטה בשפה האנגלית
* נסיון קודם בהפעלת מרכזיה

• 5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 2115 חיפה 31020

דרושה
שרטטת ארכיטקטורה
ת.ד. 5299 חיפה עבור 100 מיקוד 31052

דרושה:
אישה רצינית
לניהול משק בית לכל השבוע
פרטים טל. 065-55831

למשרד מהנדסים דרוש
מהנדס בנין
לפיקוח וניהול ביצוע
לפנות לתאום פגישה
טל. 04-383228 בערב

למרכז שיקום וספורט בק.חיים
דרושה:
מזכירה
ידע מעולה בעברית/אנגלית + הדפסות
טלפונים: 722404, 724379, 823522

עיבוד תמלילים
עברית אנגלית
ב"אי.בי.אם. פי.סי.
(הכנה לסדר צלם)
052-26106
(אלישבע)

למפעל מתכת באזור הצ"א
דרושים
מסגרים
בעלי מעוף ויכולת
הבנה בתחום המקצוע
251411/2 לפנות

דחוף טבח מעולה
דרוש:
בעל נסיון בק.אתא
טל. 456051,
בשבת 721953

במגדיאל דרושה
מזכירה לניהול
משרד מכירות
ידיעת השפה האנגלית
טלפון 052-29787
החל מיום א' 15"-08"

למטבחי דנאר
דרושה/ה
הנדסאי/ מהנדס תעשיה וניהול
רצוי בעל נסיון מעשי בתעשיה
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 1020 אזור התעשיה קרית ביאליק 27000

דרושה
מזכירה למשביר לצרכן ברעננה
לאחה"צ (מ-13.00-19.00) 5 ימים בשבוע
בעלת נסיון וידע בהדפסה
טלפון: 052-452777

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה
עורך פרסומים בכיר
תאור התפקיד:
אחריות להפקת פירסומי הטכניון בשפה האנגלית, כולל סדרים מסוגים שונים והפקות אורקוליות.
יצירת קשר ועבודה עם גורמי חוץ, כגון: גרפיקאים, בתי-דפוס, כותבים, אנשי תעשיה.
הכישורים הדרושים:
השכלה אקדמית
שפת אם אנגלית, וידיעת השפה העברית על בוריה.
יכולת ונסיון בכתיבה עיתונאית.
כושר ארגון ומגע נאות עם קהל.
מספר המשרה: מז/162

דיילת במרכז לקבלת אורחים
תאור התפקיד:
ארגון ניהול וטיפול בביקורים בטכניון של אורחים בודדים וקבוצות.
מתן הסברים לאורחים
הדרכת סיורים בטכניון ובמתקניו.
כישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה
ידיעת השפות אנגלית ועברית על בוריין, ידיעת שפה נוספת יתרון.
כושר הבעה בכתב ובעל פה באנגלית ובעברית
והדפסה בשפות הנ"ל.
הופעה נאה וכושר ונסיון בקיום מגע נאות עם קהל.
הערה: המשרה הינה חלקית.
מספר המשרה: מז/157

אם יש לך:
ראש, פלפל, מרץ, כושר ביטוי ושכנוע
אמינות והופעה נאה
יש לך מקום אצלנו
יועדפו מועמדים בעלי רקע ונסיון בענף הפרסום
ת"א וגוש דן טל' 03-234744
חיפה והצפון טל' 04-668976

הנדסאי חשמל ובקרה + נסיון בתעשייה
הנדסאי מכונות נסיון בתעשייה
לבורנט בעבודת משמרות
כלכלן מנוסה + רכב למבקר פנים
מנהל עבודה נסיון מוכח בענף הטכסטיל
מנהל מחסן נסיון רב בניהול
פקידת יצוא — יבוא + הדפסה, רצוי שפת אם אנגלית
מכונאי דיזל + נסיון בתעשייה ובמלגזות
טכנאי קרור מעולה ידע בחשמל + נסיון בתעשייה
רתך סי.או. 2 + ארגון לכרמיאל והמפרץ
נגר רהיטים מנוסה + מתחיל + נסיון
לפרטים טלפון 660888 04-661945

לחבי כח אדם בחיפה
דרושים
1. מנהל סניף
רק בעלי נסיון מוכח בכח אדם יענו
2. עוזר/ת למנכ"ל
נסיון קודם בניהול משרד חובה
בדבר פרטים ת.ד. 46262 חיפה

"ליזהר דליה"
ביתיר לדטרגנטים ותומרי ניקוי
בקבוץ דליה (באזור חיפה)
דרושה
הנדסאי/ת חשמל
בעל נסיון באחזקת מתקנים בלווי פרוייקטים מורכבים בבנין, רשת ותעשיה.
עדיפות למועמד בעל נסיון בעבודה מעשית
— התבורה מסודרת מחיפה מרכבות —

תושב תל-אביב גוש-דן והשרון, מוכר דירה או מכונית?

רק לוח העיר מכסה את כל האזור שמעניין אותך

ובמחיר הרבה יותר זול

כי רק מודעה שמתפרסמת בעתון העיר מגיעה:
גם לקוראי ידיעות
גם לקוראי מעריב
גם לקוראי חדשות
גם לקוראי הארץ

מבצע
ב-42 ש"ח פרסם עד שתמכור!

כל מודעה בלוח העיר מתפרסמת שוב ושוב עד שתמכור - אפילו חודש בעתון העיר ובעתונים: הארץ, חדשות וצומת השרון.

מחפש דירה?
מחפש מכונית?
מחפש עבודה?

את ההצעות הלוהטות ביותר בעיר תמצא ב-

הלוח הארצי
הארץ חדשות
מתפרסם ביום ו' גם בעיתון המקומי שלך

לוח העיר

מודעות מתקבלות: במשרד הראשי, רח' הנגב 4, ת"א טל. 03-371261 ובכל משרדי הפרסום.

صكنا من الاجل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

או.אר.אס. חיפה
הכתובת לעבודה טובה
דרושים

לאו.אר.אס. חיפה דרושים:

למחלקה הטכנית באו.אר.אס. חיפה דרושים:

מסגרים מכניים
בעלי ניסיון בהשחזה של יציקות, מדידות קליבר, וידע בריתוך לעבודה קבועה

מסגרי מיבנים
בעלי ניסיון רב וקוראי תוכניות. לעבודה ממושכת

מסגר אחזקה
בעלי ניסיון לעבודה קבועה.

רתך אלומיניום
בעל ניסיון לעבודה קבועה.

רפד רכב
בעל ניסיון לעבודה מיידית בשכר גבוה

טבח בעל נסיון
לארוחות קלות לעבודה קבועה

פועלות יצור
לעבודה במיפעל תעשייתי באריזה. מועמדים מעל גיל 20, שכר + פרמיה לפי הספק עד 100%

עובדות מיטבח
לעבודה במיפעל תעשייתי.
מאיזור עכו, ומאיזור חיפה והסביבה

עוזרי מסגרים
לעבודה לטווח על קונסטרוקציות
ללא פחד גבהים לעבודה מיידית. שכר גבוה למתאימים.

חבנת C.N.C
למיקוב עבודות פח בעל נסיון
בקריאת שרטוט ותרגום לפי C.N.C למשרה קבוע

למחלקה המשרדית באו.אר.אס. חיפה דרושים:

תמחירן
רקע בהנהלת חשבונות
ניסיון בתימחור במפעלים תעשייתיים
ידע בהפעלת מחשב P.C. לעבודה מיידית

מנהלי חשבונות סוג ג"ד
בעלי ניסיון בעבודה במיפעלי תעשייה

קלדניות
אנגלית עברית ברמה גבוה

כתבנית אנגלית/עברית
ברמה גבוה לעבודה

מזכירה
בעלת ניסיון במזכירות ידע בהדפסה עברית/אנגלית + טלקס.

או.אר.אס. חיפה
הכתובת לעבודה טובה, רח' הרצוג 2, 664002, 04-663703

אוניברסיטת חיפה
אורנים

דרושים/ות
עובד דפוס מקצועי
למפעל השכפול — למשרה מלאה
* נסיון מוכח של 3 שנים לפחות בעבודה מקצועית בבית דפוס.
* סדר ודייקנות בעבודה.
* עמידה בלוח זמנים.
* ידיעת העברית על בוריה.
* יכולת לקיים מו"מ נאות עם קהל

שרברב/מסגר
למשרה מלאה
* תקוני אינסטלציה שונים.
* פתיחת סתימות ביוב.
* ביצוע תקוני מסגרות בהתאם לצורך

נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ופרוט נסיון קודם למזה"כ באורנים דאר קרית טבעון 36910

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושה
מנהלת חשבונות
סוג 2
נסיון שנה לפחות,
רצוי ידע על מחשב.
העבודה היא לתקופה של 6 חודשים
נא לפנות טלפון.
724336/7 למר סידני

חדש! מדריך!
לעבודה בארה"ב!
הכל על:
השגת עבודה,
ויזה, גרין קארד
ועוד
שלח/י 50 ש"ח
לת.ד. 4467, חיפה
למשרת
"משאבי מידע"

דרוש
טכנאי מיזוג אוויר וקירור
למערכת מרכזיות
רצוי רשיון בחשמל
נסיון 5 שנים
03-280552

דרושה
ביצועיסטית גרפיקאית
03-942010
א'-ה': 9:00-14:00
16:00-18:00

לחברה למחבלה בינלאומית
דרוש
איש שיווק ניהול
בעל נסיון בענף
טל: 656477
650945
ליוסי או אברהם
או
לת.ד. 2820 ת"א 61027
- סודיות מובטחת -

ד.ג.ש.
מחקר ופיתוח בסכנין.
דרוש
P.H.D
בכימיה אורגנית סינטטית
5 שנות ניסיון בעבודה סינטטית
04-644240
04-293768
ובשעות הערב בין 1800-1900
04-255616
לפרופסור דורי
תנאים טובים
למועמד המתאים.

לחברה ארצית
דרוש
עורך דין
(יועץ משפטי)
לחצי משרה
ת.ד. 46262 חיפה

למוסד ציבורי בחיפה
דרוש/ה
עוזר אירגוני
לפעולות הדרכה
התפקיד דורש:
כושר אירגון, סדר ודייקנות.
העבודה גם מעבר לשעות המקובלות.
על המועמד להיות בעל רכב
המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים
למחלקת כ"א ת.ד. 33010 ת"א מיקוד 61330

למפעל גדול בצפון הארץ
דרוש
מנהל מחסן
* נסיון של 5 שנים בתפקיד דומה
* ידע במחסן ממוחשב
תנאים טובים למתאימים
לפרטים 04-919321
סודיות מובטחת

לחברה לציוד רפואי בכרמל
דרושה
מזכירה
נסיון בארגון משרד + הדפסה עברית, אנגלית
משרה מלאה
נא לפנות לטל: 385811

דרושים
סוכני מכירות מעולים
לענף הפרסום
לפרוייקטים פרסומיים בכל הארץ
טלפון: 08-230249
מיום א'

לאזור גוש דן והשרון
דרושים
מקדמי מכירות
1. סוכנים עצמאיים, רקע בענף הביטוח יתרון.
2. אנשי קשר ומקדמי מכירות לועדי עובדים.
3. נציגי מכירות למשרה חלקית.
להתקשר 052-541114
אמנון, אורית

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
קדם
דרושים
מזכירה מעולה (101)
בחיפה
מזכירה למנכ"ל (108)
עצמאית ומסורה
מנהל חשבונות (103)
מהפלם
כתבנית (104)
עיבוד תמלילים
מקדם מכירות (005)
בכיר
נא לפנות בכתב יד בלבד ל"קדם"
רח' דישראלי 61 חיפה 34333 טל' 04-264523
ולציין מספר משרה
(סודיות מובטחת)

חברת אלקטרוניקה ומוצרי צריכה ביתיים
מחפשת
איש מכירות מנוסה
לאזור הצפון בעל רכב פרטי ונסיון קודם,
הכנסה נאה לאדם המתאים.
נא לפנות הצרוף קורות חיים לת.ד. 1046 עבור מספר 412 ק.מוצקין

חברה לגידול ועיבוד תבלינים
מחפשת
מגדלים
לשנת 1987
המעונינים יתקשרו
לטלפון 063-77312 לרן

לכל מזכירה* יש מחליפה זמנית...

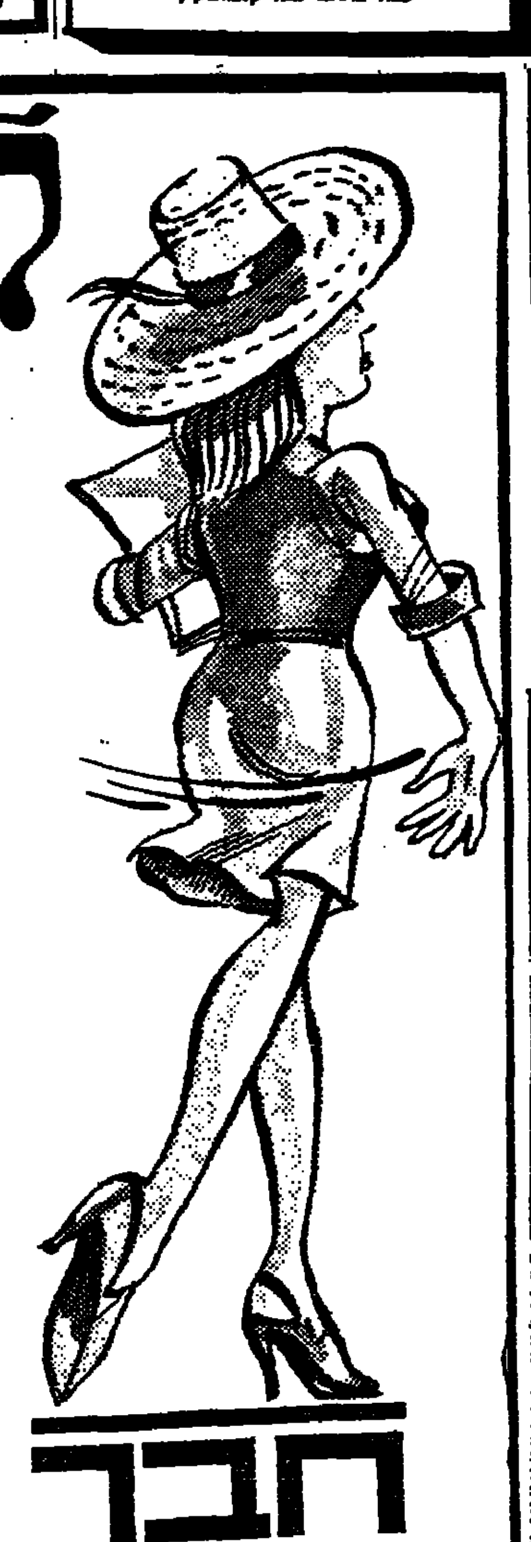

המזכירה יוצאת לחופשת קיץ?
כבר היום אנו נשבץ לך "מחליפה" לעונת החופשות.
התקשר בהקדם ל-**חבר**
המרכז הגדול לכח אדם מקצועי – והבטח לך ידיים מקצועיות ומיומנות: *כתבניות, מרכזניות, קלדניות, מנהלת חשבונות, נקבניות ומפעילות טלקס.

חבר
המרכז הגדול לכח אדם מקצועי
מיסודה של חבר המתרגמים
חיפה רח' שמריהו לוין 5,
טל' 04-663966, 04-667267

לחברת ביטוח
דרושה
קלדנית
עצמאית
להפקת פוליסות אלמנטריות
* ניסיון של שנתיים לפחות
* מעל גיל 24
לפנות לת.ד. 6156 חיפה
31061 ולצרף קורות חיים בכתב יד

הבורסה לתכשיטים מחפשת:
מנהל חנות
★ השכלה בניהול רצויה.
★ נסיון בשווק ומכירות.
★ אופי נמרץ ודינמי.
★ יצוגיות ומכונות לעבודה קשה.
★ מגורים באשקלון.
על המועמדים לפנות לטלפון:
03-228111 ללאה
— סודיות מובטחת —

כימוביל בע"מ
דרושים
נהגי סמיטריילר
■ נסיון של 5 שנים לפחות בנהיגת גורר/תומך
■ גיל מעל 28
■ מגורים בחיפה/קריות/ עכו.
נא לפנות טלפונית 04-722237.
04-740677 לאריה/יוסי.

התפרון מפעלי טכסטיל בע"מ
למפעלנו בגליל המערבי טל. 04-824036
דרושה
מנהלת עבודה
אחראית עצמאית ומנוסה
9 שעות עבודה
5 ימי עבודה בשבוע
למפעלנו בקרית ביאליק טל. 04-709510-1
דרושה
תדמנית
למחלקת פיתוח מוצרים

למעבדות ויק כימיקלים
דרושים
נציגי מכירות
לאיזור הצפון
* בעלי ניסיון מוכח במכירות.
* בעלי רכב פרטי + טלפון
* העבודה על בסיס עצמאי ועמלה בלבד.
לפרטים בכתב לת.ד. 36 מגדל-העמק

קלי - בית הביטוח הפנסיוני
קרנות פנסיה - ביטוח מנהלים - קופות גמל
דרושה
פקידת חישובים
תחום העיסוק: טיפול בביטוח מנהלים עריכת תחשיבים, עבודה עם מחשב
דרישות התפקיד: חריצות וסדר מופתי
השכלה אקדמאית - כלכלה/מנהל עסקים
עדיפות לבעלי ניסיון מוכר בנושא
תנאי השכר ייקבעו לפי הכישורים
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים:
קלי בע"מ, רח' המסגר 12 ת"א 67774
רק פניות מתאימות ייענו

דרושה
משפחה אומנת
לתלמיד טוב בן 13
הלומד בפנימיה
לחופשות ושבתות
אחת לשבועיים
04-933054

כאן דרום — אזור הדרום

פקידים/ות
[illegible]

ביקוש עבודה
[illegible]

עסקים
[illegible]

חנויות
[illegible]

מבני תעשיה
[illegible]

מגרשים
[illegible]

משקים
[illegible]

שידוכים

הברזות
[illegible]

חוגים
[illegible]

התכתבויות
[illegible]

מסרים
[illegible]

מכירות
[illegible]

מקררים
[illegible]

מכונות כביסה
[illegible]

וידאו
[illegible]

קוסמטיקה
[illegible]

קיט ונופש
[illegible]

אסטרולוגיה
[illegible]

רנו
[illegible]

מסחריות
[illegible]

הצעות עבודה
[illegible]

אוטוביאנקי
[illegible]

אופל
[illegible]

אלפא רומיאו
[illegible]

אמריקאיות
[illegible]

דייהטסו
[illegible]

וולוו
[illegible]

טלבוט
[illegible]

סובארו
[illegible]

טויוטה
[illegible]

סיאט
[illegible]

סיטרואן
[illegible]

פולקסואגן
[illegible]

פורד
[illegible]

פיאט
[illegible]

פיג'ו
[illegible]

הלוח הארצי

דירות

וילות ובתים
[illegible]

4 חדרים ויותר
[illegible]

3.5 — 3 חדרים
[illegible]

2.5 — 2 חדרים
[illegible]

1.5 — 1 חדרים
[illegible]

שכ"ח
[illegible]

ביקוש דירות
[illegible]

מכוניות

אאודי
[illegible]

הארץ

יום ה׳, ד׳ בתמוז, תשמ"ו
11 ביולי 1986

ירושלים: רח׳ החבצלת 2 טל׳ 224245-6, ת.ד. 273 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב מרדיי 20 טל׳ 661146-8 ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

תל-אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, התפוצה והמנויים, רח׳ זלמן שוקן 21, טל׳ 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל-אביב 61001

המו"ל: הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ, רח׳ זלמן שוקן 21, ת"א
העורך: גרשום שוקן האחראי: מתי גולן.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – POB 233 Tel 824261

שביתה ללא תוחלת הסתיימה ללא תכלית

שביתת האחיות נסתיימה אתמול באיחור של 17 יום. במלים אחרות: השביתה לא היתה צריכה להתחולל מלכתחילה. הסבל שנגרם לחולים היה מיותר, הנזקים למערכת הבריאות היו על לא דבר וגם ההפסד שהשביתה גרמה לשכרן לא הוכיח עצמו כהשקעה כדאית.

אמנם בעקבות השביתה נפתח משא ומתן מיידי, אך נקבע במפורש על דעת שני הצדדים כי הוא יתנהל על בסיס החלטת הממשלה מה־25 ביוני. המתנת דיון בתביעות שכר בטרם יוסכם המשא והמתן הקיבוצי על הסכם המסגרת. האחיות מייחסות חשיבות רבה לכך שהמשא והמתן יתנהל, כמוסכם, גם על הצורך "למשוך אחיות לעבודה בבתי החולים". אבל אלה אינן מלות קסם, המעוררות את המגבלה הנובעת מאוכד מפורש של החלטת הממשלה.

לא ניתן לנחש בביטחון את תוצאותיו של המשא והמתן שנפתח אתמול (ויימשך מן הסתם כעבור לששת השבועות הנקובים בהסכם כתאריך יעד). אך בהסכם עצמו אין שום אחיזה להערכה כי האחיות יזכו לקבל בגינו יותר מאשר היו מקבלות ללא השביתה.

אכן, יש לאחיות בתי החולים יתרונות במשא ומתן זה, הם היו קיימים גם טרם השביתה, ובעיקר: העובדה שבבתי החולים, ולפחות במחלקות מסויימות, קיים מחסור אמיתי באחיות; העובדה שבשנים האחרונות מסתמנת ירידה ניכרת במספר הנרשמות לבתי הספר לסיעוד; והעובדה ששכרן של אחיות בתי החולים אינו גבוה בהתחשב בעבודתן הקשה והאחראית. האחיות הצליחו להביא את עיקר טענותיהן לתודעת הציבור גם ללא שביתה — בהפגנת השבת הממושכת שלהן ליד ביתו של ראש הממשלה — ואין לנו ספק כי בבוא המשא והמתן היו זוכות ליחס הוגן מצד המעסיקים ולתמיכה מן הציבור.

במקום להמתין בסבלנות עוד שבועות אחדים, ניסו האחיות לפרוץ את הסכם המסגרת עוד בטרם נחתם. ניסיון זה נועד מלכתחילה לכישלון, שכן הוא עלול היה לפגוע ביעד ציבורי לא פחות חשוב מאשר תקינות פעולתה של מערכת הבריאות: ייצוב המשק הלאומי. ההתעלמות ממשמעות זו של מאבקן היתה טעותן העיקרית של אחיות בתי החולים ושל אלה שיעצו להן.

עם זאת ראוי לציין לזכותן של אחיות בתי החולים כי לא מיצו במאבקן את מלוא פוטנציאל הנזק שהיה ביכולתן לגרום (הן הרחיקו לכת הרבה פחות מאשר שותפיהן לעבודה, הרופאים, בעת שביתתם), דבר ששר הבריאות אישר אתמול בבירור. כנגד היעדר הישגים של ממש בתחום החומרי, יוכלו האחיות לזקוף לזכותן הישג זה בתחום המוסרי.

מוסקווה שוב מציעה ועידה

יהיה מעניין לשמוע מנשיא צרפת, פרנסואה מיטראן, לאחר שובו לפאריס, את הערכתו לסיבות הצעת מארחו מיכאיל גורבצ'וב לכינוס חבריה הקבועים של מועצת הביטחון לוועידה על הסדר במזרח התיכון. לכאורה, יש למוסקווה מספיק נושאים דחופים לשיחות בין־מעצמתיות [illegible] בתחום מירוץ החימוש; מוסקווה יודעת גם [illegible] קוראת לכינוס ועידה בינלאומית לשלום בסכסוך הישראלי־ערבי. והחברה הסובייטית, [illegible] לוועידה המזרח־תיכונית שמוסקווה מנסה "למכור" מזה שנים מספר, בוודאי לא מוסיף לה חן בעיני וואשינגטון וירושלים.

למוסקווה יכולים להיות כמה שיקולים וכמה סיבות להעלאת ההצעה החדשה:

יתכן שההפוגה בפעילות דיפלומטית אמריקאית בסכסוך הישראלי־ערבי שכנעה את הסובייטים שאמריקה עייפה מהנושא, ובכך נפתח פתח לברה"מ להעלאת הפרופיל הדיפלומטי שלה באזור. יתכן גם, באותו הקשר, שכמה ממדינות ערב מאותתות למוסקווה והיא מבקשת לנצל הזדמנות זו.

לא מן הנמנע גם שמוסקווה חוששת שניתן בצורה כלשהי לקדם פתרון באפגניסטאן בהקשר להסדר כללי במזרח התיכון. הנשיא מיטראן הבטיח להעלות במוסקווה את נושא העלייה, ויתכן, כפי שנרמז פעמים אחרות בעבר, כי הסובייטים מוכנים לראות קשר בין יציאת יהודים מברה"מ לבין הבטחת מעמד לסובייטים בהסדר מזרח־תיכוני.

אך לא יהיה זה מפתיע אם מר גורבצ'וב, המבקש להשיג את הכרת ארה"ב בברה"מ כמעצמת־על שוות־משקל בזירה הבינלאומית, רואה במעין אפוטרופסות סובייטית־אמריקאית משותפת במזרח התיכון ביטוי נאות להכרה כזאת.

יהיו שיקולי גורבצ'וב אשר יהיו, קשה להניח שארה"ב וישראל ישנו את עמדתן הידועה, שהתקדמות הדרגתית בסכסוך הישראלי־ערבי חייבת להקדים כל הסדר רב־צדדי שיכול, במקרה הטוב, לשים את החותמת על הסכמים שהושגו בין הצדדים המעורבים במישרין.

קופת הזוחלים של פרס

קשה להבין מדוע רה"מ סיבך את עצמו במערכה לטשטוש האמת ופגיעה בשלטון החוק וכרת ברית סמויה עם ממלא מקומו — צמד־חמד בע"מ — כדי להשאיר את עבירות הדרג הביצועי מיותמות מאבהותו של יצחק שמיר

מאת יואל מרקוס

בג"צ שמג"ב ניסיונות הטשטוש והעיקר המאמצים למנוע ועדת חקירה, בדבר אחריותו של הדרג המדיני בפרשה שהובילה לעלילת דם על יצחק מרדכי, נמשכים כאילו לא אירע דבר, כאילו לא נודע דבר. מתצהירו של ראש השב"כ לבית הדין הגבוה לצדק אנו למדים, למשל, כי הוחלט להתפטר רק משום שגילוי שמו ברבים "מונע ממנו למלא את תפקידו כהלכה". הוא לא הודה או "התפטר" בשל עבירות הקשורות בהריגה, בהדחה לשקר, בטשטוש ראיות בפני שתי ועדות ממלכתיות. אילמלא נחשף שמו, כך ניתן להבין, היה ממשיך בעצם לשמש בתפקידו, כאילו דבר לא אירע, וזה כבר אינו קורה אצל שמיר אלא אצל ראש הממשלה הנוכחי. אבל שמעון פרס, שאינו מסוגל לנגוע אפילו ברקנאטי, הבהיר כבר שלא ידיח את ראש השב"כ. וגם לא ידרוש את התפטרותו, למרות שבינתיים האיש ש"אני נותן בו אמון בלתי מוגבל", הודה בעצמו בעבירות. בפועל, לפחות לפי התכנית המקורית, מתעתד ראש השב"כ לשמש בתפקידו עוד כמה חודשים — כמעט עד למועד פרישתו המתוכננת. מותר להשוב שזו הגישה של ממשיך דרכו של מי שוויתר מהיום למחר על איסר הראל האגדי שפרש מתפקידו כראש המוסד. מוזר, אבל עובדה.

התצהיר שפך עוד אור על חלקו הלא מוזהר של פרס בעסקת החנינה. מסיפור המעשה בתצהיר עולה כי באותה שעה ממש, ב־24 ביוני, כאשר פרס ישב והאזין בעניין רב לנימוקיו של הרי"ש בעד ועדת חקירה, בהתאם להבטחתו שכל המלצה של היועץ המשפטי החדש תהיה מקובלת עליו, כבר יצאו ונכנסו אצל הנשיא ראש השב"כ ועורכי־דין פרטיים כדי לסגור את העסקה, שלא לומר הקנוניה של החנינה. עד לרגע זה, לגמרי לא ברור את מי בדיוק ייצגו שני עורכי־דין אלה — האם פעלו מטעם פרס, מטעם השב"כ או מטעם הנשיא? אך מה שברור הוא שבאותן שעות אחר הצהריים קיבל ראש השב"כ את האור הירוק לסגור את העניין עם הנשיא, משמעון פרס אישית. תכנית זו נרקמה במסתרים, עם פרס, כבר ימים רבים לפני ה־24 ביוני.

בתום פגישתו עם הרצוג — מוסד בתגוהר — באו למשכן הנשיא כספי ואומן לחוות את דעתם. לא היועץ המשפטי. חלילה. הוא עדיין היה עסוק בהרצאה לפני קבוצת שרים, בשאלה מדוע עדיפה חקירה משטרתית על ועדת חקירה, ולפי הזמן של פרס למנות היום, אכן "כמעט הוחלט על ועדת חקירה". בהמשך הערב מגיע שר המשפטים לבית הנשיא. שוב עם כספי ואומן. ושוב ללא היועץ המשפטי. אלמלא עמד הנשיא על כך שהחנינה תהיה על דעת הקבינט והיועץ המשפטי — יתכן ששני אלה לא היו יודעים על החנינה אלא לאחר שנחתמה. חברי הקבינט הוזעקו ממיטותיהם עם קריאת הגבר, בין ארבע לחמש בבוקר, לישיבה שזומנה לשש בבוקר — כאילו עמדו להחליט על מלחמה נגד סוריה. וכל זאת, כדי שהכל ייסגר לפני שהדבר יוודע לאמצעי־התקשורת. מוזר? אולי לא כל־כך. אבל עובדה.

היה אפשר לבלוע סיפור מעשה שכזה, אילו יצחק שמיר היה ראש ממשלה. הוא באמת אינו מבין על מה כל הרעש הזה ומה רוצה מאתנו "העלוקה הזאת" (כפי שהוא מכנה את זמיר ב"מניפיד"). הוא אינו מבין מה נורא כל־כך אם לא אומרים את כל האמת. לדעתו ראש השב"כ ו"יצחק מרדכי התענה קצת בדין". אטימות זו אינה חדשה. ועדת כהן כבר הגדירה את שמיר כמי שלא ניחן ברגישות, בעירנות, בקליטה ובהבנה ראויה של משמעות הדברים. אבל עתה הוא היה עד ודיו להבין כי ועדת חקירה עלולה לסכן את מעמדו וכסאו. שם תעמוד המלה שלו מול המלה של ראש השב"כ. במקרה הרע, יתגלה שנתן את "הסמכות ואת הרשות"; במקרה הטוב יתגלה כראש ממשלה שאינו יודע בין ימינו לשמאלו מה קורה אצלו. לשמיר היתה סיבה טובה להנוק את העניין באמת. אך קשה להבין את מהלכיו של פרס, שמרגע שהפרשה נודעה לו, עשה, בהתבטלות בלתי מובנת כלפי שמיר, בכל שלב ההיפך ממה שהיה אפשר לצפות ממי שהולך אחרי דוד בן גוריון למדבר בסוגיות של צדק ואמת.

מה ידע שמיר ומתי, עוד יתברר בבוא היום — אך אין ויכוח שלשמעון פרס נודע בראשונה על העבירות שראש השב"כ הודה בהן, כבר ב־29 באוקטובר 1985, כשר אבנר חוק התייצב אצלו ודיווח לו על המעשים המחרידים. בחודשים שעברו מאז קשה למצוא הסברים למהלכיו של פרס: א) מדוע, דבר ראשון בבוקר, לא נועץ עם ממלא מקומו ושאל אותו: האם זה נכון? האם ידעת מזה? האם אישרת? ומדוע לא כילכל מעשיו החל מנקודה זו? ב) מדוע קיבל ללא כל בדיקה ועד־עוד את גרסתו של ראש השב"כ, כי סגנו ושלושת חבריו אינם אלא קליקה תחרנית? האם היה פוטר כך כלאחר יד, אילו התייצב אצלו סגן הרמטכ"ל, בשם עוד שלושה אלופים בצה"ל? מדוע לא הטיל על איש נאמן עליו לבדוק את התלונות ואת הטענות שכנגד? ג) מדוע כשהתגלגל העניין לזמיר והלה טען כיועץ משפטי לממשלה שאימו שתי ועדות והעלילו על יצחק מרדכי, דבק פרס בעמדה המחווה ש"אין מה לחקור"? מדוע סייע לשמיר להנוק את העניין ויצר רושם מטעה, ששקר הוא נדמה ואמת היא פגיעה בביטחון המדינה? ה) מדוע כאשר כבר ידע מה שידע, לא עשה את המחווה האנושית המינימאלית ולא התנצל בשם המדינה לפני האלוף יצחק מרדכי?

הרי ידו של פרס לא היתה בעניין בשום צורה. את הפרשה הזאת ירש מממשלת הליכוד כשאר מורשת בישין. אילו בדק פרס את הפרשה בתחילת העניין, מיד אחרי שנודעה לו באוקטובר 1985, אילו נזף אז בפני שגנו, פיטר את מי שפיטר והודה שהיתה כאן הריגה — היה נחסך הפלונטר הזה. היה אפשר להפיק לקחים, להדק את הפיקוח ולמנוע שימוש בהליכי הצדק. והנה, תחת זאת, הסתבך פרס במערכת טשטוש וניסיונות לקבור את האמת. כאילו במקום שבו שמיר הפסיק, ללא כל סיבה נראית לעין, בנה לעצמו תוך חמישה חודשים קופה של זוחלים ומצא עצמו בעל־ברית עם מי שקופה של שרצים תלויה לו מאחוריו, ואצה לו הדרך למנוע כל חקירה. צמד־חמד בע"מ, שמצאו הבנה מרוה ביניהם לשבש סדרי ממשל תקינים ועשו יד אחת לחון את הדרג הביצועי — כדי להשאיר את העבירות שהודו בהן מיותמות מאבהותו של יצחק שמיר.

שמעון פרס, שהישגי הכלכלה והיציאה מלבנון נזקפים לזכותו, אינו ראוי לגורל כזה, ממש ערב תום כהונתו כראש ממשלה. אם הבג"צ לא יעזור לו לצאת מזה, אני מאמין שבסופו של דבר יתעשת ויחזור אל עצמו. עד שימוצו האמת ואחריותו של הדרג המדיני, בחקירה כדת וכדין, פרשה זו לא תמות.

דטאנט — אולי גם במזה"ת

הגיון האירועים דוחף את רייגן וגורבצ'וב לעבר הפסגה. הדטאנט ישפיע גם על המזרח התיכון

מאת א. שוייצר

משקיפים בעלי שם על הזירה הבינלאומית מעריכים בימים אלה, כי מפגש הפיסגה השני בין הנשיא רייגן והמזכ"ל גורבצ'וב אכן ייצא לפועל, כמסתבר, עוד השנה. בניגוד לראשון, שנועד בעיקר לחימום האווירה, אמור המפגש השני להניב ביכורים מעשיים בתחום של האטת מירוץ החימוש בין שתי מעצמות־העל. נאמר ביכורים, מכיוון שמדובר בתהליך: הצעד הראשון, אם יוכיח את כדאיותה של הרפיית המתיחות, ודווקא בתחום הרגיש של החימוש הגרעיני, יגרור אחריו, במידה רבה של הראות, צעדי הרגעה נוספים, כלומר דטאנט.

כמו למרבית התהליכים המדיניים, אפשר לייחס לדטאנט האמריקאי־סובייטי היגיון משלו. אלא שהיגיון זה הוא מן הסוג המתגלה לא רק בדיעבד. הנימוק היסודי, להבדיל מן הנימוקים שעל פני השטח, הוא התסכול: האמריקאים גילו, עוד בשנות ה־60, כי יריבתם, ברית המועצות, היא עובדת קבע שאין לערערה באמצעות חימוש. לסובייטים נדרשה תקופת ניסיון והפקת לקחים ארוכה יותר. אך גם הם החכימו: לאחר שנחשף אופיה האשלייתי של האמירה הברז'נייבית, כי חלה תזוזה בקונסטלציה של הכוחות הבינלאומיים לטובתה של ברית המועצות, הוסקה המסקנה, שהיתה בעצם נתונה מראש, כי אין טעם במאמץ שאינו מקדם הכרעה.

הכרעה ממין אחר היא זו המושגת במלחמה או באיום בה. הסובייטים — הגם שבשנות ה־50 עוד דיברו על ניצחון במלחמה גרעינית — מודעים זה כבר, כי זהו חלום באספמיה. האמריקאים הקדימו אותם: העיקרון של הרתעה הדדית, ובאחרונה חזון ההגנה האנטי־באליסטית, מעידים על ראייה המבטלת בפועל את חזיון הזוועה של חילופי מהלומות גרעיניות בין שתי מעצמות־העל.

פוליטיקאים אינם מסוגלים ללמוד — ומערכות פוליטיות של ארצות גדולות אטיות עוד יותר. אך אירועים חיצוניים, כגון סכסוכים בין מדינות, עשויים לסייע בעיכול המציאות. זקיפת הקומה האמריקאית בהנהגת הנשיא רייגן וחילופי הדורות בהנהגה הסובייטית הקלו את הפקת הלקחים מהאינטרסיביות האסטרטגית של מירוץ החימוש האסטרטגי, ומהשפעתו הקשה על תפקוד המשק בארצות הברית ובברית המועצות כאחד. אפשר גם — זו אינה אלא השערה — כי בוואשינגטון ובמוסקווה החלו מקבלי ההחלטות להבחין ביורשות־בכוח למעמד של מעצמות־על, כמו יפן וסין, הצופות בסבר לנות בהתשה ההדדית של האמריקאים והסובייטים ומחכות לשעתן.

זה הרקע לפנייה לפיסגת הרגעה. מה שעומד על הפרק עכשיו אינו הדטאנט, אלא התנאים שעל פיהם ייכון. הסובייטים מבקשים להתרכז רק בנושא הנשק; האמריקאים, שאיבדו עמדות בעשור החולשה שלהם, שנות ה־70, מעוניינים לדון בתיחום מחדש של אזורי השפעה, ובאופן כללי יותר, בכללי התחרות שבין מעצמות־העל. הבדלי הגישות עלולים לעכב, ואולי אף להפסיק לזמן־מה, את תהליך ההתקרבות שהנשק הגרעיני גזר עליהן; אך הכיוון הכללי של מדיניותן נתון, ואין מה שישנה אותו.

הרעיון של ספרן

הפרופסור נדב ספרן מאוניברסיטת הארוורד רואה סיכוי בניצול הדטאנט האמריקאי־סובייטי המתחיל להצטייר, לקידום השלום במזרח התיכון — ואולי גם אפשרות של חזון של פעולה משותפת על התהליך בכללותו. נקודת המוצא של ספרן היא בחשש מפני מלחמה בין ישראל וסוריה (חשש שגבר בעקבות ניסיון הפיגוע במטוס של אל־על בלונדון, שסוריה והגה מעורבת בו), העלולה לגרור לתוכה את שתי מעצמות־העל. הוא מציע איפוא, שהן יקחו לידן את העניין בהסכמה ביניהן. שעל פיה יפתחו הסובייטים את השער בפני עלייה יהודית ואילו ארצות הברית תכיר בפועל בזכות ההגדרה העצמית של הפלשתינאים. על רקע ויתור הדדי זה, תבוא פנייה לעריכת ועידת שלום בחסות האו"ם: האווירה שיצרו שתי מעצמות־העל בוויתוריהן ההדדיים, תקל על ישראל והערבים להסכים להשתתף בוועידה — ומשיחל התהליך, תתקשה ישראל ויתקשו הערבים לפרוש ממנו.

רעיונו של ספרן, שפורסם לאחר מכן במאמר ב"וולסטריט ג'רנאל", הוצג לפני כחודשיים בפני קבוצה מעורבת של מדעני מדינה סובייטיים ואמריקאיים והתקבל — לדברי הגנו — באהדה רבה. מה שצריך ללמד, לדעת ספרן, על נכונות עקרונית, גם מן הצד הסובייטי, לחשוב במונחי שיתוף פעולה בין־מעצמתי על יישוב סכסוכים אזוריים סבוכים באופן בלתי רגיל. מבחינת ההערכה של סיכויי הדטאנט, זה עשוי להתפרש כעדות חיובית: שאלה אחרת היא, כיצד יתקבל הדבר באזור, על ידי ישראל וסוריה כאחד.

יקרה אשר יקרה לרעיונו של הפרופ׳ ספרן, הסיפור מאיר את אחד ההיבטים החשובים, אם כי לא מיידיים, של הדטאנט האמריקאי־סובייטי: הוא עשוי, אם וכאשר יהיה לעובדה, להפוך מצבים אזוריים קפואים לנושאי הידברות בין־מעצמתית, ולנושאי קח ותן, אשר יחייבו את הארצות הנוגעות בהם במישרין, להתייחס אל הסיכומים שהושגו בוואשינגטון ובמוסקווה ברצינות הראויה. טוב או רע, רצוי או לא, זו המציאות — מוסכם, מציאות עתידה — שלקראתה אנו צועדים, אם יעלו יפה מפגשי הפיסגה בין ראשי ארצות הברית וברית המועצות.

מודעי צודק

הלקוחות שעוברים לבנקים אחרים אינם מדברים על עקרונות ועל יישום המלצות, הם פשוט איבדו את אמונם בבנק דיסקונט

מאת נחמיה שטרסלר

אני דווקא השתכנעתי: מודעי בכישרון הדיבור שלו גרם לי להאמין שבנק דיסקונט הוא מקרה מיוחד — שונה לחלוטין מיתר הבנקים. ניסיתי גם לבדוק מה חושבת על כך ועדת בייסקי, וגיליתי שגם היא — שני שופטים, משפטן אחד ושני כלכלנים — הגיעה בדיוק לאותה מסקנה: בבנק דיסקונט לא היה סתם ויסות, אלא משהו מיוחד. היא אף מפרטת זאת ב־561 עמודי הדו"ח.

● עמ׳ 11. "הוויסות היה כרוך בעיוותים כספיים רבים", כותבת הוועדה. "זהו מקרה אי־די־בי שבקשר לישות משפחת רקנאטי, שהקטינה את החזקותיה בבנק דיסקונט מ־98% מההון ב־1976 ל־69% ב־1983, ירידה שבאה מקצב ההנפקות המהיר שהיה באותן שנים.

כלומר, משפחת רקנאטי מכרה לציבור רכוש במחיר מנופח, וכך הגדילה את שווי רכושה שלה. ייחודי לדיסקונט.

● עמ׳ 88. מימון הוויסות בדיסקונט נעשה בדרכים לא חוקיות. בשנת 1978 הקימה אי־די־בי חברה בת בשם "כרול ניירות ערך", שעסקה בוויסות מניות. אי־די־בי סיפקה לחברה זו אשראי כדי שתוכל לווסת את מניות אי־די־בי עצמה; כלומר האשראי ניתן בסתירה ישירה לדרישה, עבירה על סעיף 139 לפקודת החברות.

בנק דיסקונט לא היסס להעמיד כספים וערבויות לחברות נוספות שוויסתו את מניות אי־די־בי, וכך הטיל על הבנק עול כספי כבד, שהיה עלול להביא לערעור יציבותו. אין מקרה אחר בו בנק כלשהו ויסת חברה נוספת שאיננה בנק.

● עמ׳ 114. בדיסקונט לא הקפידו על גילוי נאות בתשקיפים. לא צוינו שם ניירות ערך, המהווים חלק ממלאי הוויסות, מוחזקים בבנק לאומי. ממה שכן נכתב לא היה ניתן

מודעי: בכישרון דיבור

להסיק על גובה מלאי המניות; כך שמשקיע סביר לא קיבל תמונה על היקף הסיכון הכרוך בהחזקת כמות כה גדולה של מניות.

באותם תשקיפים הוצג גם יחס הון משמעותי, שהציג רמת ויסות נמוכה מזו שהיתה באמת. לפי נתונים שמסר הבנק לוועדה עולה, שבחלק ניכר מהתקופה היתה פעילות הוויסות של הבנק פי 10 (!) ממה שדווח לציבור.

● עמ׳ 137. בחודשים האחרונים שלפני המשבר, הלך וגבר הלחץ על בנק דיסקונט לתמוך במחירים הגבוהים. הציבור צפה אז, שמניות "חמש חמש" של אי־די־בי תפתחנה בפיחות גדול, ולכן ניסה להיפטר מהמניות הבנקאיות ולרכוש במקומן דולרים.

הבנקים ניצבו אז בפני דילמה. מצד אחד רצו להיפטר ממלאי המניות שהעיק עליהם, אולם מהצד השני היו צריכים לייעץ ללקוחותיהם.

בנק דיסקונט הגדיל לעשות. הוא דירבן את לקוחותיו להמיר השקעות תלויות קיימות ברכישת מניות דיסקונט — העצה הגרועה ביותר שיכולה היתה להעלות על הדעת באותה תקופה; עצה ששירתה היטב את משפחת רקנאטי — אך פגעה אנושות בלקוחות.

הוועדה מבהירה את סיפורה של אשת שרת מאשדוד, אם ל־11 ילדים, שהוסכה פרוטה לפרוטה למען חיתון ילדיה. יומיים לפני המפולת מכרה את מניות אי־די־בי שהחזיקה. מנהל סניף דיסקונט, שקיבל הוראה מההנהלה המרכזית, שיכנע אותה שצעדה מוטעה. "תסמכי עלי, את יכולה להיות רגועה", אמר. היא סמכה עליו והורתה למחות את כל כספה לאי־די־בי. ההמשך ידוע.

● עמ׳ 152. סעיף 7 לחוק הבנקאות אוסר על בנקים להתנות שירות בשירות. אחד ממנהלי בנק דיסקונט שהעיד בפני הוועדה, הכחיש בתחילה שבבנק היתה קיימת תופעה של התניית מתן אשראי ברכישת מניות.

● עמ׳ 173. בין התופעות היותר מסובכות בלטה החלפת מניות בין דיסקונט לבנק לאומי, כאשר כל בנק רוכש את מניות חברו. עיסקות הוחלפה אלו יצרו מצב בו בנק דיסקונט הציג דו"חות כספיים לא נכונים, בהם העלים מהציבור את המצב האמיתי בו היה מצוי, הפחתת הון שנוצרה כתוצאה מהתרגיל.

כעבור חמישה ימים ממתן עדותו הראשונה, הציק לו מצפונו והוא חזר והתייצב מרצונו בפני הוועדה. שם סיפר שאמנם היתה תקופה שלקוח שביקש הלוואה לא קיבלה, אלא אם כן הסכים לרכוש מניות אי־די־בי, וכי הדבר נעשה לפי הנחיות ההנהלה.

● עמ׳ 176. רפאל רקנאטי לא התאמץ יותר מדי לספר את האמת. בתחילת עדותו אמר לוועדה שדיסקונט רכש את מניות בנק לאומי לצורך השקעה בלבד, אך מאוחר יותר סיפק לוועדה גירסה מתוקנת, שסתרה את העדות הראשונה. וזה לא הסוף. הוועדה כותבת, לאחר שהיא מנתחת את כל גירסאות דיסקונט, ש"את הסיבה האמיתית לא חשף הבנק אפילו בגירסתו האחרונה".

* * *

חלפו 81 יום מהגשת הדו"ח לממשלה, אך חלק מהשרים וראש הממשלה בראשם הזכבים עדיין ברקעם אם לאמץ את ההמלצות. מעללי רקנאטי — שחלקם הובא לעיל — לא עושים עליהם כל רושם. אך יש מי שאינו מחכה למסקנות, ופועל לביתו.

בשיחות שלא לייחוס, מספרים מנהלי הבנקים האחרים על לקוחות דיסקונט — ורם מתוך אמנם — הפותחים חשבונות חדשים אצלם ומעבירים אליהם פעילות. הם אינם יכולים להעיד אם לקוחות אלו סגרו את חשבונותיהם בבנק דיסקונט, אך על דבר אחד הם מוכנים להעיד: יש הצבעה ברגליים.

אותם לקוחות אינם מדברים על עקרונות ויישום המלצות, הם פשוט איבדו את האמון, והם גם חוששים ממה שיקרה בדיסקונט, אם ועדת הכספים תמשיך ותנהל מלחמה נגד רקנאטי. אחד מהם אמר שהוא דווקא חושש משביתת הזהות של מנהלי דיסקונט עם רקנאטי. "איך אנהל או את עסקיי", הוא שואל.

מי שיבדוק מה שאירע לאחרונה בקרנות הנאמנות של בנק דיסקונט, יגלה מה חושב הציבור: חלקן בשוק ירד בצורה משמעותית לעומת גידול בבנקים האחרים.

העובדה הבסיסית היא, שבנק הוא מוסד מיוחד המבוסס על אמון בין הלקוח לבנק. אמון המאפשר ללקוח לישון בשקט, כאשר כל כספו נמצא בידיים זרות. אמון זה הופר באופן בוטה במשך שנות הוויסות, ויש לדאוג לכך שמנהל שהפר את האמון לא ישאר בעמדה בה יוכל לגרום לכישלון נוסף; כישלון שבא תמיד על חשבון המפקידים והקופה הציבורית.

מחלת רדיפה משותפת

מאת צבי בראל

וואשינגטון

הם פורצים תמיד בתרועה גדולה בחוצות העיר. פרשת פולארד, הברחות מתגי הקרייטרון, הניסיונות, לכאורה, למכור נשק לאיראן, והפרשה האחרונה, פרשת הציוד לייצור המצררים. אלה הם תמיד "סקופים" גדולים.

סיפורי כותרת ראשית. "בגידה" תזה של גברת ישראל, ילדת האשפתות הענייה שנישאה על כפיו של הדוד סם העשיר, הם חומר טוב לדרוש בו. וכאילו אין בסיפור "הבגידה" האמיתי די ריגוש, טורחים העיתונים האמריקאים להזכיר בכל פעם את כל הפרשות שקדמו. כשנודע על הברחות הקרייטרונים, לפני שנה, ומשלא היה תקדים טרי הרחיקו העיתונים את עיונם לבוגדנותה של ישראל עד סוף שנות החמישים, וטפלו עליה גניבת אורניום. סיפור עתיק יומין זה הוסיף "בשר" לסיפורי הבגידה, עד שבשנתיים האחרונות סיפקה ישראל די חומר "טרי" כדי להרשים בו את הציבור גם מבלי להזדקק לזכרונות העבר.

הפירוט בו מתוארות פרשיות אלה, הציטוטים המרובים, העדויות, חוות הדעת המיוחד והמדויק, יכולים בהחלט לטעת את ההרגשה, כי מישהו ישב בחשכת הלילה עם טלסקופ גדול והציץ אל תוך נבכי פעולותיה של ישראל בחוצות ארצות הברית, המשוגרנת לו שתנה. הנה, היא עומדת להחטא, הוא מזיז את געיוסתיו, מדליק את כל האורות וקורא לצלמים. אך ההרגשה הזאת, בכל שתהיה חריפה, לא תמיד יש לה על מה לסמוך. אם נעשה לרגע את דו"ח הפרשיות התקופתי — כפי שעושה זאת העיתונות האמריקאית — נראה למשל כי לפחות בפרשת פולארד ופרשת מכירת הקרייטרונים, לא רק שיש לטענות נגד ישראל על מה לסמוך, אלא שישראל הודתה וביקשה סליחה. בפרשת מפעל נפקו — מפעל המייצר טכנולוגיה לציפוי קני תותחים, אשר על פי הטענה יצא מסבר לגביה זאת לישראל ללא אישור — עדיין יושב חבר מושבעים מיוחד על המדוכה. פרשת אברהם ברעם (חשוד לניסיון מכירת נשק לאיראן) נמצאת בהליכים משפטיים, כפי שפרשת ג׳יל סילוהה והאב רייס החשודים בעבירה דומה, וכל עוד לא הסתיימו ההליכים אלה יהיה זה מוקדם — ואף פזיז — לטעון כי ארצות הברית רודפת אותנו.

"בטוח, לא ארצות הברית רודפת אותנו, אלא כמה משרדי ממשלה, במיוחד משרד המכס ומשרד המשפטים", אומרים הטוענים. ולראיה הם מצביעים על ההדלפות המדויקות שבאו ככל הנראה ממשרדי המכס והמשפטים ברוב הפרשיות. משרד החוץ זוכה משום מה לסעיף תמיכה בכל אלה. כאילו הוא מגן ישראל מהשאר נגעשים. זוהי ראייה מעוותת מבחינה עובדתית, שכן בכל פרשיות יצוא הנשק, כולל הפרשה האחרונה שנמשכה חמישה חודשים, היה משרד החוץ מודע לכך שמתנהלת חקירה נגד ישראל. ובכל זאת לא מיהר לומר לישראל דבר וחצי דבר על כך. הוא כמובן אינו חייב לעשות זאת, ומבחינה חוקית אף אסור לו להתערב במהלך החקירה. אך הוא בהחלט שותף — אם אמנם רוצים לקבל את הטענה בדבר קיומה של קונספירציה ממשלית נגד ישראל.

המתלוננים אומרים עוד כי למשרד המשפטים יש משהו נגד ישראל, אחרת כיצד הצליחה רישה ביריה, כתבת סי־בי־אס המכסה את משרד המשפטים, לקבל את פרטי הפרשה, אם לא היה מישהו שרצה לחתור תחת יחסי ישראל־ארצות הברית. האפשרות שמישהו פשוט אהב את הכתבת והוא רוצה להעניק לה סקופ לא עלתה כלל. העובדה שחמישה חודשים היה הסיפור סוד אינה מוכחת.

המימשל האמריקאי על משרדיו אינו זקוק להגנה. יהיה זה גם נאיבי לומר, שאין במשרדי הממשל השונים אנשים שאינם חפצים בטובתה של ישראל. אך מידת ההגינות מחייבת לבחון גם את התנהגותנו, או לפחות לא לטעון לבעלות על תחושת הרדיפה. כאשר ישראל היא אחת הקניינות הגדולות בעולם של ציוד אמריקאי, וכאשר ארצות הברית משלמת עבור רכש זה, זכותה לבדוק בכל נפשה, שהקונה עומד בתנאי הרכישה ואינו נוטל במרמה מה שאינו אמור לקנות. זכותם של אנשי משרד המשפטים להפעיל את כל אמצעיהם כדי למנוע מעשי מרמה, וגם אם הם נגועים בשאיפות מקצועיות להצליח במידה רבה בעבודתם, זה עדיין תפקידם. כפי שאנחנו לא נרצה שארצות הברית תיצא למריבות זרות המבצאות ישראליות ללא אישורנו, אנו עומדים על כך שנוכל לבדוק, ואף בודקים, שאמנם היא עומדת בתנאי רכישת המבצאות הישראליים. איננו יודע אם תפסנו אי פעם את ארצות הברית במעשה מרמה. הם אותנו תפסו פעם במרמה ופעם בריגול ובמעשים נוספים שאופיים טרם נקבע סופית. המימשל, שלא כמונו, זהיר דיו כדי לא לייחס פעולות אלה לדפוס התנהגות ישראלי, אך מאידך גיסא אי אפשר לשלול ממנו את תחושת אי הנוחות כאשר מדובר בעשיית עסקים עם ישראל. גם לו מוקנית הזכות לחלות במחלת הרדיפה בדיוק כמו לנו.

העובדה ששני הצדדים חולים במחלת רדיפה אינה יוצרת כמובן מצב בריא יותר, או נסבל יותר. בדעת הקהל האמריקאית, כולל זאת היהודית, ישראל היא עתה בעלת הגינות המתגוררת בבית של זכוכית. היא יכולה כמובן להוקיע "פוגעים ביופיה", מלכלכים את פניה, מנצלים את חולשתה, ולהתגונן לידת אנבים במשרדי הממשל. היא יכולה לומר שממילא תישאר הגיבנת על גבה, ותעשה מה שתעשה, ולכן אפשר להמשיך ולהתעלם, להוסיף מכל הבא ליד ולהצביע על מומה ועל חולשתה כסיבות ראויות להתנהגותה, ולדרוש מיד את סליחת העולם כאשר כולו רווי אנטישמיות או אנטי ישראליות. היא יכולה גם להתנער מכל זאת, להתחיל להביט אחורה בעיניים מפוקחות, לדרוש עריכת משפט מהיר וחשיפת החטאים, להעביר את הטיפול בפרשה זאת ובפרשיות אחרות לעורכי דין במקום לשתדלנים ולהוכיח לציבור האמריקאי בדרך מקצועית, ולא בגיניות, כי אין לו במה להתבייש ביחסיו עם ישראל.

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

פצצות עליך ישראל

ביום שלישי בערב, זמן קצר לפני שהתלונן היועץ המשפטי, אברהם סופר, באוזני שמעון פרס על פרשת פולארד, ביקר אצלו בחשאי השגריר האמריקאי תומאס פיקרינג ונ־פיץ פרטים על פרשה חדשה. לכאורה, כל קשר בין פרשת פולארד לבין פצצות המצרר, אינו אלא קשר אסוציאטיבי. פולארד מואשם בגניבת מידע מודיעיני, הוא לא התעסק בפצצות מיצרר. סופר אמר לפרס, שרפי איתן ואנשיו "סיבכו" אותו (בעצם אותם) ועכשו אותו לחוכא ואיטלולא בוואשינג־טון. הם "שכחו" לספר לסופר, שנשלח לישראל על מנת לסגור את הענין על אודות אביעם סלע, המודיעיני, בלשונו של פקיד בכיר. עכשו, אמר סופר לידידים ישראלים, קשה לשכנע את האמריקאים שהפעם באמת הכל הונח על השולחן.

השפ, יהודי אוהד ישראל נכוה היטב בפרשת פולארד ומכריו אומרים, כי הוא נזהר מלטבול שוב את אצבעותיו בקדירה זו. מאמרי גבו כבר בעבר, כי שיתוף פעולה עם ידידיו הישראליים, אותו — כך אומרות הלשונות הרעות — קשה להכביד כיצד נעלם מעיני המשפטן המבולה הזה הקשר של סלע ושל המתווך האמריקאי לפולארד האיתן. אנשי משרד המשפטים בוואשינגטון זכו למנה הגונה של שמחה לאיד, כאשר סיפרו לתחקורות כל מה שלא סופר לסופר בירושלים.

מאז פרשת פולארד, סיפר לי איש שגרירות ישראל בוואשינגטון, מד־ירים פקידים יהודיים בממשל את רגליהם מקבלות פנים ואירועים ישראליים. כישלונו של הממשל בענין פצצות המיצרר מלמד, לדעת פקידים בכירים בירושלים, עד כמה עמוק השבר האבון. אין זה עוד טי־פול בכהונה מקומית, הוגבת הפשיטה על המפעל בית גדסי. הפעם הועבר התיק ישירות אל הכישור הפדראלי הבכיר. עוזר שר החוץ מזמן אליו עד באותו ערב את שגריר ישראל ומבקש תשובות לאלתר. שעה קלה אחר כך הדליף פקיד בכיר הבית־פנים האמריקאי את הסיפור כולו לכתב רשת סי־בי־אס.

ביום רביעי לפנות בוקר עבר על שמעון פרס, יצחק שמיר ויצחק רבין בעיה קשה. האם צומחת לה עוד פרשת ביתגים או פולארד, או שבא תהיה זו רק פרשיה הוגנת סוחרי הנשק הזוכבים מבכרותם. בצהריים כבר אמר יצחק רבין לאחד השרים במזנון הכנסת, שהעסק נקי הוד־כיח: "מחפשים אותנו שם".

פקיד בכיר במשרד החוץ הוסיף: "ואני מקווה שהפעם סיפרו הפקי־דים לרבין את כל האמת".

גורמים מדיניים בירושלים מסי־חים קצף רב באותם חוגים אלמונים באף־בי־אי, במכס ובפרקלי־טות האמריקאית, הנלחמים בישראל ללא לאות. לא חסר הרבה שיאשימו אותם באנטישמיות. גם אם הם "מחפשים אותנו", בפרשת פולארד מסייעת להם השלומיאליות הישר־אלית (למשל הצ'ופצ'יק שנתנה הממשלה לרפי איתן במינוי הבכיר בכי"ל) למצוא אותנו. בירושלים

סופר: גבורה בפרשת פולארד

דיברו השבוע על הצורך לעשות משהו חכם ומהיר על מנת לאתר את התבערה.

הרוסים מדברים לעניין

"עזוב, ממילא הם לא מדברים לעניין במפגשים האלה. זו סתם פגישה שגרתית", אמרו לי כאשר התעניינתי בתוכן הפגישה התקופ־תית בין הממונים על המזרח התיכון במשרדי החוץ של שתי מעצמות־העל. הדיווחים מוואשינגטון הפ־תיעו את אנשי משרד החוץ בירוש־לים ואף בוואשינגטון. הרוסים עשו הכל כדי להפגין גישה עניינית וג־מישות. אנשי צוותו של ריצ'רד מרפי סיפרו שוולדימיר פוליאקוב ויתר אפילו על מתורגמן, והשיחה קלחה באנגלית. כאשר הגיעו ל־ יחסות השלום במזרח התיכון, דילגו הסובייטים על פרק ההשמצות נג־ד הציונים ונכנסו ישר לעובי הקורה.

כדאי לשים לב לכמה עמדות שהציג הנציג הסובייטי הבכיר:

● בריה"מ אינה מתנגדת לצורת הדיונים בוועידה בין־לאומית, בתנאי שתהיה מקובלת על כל הצדדים. (בתגובה לדברי מרפי כי ועידה לא תבוא במקום שיחות ישירות), הבמה פתוחה לכל נושא.

● הוועידה הבין־לאומית צריכה, לדעת הסובייטים, להיפתח בהכרה הדדית של כל הצדדים בזכות קיומו של הזולת (אש"ף־ישראל, אש"ף־ארה"ב וכו'). מרפי מציע לסובייטים לפתוח לאלתר בהידברות פוליטית ישירה עם ישראל, ובמתן מחווה כלשהי בנושא היהודי. פוליאקוב התחמק. הוא מעדיף לפי שעה לי־הנות משירותי הפרשנות ה־אמריקאים לעמדותיה של ישראל. במהלך הפגישה הוא מתעניין ברו־טאציה, למשל, ושומע ממרפי הערכה שהיא תקויים ואף לא תהפוך את מדיניות ישראל על פניה.

● מול תכנית רייגן מציע פוליאקוב את תכנית השלום ה־סובייטית מיולי 1984. הוא אינו שולל תיקוני גבול עם החזרת השטחים.

● במזרח התיכון אין מנהיגים המסוגלים ליטול על עצמם את המשימה החשובה של קידום עמדות בהתנגשות בין הלאומים החיים באזור.

● בריה"מ מגנה את הקיצוניים בקרב הערבים. הרוסים מודים כי לא שבעו נחת מהתנהגותה של סוריה במשבר עם ישראל. היה זה עבורם תרגיל חשוב בניהול משברים ר מניעתם בעתיד.

● בריה"מ שוללת את הטרור. פוליאקוב בטוח שהאמריקאים יו־דעים היטב שכך הדבר היטב לשר החוץ הלובי ג'לוד כשביקר לא מכבר במוסקווה. סוכם בו במקום על הקמת ועדה משותפת לשתי המעצמות, בנושא הטרור ומניעת הפצתו של נשק כימי.

● פוליאקוב ומרפי תמימי דעים בגישתם הכוללת למלחמת איר־אן–עיראק והצורך שהמעצמות יר־סנו את הצדדים ויצמצמו את מנות הנשק שהן מזרימות אליהן.

מרפי חש כנראה במהלך הפגישה כי פוליאקוב שרוי במצב רוח נוח. הוא מסר לידיו רשימה של 200 מסורבי עלייה. הרוסי נטל את הניירות והעיר כי גם אם היתה מס־קנה מאשרת את עלייתם של 200 היהודים, לא היה בכך כדי ללמד על שינוי מהותי של עמדתו בסיכסוך הישראלי–ערבי.

מומחים ישראלים שהתעמקו ב־ שיחות מרפי–פוליאקוב יהיו שם סי־מנים נוספים לשינוי מהותי בטון הסובייטי, אם לא במוזיקה. הם התרשמו בעיקר מכוונתם לדבר לעניין. פקידי מחלקת המזרח התי־כון במשרד החוץ האמריקאי יכולים למצוא כאן חומר חשוב לשכנע בעזרתו את הממשל לחדש את פעי־לותו המדינית בשטח ולהוציאה מהקיפאון.

בינתיים עשה המלך חוסיין מעשה חשוב ברבת עמון, שכנראה תהיה לו השפעה רק בטווח הארוך למרי על תהליך השלום. גורמי הבינון בישראל מצביעים כבר זמן רב על כרסום מתמיד במעמדו של אש"ף ברבת עמון. הם למדו שחוסיין "קיבל הלם" מהתגובות הקשות של הפלשתינים בשטחים לנאום הפ־רידה שלו מהוסיין. השרים ה־ מקורבים כגון אבו־עודה סולקו לקרן זווית. לאחר שהמלך הבין כי ניהל את המצב הבינלאומית שהוינה אתו בתעתועים מקולקלים. התברר לו שהם הציעו לארמונו להקהת של דגי ויקע מהנהגה כדי שיבינו תמיכה בו. הדגים השמנים בתוהו ברשתו של ערפאת.

ח"כ שמחה דיניץ השתתף באחרונה בכנס של האו"ם בנושא "דיאלוג כדרך לשלום". היו שם מזכ"ל האו"ם פרז דה קואר, נשיא איטליה המתפטר ברונו קרייסקי ושר החוץ הגרמני הנס דיטריך גנשר, ועוד חשובים. דיניץ מספר ששמו של אש"ף לא נזכר שם, למעט כמובן מדוברים של מוסקבה נשכה מ־ חברון ואבו גועלה מעזה (שהופיעו כחלק ממשלחת ישראל).

דיניץ נעזר בסגירת משרדי אש"ף בירדן כדי לסגור חשבון עם ח"כ דן מרידור: "הוא אמר שהמדיניות של פרס הביאה לנו בירדן ואני שאלתי אותו 'איזה בירדן?' לא ויתרנו על סנטימטר אחד, יצרנו קרע בין אש"ף לירדן והתבכחות בעולם לגבי מעמדו". דיניץ טוען כי אלמלא מדיניות הפתיחות הישראלית, לא היה חוסיין מצליח לבצע את המהלך שלו.

המזרחן פרופ' עמנואל סיון אינו ממהר לסתום את הגולל על אש"ף. לדבריו, אין לירדן חלופה לאש"ף כפרטנר הפלשתיני לשיחות שלום או אפילו מישהו שיהיה עלה תאנה פלשתיני. אש"ף הוא הגורם הבינ־ערבי המוכר היחיד, וכל ניסיון יר־דני לכונן גוף אחר או לפנות ישירות לציבור הפלשתיני נכשל בעליל. מצרים מחזיקה עתה במפת־נות על אש"ף והתקרבה לקאהיר אינה עולה בקנה אחד עם גם כרי־ תות לאש"ף, לכל היותר מדובר בפרידה ארוכה. לכן צפויה לחוסיין, לדעת סיון, דרך ארוכה ועקלקלה בקרב תושבי השטחים. הוא יתקדם בה באיטיות רבה מכיוון שהילד שימצא שם אינו אותו ילד שהוא מכיר בטרם ונה אותו לפני 19 שנה.

בדרג המדיני בירושלים הוחלט אמנם להיזהר משמחת־יתר לאידו של אש"ף ומטפיחות־יתר על שכמו הרגישה של המלך. תומכי המלך חו־סיין בשטחים נבהלו מאד מתגובתו הנמלגית האוהדת של שר הבטחון יצחק רבין למעשי המלך. הם התחננו באוזני ידידים ישראלים שיאמרו לו להניח את המלך לנפשו. עם ידידים כאלה אין הוא זקוק לשונאים.

המערך פוגע בעצמו

אמנון רובינשטיין תוקף בחריפות את חבריו בממשלה. מונולוג.

"קשה לומר שהחודש האחרון היה חודש טוב לשלטון החוק בישראל. קרו כמה דברים שי־ פגעו במסורת ארוכת־שנים שהחזיקה מעמד גם בתקופות קשות. כאשר אומרים שלנשיא יש סמכות לחון עבריינים לפני הרשעה (כפי שציינתי בספרי), לא אומרים כלום. הנשיא עומד מעל לביקורת. הממשלה ר השאלה אינה החלטת הנשיא, אלא החלטת הקיום של שר המשפטים והחלטת הקבינט.

"המערך שכח כיצד כולו התייצב נגד שר המשפטים דאז מנחם בגין בפרשת החנינה לי־הושע בן ציון, מבלי לשרבב את הנשיא לוויכוח. מה שהיה נכון כשהמערך היה באופוזיציה נכון גם היום. אני רואה בפליאה רבה כיצד צמרת המערך נוכבה ליצור נורמה ותקדים כה שלי־ליים שעלולים לפגוע בהם כבומרנג אם ישובו לאופוזיציה. מה הם יאמרו, למשל, אם בעתיד תבוא חנינה סיטונית בהמלצת הדרג הפוליטי ואישורו במקרה כמו ארגון המחתרת היהודית?

"אינני יודעים היום מי יהיו נשיאי המדינה הבאים. וצריך לזכור שהנשיא נבחר על־ידי פר־ ליטיקאים. בהתנהגותו בממשלה יוצר המערך נורמה שפוגעת בשלטון החוק, אך גם תפגע בו־ עצמו כאשר יעמוד כאופוזיציה מול ממשלה ימנית־לאומנית.

כך הדברים, לצערי, גם בעניין הרה בייסקי: כאשר המערך היה באופוזיציה, הוא זעק מרה, ובצדק, נגד הכוונה שלא לפטור את שרון כתוצאה ממסקנות ועדת כהן. לא שמעתי אז את המשפטנים־לשעה מקרב שרי המערך מוצאים קין טעמים לפסול המלצות של ועדת חקירה. היום, כאשר הם בשלטון, מה שהיה טבעי ומובן מאליו תבול שלושים בצריך לפתע עיון ובדיקה מדוקדקת. כל זה ב־ מגמה שלא לקיים את המסקנות ולהתעלם מהממצאים העובד־תיים של ועדה שבה ישב שופט בית המשפט העליון, שופט מחוזי ופרופ' פרידמן, מגדולי המשפטנים שיש לנו.

"אני שואל שוב את המערך: מה יהיה כאשר תהיה באופוזיציה חלילה ותתבעו ביצוע מסקנות ועדת חקירה? מה תגידו, כיש שתי מערכות של צדק ואמת בישראל — אחת כשאתם בשל־טון והשניה כאשר אתם באופוז־יציה? איזו תשובה תתנו אז לבוחריכם? איך תוכלו להופיע את הציבור נגד פגיעות המוחות הצפויות לנו חלילה אם יגבר האלמנט הגזעני והלאומני ב־ חברתנו? הוא הדין ביחס הסלחני לאלימות החרדית ולמעשה הפסול של הכלת את קלוץ בגרים. בבוא היום יאמרו לכם שהדברים האלה קנו להם אחיזה בימי ממשלת פרס.

"אני חייב לומר לזכות ה־ מערך ופרס כי הם ירשו את כל הבעיות מהליכוד: שב"כ, פו־לארד, מניות הבנקים, התגברות האלימות החרדית. ראש הממשלה לקח על עצמו נטל כבד מנושא שמעט בני תמותה היו עומדים בו: לתקן במרדירין ולמנוע התמוטטות נוספת של המבנה ההרוס שירש. אני יכול להבין למצוקותיו, אבל יש דברים שהם בזיר בשלך, אלה הנו־געים לשלטון החוק ואינם ענין למשפטנים, אלא מיסודות קיום החברה. דווקא בגלל קיטובי ימין־שמאל והבעיות הביטחון של ישראל, ודווקא משום שיש אלמנטים אנטי־דמוקרטיים והד־סניים בחברה הישראלית. אנו מוכרחים לשמור על היסוד הזה כעל בבת עינינו."

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

ועדת השיקום במפד"ל מסיימת את תפקידה

בעוד כעשרה ימים תבוא לסיומה עבודת הוועדה לשיקום המפד"ל. ועידתה הנבחרת של המפד"ל, שתתכנס ב־20 עד ה־23 ביולי, תהווה את שיא הפעילות בת 19 החודשים, בה עסקה ועדת השיקום של התנועה, בראשות יצחק יער, מנכ"ל חברת הבנייה הדתית משהב, ומי שכמעט נבחר בראשית השבוע לנהל את בנק המזרחי.

בתום 19 חודשי עבודתה, במהל־כם פרסמה ממצאים ומסקנות קשות ביותר נגד העומדים בראש המפלגה הדתית הלאומית, קובע יצחק יער, בשיחה, כי אם לא יהיו תקלות של הרגע האחרון בוועידת התנועה בעוד כשבוע וחצי, עשוייה המפד"ל בבחירות הבאות לכנסת לזכות בייצוג של עשרה מנדטים לפחות.

רק 67 אלף איש נתנו בבחירות האחרונות את קולם למפד"ל, שהת־דרדרה בעקבותיהם לייצוג של ארבעה חברי כנסת — ממספר שיא של 12 מנדטים שבע שנים קודם לכן. בעקבות עבודתם של יער וע־מיתיו בוועדה לבדיקת המבנה הארגוני של התנועה, הפקדו לפני כשלושה חודשים לא פחות מ־150 אלף חברים ובבחירות הפנימיות, שנערכו לפני כשלושה שבועות, לראשונה מזה 14 שנה במפד"ל, הצביעו 97 אלף איש.

בשיחה עמו טען השבוע יער, כי לדעתו הצליחה הוועדה בראשותו להחזיר את המפד"ל לפסי הבראה. ממצב כמעט קריטי. יער — האחראי להמלצות הוועדה, שקבעו כי ההנהגה הנוכחית של המפד"ל נכשלה בתפ־קידה — עוסק בימים אלה בהכנות האחרונות לארגון הוועידה. ועדת השיקום תהפוך לוועדת הבחירות ותנהל את כל מערכת הבחירות הסבוכה לגופים הפנימיים החדשים של התנועה.

יצחק יער

מסתבר, כי אחד הנושאים המכוסים כיום במפד"ל הוא הצעת ועדת יער לשיטת הבחירות לאפי המוסדות החדשים של התנועה, כפי שייבחרו בוועידה. לראשונה מגלה יער הצעה של ועדת השיקום, שתוגש לאישור הוועידה.

הוועידה תבחר מנכ"ל־על ומתוכו יפעלו שני מנכ"לים נוספים, אחד לעניינים מדיניים והשני לענייני הפועל המזרחי. הצעת ועדת יער כוללת גם בחירתו של מרכז מפלגה בן 460 חברים מתוך 1000 צירי הוועידה. 400 איש ייבחרו באופן חשאי אישי על ידי צירי הוועידה. על פי שיטת יער יוכל כל ציר לבחור רק בשלושה שמות. זאת, כדי לנטרל את שיטת הבלוקים המפורסמת.

הצעת הוועדה לשיקום כוללת גם בחירתו של ועד פועל לתנועה בן 120 חברים בלבד.

100 ייבחרו בבחירות חשאיות וכל ציר יוסמך לבחור רק בשני מועמדים. 20 צירים נוספים יצורפו על ידי הוועדה.

תיבת נפתלי של "העבודה"

במפלגת העבודה לא התרגשו השבוע כלל מהפרסום הנוסף ב"דר שפיגל" הגרמני ברבר עסקות בלתי כשרות בין קרן פרידריך אברט, המקורבת למפלגה הסוציאל־דמוקר־טית בגרמניה, לבין הקרן הישר־אלית על שמו של פרץ נפתלי, מעסקניה הוותיקים של מפא"י, מי שכיהן כשר בממשלתו של דוד בן גוריון (והחל את הקריירה הפוליטית שלו במפלגה הסוציאל־דמוקרטית הגרמנית). הכתבה בשבועון הגרמני הוכיחה גם העברת שני מיליוני מארקים מכספי הקרן לקופתה של מפלגת העבודה הישראלית במער־כת הבחירות.

חיים בר־לב

בכתבה נטען, בין היתר, כי בשלהי 1979 שלח חיים בר־לב — אז מזכ"ל מפלגת העבודה — קריאת אס.או.אס לראשי קרן אברט, וביקש עזרה כספית דחופה למערך — אז באופוזיציה — "שקופתו התרוקנה". התחקיר ב"דר שפיגל" שהתפרסם על פני 12 עמודים הדגיש כי הכספים הגרמניים נועדו למימון מערכת הבחירות של מפלגת העבו־דה ומימון שהיית פעיליה בגרמניה, בקורסים להדרכה בניהול מערכת בחירות.

דוברי מפלגת העבודה מיהרו להתנער מהממצאים החמורים של כתבת התחקיר, שעיקרם היה ניצול קרן פרץ נפתלי הישראלית, למימון בלתי חוקי למפלגה הסוציאל דמוק־רטית הגרמנית, תוך הונאת האוצר הגרמני באמצעות העלמות מס וה־ לבנת הון.

ראשי "העבודה" הדגישו, כי לקרן פרץ נפתלי אין כל קשר למפלגת העבודה, אולם בהודעה שפרסם שר המשטרה, חיים בר לב, ניתן היה להבין, כי בעת שכיהן כמזכ"ל המפלגה, התקבלו תרומות בעוקף רב מכספי הקרן הגרמנית. לעמותה לחינוך תנועתי. בהודעתו של בר לב הודגש, כי בעת שכיהן כמזכ"ל היה הוא גם יו"ר העמותה לחינוך תנועתי ע"ש גולדה מאיר, ועמותה זאת קיבלה כחוק תרומות שונות, ביניהן גם זו של קרן פרידריך אברט. זו היתה הודעתו של בר לב. מותר להניח, כי חלק מהכספים שי־משו למימון פעולות שהיו קשורות בעקיפין או במישרין למפלגת העבודה.

זאת לא היתה הפעם הראשונה שפרסומים מהסוג הזה מצאו ביטוי שערורייתי בעיתונות הגרמנית. לפ־ני כמה חודשים הופיע פרסום דומה וגם אז נטען כלפי הקרן הישראלית, כי שימשה פעולות בלתי תקינות של הקרן הגרמנית, המקורבת לסוציאל־דמוקרטים. בכתבה ב"דר שפיגל" מוזכרים כמה אישים ישראליים המקורבים לקרן, שכתובתה אינה קיימת לדברי התחקיר. ביניהם: חיים קרופסקי מבנק הפועלים וגזבר הסוכנות היהודית, עקיבא לוינסקי, נשיא קרן פרץ נפתלי.

הפרסום ב"דר שפיגל" עורר כמובן את ראשי הליכוד. יו"ר הקו־אליציה, ח"כ חיים קופמן, הגיש הצעה דחופה לסדר היום של הכנסת ודרש להקים ועדת חקירה שתבדוק לאן נעלמו שבעה מיליוני המארקים הגרמניים, שהועברו לקרן הישר־אלית. קופמן גם דרש לבדוק את העסקות הבלתי חוקיות בין מוסדות ישראליים למפלגה הסוציאל דמוק־רטית בגרמניה. אולם, הצעתו הוסרה ולא הגיעה כלל למליאה.

באותו נושא פנה אתמול ליועץ המשפטי לממשלה ראש סיעת הלי־כוד בהסתדרות, ח"כ יעקב שמאי, להורות על חקירת מעורבותה של קרן פרץ נפתלי בפרשה. מסתבר, כי שמאי פנה בנושא זה ליועץ המש־פטי לממשלה לשעבר, יצחק זמיר, עוד בינואר השנה, בה פירט חשדות שהיו בידיו גם לגבי חלקו של בנק הפועלים בפרשה.

המרכז הליבראלי — בורחים מהספינה

מפלגת המרכז הליבראלי, שהמר־יבות הפנימיות בה כמעט חיסלה אותה עוד בטרם הוקמה, עשתה אתמול נסיון תקומה נוסף, בישיבה ראשונה של מועצת המפלגה, שהת־בקשה לאשר את ההסדר שהושג עם השר לשעבר, יצחק ברמן וקבוצתו של יצחק יצחקי.

המועצה אתמול אמורה היתה לב־חור הנהלה מורחבת בת 27 חברים, ולהגדיל את מספר חברי המועצה לכדי 500 חברים.

ראשי מפלגת המרכז החדשה עדיין משתעשעים בתקווה, כי יעמדו בבחירות הקרובות במוקד של זרם פוליטי מרכזי. אולם, המריבות הגדולות בתוך התנועה הקטנה, שרק עתה נוסדה, הבריחה כל אותם שותפים אפשריים, ובימים אלה מתקיימות שיחות חשאיות ובלתי רשמיות, בין שינוי, ליע"ם וקבוצת ברמן ויצחקי על שיתוף פעולה פוליטי בלי סיעות רולציה להם חבורותיהם.

מגמה זאת באה בין היתר לידי ביטוי בשיחות שקיימו ראשי שינוי בכנסת עם ח"כ יצחק ארצי מל"ע ושיחות בין השר אמנון רובינשטיין וח"כ מרדכי וירשובסקי עם השר עם יצחק ברמן.

ברמן ויצחקי, שכלל לא נטלו חלק בכינוס מועצת מפלגת המרכז אתמול (השניים נמצאים בחו"ל), אינם אופטימיים ביחס לסיכויי המפלגה שהם היו בין מייסדיה. ברמן נתן אמנם יד לפיוס הגדול והשתתף בהכנת ההסדר, שהגדיל את מספר חבריה של הנהלת המפלגה המועצה, כדי למנוע קי־פוחן של קבוצות המצטרפים. אולם למקורביו הוא מבהיר, כי התייאש מזמן מהמפלגה, ואין הוא נותן לה, "במצבה זה, כל סיכוי ממשי".

יצחק ארצי

אגב, ברמן מחזיק בידו סקר סודי, שערכה לבקשתו מינה צמח, וממנו עולה כי הציבור, למרות מאבקי הכוח במפלגת המרכז, עדיין מעוניין בתנועה חדשה שכזו. אלא שמרבית בוחריה עשויים לבוא מכיוון מפלגת העבודה וגרורותיה.

יצחק יצחקי שקל באחרונה את האפשרויות העומדות לפניו ולפני חבריו, לאחר הסדר הפשרה שהושג. בסופו של דבר הוחלט, בשיחות הפנימיות שקיימו הוא וחבריו, להוביל להתלכדות סביב "שינוי", ולהשאיר בצד את מפלגת פורשי הליבראלים, שהדימו במו ידיהם את אותן התקוות הפוליטיות של השנים האחרונות.

עדות להסתייגות הגדולה ממפל־גת המרכז החדשה הביא השבוע סגן ראש עיריית תל־אביב, יצחק כספי, אחד מ־16 מייסדי התנועה, שטען כי אישים רבים שעמדו להצטרף למפלגה ולפעול במוסדותיה מתב־ערים ממנה כיום לחלוטין.

הטור השלישי / לילי גלילי

כל הקודם זוכה

שלט בניין בעיר העתיקה של י־רושלים מודיע לעוברים ושבים: "סוכות דואר", שלט שני, קטן יותר, המוצמד לחלון אותו בנין, מכריז על יעוד אחר: "תנצה לרישום כהנים ולויים".

מבולבלים? אם תקראו בעיון את המודעה, כולל האותיות הקטנות, לא תהיו מבולבלים. נתחיל מן הסוף, דווקא מן החתימה. המנהל הפעיל של "סוכות הדואר" הרב־תכליתית, הוא אחד, הרב נחמן כהנא, אחיו של הכהנא ההוא. את הזיכיון לניהול סניף הדואר בעיר העתיקה, דווקא, קיבל כהנא ממדינת ישראל, לשי־רות כלל הציבור. השימוש הנוסף שהוא עושה בו, מיועד לכהנים ולויים בלבד.

הנה לשון המודעה המוצמדת לקיר של סניף הדואר: "מתוך אמונה, כי צפויים לנו בקרוב ימים גדולים, החלטנו לערוך רישום של הכהנים בארץ. צעד זה הוא ראשון בגיבוש הכהנים ועידודם לפתח את ייחודם על ידי לימוד קודשים ופעו־לות אחרות. נא להצטרף לרשימה (הנעשית במחשב), המקיפה כבר מאות כהנים".

לו אנחנו כהן או לוי, לא היינו מחכים אפילו רגע. המשיח (אנו למדים), כבר בשער, וכיוון שכבר היו בינינו כמה שניסו לזרז את התהליך בעזרת פיצוץ הר הבית, עשוי המאורע להתרחש בכל רגע ממש. בית המקדש ייבנה במהרה בי־מינו, וכמה משרות פנויות לכהנים ולויים יהיו שם כבר. לידיעתכם: רק בתל אביב רבתי יש כ־7000 "כהנים", וכ־5000 "לויים". וכל הקודם זוכה.

ח"כ שולמית אלוני פנתה לשר התקשורת בשאלה "מדוע במקום ציבורי מתנהלות רשימות כאלה, ובכלל, האם אין כאן הסתה? גם לשר המשטרה יש לה אי אלו שאלות בעניין זה, כי "מי שאוסף כהנים ומבטיח שיוכלו להעלות זבח, מסית לזירה מוער בבנייתו של בית המקדש ולפיצוץ המסגדים". נראה איך יתייחסו עתה השניים לנושא.

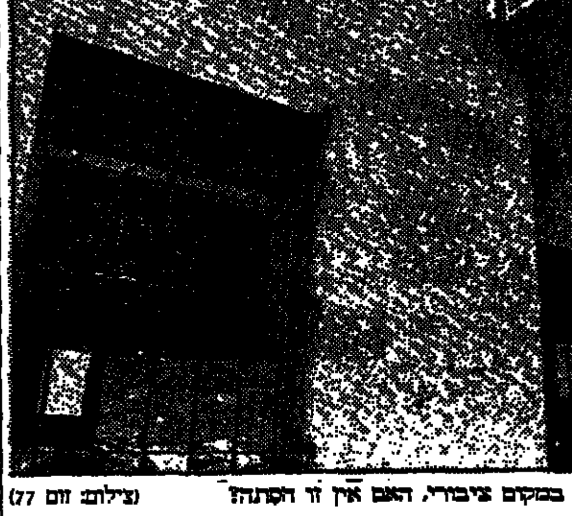
מודע במקום ציבורי. האם אין זו הסתה? (צילום: זום 77)

כי גר הייתי בקנדה

מבין עשרות המברקים שהציפו את משרד החוץ ואת לשכת ראש הממשלה בעקבות הצעתו של השר פרץ להוסיף את התואר "גר" בתעו־דות הזהות של המתגיירים, בלט מברקו של בוב וילמוט, מראשי הלובי היהודי בקנדה. כך כותב וילי־מוט: "יהודי, מהרגע שהוא הופך לי־הודי מלידה או לאחר גיור, הוא יהודי; ישראל, על כל המשתמע ממנה, היא חלק בלתי נפרד מהזהות היהודית. אלה אמיתות יסוד. של־איש אין הכוח לשנותן. לממשלת יש, לרוע המזל, הכוח להעביר חוקים ותקנות, כמו זו המוצעת עתה, הבאה לשלול אמיתות אלה. אם אכן ייעשה הדבר, הוא יגרום כאב עמוק לכל הגרים. בעיני עצמו, ובעיני הקהילה שלו, יראה עצמו כל גר, כמי שיהדותו נשללת ממנו על ידי מולדתו היהודית. . . הפרידות הנובעת ממצב זה, תזרע פירוד בעם, ויהיו לה השלכות חמורות על ישראל עצמה". בניגוד לרבים אחרים המתבטאים בנושא, בוב וילמוט מדבר על סמך ידע אישי: האיש, שהוא היום מראשי הקהילה היהודית בקנדה, התגייר בעצמו לפני שנים רבות.

הארט חושש מקולק

קשה להעריך את סיכוייו האמי־תיים של הסנטור גרי הארט במרוץ לנשיאות ארה"ב. אבל אם לשפוט על פי מראה עיניים, יש לו כבר 90 אחוז כישורים. הסנטור, שנראה כהכלאה מוצלחת בין קנדי לרייגן, התפעל בביקורו דווקא מכישרוניו של ראש עיריית ירושלים, טדי קולק.

לאחר דברי הקדמה מנומסים בקבלת פנים שנערכה בבניין העי־ריה, אמר הארט לקולק: "אתה ידוע ופופולארי בארה"ב, לא פחות מאשר כאן בארץ. לפעמים אנו (הפו־ליטיקאים) חוששים שתחליף אותנו, ותבוא חלילה להתמודד אתנו". שפע המחמאות לא בלבל את קולק: "אין לי מספיק כסף לבחירות נוספות בארה"ב", השיב לאורח. "גם לי לא", התוודה הארט בתגובה.

עכשיו נותר רק לקוות, שלסנטור יש מספיק חוש הומור לניסיונות של ראש עיריית ירושלים, שדיבר בד־כות עיזו ותיאר את הדך קיום מנקודת הראות שלו. חופש העי־תונות, על פי טדי, הוא החופש הש־מור לעיתונים במזרח ירושלים לכתוב שישראל צריכה להיעלם מהמפה "כל עוד אין הם כותבים: ניפגש היום ב־4 להתחיל את המהפכה".

הממשלה אותה הציג קולק לפני הארט "היא מצב בו לא שום דבר לא השתנה מאז שהבריטים עזבו, חוץ מזה שהפקידות פחות מנומסת". קולק עצמו, על פי קולק, הוא "הרע במיעוטו". הסנטור הארט, הסתפק בדברי ברכה מקובלים, מלווים בהבעת תקווה כי בעתיד יוכל לנטוע בירושלים את העץ, שנמנע ממנו לנטוע הפעם, כיון שאזור הב־טיחות מצוי מחוץ לקו הירוק. לאלוהי הדיפלומטים שמור הפיתרון למה התכוון באמירה הזו.

תן לי יד

אנשים אופטימיים, חברי הוועדה לתכנון חגיגות ה־40 למדינת ישר־אל. לא רק שהם בטוחים למעלה מכל ספק כי ב־88' עוד תהיה מדינה, אלא שהם גם מאמינים באמונה שלמה, שתהיה גם סיבה למסיבה. ברוח זו נועדו השבוע לראשונה המופקדים על שמחת 88'. השר יצחק נבון בראשם ועמו גם קצין חינוך ראשי לצה"ל, נחמיה דגן; מזכיר הממשלה, יוסי ביילין; ראש לשכת העיתונות הממשלתית, ישראל פלג, אנשי מרכז ההסברה ועוד רבים וטובים. אליהם הצטרף גם אלוף (מיל) רחבעם זאבי. גנדי, שאינו קוטל קנים במחוזותיו למי־ניהן, לא הכזיב גם הפעם. הצעתו לחגיגות ה־40: עם ישראל יושיט יד זה לזה. לא חלילה במובן המופשט של המילה, אלא באופן פיזי: יעמדו אזרחי המדינה ויושיטו זה לזה יד במעגל חובק ארץ (יש להניח שעל פי שיטתו של גנדי, תהיה זו ארץ ישראל השלמה).

לא נורא אם הרעיון אינו מקורי, ויש לא מכבר ביצעו אותו האמרי־קאים, שאחזו ידיים מחוף לחוף למען מטרת צדקה כלשהי. אבל איך, לעזאזל, נסדר את "מי יגיש ידו למי"?

יש כמה רעיונות מובנים מאליהם כמו: שמיר עם זמיר (משמאל) ואריק מרדכי (מימין), שולמית אלוני עם הרב שיינברגר ומאיר כהנא; סלימאן חורבאווי בין רס"ן (מיל) שלמה לוין וסרן (מיל) רותי גילה; מיכאל ברונו עם רפאל ריקנאטי ועוד כהנה וכהנה זיווגים. שבזוגם לא יוחל, מן הסתם, שינוי מהותי בשנה הקרובה.

ציתותים

● גם חבריו הקרובים ביותר של שמעון פרס אינם מתלהבים בהכרח מהתקפי האמינות שלו, ומוביל אותם לתרועות הדר־מאטיה. איש מערך בכיר חוד־לשון, שיצא לא מכבר מפגישה עם פרס, העיר בהבעה של יאוש: "פרס אותו יצר אמינות כזו, שאילו בא אליו שמיר, ואמר: 'אני בכלל לא רוצה את הרו־טאציה, בוא נדחה את זה לפחות בכמה חודשים', היה פרס דופק על השולחן וצועק: 'לא בא בחשבון; הסכמים צריך לכבד'".

● מי שרוצה לדעת מה קורה אצל היועץ המשפטי, יוסף חריש, יכול לקבל מדגם מייצג של המצב מאביו של ח"כ מיכה חריש. גם בימים כתיקונם היה אבא יוסף חריש, תושב גבע־תיים, מקבל חלק מן הדואר המיועד לשופט המחוזי יוסף חריש, תושב חולון. תפקוד הצבי־הישראלי דיכה עתה את אבא חריש בבמה מכתבי ברכה אוהדים לרגל מינויו. אגב, הזיווג הזה של משפחות חריש אינו הי־חיד: בעבר, שימש בנו היועץ המשפטי החדש, גיל חריש, כעוזר פרלמנטרי לח"כ חריש הבן, אומרים, דווקא בסדר גמור.

● היישר מן המזרח התורכי, שם עושים חברי הקונגרס היהודי בסדרת פגישות, הכוללת את הקהילה היהודית ואת שר החוץ של טורקיה, תגיע המשלחת להשתכשך קצת בבוץ הישראלי. בשבוע הבא יתכנסו כאן ראשי הקונגרס — טוד מאן, הנרי זיגמן, פיל באום — ולצידם נבחרת של אנשי תקשורת ואקדמיה אמרי־קאים ואנשי רוח ישראלים לדיון משותף ב"הקצנה בישראל ובאר־ה"ב". כשהגו את הנושא לפני שנה, חשבו דווקא על ההקצנה ימינה באמריקה: מאז חלו כמה שינויים גם אצלנו, וההקצנה הדתית בישראל תתפוס חלק ניכר מהדיון.

דרעי — ואיפה החצי השני?

מאז "החייל האמיץ שוויק", לא זכה שירות צבאי של חייל פשוט לעניין ציבורי כה נרחב כמו זה של מזכ"ל ש"ס, אריה דרעי. בנשימה עצורה, מבעם, עקבה האומה המשתאה אחר דרדורי השירות שלו, ואחריה עד דחייה ועוד דחייה, עד הגיוס הבלתי נמנע: דרעי גויס.

אחר כך למדנו מן העיתונות כי את מלוא התקופה המתישה, בת ארבעה חודשי השירות, יעשה דרעי ביחידת הרבנות הצבאית, השמעיים האוהדים לעזר. חלפו עלינו, כשמעלליו הצבאיים של טור' אריה דרעי אופפים בערפל קרב סמיך. עתה, אנו שמחים לגלות, התפזר הערפל: בימים אלה, פנה שר הפנים, יצחק פרץ, אל שר הבט־חון, יצחק רבין, בדרישה חד משמעית: לפצל את תקופת שירותו של דרעי.

זה הכוחד אמור להיכנס לתפקידו כמנכ"ל משרד הפנים ב־1 באוגוסט, (מועד פרישתו הסופי של המנכ"ל הנוכחי חיים קוברסקי). דרעי — על פי פרץ — יעשה עתה את החצי הראשון; את החצי השני יפרע במועד מאוחר יותר.

רבין, אומרים, לא התלהב מן הרעיון. ארבעה חודשים לא נראו לו, מן הסתם, כתשלום ראוי לפיצול. אבל פרץ, בדרכו, התעקש. לשר ניסיון, לא רק איים על רבין, כי באין דרעי — לא יהיה מנכ"ל למשרד הפנים — אלא גם הסתמך על מיני תקדימים, אותם הוא מוכן לשר־טוח לפני שר הביטחון המהסס. רבין הבטיח לשקול.

Rinat
המקהלה הלאומית רינת

מקיימת מבחני כניסה לזמרים חדשים

הכישורים הדרושים
* ידיעת סולפג' * פיתוח קול
* השכלה מוסיקלית

המעוניינים להצטרף, מתבקשים להתקשר למשרד המקהלה טל. 03-5460277 בין השעות 9.00 — 14.00.

האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים ע"ש רובין
בית־ספר קיץ 1986

14.8.86 — 3.8.86
סדנא: "קלסיקאים של המוסיקה הווקלית של המאה ה־20"
דביסי, ראוול, ברטוק, סטרווינסקי, מסואן, שנברג, ברג, וברן בשתוף עם המכון למוסיקה ירושלים.
הלנה לוקומסקה (פולין) 3.8.86 — 7.8.86
ג'ין מנינג (אנגליה) 10.8.86 — 14.8.86
מורים מסגל האקדמיה

14.8.86 — 3.8.86
קורס בגיטרה קלאסית
וולפגנג לנדלה (גרמניה)
הקורסים יכללו בצד השיעורים האינדיבידו־אליים הרצאות וסדנאות לבצוע.
הפעילויות מיועדות לזמרים, אינסטרומנטליס־טיים, מלחינים, מנצחים, ושוחרי מוסיקה.

5.9.86 — 10.8.86
מכינה
בהדרכת מורים מסגל האקדמיה, המכינה תכלול שיעורים בתיאוריה אלמנטרית, פתוח שמיעה וה־אזנה. המכינה מיועדת למעוניינים להתקבל לאקדמיה.

לשם קבלת פרטים נוספים נא להתקשר לפלורה מרגלית למוסיקה ולמחול ע"ש רובין טל: 02-636232 בימי א'-ה' בין 8-10 לפנה"צ.

גוד טיימס בע"מ
הוצאת ספרי לימוד ועתונים ללימוד אנגלית וערבית מדוברת
אנגלית הלהיט
English By news papers and cassettes
קורס קצר, יעיל ולא יקר לשיפור האנגלית דרך קריאת עתונים מיוחדים ברמות שונות והאזנה לקסטות. החומר כולל 9 גליונות של עתון ללימוד אנגלית עם מאמרים מעניינים וקצרים. לכל מאמר יש מילון בתוך העתון. כל החומר גם מוקלט על גבי קסטות. הקורס מביא לשיפור ניכר בהבנה, בקריאה ובדיבור. העתונים מאושרים ע"י משרד החינוך והתרבות.
על מנת לקבל פרטים על הקורס ודוגמאות של הרמות השונות. נא לפנות אל: גוד טיימס בע"מ, ת.ד. 3576 ירושלים, טל' 02-525353.

איתן
חברה לביטוח בע"מ
הודעה על תוצאות ההנפקה
של 9,582 יחידות שהוצעו לציבור במחיר של 200 שקל חדש ליחידה הכוללת 100 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ.כ"א.
עד למועד סגירת רשימת החתימות ביום 9.7.86 בשעה 12:30, התקבלו מהציבור 3,163 בקשות לרכישת 803,303 יחידות בת־מורה כספית כוללת של 160,660,600 שקל חדש.
לאור חתימת היתר בשיעור של פי 83.83%, החליטה החברה להקצות 1.15% לכל מזמין מעוגל לעשירית היחידה הקרובה, אך לא פחות מרוצי יחידה (50 מניות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א).
החברה מודה לציבור על הענותו להצעה.

אורונט בע"מ (בפירוק)
מוצעים באה למכירה כל נכסי החברה הנ"ל הכוללים מכונות, ריהוט וציוד משרדי, כלי עבודה, תבניות שונות, גומיות מזוגים.
את הנכסים הנ"ל אפשר לראות בימים 16 ,17 ,18.7 במפעלה של החברה ברח' תפוצות ישראל 3 גבעתיים בין השעות 09.00—13.00.
הצעות יש להגיש במשרד הח"מ ברח' ביאליק 5 ת"א. (טל' 03—651045) עד ליום 23.7.86 שעה 12.00.
בציון הנכסים המבוקשים והמחיר המוצע בגין כל נכס ובצרוף המחאה ע"ס 10% מגובה ההצעה.
אין הח"מ מתחייב לקבל הצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
קבלת כל הצעה ע"י הח"מ טעונה אישור בית המשפט המחוזי ת"א – יפו.

יוסף דיאמנט, עו"ד
מפרק אורונט בע"מ

להשכרה בהזדמנות
מבנה סככה גבוה, כ־700 מ"ר במגרש של כ־5 דונם כולל משרד, שרותים, חשמל 300 ק"וו. במפרץ חיפה. טל. 04-740221/2.

למכירה
מדחס דיזל נייד CFM-425 INGERSOL RAND
מודל 80, במצב מצויין. טל. 04-740221/2

להשכרה
בבית התעשיינים, רח' המרד 29, תל־אביב
יחידת משרדים עצמאית
מחצית קומה, כ־300 מ"ר. כולל טלפונים ומקום חניה לרכב.
★ ★
נא לפנות למשה נחשון, טל' 03—659387

כפר טירה כמשל (ג')

פרצות בחומת המסורת

התמורות העוברות על הכפר גורמות להתרופפות המסגרות המסורתיות. לצד תוצאות חיוביות ישנן גם שליליות, כמו ריבוי הפשיעה

מאת דן כסלו

אחרי פרסום הכתבה הראשונה בטירה — בנושא מאבקי החמולות על השלטה בכפר, כולל מעשי אלימות ורצח — טלפנה אלי אשה. היא סירבה להזדהות, אך במהלך השיחה התברר כי היא תושבת כפר טירה, בת לחמולת עבד אל־חי, שראשה מכהן עתה כראש המועצה המקומית. העברית הרהוטה שבפיה העידה גם שהיא נמנית על משכילי הכפר, ואף סביר להניח כי היא אחת מהמורות הרבות שבבתי הספר המקומיים.

"אנחנו נרצח אותך. אנחנו נהיה אש"ף בשבילך", הצהירה האישה, המשכילה: "יא יהודי, מה אתה מחפש אצלנו בכפר הערבי? מה אתה מתערב בעניינים שלנו? לך תחפש לך שחיתות בערים שלכם". ושוב: "אנחנו נרצח אותך! אנחנו נהיה אש"ף בשבילך".

בנסיבות אחרות לא היו מובאים דברים אלה לדפוס — איומים מסוג זה הם לחם חוקם של עיתונאים רבים — אלא שבשיחת הטלפון הזו היה חידוש מעניין: המגרשת הזו מאיימת האנונימית היתה אשה ערביה. עבורי היוותה זו הוכחה נוספת לאמנסיפציה המתקדמת של האשה בכפרים ערביים בכלל, ובטירה בפרט. האמנסיפציה היא חלק מתהליך כללי, אטי אך בלתי־נמנע, של השתחררות החברה הזו מכבלי המסורת, על כל המשתמע מכך — לחיוב ולשלילה.

* * *

המאפיין הבולט ביותר בטירה — בנוסף לחזות הנאה של בתי הכפר, המעידה על הרמה הכלכלית הגבוהה־יחסית (ראה כתבה קודמת) — הוא ריבויים של בתי הספר: שלושה בתי ספר יסודיים, בית ספר לחינוך מיוחד, חטיבת ביניים ובית הספר התיכון. יתר על כן, אלה הם בתי ספר גדולים. ולדוגמה: בכל אחד משני בתי הספר העל־יסודיים בטירה לומדים יותר מאלף תלמידים.

הנטיה העצומה להשכלה של האוכלוסיה הערבית בישראל היא אחת התופעות החשובות ביותר בתמורות העוברות על הציבור הזה. במזכיר, שהגיש השנה הועד הארצי של ראשי רשויות מקומיות ערביות לשר החינוך, נאמר כי כ־30 אחוז מערביי ישראל הם תלמידים בשלבים שונים של לימודים — מבית ספר יסודי ועד לתיכון. זהו מספר נכבד בעצמו, אך הוא מתחזק כעוד נתון: כ־25 אחוזים מכלל התלמידים בארץ הם ערבים, למרות שחלקם באוכלוסיה אינו עולה על 16 אחוזים.

בטירה לא נעצר התהליך בבית הספר התיכון. אירוע שזכה באוקטובר 1964 לסיקור עיתונאי נרחב — ליווי המוני של תושבי טירה במגל התעופה לצעיר מבני הכפר שהתקבל ללימודי רפואה באוניברסיטת פרנקפורט — נראה היום רחוק בשנות אור מהמציאות. כיום לומדים כ־200 צעירים מבני טירה באוניברסיטאות שונות. כמחציתם בארץ והיתר בחו"ל, חלקם בארצות הגוש המזרחי, אך רובם בארצות אירופה המערבית. [illegible] שלהם מבקשים [illegible] את ההשכלה הגבוהה. היא מגוונת למדי. אך ההעדפה ניתנת ללימודי רפואה, מקצועות טכניים (הנדסת בנייה בעיקר) ומשפטים. התקופה שבה נחשב מקצוע ההוראה אידיאלי בעיני צעירי הכפר, שייך גם הוא לעבר הרחוק.

התהליך הזה נמשך מזה כמה שנים טובות. התוצאה: שינוי הדרגתי אך מתמיד במבנה החברתי של אוכלוסיית הכפר. מספר בעלי ההשכלה הגבוהה מגיע כבר היום בטירה לכמה מאות. רובם, כ־300, מרוכזים עדיין במקצועות ההוראה (כמעט כל המורים בכפר הם בעלי תואר אקדמי), אך גם המסגרת המקצועית הזאת נפרצה כבר. כאשר במאי 1956 נפתח בטירה מרכז רפואי מן הגדולים במגזר הערבי, היה הצוות הרפואי כולו — הרופאים והאחיות — יהודי. כיום, כל הצוות הרפואי הקבוע, כעשרה רופאים, וכמובן גם כל צוות האחיות והאחים, הם מתושבי הכפר שסיימו לימודיהם וחזרו לבתיהם. בטירה פועלים שלושה או ארבעה משרדים להנדסה, המופעלים על־ידי מהנדסים מבני המקום. קיימים בכפר הזה יותר משרדי עורכי־דין מאשר בכל ישוב יהודי בגודל כזה, כ־15 אלף תושבים.

טירה: רמת חיים גבוהה ונטיה להשכלה. צילום: עודי קרן

מצב זה מעורר לא רק גאווה מקומית, אלא גם דאגה, ובעיקר בקרב המשכילים. הצורך המקומי לבעלי השכלה גבוהה הגיע כנראה לרוויה. מה יהיה על כל אותם צעירים שיסיימו את לימודיהם ויחזרו לכפרם? מה יקרה למשל עם אותם 30 רופאים שיחזרו לכפר עם דיפלומות בכיס, בעוד שנה, שנתיים או שלוש? מה יהיה עתידם של המהנדסים החדשים?

גם בגבולות שבין הערבי לשוק העבודה היהודי נתגלו פרצות ראשונות: טירה של היום איננה עוד הספק הבלעדי של פועלים שחורים לתל־אביב הסמוכה, לנתניה, לכפר־סבא ולישובים יהודיים אחרים. את הבלעדיות ירשו מכפה פועלי השטחים, ובנוסף לקבלני משנה ולפועלי בניין מיומנים, מספקת כיום טירה, לשוק העבודה הארצי, במספרים לא קטנים, גם אחיות ורופאים לבתי החולים, [illegible] מקצועיים במוסדות ציבור. גם המורים הצליחו לפרוץ את גבולות הכפר. מספר מצומצם מהם עובדים בבתי ספר יהודיים, כמעט כולם כמורים לערבית. אך ההגבלות עדיין קיימות, ולא רק מסיבות ביטחוניות. תהליך ההסתגלות של החברה היהודית לקליטת ערבים בעלי השכלה גבוהה אטי בהרבה מתהליך הבשלה של מגמות אלה מקרב האוכלוסיה הערבית.

* * *

אך כל אלה הן דאגות המחר. נכון להיום, ריבוי המשכילים גורם לתמורות באורחות החיים בכפר. הרבה יותר מאשר לפריצת הגבולות לשוק העבודה היהודי, גורם הלחץ להשכלה על בני הכפר לפריצת חומות המסורת בתוך החברה הערבית. הדבר בא לידי ביטוי בגוף האנושי של הרחוב: הכאפיות של הגברים והשמלות הארוכות המסורתיות של הנשים הן מראה נדיר למדי. לבושם של רוב העוברים והשבים אינו שונה מזה שבתל־אביב. אך סממני התהליך אינם חיצוניים בלבד.

התהליך משפיע כמובן גם על הדפוסים הפוליטיים. החמולות שולטות עדיין בפוליטיקה המקומית, אך הימים שבהם היה מסוגל ראש החמולה, או אפילו ראש המשפחה, להכתיב לבניו לאיזו מפלגה להצביע עברו ללא שוב. התוצאה הישירה היא, כמובן, רדיקאליזציה פוליטית. יותר מ־50 אחוז מבוחרי טירה הצביעו לכנסת עבור חד"ש. מספר לא קטן של צעירים תוקפים את רק"ח מעמדות קיצוניות יותר.

ההשכלה האקדמית, בעיקר זו שנרכשה בחו"ל, מסבכת אחרים מבני טירה בבעיות חמורות יותר. בשנים האחרונות נתגלו בכפר מספר מקרים של סטודנטים שגויסו בחו"ל לאירגוני חבלה. במקרה אחד, לפני כעשר שנים, נתגלה, נעצר ונשפט סטודנט שהביא עמו ארצה רעל, שסופק לו על ידי מגייסיו, שיועד לקיבוצו של ראש המועצה המקומית. ראש המועצה היה גם אז מארק עבד אל־חי, שעשה אז [illegible]. אך אלה הם [illegible] בלבד. הרבה יותר השפעת התמורות ההרסניות שמביאים צעירים אלה הביתה. השינוי המוחשי הוא במעמד האשה. עובדה חשובה: כמעט מחצית תלמידי בית הספר התיכון בטירה הן נערות. מעמד משפחת הכלה אינו חשוב כיום כמרכיב בערך הכלה. הערך החשוב ביותר הוא המקצוע שהיא רוכשת. גובה המוהר — המוהר עדיין קיים — מוכתב במידה רבה על־ידי הערך הזה.

הנהג שלפיו מכתיבים ההורים את בחירת בני הזוג לבניהם או בנותיהם קיים במידה רבה, אך רק פורמלית. מעשית, ההורים מקבלים את הזיווגים "על המוכן" — הצעירים עצמם מתחברים ביניהם. אין אמנם עדיין בילויים משותפים של בנים ובנות בכפר, אך מספיקים המפגשים בבית הספר, או במקומות העבודה. וכאשר מתחתנים, הם אינם מוכנים להמשיך ולחיות לפי דפוסי הוריהם. כיום מקובל בכפר שלזוג לא יהיו יותר מאשר ארבעה, חמישה ילדים, וגם המספר הזה נמצא בירידה. התופעה האופיינית היא שמדי שנה הולך ויורד מספר הילדים הרשומים בכפר לגני חובה.

המסגרת הפטריארכלית בכללה הולכת ומתפוררת. המסגרת החמולתית קיימת בכפר רק לצורך התנגחות והבחירות למועצה המקומית. אך גם המסגרת של המשפחה הצרה נפגעת. מעמד אב המשפחה נשמר אמנם בנימוסים, אך מעמדו במשפחה של הצעיר, החוזר הביתה עם תואר אקדמי, הוא גבוה. כך גם מעמדו של צעיר, שאמנם לא סיים את חוק לימודיו הגבוהים, אך עובד בחוץ ומספק חלק ניכר מכלכלת משפחתו.

יש בתהליך הזה גם צדדים הנראים שליליים אפילו בעיני המשכילים בכפר. צריכת אלכוהול, למשל. לא שותים אמנם אלכוהול בבתי קפה ובמסעדות, אך מעטים לא מתנזרים ממנו בבתיהם. או תופעה אחרת: אחד הרופאים המקומיים סיפר לי כי הולך וגדל מספר בנות הכפר הנזקקות להפלות מלאכותיות, [illegible].

לכל התופעות האלה קיימת גם הריאקציה של תחיית האיסלאם. אך דווקא בטירה כוחם של המוסלמים הפונדמנטליסטים קטן מאוד. מספר "המוקים" בכפר לא עובר על כמה עשרות בלבד, השפעתם על ערכי החיים בטירה שואפת לאפס.

* * *

אך לתמורות האלה ישנן גם תוצאות אחרות, הרבה פחות סימפטיות. כמו בכמה מערי ישראל בשנות ה־50 וה־60 המוקדמות, כך גם בכפר הערבי של ימינו. התרופפות המסגרות המסורתיות מביאה לריבוי הפשע. בטירה הגיעה התופעה לממדים מפחידים.

לדברי מפקד מרחב השרון במשטרה, ניצב־משנה נסים מעוז, משמש היום כפר טירה — כטייבה וכפר קאסם — כאחד המוקדים העיקריים של פעילות עבריינית באזור כולו. בנוסף לבעיות מסורתיות הנגרמות על־ידי ריב החמולות או רדיפה אחרי "כבוד המשפחה", צריכה המשטרה להתמודד עם גלים חוזרים של "פשיעה רגילה": סמים, פריצות, שוד מזוין. ואם מתפוצץ היום רימון בכפר טירה, סביר להניח שהוא נזרק לא על רקע מלחמת החמולות, אלא על רקע מלחמת הכנופיות. כך היה, למשל, במאי 1983, כאשר נזרק רימון לעבר בית קפה במרכז הכפר, ומהפיצוץ נהרג תושב אחד ושלושה נפצעו.

אחד הגלים העכורים ביותר, העובר על טירה מזה שנה ויותר, קשור בגניבת מכוניות. בכפרים ערביים במרכז הארץ פועלת מזה זמן רב כנופיית גנבי מכוניות, שלוקחת אותן באזור תל־אביב ומעבירה אותן לעזה, שם מקבלות המכוניות הגנובות טיפול לשינוי הזהות. בטירה קיבלה המכה הזאת גוון נוסף: מכוניות נגנבות בתל־אביב ע"י צעירי הסביבה, ומוצתות בטירה או בשדות הסמוכות לה. חלק מהן פורקו לפני הצתתן והוצאו מהן חלקים; חלק שימשו את גנביהם לצורכי בילוי או לביצוע פשעים אחרים (שוד, פריצה, למשל).

מכת שריפת המכוניות הגיעה לממדים רציניים. רק בחצי שנה אחרונה נשרפו באזור יותר מ־50 מכוניות. מספרן הכולל של מכוניות שהושמדו כך עובר את ה־150. לדעת ניצב־משנה מעוז, [illegible] התופעה, והאווירה המלווה אותה, מעלים חשד כי בנוסף למניעים פליליים רגילים, מעורבים כאן גם מניעים לאומניים. בטירה מכחישים השערה זו מכל וכל, וכהוכחה מצביעים על כך שבין המכוניות השרופות היו גם כאלה שנגנבו בטירה עצמה.

המכה הפלילית השניה, הנמשכת כבר מספר שנים, היא סחר בסמים. ובעיקר סמים כבדים: הירואין וקוקאין. לדברי ראשי הכפר, את הענף הזה הביאו לטירה פועלים מעזה, שהתגוררו כאן במספרים גדולים. בסוף שנות השבעים הגיע מספר העזתים בטירה ל־2,000. עם הזמן גברה העוינות שבינם לבין תושבי הכפר, ובמרץ 1982 ערכו צעירי הכפר פוגרום במקומות מגוריהם של העזתים. הסיבה היתה רצח אחד מצעירי הכפר, בתגרה שפרצה בין הכפריים לבין הפועלים מעזה. מכל מקום, מאז לא העז אף עזתי אחד להשתכן בכפר.

יהיה מקורו של הסחר בסמים אשר יהיה, עובדה היא שצעירי טירה מסתדרים מצויין גם בלי עזה. בשנים האחרונות הפך הכפר למרכז מסחר בסמים לאזור כולו, המספק את הסחורה לתל־אביב ולכל סביבתה. אגב, שיעור השימוש בסמים בכפר עצמו קטן יחסית בהתחשב בכמויות הסם העוברות דרכו. [illegible] בסמים משולב, לדעת המשטרה, בסחר הנשק, הנזרם לטירה בכמויות גדולות. כמות הנשק הבלתי־חוקי בטירה אינה ידועה, אך כולם מסכימים שמדובר בכמויות גדולות מאוד, המשמשות לא רק ל"פנטאזיות" בחתונות, אלא גם לחיסול חשבונות בין הכנופיות. יתכן כי חלק מהנשק הזה עובר הלאה, לחוליות מחבלים מעבר לקו הירוק.

(כתבה אחרונה בסדרה)

המהפכה הרועשת של המזרחי

בטרם נבחר משה מן למנכ"ל החדש של הבנק התנהל על התפקיד מאבק חסר תקדים בתולדות מערכת הבנקאות ● המנכ"ל החדש יודע שהוא לא מתקבל בשמחה ● קרוב לתריסר מועמדים התחרו כאשר סיכוייהם של כמה מהם עלו וירדו במהירות: מי שהיה מועמד סביר בשעות הערב חדל להיות מועמד מאוחר יותר בלילה

מאת אריה לביא

משה מן

אהרן מאיר

ישראל רדיד

יעקב גריש

השבוע, בבוקרו של יום שני, יצא משה מן מביתו בירושלים כשהוא לא שכח להניח על ראשו כיפה סרוגה חדשה, ועשה דרכו ללשכת מנכ"ל בנק המזרחי בשדרות רוטשילד בתל אביב. מן, המכהן כמנכ"ל בנק טפחות, חברה בת של בנק המזרחי, היה בשנים האחרונות בן בית בבניין זה, אך עד ליום שני הופיע במשרדי הנהלת בנק המזרחי כהרגלו גלוי ראש. מינויו המפתיע, בניגוד לכל התחזיות המוקדמות, ישנה, לפחות למראית עין, את אורח חייו.

שלשום בעת שנפגשנו הקפיד מן לציין שאף אחד לא ביקש ממנו לחבוש את הכיפה הסרוגה המאפיינת את אנשי בנק המזרחי ואמר שזו היתה יוזמתו בלבד. "הרגשתי שהמקום מחייב אותי לכך", הסביר. עם זאת הקפיד מן לציין שהוא שומר מצוות. במהלך המאבק הפרוע על כורסת מנכ"ל הבנק הרביעי בגודלו במדינה נכתב באחד העיתונים שמן אינו אדם דתי. הפירסום שלא היה מדויק עלול היה לגרום לו נזק במאבק. הוא דאג להבהיר שאין בכך אמת, והאומר האופייני לו אמר שהידיעה עלולה להיות הרת אסון. שכן רעייתו, שהיא דתיה, עלולה לדרוש גט בעקבות הגילוי, שהוא חיה עם אדם לא דתי.

ניתן להתייחס לכיפתו של המנכ"ל החדש של בנק המזרחי כאל קוריוז, אך המכירים את שהתרחש בשבועות האחרונים בבנק ולמעורבות הנעברת של מוסדות המפד"ל בו יודעים, שלבנק נשקפת כעת סכנה של איבוד העצמאות העיסקית, ממנה נהנה בכל השנים שאהרן מאיר עמד בראשו. השיקולים שהניעו חלק נכבד מחברי מועצת המנהלים של הבנק בבחירת המנכ"ל היו שיקולים פוליטיים, כאשר כל צד נוטה לעבר מועמד הסיעה שלו. יצחק יגר, מנכ"ל חברת הבניה משה"ב של המוסדות הכלכליים של המפד"ל, שהיה אחד המועמדים לתפקיד, התבטא בעניין זה ואמר שלכל סיעה במפד"ל יש המועמד שלה למנכ"ל. חברים במפד"ל מנסים זה כבר לערב את הפעילות הפוליטית עם הפעילות הבנקאית. שניים מחברי המפד"ל, עו"ד יעקב אריאב וחנניה וינברגר, מן הפעילים המרכזיים של המפלגה, עתרו כבר לפני זמן רב לבית הדין העליון של המפלגה בטענה שחוקת המפד"ל קובעת במפורש שמרכז המוסדות הכלכליים הוא שימנה את חברי הדירקטוריון. אך בבנק העדיפו לנהוג אחרת ופעלו על פי חוק החברות, וחברי הדירקטוריון התמנו על ידי האסיפה הכללית של הבנק ועל ידי חברת גג משותפת למזרחי ולפועל המזרחי. הדיון בעתירה אמור היה להיערך אתמול ותוצאותיה עשויות להשפיע על דרכי הניהול העתידיים של הבנק.

המכירים את הנפשות הפועלות במפד"ל, חרדים כעת מהתפתחויות שעלולות לסכן את המסגרת העצמאית בה פעל בנק המזרחי בשנותיו של אהרן מאיר, ולחזור ולהיות בנק המשרת סקטור מסוים, כפי שהיה בעבר. אחד מהישגיו הגדולים של מאיר בבנק המזרחי נעוץ במעמד העצמאי שהקנה לבנק. למרות שכל עובדי הבנק דתיים, והוא בבעלות מוסדות להם קשר הדוק עם המפד"ל, הרי שלקוחות בנק המזרחי אינם רק אנשים דתיים או קשורים למפד"ל. היכולת ליצור תקשורת טובה עם כלל הציבור סייעה לאהרן מאיר להפוך את הבנק ממוסד פיננסי שולי במערכת הבנקאות לבנק הרביעי במדינה, והמתקדם בכל הקשור למערכת המיחשוב, הרבה לפני הבנקים הגדולים ממנו.

משה מן מודע לסכנה הנובעת מהשפעת יתר של המפד"ל על פעילות הבנק. בחוג פרטי הביע תקווה שהמעורבות הפוליטית היתה אקט חד פעמי הנובע מזכות הבעלים לקבוע את המנכ"ל. נראה שהחשש מפני המשך המעורבות גרם לכך שמן התנה את הסכמתו לקבל את תפקיד המנכ"ל רק אם יהיה במעמד של מושאל מבנק טפחות לבנק המזרחי. הוא מתכוון לנהל במקביל את שני המוסדות, כאשר בבנק טפחות הוא עשוי להיבחר ליו"ר מועצת המנהלים ואת הפעילות היומיומית ינהלו שלושת המשנים למנכ"ל.

מאבקי הירושה

המאבק שהתנהל במרוצת החודשים האחרונים על תפקיד מנכ"ל בנק המזרחי היה חסר תקדים. קרוב לתריסר מועמדים התחרו על התפקיד, כאשר סיכוייהם של כמה מהם עלו וירדו במהירות עד שהפרשנים, היכולים לדווח רק פעם ביום, לא הספיקו לדווח, שכן מי שהיה מועמד סביר בשעות הערב הפסיק להיות מועמד בעקבות פגישה נוספת שנערכה בשעות הלילה.

[illegible] במקום אהרן מאיר, מובן שכל ארבעת המשנים של מאיר ראו עצמם מועמדים, החל במשה קראוס העומד בראש בנק המזרחי בארה"ב, דרך מיכאל צבירי, אלי אונגר ויצחק רוזן. קראוס היה הראשון מהארבעה שהחליט לא להתמודד וסיכוייו עימו. צבירי היה מועמד של אהרן מאיר, שמטבע הדברים רוצה להמשיך ולהשפיע ובחירתו של מקורבו היתה אידיאלית מבחינה זו.

ברגע האחרון, כאשר ראו צבירי, אונגר ורוזן שלא יצליחו, הפכו מיריבים לידידים והחליטו שינסו יחד להתמנות מנכ"לים משותפים. אך מהר מאוד ויתרו על רעיון זה. במקביל ניסו חברים במועצת המנהלים של הבנק להיבחר לתפקיד, החל ביו"ר חיים גדיבי, איש הקיבוץ הדתי, אדם חסר רקע בנקאי שהובא לבנק על ידי אהרן מאיר. גדיבי החליט ללכת בטאקטיקה מעניינת שהיו לה סיכויים. הוא היה מודע למבוכה הרבה בה נתונים כולם והציע את עצמו כמנכ"ל זמני עד שיימצא מנכ"ל, מתוך הנחה שהדברים הזמניים הם לעתים גם הדברים הקבועים ביותר. מאוחר יותר הציע, שלפרק זמן של כמה חודשים, עד שיימצא מנכ"ל, ינהלו את הבנק המישנים והוא יוכל את פעילותם. גם הצעה זו נכשלה.

יעקב גריש, מי שהיה ממונה על התקציבים במשרד האוצר, שהוכר כמועמד עוד בשלבים הראשונים של המירוץ, הודיע שהוא מוותר ואינו רוצה בתפקיד בגלל היותו קיבוצניק ("אין זה נאה לקיבוצניק לנהל בנק"). [illegible] שמכיר את גריש טוען שאם הכל היו מתלכדים סביב מועמדותו היה נעתר להצעה.

לאחר שמועמדותו של גדיבי ירדה הועלה לפתע שמו של יצחק יגר, מנכ"ל חברת הבניה משה"ב כמנכ"ל. לזכותו של יגר זקפו את הצלחתה של חברת הבניה בראשה הוא עומד, כאשר ענף הבניה כולו נמצא בשפל. אך הבחירה של יגר פעלה על בסיס שעלול היה להכשיל אותו. מרבית יחידות הדיור של משה"ב נמכרו לאנשים דתיים ומקורבי המפד"ל. למעשה ניצלה החברה את הפוטנציאל החברתי הטמון בציבור הדתי והצליחה להגיע לרווחיות. פעולה בשיטה כזו גם בבנק היתה עלולה להיות הרת אסון.

יגר פורש וחוזר למירוץ

זמן קצר לאחר שהיה מועמד כשוה החליט יגר להודיע שהוא פורש מהמירוץ, לאחר שהתברר לו שאינו נהנה מתמיכה כוללת של כל סיעות המפד"ל. על רקע זה טען יגר נגד השיטה לפיה לכל סיעה יש המועמד שלה. בשלב מסוים ניסו למנות את אליעזר שפר, מי שהיה משנה לנגיד בנק ישראל והובא על ידי מאיר כבנקאי מקצועי, על מנת להרים מיכולתו בדירקטוריון בנק המזרחי. אך התברר שאין לו סיכוי לכך.

לפני כחמישה שבועות צץ ועלה שם חדש שגם הוא היה "מועמד ודאי": ישראל רדיד, מנכ"ל בנק החקלאות. רדיד היה בעבר מנכ"ל משותף בבנק לאומי, אך פרש משם כאשר הוחלט לקדם את מרדכי איינהורן. מועצת מנהלי בנק המזרחי התכנסה כדי לבחור את המועמד הבטוח, אך התברר שמתקשים להסכים עליו. רדיד שראה בכך דברים אמורים נעלב ופרש מהמירוץ.

שבועיים מאוחר יותר החל להזכיר את שמו של משה מן כבעל סיכויים סבירים. בשלב זה התברר שיגר משך בחוטים, זוכה בתמיכה ונחשב שוב למועמד ודאי. הכל שיבחו את יגר על הטקטיקה שבחר, אך כל זה נמשך עד לשעות הצהריים של יום ראשון, כאשר חברי הדירקטוריון החלו נסוגים ומערערים על מועמדה החדש של ועדת השלושה (חיים גדיבי, אהרן מאיר ואליהו מירון) של הדירקטוריון, שמונתה להמליץ על מנכ"ל.

דבר נוסף השפיע על ההחלטה: הממשלה התכנסה ביום ראשון השבוע כדי לדון בבקשתו של נגיד בנק ישראל להשעות את רפאל רקנאטי. לכאורה לא היתה לכך השפעה על בחירת מנכ"ל חדש לבנק המזרחי, אך חיזוק רקנאטי מחזק גם את המנכ"ל היוצא אהרן מאיר. הדבר לא הלהיב, אם להשתמש בלשון המעטה, את יגר, שדרש עצמאות מוחלטת והוא הודיע שהוא פורש מהמירוץ. שעתיים לאחר תחילת הישיבה, בה היה אמור יגר להיבחר סופית, הודיעו חיים גדיבי ואהרן מאיר בטלפון למן, שהוא מתמנה למנכ"ל החדש של הבנק.

לשפר את הרווחיות

כאשר אומרים למנכ"ל החדש של בנק המזרחי "מזל טוב", הוא עונה מיד שהוא זקוק למנה גדושה ממזל זה בתפקידו החדש. בנק המזרחי סובל כעת מרווחיות נמוכה, בגלל מדיניות ההתרחבות של הבנק בשנים האחרונות, שגרמה לרכישה מאסיבית של נכסים, כמעט בכל מחיר. הכל זוכרים את המהלך שבו נרכש כמעט הבנק הבינלאומי תמורת 120 מיליון דולר, מה שעלול היה להעמיד בסכנה את הבנק.

נכס אחר שקנה המזרחי ואשר השפיע באופן מהותי על רווחיותו בהמשך היה בנק טפחות. מן מודע לצורך למכור את בנק טפחות, שבראשו הוא ממשיך לעמוד, אך במקביל הוא מודע לסכויים הקלושים למכור כעת נכס זה במחיר מתקבל על הדעת, למרות הרווחיות הסבירה של הבנק.

המנכ"ל החדש של בנק המזרחי יודע שהוא לא מתקבל בשמחה בבנק. רבים ממי שהיו חברי מועצת המנהלים שלו בבנק טפחות יצטרכו כעת לפעול על בסיס המדיניות שהוא יתווה. בניגוד למאיר, שהעניק עצמאות רבה לאנשים בהם האמין, מן נחשב לצנטרליסט. הוא יודע שלפחות אחד המישנים שלו בבנק המזרחי התבטא כי רק "על גופתו המתה יכנס מן לתפקיד".

ביום שני, כאשר החל למלא את תפקידו, כינס את שלושת המישנים למנכ"ל שבירכו כמובן את מן על הבחירה. הם הבטיחו שיתוף פעולה. אך זה ייבחן רק בעתיד. מן דוחה שמועות לפיהן הוא עומד לערוף ראשים ולהכניס שינויים פרסונליים. עם זאת ברור שהוא יבחן מחדש את כל ההחלטות שהתקבלו בתקופה האחרונה וינסה להתאימן למדיניות אותה הוא מנסה לגבש.

ניקרגואה: הסיבוב הבא

מאת יואב קרני

ניו יורק

אין ארץ זרה העסיקה את הנשיא רונלד רייגן יותר מכל ארץ אחרת בחמש שנות נשיאותו. ברית"מ? סין? ישראל? לוב? דרום־אפריקה? התשובה: ניקרגואה. ההתעסקות הזו הגיעה כבר לממדים של אובססיה. כאשר הודיע רייגן בנאום לאומה, ב־1985, שהמורדים הפרו־אמריקאים בניקרגואה הם "המקבילים המוסריים" של מייסדי ארה"ב, היו מוכרחים גם כמה מתומכיו הנאמנים לנוע באי־נוחות על כסאותיהם. כאשר הודיע נשיא ארה"ב, שניקרגואה מאיימת להפוך לראש־גשר סובייטי ביבשת אמריקה, נזקפו כמה גבות.

וכאשר חזר הנשיא והניח על שולחן בית־הנבחרים בוואשינגטון את הצעתו לממן את המרד בניקרגואה, התחילו גם המושבעים בנאמניו לחפש תירוצים לכישלון. סקרי דעת הקהל הראו, שרוב גדול של האמריקאים אינם רוצים מימון כזה. ורוב האחרים אפילו אינם יודעים על מה מדובר.

ב־25 ביוני דרס המכבש של רייגן את התנגדותו של בית־הנבחרים. בית־הנבחרים הוא מרכז־הכוח היחיד בוואשינגטון, הנמצא בשליטת המפלגה הדמוקרטית. הדמוקרטים אמנם אינם להוטים להתקוטט עם מי שהוכח כנשיא הפופולארי ביותר במאה העשרים. אבל הרי כאן, לשם שינוי, תמך הנשיא הפופולארי בעניין בלתי־פופולארי. כאשר סוכמו תוצאות ההצבעה, והתברר ש־51 דמוקרטים ערקו, יכלו מנהיגי המפלגה לתלוש שערות ראשם. אחד האינטלקטואלים הבולטים של המפלגה, ההיסטוריון ארתור שלזינגר, הזהיר את הדמוקרטים, שלהיטותם לקפוץ על כל עגלה רייגנית, כדי להתבשם בניחוח הפופולאריות של הנשיא, מזמינה אסון כבד.

בין כך ובין כך, אסון כבד כבר תלוי על ראשה של ניקרגואה. [illegible]. 20 אלף קונטראס מתגוררים בגבול הונדורס־ניקרגואה. אחד ממנהיגיהם מבטיח ניצחון בתוך שנה אחת. "קונטראס", או "קונטרא־רבולוציונרים", הוא השם שנתנה למורדים הממשלה הסאנדיניסטית בניקרגואה. יש בו טעם של גנאי. ומימשל רייגן המקדיש מאמץ ניכר לשיפור הדימוי הציבורי של המורדים, מכנה אותם "לוחמי חופש".

לא עברו אלא שעות אחדות מניצחון המימשל בבית־הנבחרים, וממשלת ניקרגואה התחילה להלום בשרידי האופוזיציה הפנימית לשלטונה. העיתון היחיד, שהתנגד לתנועת מגבלות ממילא לסאנדיניסטים, נסגר. שני כהונים בכירים גורשו מניקרגואה. המדינה המרכז־אמריקאית הקטנה (שלושה מיליון בני־אדם) נצטוותה להתכונן לקראת שלב חדש במרחץ־הדמים, הנמשך בהפסקות קלות, זו השנה השמינית.

שמן על גלגלי המהפכה

חמישה ימים אחרי ההצבעה בקונגרס שוחחתי עם אליוט אייבראמס, עוזר שר־החוץ האמריקאי לענייני אמריקה הלטינית. אייבראמס, בן 38, חד־לשון ושואף־פולמוס, היה הרוח החיה במאמצי המימשל לקבל את הסכמת בית־הנבחרים. במשרדו במחלקת־המדינה בוואשינגטון הוא השיב על השאלה, אם נראית לו הודעת המורדים, שבתוך שנה אחת הם יצעדו ברחובות מנגואה: "אינני מנסה לקבוע לוחות־זמנים. יש יותר מדי משתנים מכדי שנעשה כן. [אבל] אחת היא לסאנדיניסטים — אם שיתפשרו בשולחן המשא־ומתן, אם שהעם הניקרגואי ישליך אותם".

הסאנדיניסטים אינם נמצאים במצב־רוח פשרני. הם לוחמים על נפש המהפכה שלהם מאז 1982. במהלך ארבע השנים האלה כבר חזו להם שחורות. הם עדיין שם. חלק חשוב מיכולת־השרידה שלהם צריך להיזקף לזכות מימשל רייגן. לניקרגואים יש חשבון ארוך מאוד עם ארה"ב, שהתחיל עוד שנים הרבה לפני הסאנדיניסטים, ולפני פידל קאסטרו, ולפני המהפכה הסובייטית. אין עוד ארץ אחת עלי אדמות, שנפלשה על־ידי אמריקאים יותר מניקרגואה.

מחוץ לשבע השנים האחרונות שימשה שגרירות ארה"ב במנגואה צריכים הרבה פחות דיפלומטים ממה ששגרירויות בדרך כלל משמשות.

רגשות אנטי־אמריקאיים בניקרגואה ובעצם בכל מדינה לטינו־אמריקאית, היו תמיד שמן מצוין על גלגלי המהפכה. הטינה כלפי השכן הענק מצפון היא כמעט חלק מן הצופן הגנטי של עמי אמריקה הלטינית. אליוט אייבראמס אומר, שהניקרגואים "מתעבים את הסאנדיניסטים". האם אין הם מתעבים אפילו יותר את היאנקים? "הברירה העומדת לפניהם אינה זאת", הוא משיב. "אנשים לא יעדיפו עבדות על פני חרות. וזו הברירה שאנחנו מציגים בפניהם — בין שליטה קומוניסטית נמשכת, ובין הסיכוי להיחלץ ממנה... אינני מכיר אף עם אחר, שהעדיף קומוניזם, כאשר הוצעה לו החרות".

אבל גם אייבראמס, מן הנצים המיליטאנטיים ביותר של מימשל רייגן בעניני חוץ, מודה, שכוונת המימשל היא בעיקרה להגביר את הלחץ על הסאנדיניסטים, ולא להנחיל להם תבוסה צבאית. "יש מעט סיבות היסטוריות להניח שקבוצת קומוניסטים כזאת תהיה מוכנה להתפשר... הדרך היחידה להביא אותם לכלל התפשרות היא לחוץ, לחוץ ועוד לחוץ".

מאה מיליון הדולאר שהקציב בית־הנבחרים למסע־הצלב של רונלד רייגן נגד הסאנדיניסטים הם סכום עצום: עצום בקני־מידה של מדינה מרכז־אמריקאית מרוששת; עצום בקני־מידה של מלחמת גרילה. במאה מיליון דולאר אתה מצייד אלפי בני־אדם בנשק אישי מעולה, מלביש אותם ומנעיל אותם, מאכיל אותם ומשעשע אותם. זו כמעט מלחמת־מותרות.

מאה מיליון דולאר גם מזמינים ספסרות־מלחמה. ואמנם, מתנגדי רייגן בקונגרס טוענים, שחלק ניכר מסיוע כספי קודם זרם לכיסיהם של מפקדי הקונטראס. הוא הופקד בבנקים במיאמי, הוא נוצל להקמת רשת של חברות סמים, וכו'. הבית הלבן משיב, שמתנגדיו בדו את ההאשמות האלה מלבם. אבל "המקבילים המוסריים" של אבות העצמאות האמריקאית גורמים מבוכה אפילו לרונלד רייגן.

"כמו הצלב האדום"

הגרעין הקשה של הקונטראס מורכב מוותיקי המשמר הלאומי של ניקרגואה.

המשמר היה צבאו הפרטי של אנאסטאסיו סומוסה, אחרון בני השושלת ששלטה בניקרגואה 45 שנה. גם ממשל רייגן, כאשר הוא מציג את "הברירה בין חרות לקומוניזם", אינו טוען שקציני סומוסה הם החרות. אין לך מלת־גנאי קשה יותר בניקרגואה מ'סומוסיסטה'.

'סומוסיסטה' הוא מי ששדד את כספי הסיוע, שהוזרמו לניקרגואה אחרי רעידת־האדמה הגדולה של 1972; 'סומוסיסטה' הוא מי שהילך אימים על האיכרים האביונים; 'סומוסיסטה' הוא מי שהרג נשים וילדים בימי מלחמת־האזרחים, 1978־1979.

המפקד הצבאי של הקונטראס, קולונל אנריקה ברמודס, קיבל את דרגת הקולונל שלו מסומוסה. הוא מוקף ברב־סרנים, סרנים וסגנים, שהרימו נשק נגד הסאנדיניסטים, לא מרדיפתם את החרות, כי אם מרדיפתם את טובות ההנאה שהרעיף עליהם סומוסה. בהתאמצם לשחרר את ניקרגואה מן העבדות לסאנדיניסטים הפרו הקצינים האלה את זכויות האדם של המשתחררים לעתים כל־כך קרובות, עד ששרות־הביון המרכזית של ארה"ב הכירה בצורך להכניס סדר ב"צבא השחרור".

בביקור בניקרגואה, בקיץ שעבר, שמעתי גם מפי מתנגדי הסאנדיניסטים דברים קשים על ראשי הקונטראס. לואיס גוסמאן, מראשי האופוזיציה האזרחית, אמר: "אם הם יגיעו לשלטון, ייראה פינושט לעומתם כמו הצלב האדום". גנרל אוגוסטו פינושט אינו נשיא הצלב האדום. הוא ראש הכת הצבאית בצ'ילה, שהפראקטיקה שלה עוררה לאחרונה אפילו את הסתייגותו הפומבית של רונלד רייגן.

אבל האופוזיציה האזרחית בניקרגואה לא השכילה להעמיד אלטרנטיבות אחרות לסאנדיניסטים. חולשתה אינה רק תוצאה של דיכוי פוליטי, אלא של היעדר רצינות. "היא מעולם לא ארגנה תבנית של ממש לאסיפות פוליטיות... היא מעולם לא ניסתה לגייס תומכים... היא מעולם לא ניסתה לקרוא תיגר על הסאנדיניסטים", כתב לאחרונה סתיו ג'נקינס, עיתונאי בריטי המכיר היטב את ניקרגואה.

גם ידידיהם של הסאנדיניסטים יתקשו להעמיד פנים, שניקרגואה היא מופת של דמוקרטיה בפעולה. היא מקבלת צביון גובר והולך של רודנות חד־מפלגתית: דגל החזית הסאנדיניסטית מונף אפילו על בניין הדואר המרכזי. תשעת מפקדי המהפיכה — גברים קשוחים במדי־זית — לא ירדו עטורי־נצחון מן ההרים, כדי להגיש את השלטון לשמרנים פרו־אמריקאיים. כמו שאמר לואיס גוסמאן: "הם פוליטיקאים לטינו־אמריקאים נורמליים. באמריקה הלטינית, כשאתה נוטל שלטון בכוח הנשק, אין אתה רוצה לוותר עליו בתהליך אלקטוראלי".

עתונאי משפחת צ'אמורו

ניקרגואה עדיין אינה קובה. עדיין פועלות בה עשר מפלגות פוליטיות. כרזות ענקיות של מפלגות האופוזיציה עדיין מתנוססות בחוצות מנגואה. באסיפה המכוננת עדיין חולקים צירי האופוזיציה על צירי הממשלה. אלא מה? הרגש הוא על המלה עדיין.

בסוף החודש שעבר הוסל המוקר הממשי האחרון של האופוזיציה: העתון לה פרנסה. בעתון הזה החזיקה במשך עשרות שנים אחת השלוחות של משפחת צ'אמורו. הצ'אמורוס הם שבט של ממש. שלוחותיו מגיעות אל כל פינה של חיי ניקרגואה. צ'אמורוס מנהיגים את האופוזיציה, צ'אמורוס מנהלים את תעמולת הממשלה.

תהילתו של לה פרנסה קשורה באישיותו של פדרו חואקין צ'אמורו, שערך אותו עד שנרצח, ב־1978. הרצח יוחס לסוכני סומוסה. הוא המאורע האחד שהצית את המהפכה הניקרגואית, והעניק את הניצחון לסאנדיניסטים. את מקום פדרו חואקין האב תפס פדרו חואקין הבן, עד שהתייאש, ויצא לגלות. אמו, ויולטה באריוס דה־צ'אמורו, החליטה להישאר עד הסוף.

אשה הדורת־פנים, כסופת שיער, היא מתגוררת בתוך בועה. הווילה שלה יכולה להיחשב לספארטנית גם בקני־מידה לא־ניקרגואיים. בארץ כל־כך עניה, אתה מתקשה להאמין שיש גם עושר כזה. פגשתי את ויולטה זמן קצר לאחר חגיגות יום השנה הששי של המהפכה.

"לא", היא אומרת, "לא חגגתי. בשבילי זה היה יום עצוב". בחדר האורחים שלה הספקתי לראות בחטף את בנה השני, קארלוס. קארלוס צ'אמורו הוא העורך הראשי של 'בריקאדה', בטאון הסאנדיניסטים.

ב־27 ביוני נפרדה ויולטה צ'אמורו בפעם האחרונה עם גליון 'לה פרנסה'. קשה להאמין שהיא תרצה לקרוא את העתון שערך בנה.

'לה פרנסה' לא היה עתון טוב. בקני־מידה מקצועיים סבירים אפשר להגיד שהוא היה מחפיר. אבל במנגואה הוא היה העתון היחיד. האחרים לא היו יותר מבוליטיני־תעמולה יחידים של המפלגה השלטת.

עכשיו חורף בניקרגואה: כך קוראים הניקרגואים לעונת־השנה המובילה החמה, שבה יורד אחר־הצהריים גשם. בחודש אוקטובר יתבהרו השמים, ויגיע תורה של שמש סוב־טרופית נוראה. בדרך כלל נמלטים הניקרגואים מפניה אל המקום הטבעי ביותר: אל הצל; אל סייסטה לסיניה לאה. אבל בחודש אוקטובר 1986 יהיה קשה למצוא צל: בניקרגואה יתחיל הסיבוב הבא במלחמה, שכבר עלתה בחייהם של מאה אלף בני־אדם.

כי מציון תצא תרבות ישראל

"המרכז הבינ"ארצי להוראת תרבות ישראל באוניברסיטאות העולם" ממשיך לקדם את פיתוחו של מדע היהדות, מדע צעיר של תרבות עתיקה

מאת דן סגיר

כל אחד מנשיאי ישראל פעל תמיד ושם דגשים על תחומים שונים בהתאם לטבעו ולנסיון חייו, לפני שקיבל על עצמו את התפקיד. אחד התחומים בהם פעלו שלושה נשיאים באותה רוח ובאותה נבונות היה מתן חסות ותמיכה ל"מרכז הבינ"ארצי להוראת תרבות ישראל באוניברסיטאות העולם". המרכז הוקם בירושלים בתקופת כהונתו של הנשיא אפרים קציר, וזכה באותה תמיכה מהנשיא החמישי, יצחק נבון. ממשיך את המסורת הנשיא הנוכחי, חיים הרצוג.

האידיאל הרחוק, העומד לפני המרכז הוא שבמקביל למהפכה המדינית, אותה עבר העם היהודי, באמצעות הקמת מדינתו הריבונית, תתרחש גם מהפכה תרבותית בעם והעמדת תרבות ישראל במקום הראוי לה בקרב העמים. זאת, באמצעות העלאת לימודי היהדות, על תחומיהם השונים, לדרגה שווה לשאר המדעים ההומאניים באוניברסיטאות העולם.

פרופ' יוסף דן מן האוניברסיטה העברית, שדיבר השבוע במשכן הנשיא, בכינוס חבר הנאמנים של המרכז, הצביע על העובדה הפרדוקסאלית שמאז סוף מלחמת העולם השניה ישנם המשאבים והתנאים לאותה מהפכה תרבותית, אך היא לא התרחשה. קיים גידול עצום במספר הסטודנטים היהודים בעולם. יש גידול מקביל במספר הפרופסורים, גם [illegible]. בכ־1000 מוסדות אקדמיים בעולם, ישנם מחלקות או קורסים בהם נלמדים לימודי יהדות.

לדברי דן, ההרמעויות הן עצומות, ואולם עד היום לימודי היהדות לא התקבלו כתחום שווה זכויות במדעים ההומניים בעולם. למרבה התמיהה, גם לא בישראל.

פרופ' דן מדגיש את השפעת האידיאולוגיות הנוצריות הסמויות הבאות למצב זה. אלו גורסות כי החל מן המאה הראשונה לספירה "אין ליהדות דברים חשובים לומר." זו איננה אנטישמיות בהכרח, אלא פועל יוצא מהתיאולוגיה עצמה. הבעיה היא, שהרבה יהודים קיבלו גישה זו, והבולט ביניהם היה ברוך שפינוזה. דעות קדומות אלו ניכרות אף בעולם האקדמי הישראלי, גם אם לא יודו בכך רבים מהחוקרים.

פריצה על ידי הצטיינות

פרופ' דן מציע פיתרון: הצטיינות אקדמית, קידום נושאי היהדות במישור האקדמי העולמי, פריצה, ורכישת המקום הראוי בתרבות העולם. הדוגמא שהוא נותן להצלחה בכיוון זה היא קבלת מחקריו של גרשום שלום בעולם.

גישתו של דן קולעת לכוונתם של מייסדי המרכז להוראת תרבות ישראל ובראשם פרופ' משה דיויס, "הרוח החיה", שמאחורי המרכז. פעילות המרכז מתנהלת על פי עקרונות אקדמיים ו"אם ישנן תוצאות לוואי חיוביות כמו הגברת המודעות והזהות היהודית והעמקתן בקרב הסטודנטים היהודים בעולם — מה טוב".

מבחינת העולם האקדמי, הקמת מרכז אחד לקידומו של תחום לימודים במישור הגלובלי היא תופעה מיוחדת במינה ומהווה תרומה יהודית ללימוד האוניברסיטאי בכללותו. מנהל המרכז, ד"ר נתן לרנר, ציין עם זאת, שהמרכז לא רואה את עצמו כגורם שיביא לאחידות בלימוד תרבות ישראל ברמה האוניברסיטאית. אנשיו מודעים לערך היוצר של המיגוון וכמובן של החופש האקדמי ושל האוטונומיה.

המשימה היא לעודד, לעזור, לשרת וליצור חומר, שיש בו מן העזרה הכללית לאלו הזקוקים לה. מצד שני, ישנה מודעות לתרומה העצומה שיש בקיום מרכז בינלאומי ומקום לבירור רעיונות עבור מרצים של תרבות יהודית, כמו גם התרומה, שנוצרת הדדית לעימות ולמגע ההדדי בצורת תוכניות, רשימות ביבליוגרפיות וחומר הוראה.

אלף מוסדות אקדמיים

מאז הקמתו, בשנת 1980, איתר המרכז וסיווג כ־1000 מוסדות אקדמיים בעולם, כולם מקיימים מחלקות ליהדות, או שהם מלמדים קורסים בנושאי יהדות. נוצר קשר מפרה בין מוסדות אלו לאנשי המרכז. במקומות אחרים מדרבן ומסייע המרכז להקמתם של חוגי לימודים כאלו, ע"י עצה, משלוח מרצים וחומר הדרכה. גולת הכותרת של פעילות המרכז היא קיום סדנאות בקיץ למרצים מחו"ל בנושאים שונים, אליהם מצטרפים אנשי אקדמיה ישראלים מן השורה הראשונה והדיונים בסדנאות יוצאים כחומר הדרכה ועזרה לכל רחבי העולם.

פרופ' משה דיויס, בהרצאתו לפני חבר הנאמנים של המרכז, הביא כדוגמא לבעייתיות הוראתם של נושאי תרבות ישראל באוניברסיטאות את קשיי ההוראה של נושאי יהדות זמננו.

הקושי הראשון הוא בעיית הקונספטואליזציה. בעוד רבות ממשובות היסוד במדעי הרוח והחברה מצויים עתה בתהליך של ניסוח מחודש, לימודי יהדות זמננו עדיין נתונים בשלב ההגדרות הבסיסיות, גיבוש המתודולוגיה, החלוקה לתקופות וכיוצא בזה.

הבעיה השניה היא המחקר. לדברי דיויס, אין ספק שההיסטוריה והסוציולוגיה של היהדות בת זמננו זכו בעשרים השנים האחרונות לשפע של מחקרים. אף על פי כן, רבים הבקיעים, הן בתחומי היסוד והן בתחומים הפרטניים. דיויס אומר, שאם לא נחקור בהתמדה את התחומים הנעלמים עדיין, לא נוכל לרדת לעומקם של הכוחות המעצבים את העולם היהודי בימינו.

הנושא השלישי הוא המחסור בספרי לימוד. אמנם הצירוף של מחקר ושל הוראה אוניברסיטאית הוא חיוני, אך אין די בפרסום מאמרים מלומדים. אף המורים שבמרצים יתקשו למלא את תפקידם, אם לא יעמדו לרשותם ספרי לימוד נאותים. דיויס מצביע על העובדה שעדיין לא נכתב אפילו לא ספר מקיף אחד בנושא יהדות זמננו. לדבריו, העבודה שנעשתה בנושאים במדעי היהדות סובלים ממחסור דומה, אין בה נחמה.

הבעייה האחרונה — הצורך בדפוסים חדשים של שיתוף פעולה אקדמי בינלאומי. בימים, שבהם נושאי חינוך משותפים נידונים במוסדות עולמיים, סביר בהחלט לשאוף להפיכת הטובות שבתכניות המקומיות לנחלת הכלל. בהקשר זה אין גבול לחשיבותו של שיתוף פעולה בינלאומי, של חילופי רעיונות, נסיונות והשקפות, אם באמצעות פגישות בין אנשי אקדמיה ואם על־ידי דרכי קשר אחרות.

על חשיבות פעילותו של המרכז לעתידם של לימודי היהדות באוניברסיטאות העולם עמד הנשיא הרצוג באמצעות ציטוט דברי היסטוריון אמריקאי באוניברסיטת ייל, שביקר במשכן הנשיא לפני כמה שבועות. "התפתחות לימודי יהדות באוניברסיטה מילאה תפקיד חשוב בחיזוק הזהות היהודית בקרב הצעירים היהודים בארה"ב. תוכניות כאלו יהיו יותר ממקור של ידע יהודי, למרות שאין להמעיט בחשיבות ההרמעויות, שהם מעניקים ללימוד נושאים אלו ברמה האקדמית — בייחוד מפני שהם מפרשים את ההיסטוריה והתרבות היהודית בהתאם לסטנדרטים של מחקר אוניברסיטאי."

صكنا من الاهل

בעבור חופן דולרים

ד"ר בצלאל בלוך סייע לבתי המשפט באלפי תיקים אך כרה לעצמו בור תמורת 70 דולר. המערכת נהגה בו בנדיבות ובעסקת טיעון המירה את עבירת השוחד בעבירה של הפרת אמונים

מאת צבי הראל

שלמה רבלסקי, מתמחה בעריכת-דין במשרדו של עו"ד יורם קמין העוסק בתביעות נזיקין, התקשה להאמין למשמע אוזניו. היה זה לפני כשנתיים כאשר נשלח על-ידי עו"ד קמין מתל-אביב למכון לרפואה משפטית באבו-כביר כדי לקבל לידיו את חוות-הדעת שכתב מנהל המכון, הפתולוג ד"ר בצלאל בלוך, לגבי סיבת מותו של ראובן שפושניק ז"ל. עורך-הדין קמין טיפל בתביעת הפיצויים שביקשו להגיש בני משפחת שפושניק. באמצע פברואר 1984 נפגע שפושניק בן ה-73 בתאונת דרכים באזור חדרה. אושפז בבית החולים "הלל יפה" בחדרה וכעבור שלושה ימים שוחרר לביתו. 11 יום לאחר תאונת הדרכים הובא שפושניק לבית החולים, שם נקבע מותו. בשל החשד בדבר קשר סיבתי בין מות הסבה לתאונה, העבירה משטרת חדרה את גופת המנוח למכון. הד"ר בלוך, המומחה הידוע בנתיחות גופות לעניין סיבות המוות, ניתח את הגופה.

רבלסקי, כיום עורך-דין, היה בין השנים 1976 ל-1982 חוקר ביחידה לחקירות הונאה במטה הארצי. הפגישה בינו לבין הד"ר בלוך, שתואמה מראש, נקבעה לשעה 4.30 אחר-הצהריים במכון באבו-כביר.

על הפגישה שנערכה בין השניים סיפר לימים רבלסקי בבית המשפט: "... איך שהוא שמע את השם של משרד עורך-דין קמין, הוא מיד פתח ואמר: 'סידרתי לכם חוות-דעת מצוינת. עשיתי כל מיני בדיקות נוספות כדי לחזק את התוצאה ואין ספק שהמוות נגרם כתוצאה מהתאונה'. הוא הוסיף ואמר: 'גם עשיתי סידרה של תמונות. מובה של תמונות, תמונות מצוינות'... נדהמתי, הפתעתי, כיוון שידעתי שאני עומד בפני עובד ציבור, משרד ממשלתי, משרד הבריאות, שמתפקידו לתת חוות-דעת עבור המשטרה בלי כל פרוטקציות או תוספות מכל סוג שהוא. אמרתי לו שוודאי אי-הבנה או שהוא טועה ביחס למטרת בואי לכאן. אמרתי לו, אם אתה מתכוון לחוות-דעת פרטית, זה דבר אחר תגיד. הוא קטע אותי בהינף-יד ואמר לי: 'אל תדאג, סידרתי חוות-דעת מצוינת. אף שופט לא יוכל לעמוד בפניה. אני רוצה לראות ששופט יתמין אותי בפניו ויוכל לשכנע אותי ההיפך ממה שכתבתי'.

"אחרי שאמר לי 'אל תדאג', הוא אמר שעכשיו אני יכול לשלם את הכסף. נבהלתי מהדרישה הזו — מדרישת הכסף. אמרתי לו שאין לי פה כסף, אני צריך לדווח על כך לעורך-דין קמין. ואז הוא אמר לי: 'עו"ד קמין יכול להעביר לי את הכסף מחר או בכל יום אחר בצורה דיסקרטית מתחת לשולחן, שאף אחד לא יראה, בשעות שלאחר העבודה כשאין אף אחד במשרד'. הוא אמר לי: 'אתה יכול לשלם במזומן או בשיק, לא איכפת לי. אני סומך על עו"ד קמין'.

"עזבתי את המכון. בשלב זה לא זכור לי אם הוא (בלוך) נקב בסכום כסף. אני זוכר עוד משהו מאותה פגישה. תוך כדי השיחה בינינו הוא הוסיף ואמר, שחוות-דעת פרטית הוא לא נותן, כי עוד לא הגיע הזמן הזה, ורק שלאחר שהוא ייצא לפנסיה הוא ייתן חוות-דעת כאלה.

"לאחר הפגישה [illegible]

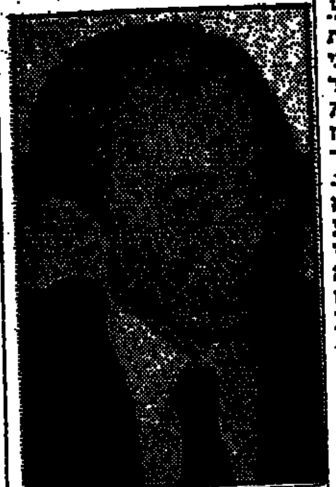

ד"ר בצלאל בלוך

ומיד התקשרתי לעו"ד קמין. סיפרתי לו מה שקרה. גם הוא נדהם מאוד והיינו תמימי-דעים שאם אכן כך הם פני הדברים, צריכים ללכת למשטרה. כעבור יומיים-שלושה, לפני שהספקתי לראות אותו פעם ראשונה (הכוונה לעורך-הדין קמין), זומנתי למילואים דחופים בהתרעה של עשר שעות. יצאתי למילואים של 45 יום. כשחזרתי מהמילואים דיברתי עם עו"ד קמין ואמרתי שאני יכול לקשר אותנו למשטרה, ליחידה שבה עבדתי בעבר שמטפלת באירועים כאלה. התקשרתי לתת-ניצב בנימין זיגל. הסברתי לו בתמצית במה מדובר והגענו למשרדו. מתוך משרדו של זיגל התקשרתי למשרדו של ד"ר בלוך".

רבלסקי במסווה

להלן השיחה שהתנהלה בין רבלסקי לבין הד"ר בלוך, לאחר שהמתמחה בעריכת-דין חזר משירות מילואים והכניס בסוד העניין את המשטרה.

רבלסקי: פה מדבר שלמה רבלסקי. אתה זוכר אותי ממשרד עורך-הדין קמין? הייתי אצלך לפני כחודש. אני מצטער שלא נתתי לך טלפון. הייתי בצבא, במילואים. בינתיים הבנתי שחוות-הדעת שעשית בשבילנו היא באמת חוות-דעת מאוד טובה. אז הייתי רוצה להיפגש אתך, הבנתי שאתה רוצה שאתן לך משהו בשביל זה.

הד"ר בלוך: אה... טוב, תבוא, נדבר.

המשטרה שלחה את רבלסקי ויצחק ויינגורד מהיחידה לחקירות הונאה אל הד"ר בלוך, כדי להמשיך במלאכת החקירה. ויינגורד הציג את עצמו כמתמחה במשרדו של עו"ד קמין. על גופו נשא מכשיר-הקלטה זעיר ו-20 אלף שקל ישן במזומן, שהוכנסו בתוך מעטפה (שוויים אז היה 70 דולר). על מה שהתרחש במשרדו של הד"ר בלוך במכון לרפואה משפטית כתב בשעתו החוקר דו"ח פעולה:

"כאשר שאלתי אם חוות-הדעת מוכנה והמשופצת, הוא ענה לי בחיוב. לשאלתי היכן החלק שהוא ערך בו תיקון, הוא לחש לעברי ואמר שרצוי לא לדבר כאן ושהוא ביצע את ההרחבה בחוות-הדעת באותו חלק של הסיכום. שאלתי אותו אם הוא יכול לתת לי קבלה כלשהי עבור לקוח שלי, ועל כך הוא השיב שהוא לא נותן קבלות".

כך כתב הד"ר בלוך בחוות-דעתו המשופצת שמסר לרבלסקי ויינגורד: "המכבנה הסרי של הפקקים בתוך הווריד והופעת המוות בפרק זמן קרוב יחסית לחבלה, מראים שמערכת השינויים... בגפיים התחתונים (פקקים) ובריאות (תסחיפים) והופעת המוות כתוצאה מזה, נמצאים במידת סבירות גבוהה בקשר נסיבתי וסיבתי ישיר עם האירוע החבלתי בהתנגשות המכוניות".

לוויינגורד הצטרפו שניים מחבריו ליחידה, שהמתינו לו בחוץ. דקות אחדות לאחר שהד"ר בלוך קיבל את הכסף הוא התבקש על ידי שני החוקרים להתלוות אליהם למשרדי היחידה ברחוב סלמה ביפו, כדי להיחקר בחשד לקבלת שוחד.

העובדה המוזרה בהתנהגותו של הד"ר בלוך בפרשה היא, שהפתולוג המומחה מכר את שירותיו בנזיד עדשים: שיפוץ חוות-דעת תמורת סכום פעוט השווה ל-70 דולר. כשנודע במשרד הבריאות על חקירתו ועל הראיות המוצקות שיש בידי המשטרה נגדו, החליט להוציאו לחופשה עד לבירור עניינו, ובכך למעשה באה הקריירה שלו במשרות הציבוריות לסיומה. הידיעה על חקירתו ועל הגשת כתב האישום נגדו היכתה בתדהמה שופטים, עורכי-דין ואנשי משטרה, שבלוך היה להם אורים ותומים. בלוך הופיע באלפי תיקי חקירה. לסניגורים קשה למצוא מומחים מטעמם כדי לסתור את מומחי המכון, והאיל ומספרם של הרופאים הפתולוגים מועט.

"מעידה אמיתית"

הד"ר בלוך, בן 66, עלה לישראל מליטא לפני 13 שנה. במשך 11 שנה עמד בראש המכון לרפואה משפטית. הוא צנום ונמוך-קומה, שער כסוף ועיניו תכולות. האיש שאהב לעבוד בין הגוויות, התבטא פעם שכל עוד הוא עובד הוא אינו עייף. הוא ועמיתיו למקצוע עוסקים בעבודה קשה במיוחד, שאין בה מן החזון הרפואי של הצלת חיי אדם. בדרך כלל היה שקוע בנתיחות גופות ובבדיקת מקרי מוות, לעתים רציחות זוועה, לעתים תאונות דרכים שבהן נהרגו משפחות שלמות.

יחסי העבודה ההדוקים של בלוך עם הפרקליטויות השונות יצרו בעיה כאשר המשטרה סיימה את חקירתה במקרה. מכיוון שכך, חיפשו פרקליטות מחוז שאינה נהגה לעבוד עם המכון לרפואה משפטית. כך הועבר התיק לפרקליטות תל-אביב למיסוי וכלכלה, לידי התובעת אמירה אדר. הד"ר בלוך הואשם בקבלת שוחד ומשפטו נשמע בפני שופט בית משפט השלום בתל-אביב ארי זיראב. זמן קצר לאחר שנחקר שיגר בלוך מכתב לתת-ניצב בנימין זיגל ובו הביע פליאה מדוע שלחה אליו המשטרה סוכן מוסווה, כאילו היה עבריין. הוא ניסה להסביר שהמדובר בטעות, מעין מעידה אמיתית. כל טענותיו נדחו על הסף. בין השאר, משום שהיו ראיות כי הד"ר בלוך פנה למשטרת חדרה וביקש אותה חוות-הדעת שחיבר בשעתו לבקשת המשטרה. לאחר שקיבל את חוות-הדעת תיקן את קטע הסיכום. גם הדיוט היה מבדיל בין שתי חוות-הדעת באשר לקשר הסיבתי. בקשתו לעיכוב הליכים נדחתה.

לפני כשבוע עשתה התביעה עסקת טיעון נדיבה למדי עם הנאשם, שיוצג על-ידי עורך-הדין דרור חוטר-ישי: עבירת השוחד הומרה בהפרת אמונים. הד"ר בלוך הורשע על פי הודאתו ונקנס בסכום של 1,000 שקל חדש. "לא יעלה על הדעת", כתב השופט זיראב בפסק הדין, "שפתולוג שמכין חוות-דעת למשטרה במסגרת תפקידו כעובד ציבור, יכלול קטעים שעשעו עבור גורם זר ומעוניין. אין צורך בדמיון עשיר כדי לחשוב לאילו תוצאות וסכנות ניתן להגיע על-ידי מעשים דוגמת מעשה זה".

במקרה של הרשעה בעבירת שוחד היתה לתביעה בעיה, מפני שמדיניותה היא לבקש מבית המשפט מאסר בפועל. קרוב לוודאי שעסקת טיעון נדיבה זו תעמוד בעתיד לנגד עיני סניגורים, שיבקשו להמיר עבירות שוחד בעסקות טיעון דומות.

עד להסתבכותו בפרשת השוחד נהג הד"ר בלוך לתבל את דיבורו בהומור. "אני לא דומה לד"ר קווינסי המפורסם מהטלוויזיה", אמר בראיון עיתונאי, "כי לי אין מכונית פרטית, אין לי מזכירה כל-כך יפה ואני לא עושה נסים ונפלאות".

פעם אחת כאשר ניסה לעשות [illegible] ברה לעצמו [illegible]

המהימנות של בלוך

המשפטן דוד מקרין אמר לי השבוע, כי אינו זוכר שנתקל בעשר השנים האחרונות ולו במקרה אחד שבו לא אימץ בית המשפט את חוות-הדעת של הד"ר בלוך. מקרין סבור, כי לבלוך לא תהיה בעיה להופיע בבתי המשפט במשפטים פליליים, בתיקים שבהם עסק עוד במשרתו הציבורית לפני שהודח מתפקידו. לאידך, אומר מקרין, הוא יעמוד בפני קושי בתיקים שבהם יופיע (אם יופיע) כמומחה פרטי תמורת תשלום, כפי שמופיעים רופאים מומחים רבים אחרים. לדעתו של מקרין, כל סניגור ינסה להטיל דופי במהימנותו, בגלל פרשה זו.

אריאל שרון: מינויים למקורבים

ג'וב לקצין הבכיר

בין עובדי משרד התעשייה והמסחר חברים לא-מעטים בתנועת החירות, אך כל עובדי המשרד, כמו חברי חירות, פתחו באחרונה בעיצומים על שורה חדשה של מינויים פוליטיים שמנסה אריאל שרון לכפות על המשרד.

לא קל לעובדי המשרד להתנגד לשרון ולאנשי לשכתו, "האקודרתניב" כפי שהעובדים מכנים אותם. אך דומה שקצה נפשו של ציבור העובדים בהתעלמות מכל סדרי מנהל תקינים ובמינוי מקורבי שרון לתפקידים מרכזיים במשרד, ללא מכרז, כאילו המדובר בחברה פרטית שהבוס רשאי למנות בה עובדים כראות עיניו.

בתגובה לעיצומי העובדים, הדיעה הנהלת המשרד שהמדובר במינויים של קציני צבא בכירים שסיימו את שירותם. הרי לא יעלה על הדעת שאותם אנשי צבא, שבילו את מיטב שנותיהם בשורה, בתפקידים בכירים, לא יוכלו עתה לזכות בתפקידים חשובים בשירות הציבורי.

אחד ממקורבי שרון שיועד לו תפקיד סגן הנציב המסחרי בניו-יורק, הוא ראובן שלום. אין הוא קצין משוחרר, וממילא לא בילה את מיטב שנותיו בשירות קבע בשורה, בתפקידים קרביים. שלום שימש שנים מספר עוזרו של שר הכלכלה, יעקב מרידור. ח"כ מיכה רייסר, פטרונו של שלום באותם ימים, הוא שסידר לו את הג'וב אצל מרידור. במשך כל תקופת העסקתו, היה סכסוך חריף בינו לבין מנכ"ל המשרד, סמי פרידריך, שטען כי האיש אינו מתפקד.

משפרש שלום מתפקידו, נעלם מן הבימה הציבורית אך המשיך להיות פעיל בחירות. הוא העביר את נאמנותו האישית לשרון. עתה הגיע יום התשלום.

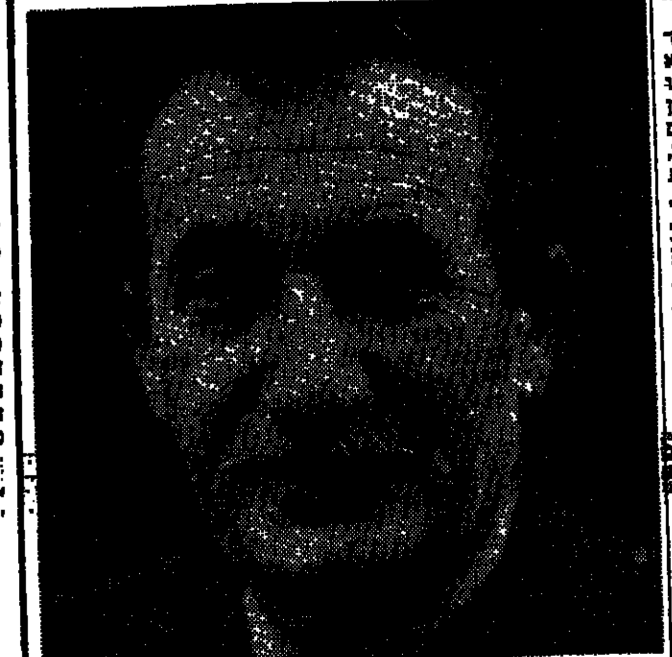

אפרים פורן: היום סוחר נשק

תנו לבית המשפט להחליט

אחת מפעולותיו האחרונות של תת-אלוף אפרים פורן — מזכירם הצבאי של ראשי הממשלות יצחק רבין ומנחם בגין — בטרם יפרוש משירותו הצבאי, היתה שיגור מברק ברכה חם פרחים ענק לבצלאל מזרחי, ביום שהסתיים משפט מזרחי נגד עיתון "הארץ". לאורחים מופתעים הסביר פורן, כי הוא בא לציין שמזרחי נחשב בעיניו לאחד מידידיו הטובים.

מאז חלפו שנים. פורן פרש מהצבא ושוב לא דווח עליו באמצעי-התקשורת. באחרונה, שוב הופיע שמו של פורן בעיתונות. הוא נתבע על-ידי משרד הביטחון להחזיר למדינה 40,000 דולר. לטענת המדינה, קיבל סכום זה שלא כחוק מחברה בלגית לייצור נשק. לטענת התביעה, פנה פורן למשרד הביטחון בבקשה להיתר קבלת עמלה. על-פי חוק הסוכנים, רק יותר משנה לאחר שהחל לייצג בפועל את החברה הבלגית, ועד לאותו זמן כבר הרוויח סכומי כסף גדולים. מאחר שהנתבע קיבל עמלות שלא כחוק, עליו להחזירן למדינה, טוענת התביעה.

פרקליטו של פורן ביקש למחוק את התביעה על הסף. לטענתו, לא הוכח כלל שבתקופה האמורה קיבל פורן עמלה, מה גם שאפילו יוכח שנעשו עסקות, החוק מאפשר לפורן שלא להחזיר כספים למדינה.

כל עניין הסחר בנשק פורץ, וללא ספק הגיע הזמן להבהיר את המצב ולקבוע כללים יותר ברורים. יש לנסות ולמנוע את הביזיון הכרוך במצב קצינים בכירים שנעשו סוחרי נשק, או אפילו בהגשת תביעות נגדם, שלא לציטוט, נאמר לי במשרד הביטחון כי מופעל עליהם לחץ להגיע בעניין פורן להסדר בהסכמת שני הצדדים ו"לרדת מהעניין".

חשוב מאד שדווקא בפרשה זו יקבע בית-המשפט מי הצודק מבין השניים, המדינה או פורן, ואגב כך, גם תיקבע נורמת התנהגות יותר ברורה. כל אלה לא יושגו אם העניינים יותבו מאחורי הקלעים, שלא באמצעות בית-המשפט.

חריקות / זאב יפת

גורלו של מבקר בחברת העובדים

מבקר הפנים התייחס לעבודתו ברצינות, הכין דוחו"ת קשים, החושפים את דרכי תפקודה של החברה. התוצאה — הוא פוטר מחמת "צמצומים בכוח-אדם". כיום מתנהלת תנובה אקספורט ללא ביקורת פנים.

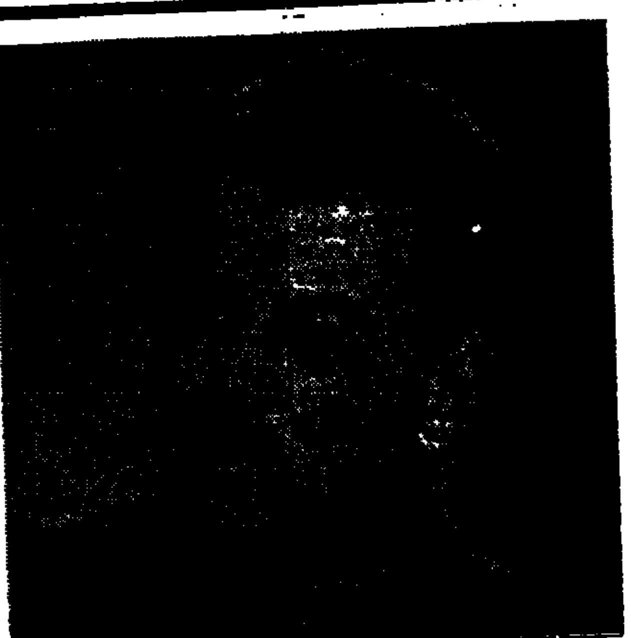

שאול קשתי: בקיבוץ, שפה מחוספסת

תנובה אקספורט מובילה פרי הדר בשערי הפרדסים לבתי-האריזה שלה, ומשם, כובל הפרי לנמלים. באפריל 1983 פירסמה החברה מכרז לתפקיד מבקר פנים. עד אז שימש בתפקיד זה פנסיונר שמתוקף גילו תש כוחו.

שאול קשתי, יוצא קיבוץ בית השיטה, שעבר אותה עת כחשב בחברת מקורות, בעל תואר שני במינהל עסקים ובחשבונאות, ניגש לכבוש חכה בו. כעבור חצי שנה, בתום השלב הביורוקרטי של קבלתו, החל בעבודתו.

כמבקר פנים, היה כפוף למנכ"ל החברה דאז, גדליה גל, היום מזכיר תנועת המושבים. העיון בעשרות דו"חות ביקורת שהגיש המבקר למנכ"ל מלמד כיצד התנהלה חברת ענק זו שהכסף זרם בין אצבעותיה. הנגעים היו כמבנן הפרדסנים.

הדו"חות נכתבו לאחר בדיקה יסודית, בידי הגורם המוסמך, האחראי — מבקר הפנים. לא נטען כלפיו שמסקנותיו שגויות או לא-רציניות.

הנה אחדים מהדו"חות:

• רכש, מלאים ורכוש. מבקר הפנים מציין כי אין תכנית מלאי בממוחשב. אין מעקב מסודר אחר המלאי. החברה רוכשת קרטונים לפרי בסכום שבין 15 ל-20 מיליון דולר לשנה. מכבדים חשבונות ספקים ללא תעודת הזמנות. מוצאים שתי הזמנות באותו מספר לשני ספקים שונים. אין תכנית תורים מאושרת. בכל בתי האריזה של החברה לא נעשה מיפקד רכוש, המוזכר ברכוש בשווי עשרות מיליוני דולרים. עניין המכבדים פורץ. אותם ספקים העובדים עם החברה זה שנים רבות, ממשיכים לספק הזמנות. המחירים אינם נבדקים ואינם משווים למחירי השוק. אין כל מעקב תקציבי וכמותי אחר צריכת חומרים.

• דו"ח ביטוח חיים ורכוש בחברה. מבקר הפנים גילה שחברת "הסנה" חייבת להחזיר לחברה 150,000 דולר. עוד נקבע כי אין כל נהלים מסודרים בהתקשרות עם "הסנה". השוואת מחירים בביטוח אלמנטרי גילתה כי התעריף יקר יותר מפי-שישה ממה שמשלמות חברות אחרות.

• דו"ח מעקב מדגמי אחר החלטות צוות המנהלים. מתוך 15 החלטות, שמונה לא בוצעו. "כותבים החלטות ובכך נגמר העניין", מציין המבקר.

• קביעת תעריף לנהול הובלת עובדים לבתי אריזה. אין כל היגיון בתשלומים. משלמים לבעלי רכב המובילים פועלים לטווח קצר הרבה יותר מאשר למובילים העובדים מרחקים כפולים.

• רכישת חומרי הדברה מספקים. אין כל קשר בין החלטות פורמליות של ועדה מוסמכת, לבין הקניות בפועל מספקים שונים. קונים במיליוני דולרים לשנה מספקים שהקפיצו מחירים בתקופת ההקפאה מעל למדד או לשער הדולר.

• חשבונות ספקים. נשלחו שיקים כפולים לאותו ספק, בלא שאיש בהנהלת החשבונות יגלה זאת, מפני שאין נוהל-עבודה מסודר.

• מלאי חלקי חילוף. החברה רוכשת מלאי חלקי חילוף, מחזיקה את המלאי אצל קבלן פרטי, והלה נותן שירותים גם לחברות אחרות. "נוצר מצב שתנובה אקספורט נותנת לו אפשרות להתממן בחלקים", מציין המבקר.

• הלוואות עיבוד ליצרנים שלא קיבלו מפרעות. מי שאינו מקבל מפרעות מהחברה במשך העונה, הוא זה שבפועל אינו משווק פרי. לרוב מדובר בפרדסנים שעקרו את פרדסיהם. ביקורת המבקר העלתה כי שורה ארוכה של "יצרנים" קיבלו הלוואות עיבוד אך לא שיווקו שום פרי.

• העסקת יועצים פרטיים בחברה. המבקר לא בדק את מידת נחיצותם של יועצים פרטיים, אלא הסתפק בבדיקת קיום החלטות לגבי ההעסקה. היקף התשלומים השנתיים ליועצים מגיע ל-150,000 דולר בשנה. 60,000 דולר משולמים ליועץ אחד לארגון ושיטות. אין עמו חוזה מסודר. "הכל מתנהל באוויר". במשך שנה אחת שהה היועץ שלוש פעמים בחו"ל. כקבלן חיצוני, אינו זכאי לתשלום בעד התקופה שנעדר מהארץ. אך החברה המשיכה לשלם לו 5,000 דולר לחודש. יועץ אחר מקבל 750 דולר לחודש, אך לא נמצא שום איזכור ואין שום אסמכתא למהות תפקידו או במה הוא אמור לייעץ.

• דו"ח ביקורת מחלקת מנגנון וכוח אדם. קבוצה של עובדים בכירים החליטה, על דעת עצמה, לעבוד חמישה ימים בשבוע. עשרות עובדים אינם מחתימים כרטיסי נוכחות, דיווחי אש"ל כוזבים.

• תלונות יצרנים על גניבת מכלי פרי בדרך מהפרדסים לבתי האריזה. המבקר מציין כי יתכנו אין סוף אפשרויות של הונאה ואי-סדרים, משום שתעודות המשלוח אינן ניתנות בשערי היציאה מהפרדס, אלא בשערי בית-האריזה. בדרך, יכולים הנהגים לפעול ככל העולה על רוחם.

קשתי, בן קיבוץ, שפתו מחוספסת, אומר וכותב את אשר הוא חושב, בלא לייפות דברים. הוא אינו מרוח דו"חות. קביעותיו לא נשאו חן בעיני המנכ"ל הקודם, גדליה גל. גם המנכ"ל הנוכחי, משה רבינוביץ, איש מרכז תנובה, לא רווה נחת מהדו"חות. בינתיים עברו שנים, מבקר הפנים קיבל קביעות בחברה, המשיך למלא את תפקידו כמיטב יכולתו, לפי צו מצפונו. בסופו של דבר, נמאס כנראה למנכ"ל הנוכחי המופעל לא-מעט גם על-ידי המנכ"ל הקודם, שהוא בעל תפקיד כה מרכזי בתנועת המושבים. כך אירע שבפברואר השנה קיבל מבקר הפנים הודעה כי בשל צמצומים בכוח אדם, נאלצת ההנהלה לפטרו. ניתנו לו [illegible] לו מקום-עבודה אחר.

קשתי, בעל מקצוע מבוקש, לא נשאר מובטל. הוא הסתדר היטב בשוק האזרחי. אך כמי שנולד והתחנך בקיבוץ, צר לו על שיטות עבודה במפעל ענק של חברת העובדים. ואילו תנובה אקספורט עצמה, יתכן שכבר יצאה נשכרת מ"צמצום" המבקר שלה. קודם שפוטר מהחברה, עסק קשתי בבדיקת פרויקט "פרי-תנובה". תנובה אקספורט, בשותפות עם תנובה מרכז, רכשה מפעל מגבסי יפאורה. הקנייה נעשתה כדי "להשיג שליטה בקביעת מחירים לפרי לתעשייה, המסופק על-ידי תנובה למפעלים דוגמת פרי אור, יכין, מהדרין וכו'". תכנון ההשקעה נקבע ל-10.5 מיליון דולר ואילו בפועל, קפץ המחיר ל-19.5 מיליון דולר. מבקר הפנים עמד איפוא לפרסם דו"ח ארוך על הסיבות השונות והמשונות לזינוק המחירים במחיר. הדו"ח לא יוגש וממילא לא יפורסם שום דו"ח.

מנכ"ל החברה, משה רבינוביץ אינו מתרגש. אמנם החברה מתנהלת עתה ללא מבקר פנים, אבל בסופו של דבר, התפקיד יאויש שוב. "יש בעיה של מכרזים פנימיים ואחר-כך אולי מכרז חיצוני", הוא מציין. אך מוסיף שהמפעל נתון לביקורת של בית פיקוח ולביקורת מבקר ההסתדרות. ולכן אין שום אסון אם יעברו עוד חודשים רבים עד שיימצא מבקר פנים חדש.

כוכו, המבקר הקודם פוטר בשל צמצומים בכוח אדם. מבקר פנים חדש, אם ימונה בכלל בסופו של דבר, יהיה בודאי זהיר מאד בדו"חות שלו. הוא יזכור היטב מה אירע למבקר הקודם.

מומחים להרס העצבים

רוב השוטרים בישראל הם סטודנטים או גמלאים. מדי שנה בשנה מחייב משרד המשפטים את ציבור השוטרים לשלם אגרה שנתית ועידה, חמישה שקלים וארבעים אגורות. התשלום חייב להיעשות אך ורק בבנק הדואר.

הסטודנט עדו בן-יהודה שלח מכתב למשרד המשפטים. הוא העלה הצעה לבטל את תשלום האגרה, מפני שעובדי בנק הדואר כורעים תחת נטל העבודה, ותשלום זעיר זה אך מטיל עליהם עומס נוסף. ואילו האזרח, בעיקר הגמלאי, חייב לא-פעם לעמוד שעה ארוכה בתור מורט עצבים, עד הגיעו לדלפק. בן-יהודה אף ציין כי רצוי לבדוק אם עלות הגבייה של האגרה (הדפסתה, שליחתה וגבייתה) אינה גבוהה מההכנסה בפועל.

בתשובה קיבל ממשרד המשפטים הסבר, כי התשלום מעוגן בחוק "ואין דרך לפטור אדם מתשלום זה".

בן-יהודה לא ביקש פטור אישי. ואין הוא מבין מדוע משרד המשפטים מנסה להפכו לפרוטקציונר. הוא שיגר עוד מכתב למשרד, ציין שלא ביקש טובה אישית, וכי ממכתב התשובה עדיין לא ברור לו מה הטעם לגבות אגרה זעירה. גם אם זו מצוות מהחוק, כאזרח משלם מסים ואגרות, זכותו לדעת מה הצידוק, ההיגיון והצורך באגרה זו.

על מכתב זה לא קיבל תשובה. אולי זה יידאה מחר. אבל זה מכעיס את בן-יהודה, למרות שפע האירועים היותר דרמטיים המתחוללים לעינינו יום-יום. ובאמת, מדוע אי-אפשר להסביר לאזרח מה ההיגיון המחוקק (אם אכן יש היגיון) בעניין זה או אף להעביר את המכתב לשר? אולי באמת ישנה את דעתו ויבטל את גביית האגרה שאף מטרידה את האזרח ואינה מוסיפה הכנסה לקופת המדינה.

* * *

משפחת כהן מירושלים איחרה בארבעה ימים לשלם בעד בחינות הבגרות האקסטרניות של הבן. במקום 19 ש"ח לכל בחינה, נאלצה לשלם למחלקת הבחינות, שלוחת ירושלים, 57 ש"ח. מאחר שהבן נרשם לארבע בחינות, היה על המשפחה לשלם 228 ש"ח.

המשפחה שלחה מכתב לממונה על תלונות הציבור במשרד החינוך. ציינה כי האיחור הקצר לא היה במזיד אלא מתוך חוסר ידיעה. בנוסף, הדגישה כי באוקטובר 85, בתוך תקופת ההקפאה, היה התעריף 7.5 ש"ח לבחינה ובמרס 86 הועלה ל-19 ש"ח, כלומר פי-2.5. ואילו הקנס שהוטל הוא פי-שלושה מהמחיר החדש. האם כל זה חוקי בתקופת ההקפאה? שאלה.

בתשובת משרד החינוך נאמר כי הקנס על ההרשמה המאוחרת הוא עקב העלות הגבוהה של הטיפול הידני במאוחרים, וכי: "הנבחן הוא שיבחר אם לשלם את התוספת או לדחות את בחינותיו".

לגבי חלקה הראשון של התשובה, אומרת משפחת כהן כי היום האחרון לתשלום חל ביום האחרון של פסח, יום שבתון. למעשה, היה האיחור במאי, גם הוא יום שבתון, או אף יום חגיגות המימונה. בסופו של דבר, כבר ביום ראשון שולם הכסף. ממילא לא מתקבל על הדעת שכבר נדרש כאן טיפול ידני. אך לא זה מה שהכעיס את המשפחה.

"אפשרות הבחירה" שנתן למשפחה נציג משרד החינוך, לדחות את בחינות הבגרות לנער העומד על סף גיוסו לצה"ל לשלוש שנים לפחות. הידיעה שנערים שהגיעו לבית-ספר אקסטרני, דרכם לבחינות אינה קלה — קטע זה בתשובה הכאיב לבני המשפחה, הם ראו בו פגיעה אישית. "המדינה שלנו עסוקה בימים אלה בבעיות עקרוניות הרבה יותר רציניות. אך נראה לי שיש מכנה משותף, בין הנושאים הגדולים והקטנים: אנשי ציבור איבדו את הרגישות ואולי אף את הקשר עם הציבור שהם מייצגים ואותו הם אמורים לשרת", אומרת הגב' כהן.

חגיגות הזמר העברי בערד

48 שעות של שירה בערד כ"ח — כ"ט בתמוז תשמ"ו
- "פנינת המדבר"
4 — 5 לאוגוסט 1986

בהשתתפות כ-3000 זמרים, נגנים, חבורות זמר ולהקות מחול.
מאות אירועים ב-13 מוקדים ברחבי העיר, בכל שעות היום והלילה.

בין האירועים:

"תחרות חבורות זמר"
9 חבורות זמר שנבחרו ע"י הועדה האמנותית יופיעו בשירים חדשים שנכתבו במיוחד לתחרות. הבחירה ע"י הקהל.
החבורות: "אדם לאדם" - גוש דן (יעקב הולנדר), "הרוח הטובה" - נצרת עלית (רחל גרוס), "מטה אשר" - גליל מערבי (יואב נטע), "נעמת קרית-ביאליק" -(רחל גרוס), "האירוסים" - בית אלפא (רפי פסחזון), "תות" רמת-השרון (מרטין מוסקוביץ), "פינה בעמק", - עמק יזרעאל (אורי קריב), "גלילתון" - גליל עליון (עוזי אסנר).

"חגיגת רוק"
בבריכת השחיה, בהנחיית אבי אתגר, בהשתתפות מיקי גבריאלוב, קורין אלאל, מאיר בנאי, מני בגר, סי היימן, ולהקות: "צליל שכן", בלט ברירה, "מע"צ" ועוד...

"פעמי המזרח"
ערב מוקדש לזמר המזרחי במאהל הבדואי בהשתתפות בועז שרעבי, להקת "הבירה הטבעית" ולהקות מחול.

"כוכב אל תוך הלילה"
עם ליאור ייני, יהודה אליאס, גיתית שובל, משה דין, איציק בכר, שוקי ודורית, ענת לבנון, אילת בשמי ורבים אחרים.

"פנים חדשות אל תוך הלילה"
מופעי הכרות עם זמרים ולהקות בהופעות בכורה.

"קונצרט חצות"
בכיכר העיר, 3 הרכבים קוליים בני 200 זמרים כל אחד, שירים מוכרים בעיבודים חדשים בביצועם של: רפי פסחזון, רחל גרוס, מוטקה שלף.

"ערב מתנסי"ם"
לזכרו של חיים צפורי ז"ל, בהנחיית גיל אל-דמע, מקהלה בת 550 זמרים מורכבת מחברי מתנסי"ם, להקות מחול, 30 אקורדיוניסטים וחבורות זמר.

"מרתון חבורות זמר"
בהשתתפות 20 חבורות זמר.

"הצדעה למשורר העברי"
מופעים של שירי משוררים.

"אדמה נגב ומדבר"
באצטדיון מופע שירי נגב ומדבר בהשתתפות 1000 זמרים, ובשילוב "אטרקציות" חוויתיות, ברואים וגמלים.

"ריקודי עם בכיכר"
הרקדה והנצח המוני עם תזמורת יוסי לב ובהנחיית ד"ר דן רונן (הרקדה ואקורדיון).

שירה ונגינה בבתים פרטיים, טיולים מאורגנים לסביבה, פיסול סביבתי "עקלתון - תיאטרון" לילדים והוריהם, סדנאות אמנותיות, עפיפונים, פיסול רך, תערוכת צילום שמשי במוזיאון ערד ועוד...

ניהול מוזיקלי: נחום - נחצ'ה היימן, במוי: אלה אלתרמן.
תפאורות: איתן לוי, מאירה שפי, מיה זילבר. ניהול כללי: דני מעיין
ועדה אמנותית: גיל אל-דמע, הנרי קלאוזנר, יואל רקם, ד"ר דן רונן.

בשיתוף משרד החינוך והתרבות האגף לתרבות ולאמנות המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות (מדור מוסיקה) המועצה המקומית - ועד מתנ"ס ועד הסוכנות היהודית האגודה לקידום אמנות לעם חברת המתנסי"ם כימיקלים לישראל ועובדיה.

אני מחפש את
יוסף סגל
הוא גר עם [illegible]
עבד בבית חרושת לטבקים אצל פרידמן
נסע לאמריקה בשנת 1930
מי שיודע עליו נא לטלפן מס'
03-5463953 פוזנר

HERBIE SAMS
A PRIVATE MEMBERS CLUB & RESTAURANT
תפריט מיוחד
"הרבי סאמס"
המקום [illegible]
"הרבי סאמס"
מנות ראשונות
קוקטייל אבוקדו, דג זאב הים ואספרגוס ברוטב ברנדי קל
או
סלט מפטריות טריות ברוטב עשבי תיבול, חומץ תפוחי עץ, שום ושמן
או
מבחר מטה של היום
* * *
אומצת בקר בטעם טרגון מבושלת ביין לבן ופטריות
או
סטייק אנטריקוט ברוטב פלפל
או
פילה בקר סטרוגנוף
או
ברווזון מרוח בדבש, יין אדום ושום
או
פילה דג זאב הים מהאסכלה ברוטב לימון וצלפים
(כל המנות העיקריות מוגשות בליווית ירקות עונתיים ותפוחי אדמה)
* * *
אגסים מאודים ביין אדום מתובלים בערימת בקינמון ורוטב שקדים
או
קציפת שוקולד עם ליקר סברה
או
סלט פירות טריים
* * *
קפה
*
כשר
FOR RESERVATIONS
TEL: 03-651111 - HERBIE SAMS
97 HERBERT SAMUEL ST.
(ON THE PROMENADE,
IN THE YAMIT HOTEL) TEL AVIV
המחיר 30 ש"ח לסועד כולל מע"מ
יין על חשבון הבית יוגש עם הארוחה

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית הספר לספרנות ולארכיונאות

המשך הרשמה לשנה"ל תשמ"ז לביה"ס לספרנות ולארכיונאות

מסלולי הלימוד:
1. תואר שני בספרנות.
2. תואר שני בארכיונאות.
3. תעודה בספרנות ובארכיונאות.

המגמות:
א. הספריה הציבורית וספריית בית-הספר.
ב. הספריה האקדמית ומרכז המידע.
ג. הספריה למדעי היהדות וחקר הספר העברי.
ד. מדע המידע.
ה. ארכיונאות.

הלימודים נמשכים שנתיים (יומיים בשבוע).
תנאי קבלה: ללימודי התואר השני — תואר "בוגר" בציון ממוצע טוב (80) ומעלה.
ללימודי התעודה — תואר "בוגר".
כל התלמידים חייבים בראיון עם מנהל ביה"ס לקביעת ראיון נא להתקשר לטל. 585044/5 -02.
ההרשמה מסתיימת בכ"ו באב תשמ"ו (31.8.86).
מעטפת הרשמה ניתן לרכוש בחנויות "אקדמון" בגבעת-רם ובהר-הצופים.
יש למלא את טפסי ההרשמה כנדרש ולשלוח אל המשרד לקבלת תלמידים, האוניברסיטה העברית, הר-הצופים ירושלים.

הפיליפינים: מגעים, זה הכל

מאת פיליפ פונס
Le Monde
מיוחד ל"הארץ"

מאנילה
ללא הפסקת אש בשטח וללא אשליות רבות בשני הצדדים לגבי התוצאות, נפתחו בשבועיים האחרונים בשקט שיחות בין נציגי ממשלתה של קוראזון אקינו ומפקדי "צבא העם החדש". "זה לא משא ומתן: הבה נאמר שהתקיימו מגעים, לא יותר מכך", מסר לנו מקור מקרב המורדים והוסיף: "כדי שיתקיים משא ומתן חייבת להיות הפסקת אש. להלכה זה אפשרי, אך עדיין רחוק מכלל מימוש". ואילו בצד השני כופעגים האירוע ההחזרות הנרביים בשאלת קיומן העתיד של שיחות, שעליהן ביקרו בהגנתיות ובהגינות כאשת כיום המנה לעליתה של ממשלת אקינו.

השיחות בין השלטון ובין מנהיגי תנועת גרילה הקיימת 17 שנה ושכוחה גדל במידה ניכרת בשנים האחרונות לשלטון מרקוס – לדברי מקור צבאי מונה "צבא העם החדש" (אנ־פי־אי) 16,500 לוחמים, שולט על כ־25% משטח המדינה ופועל ב־47 חוזות ברחבי המדינה – תלויות ברצונו הטוב של כוח שלישי, הצבא. אולם אנשי הצבא אינם מאמינים במשא ומתן. עוד לפני נפילתו של פרדיננד מרקוס בפברואר האחרון אמרו הקצינים שקראו לרפורמות, כי מדיניותה של אקינו כלפי המחתרת היא דמגוגית, אם לא נאיבית.

"לא מדובר באיראמון אימרירד, עד כה אין מדיניות ממשית של הפסקת אש", אומר פונס אנרילה, שר ההגנה, אשר לגורל ראמוס, הרמטכ"ל שיחד עם אנרילה עמד בראש מורדי הצבא נגד מרקוס. הוא סבור ש"צבא העם החדש" אינו רוצה אלא להפיק רווח משלל ממשע "הפיוס הלאומי" שנפתח על ידי אקינו עם שחרור האסירים הפוליטיים. מנגם דרשו נציגי "צבא העם החדש" כי בקרב נציגי הממשלה לא יהיו אנשי צבא.

בשטח נהרגו בין פברואר ואמצע יוני, בהתנגשויות בין הצבא למורדים, יותר מ־800 איש, דהיינו תשעה מתים ליום. הגנרל סלוואדור ביסוה, סגן ראש המטה הכללי, העריך ב־23 ביוני כי מסתמנת ירידה בהיקף מעשי האיבה. אך לפי שעה אין לדעת אם סיבותיה פוליטיות, או שמא היא נעוצה בתחילתה של עונת הגשמים, המגבילה תמיד את הפעילות הצבאית.

במחוז קאגאיאן, האזור הצפוני של הארכיפלג המכונה "גולהר" הפוליטי של אנרילה, לא הסתמנה ירידה בפעילות הצבאית. בדרך הוא שר ההגנה רוצה להמשיך במחוז "שלו" בפעילות ה"טיהור" ולהראות שאפשר לדכא את המרד. באזורים, משבר הסוכר, התשתיות הפיאודליות בהסיאנדות (האחוזות הגדולות), העוני המרוד וההתחתנות הכשירו תנאים נוחים להשתרשות המחתרת באזור.

בתחילת מאי הציב הצבא שני גדודים נוספים. "לא זו בלבד שהממשלה לא פירקה את כוחות ההגנה האזרחית, המאורגנים על ידי בעלי המטעים כצבא פרטי, היא גם הפעילה אותם מחדש", אומר מנהיג של הגרילה בסביבות באוקלוד. פירוקם של כוחות אלה, שהם מעין מיליציה פארה־צבאית, המואשמת העיקרית לאלימות ולהתעללויות שמהן סובלת האוכלוסיה האזרחית, הבטיח הצבא לבסיסו. הם אחד התנאים שהעלו הקומוניסטים להפסקת אש.

בנאגרוס כמו במינדנאו נמשכות ההתנגשויות בין הצבא למורדים, הליגה של מושלי המחוזות ושל ראשי העיריות, פנתה בשבוע שעבר לאקינו בבקשה רשמית לפרק את כוחות ההגנה האזרחית ואת הצבאות הפרטיים שהם מתמשים. אבל אנרילה כבר נתן להבין כי מסיבות ביטחוניות יתנגד לצעד כזה.

המטה הכללי גם מתנגד לרעיון להחזיר כוחות צבא המוצבים ברחבי המדינה, דבר שיקנה חופש פעולה למחתרת. זו אינה מסתירה כי אם אכן כך יקרה, היא תמשיך בעבודתה הפוליטית. עד כה נמסר רשמית רק על קשר אחד שנוצר בין שליח הממשלה ו"צבא העם החדש". באמצע מאי נפגש בין אקינו, גיסה של הנשיאה, שאינו נושא בתפקידים רשמיים אך המשמש מנהיג המפלגה הסוציאל־דמוקרטית, עם הכומר לשעבר קונראדו באלוואג שהצטרף לגרילה ב־1978. באלוואג, מנהיגם של מיעוטים לאומיים בקורדיירה (שרשרת הרים הגובה את לוזון מצפון לדרום) נאבק במנוע יחד עם בני הקאלינגה נגד הקמת סכרים על נהר צ'יקו. כאשר איים הצבא על חייו, הצטרף לאנ־פי־אה והיה לאחת הדמויות האגדיות במאבק בקורדיירה. בתחילת אפריל עזב קונראדו באלוואג, שמשטר מרקוס הכריז על ראשו פרס כספי (צעד שבוטל בינתיים), את הגרילה אף יחד עם 200 מאנשיו והקים את "צבא שחרור עמי הקורדיירה".

הפיצול הזה מעיד על הדרישות האוטונומיסטיות של מיעוטים בהרים, שאינן נחשבות מקובלות על המחתרת. הוא מהווה גם אינדיקציה משמעותית לכוחות הצנטריפוגליים המורגשים בשורות אנ־פי־אה. משום כך מתנגדת המפלגה הקומוניסטית של הפיליפינים להפסקת אש על בסיס אזורי כפי שהציעה הממשלה, מתוך הערכה כי דבר זה רק יגביר את חילוקי הדעות בשורותיה. לדברי כומר באחד באגניו (מחוז הרים בצפון לוזון) הקשור לקונראדו באלוואג, זה האחרון קרא תיגר על עקרון הריכוזיות של המפלגה ואמר ש"הקומוניסטים אינם מקדישים תשומת־לב מספקת לשאיפות העממיות".

למחרת נפילתו של משטר מרקוס הצטיירה המחתרת במסגרת אחר המהפכה. מכיוון שקראה להחרים את הבחירות, שאותן ראתה כפארסה, מצאה עצמה מבודדת מהתנועה העממית שנשאה על כתפיה את אקינו לשלטון. שלושה חודשים אחר כך נראה כי "צבא העם החדש" רחוק מלהיות המפסיד ב"מהפכה הדמוקרטית" של פברואר. אבל הגילוי האחרון של קבר אחים באזור המתנגות שלו במינדנאו מעורר, עם זאת, כמה ספקות באשר ליחסו לאופוזיציה הפנימית בתוכו, או לאלה הנחשבים מרגלים, ועלול להכתים את תדמיתו כצבא העם.

בעוד ממשלת אקינו נראית כמי שמתקשה להגדיר את מדיניותה כלפי "צבא העם החדש", זה האחרון הגיב במהירות כדי לנצל במידת האפשר את מה שהוא מכנה "המרחב הדמוקרטי" שנפתח על ידי המשטר החדש. הוא מכין בעת אסטרטגיה כוללת בכמה מישורים. ראשית, המחתרת הביעה שינויים במדיניות הפוליטית שלה, פתחה ביקורת עצמית על מסע החרמת הבחירות הזו החליפה כמה אנשים במנגנון השולט. "אנג באיאן", ביטאון המפלגה הקומוניסטית, פירסם במאי טקסט שעל פיו החרמת הבחירות היתה משגה. משגה זה הביא ל"הערכה נמוכה מדי של היכולת הנחושות מצד הרפורמיסטים הבורגניים", ל"הזנחת הסתירות הפנימיות בתוך הצבא" ול"הליכה בניגוד לרצון העם".

במישור הטקטי מתכוון "צבא העם החדש" להרחיב את חזית הלחימה שלו. "למדנו לקח מ'מהפכת פברואר'", אמר אחד מבני שיחנו. "באוכלוסיה מקננת שאיפה ברורה לשינויים בדרכי שלום וצריך להתחשב בה. המאבק בנשק אינו 'פרלמנט' של הרחוב" (הארגונים החמושים שנוצרו לאחר רצח בניני אקינו באוגוסט 1983). אוהדים פתחו בחריש עמוק של עבודה פוליטית בערים (איגודים מקצועיים, ארגונים שונים), ולבסוף מתכוונים המורדים להופיע בגלוי בחיים הפוליטיים הרשמיים.

זו הפעם הראשונה זה 40 שנה שמפלגה המכריזה על עצמה כי מארקסיסטית מופיעה בזירה הפוליטית הפיליפינית. סיסון אומר כי הוא שומר על מרחק מהמפלגה הקומוניסטית והוא מגדיר את המפלגה החדשה "מתוך לתנועה הקומוניסטית אך לא מגוברת לה". הוא מוסיף: "אנחנו שותפים למטרות החזית הדמוקרטית הלאומית, אבל בכוונתנו לפעול במסגרת פרלמנטרית גרידא ואנחנו גמישים דיינו להסכים לקואליציה עם גופים אחרים".

לדברי סיסון, המפלגה הקומוניסטית לא תתפרק מנשקה. "במקרה של הפיכה צבאית, יעמיד עצמו 'צבא העם החדש' בשירות 'כוח העם' של אקינו. ללא ספק קיימת שאיפה עממית לפתרון בדרכי שלום, ואנחנו לא יכולים להוציא מכלל אפשרות או להניח את הסיכוי המועלה על ידי הממשלה עם פתיחתם העתידה של שיחות בינינו ובינם. הממשלה הזו החזירה את החירויות: בראוה אך היא לא פתחה אף באחת מהרפורמות הנדרשות על ידי המפלגה, החל מרפורמה אגררית. בשטח המיידי איני רואה מדוע חייבת המפלגה הקומוניסטית לשנות את מצעה ואפילו את אסטרטגיית המאבק בנשק. אין לה כרגע אינטרס לפעול במסגרת לגאלית".

זה יהיה תפקיד המפלגה החדשה. זו מתכוונת להישען על תנועת באיאן, ארגון השמאל הגדול במדינה שבחלקו שותף לקו של המפלגה הקומוניסטית. אך באיאן נראית מפולגת יותר ויותר בשאלת הגישה שיש לאמץ כלפי מפלגתו של סיסון. היו"ר שלה, הפוליטיקאי הוותיק טאנאדה, כבר הבהיר שלא ישתף איתה פעולה. חלק מהשמאל הפיליפיני מתחיל לחשוש מהמפלגה הקומוניסטית.

מביעים דעתם על המהגרים

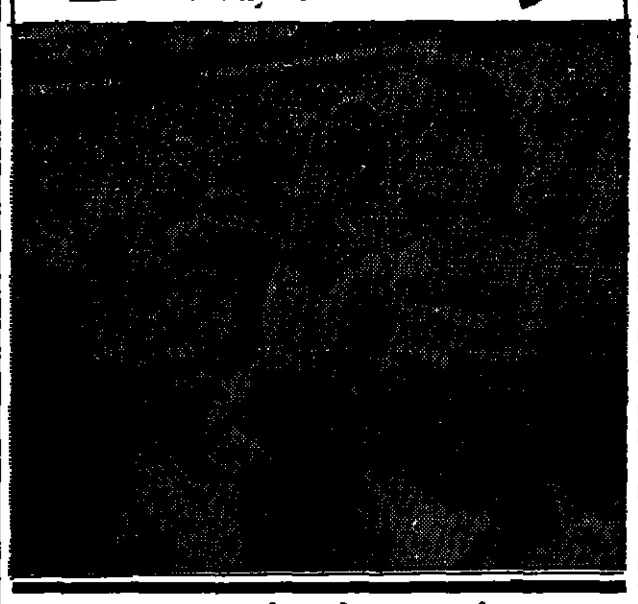

משאל דעת־קהל מעלה, כי כמחצית האמריקאים תומכים בהגבלת ההגירה לארצם, במלאת מאה שנים לפסל החירות, שהקביל את פני הבאים למצוא מקלט בארה"ב

מאת רוברט פיר
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

ניו־יורק
בקרב האמריקאים מתחזקת התמיכה בהטלת הגבלות חדשות על ההגירה, למרות האהדה הרבה כלפי מהגרים יחידים, חוקיים ובלתי־חוקיים כאחד. משאל דעת־הקהל האחרון של ניו־יורק טיימס וסי־בי־אס מראה, כי 49 אחוז מכלל האמריקאים הבוגרים רוצים בצמצום ההגירה, ואילו 42 אחוז אומרים כי עליה להתרחב. כאשר חוק ההגירה החשוב האחרון אומץ, בשנת 1965, וביטל את מכסות הגזע שהיו נהוגות בעבר, אמרו אז 46 אחוז מהנשאלים במשאל גאלופ, כי יש לשמור על שיעור ההגירה או להעלותו, ואילו רק 33 אחוז אמרו כי יש להורידו. המשאל האחרון שנעשה בטלפון, תשאלו בו 1,618 בוגרים. הוא נועד לעמוד על גישות הציבור, כאשר ארצות־הברית התכוננה לחגיגות 100 השנה של פסל החירות, שהיה כמשואה המקבלת פני מיליוני מהגרים. המשאל גילה כי בקרב האמריקאים יש גישות סותרות ודו־משמעיות בעניין ההגירה.

אפילו מתנגדי ההגירה אמרו שבאזורי המגורים שלהם יתקבלו מהגרים בברכה. באורח פראדוקסלי, אמרו 45 אחוז מהנשאלים, כי מהגרים חדשים עובדים קשה יותר מהאמריקאים מלידה, אך 47 אחוז אמרו כי רובם נהפכים למקבלי סעד. 49 אחוז מהנשאלים טענו כי לדעתם, שיעור ההגירה הבלתי־חוקית עולה עתה על ההגירה [illegible] אבל קבוצה גדולה יותר, קצת יותר מרבע מהנשאלים, אמרו כי מהגרים עובדים בעבודות שאמריקאים ותיקים אינם מעוניינים בהן. בעיקר איספאנים ותושבי מדינות המערב בארצות־הברית אמרו כי זרים לוקחים עבודות שאמריקאים אינם חפצים בהן. לעומת 49 אחוז, שאמרו כי לדעתם רוב האנשים שהגיעו באחרונה לארצות־הברית באו באורח לא חוקי, אמרו 32 אחוז שמרבית המהגרים האחרונים הם חוקיים. שוחה הטעות במשאל הוא פחות או יותר שלושה אחוזים.

אמצעי דיבור ולחץ

המשאל טוען כי אינו יודע מה מספרם של המהגרים הלא־חוקיים. כמה חוקרים אמרו שהזרם השנתי של מהגרים לא־חוקיים אולי עולה על זרם המהגרים החוקיים. אך אחרים, רבים מהמהגרים הלא־חוקיים חוצים את הגבול הלוך ושוב. טוענים המומחים שמספר המהגרים החוקיים – בשנה שעברה, 570,009 – עולה כמעט בוודאות על מספרם של המהגרים הלא־חוקיים הנשארים בארה"ב. פקידים במשרד הרישום אמרו כי אין להם נתונים מספריים על מהגרים המקבלים סיוע סעד. במפקד התושבים, ב־1980, היה שיעור העוני בקרב משפחות שראשיהן נולדו בארצות זרות, גבוה מעט יותר מאשר השיעור הכולל: 10.5 אחוז לעומת 9.6 אחוז. אולם השיעור עמד על 7.6 אחוזים בלבד בקרב משפחות מהגרים הנמצאות בארצות־הברית למעלה מ־10 שנים.

כי יש להפחית את ההגירה. אך רק 42 אחוז מבעלי הכנסה בת למעלה מ־50 אלף דולר תמכו בכך. בקרב אנשים שלא סיימו תיכון, תמכו 55 אחוז בצמצום ההגירה. רק 35 אחוז

מבוגרי הקולג'ים תמכו בכך. בהשוואה לאלה שלא סיימו תיכון, מספר בוגרי הקולג', שאמרו כי על ארצות־הברית לקבל בברכה מהגרים עניים, היה כפליים ויותר. (68 אחוז לעומת 31 אחוז).

תושבי צפון־מזרח ארצות־הברית נטו הרבה פחות מתושבי אזורים אחרים לתמוך בהגבלות על ההגירה. רק 38 אחוז מהמרואיינים בצפון־מזרח המדינה אמרו כי יש לצמצם את ההגירה. דיעה זו ביטאו 51 אחוז במערב ו־53 אחוז מהנשאלים במערב התיכון ובדרום.

המשאל נערך בדיוק לפני שהוועדה המשפטית של בית־הנבחרים סיימה את עבודתה על הצעת חוק הגירה כולל, האמור לבלום את זרם המהגרים הלא־חוקיים. המשאל מצא תמיכה כללית איתנה בשני מרכיבי מפתח של הצעת החוק: עונשים על מעסיקים המקבלים לעבודה זרים לא־חוקיים ותוכנית להעניק מעמד חוקי לזרים לא־חוקיים הנמצאים בארצות־הברית כמה שנים. אולם ברוב של 58 אחוז לעומת 36 אחוז, התנגד הציבור למרכיב אחר של הצעת החוק: הסדרים מיוחדים להתיר, להביא פועלים חקלאיים זמניים ממדינות אחרות, בתקופות הקציר והבציר. אמריקאים איספאנים רבים מן הרגיל רואיינו, והראיונות נעשו בספרדית, כאשר היה צורך בכך. איספאנים דיברו הרבה יותר בזכות ההגירה מאשר הלבנים או השחורים. הם התנגדו לעונשים על מעסיקים, הם נטו יותר מלבנים להאמין שרוב המהגרים האחרונים באו לארה"ב באורח לא־חוקי. ממצאי המשאל נטו לתמוך באמרתו של חברי קונגרס, שאם לא יתקבלו הגבלות נוספות [illegible] אמר בשבוע שעבר ציר בית הנבחרים, המילטון פיש, רפובליקאי מניו־יורק.

כור ההיתוך נוצל לרעה

ראיונות שנעשו לאחר־מכן עם משתתפי המשאל, העלו סיבות לתשובות שנראו סותרות. למשל, לידיה ויקרסטאף מרטורים, כומר בפטיסטי, אמר ש"מהגרים עוזרים לבנות את המדינה". אך הוא הוסיף ואמר כי גישתו להגירה נעשתה שלילית יותר, כאשר נוכח לדעת שזרים "שמים דגש על תעסוקה זו ושל". "פעם היינו כור היתוך, אבל מדינות אחרות ניצלו לרעה את מעמדנו", אמר ויקרסטאף. עם זאת, אמרו 68 אחוז מהנשאלים כי מהגרים חדשים יתקבלו בברכה באזורי מגוריהם. אפילו בין הרוצים בהפחתת ההגירה, אמרו 61 אחוז כי השכונות יקבלו בברכה מהגרים מחו"ל. חברי קבוצות מיעוט לאומיות או גזעיות תומכים פחות מאחרים בהגבלות על ההגירה. 52 אחוז מהלבנים אמרו שיש לצמצם את ההגירה. אך רק 39 אחוז מהשחורים ו־31 אחוז איספאנים תמכו בכך. (אנשים שזיהו עצמם כשחורים או לבנים ממוצא איספאני, נחשבו לצורך המשאל כאיספאנים ולא כשחורים ולבנים).

אנשים עניים יותר ובעלי השכלה נמוכה יותר הביעו בדרך־כלל נכונות רבה יותר להגביל את ההגירה. ככל ששיעורי ההכנסה וההשכלה עלו, הביעו האנשים דיעות חיוביות יותר על מהגרים, תמכו פחות בהגבלת ההגירה והביעו תמיכה רבה יותר בהגדלת היקפה. כך איפוא, 55 אחוז מהנשאלים, שהכנסת משפחתם למטה מ־12,500 דולר לשנה, אמרו

ממצאי המשאל בשאלות מיוחדות

● בסך הכל, אמרו 69 אחוז מהמרואיינים, כי על הממשל להעניש מעסיקים המקבלים לעבודה זרים לא־חוקיים. 20 אחוז התנגדו לכך. תמיכה בעונשים כאלה היתה חזקה בקרב חברי איגודים מקצועיים (75 אחוז לעומת 15 אחוז). לעומת זאת, איספאנים התנגדו לדרך זו (49 אחוז לעומת 34 אחוז).

● 58 אחוז מהאמריקאים אמרו כי אין לגרש זרים לא־חוקיים, אם היו במדינה כמה שנים, בלא להפר שום חוק. 32 אחוז התנגדו לכך.

● 33 אחוז אמרו כי יש להשתמש בצבא, לבלום את זרם המהגרים הלא־חוקיים ממקסיקו, אם משמר הגבול לא יוכל לעשות זאת. 57 אחוז אמרו כי השימוש בצבא הוא "צעד קיצוני מדי".

● 58 אחוז אמרו כי אין להביא פועלים חקלאיים זמניים ממדינות אחרות בתקופות יבול. רק 36 אחוז תמכו בהבאתם. השיעור היה הפוך בקרב איספאנים — 55 אחוז תמכו בהבאת פועלים חקלאיים זרים ו־39 אחוז התנגדו לכך. התמיכה בהבאת פועלים זרים היתה החזקה ביותר במערב, שם תמכו מחצית הנשאלים ברעיון. לעומת זאת, רק שליש באזורים אחרים תמכו בצעד כזה. מהגרים מאחורים יותר נטו הרבה יותר לקבל בברכה מהגרים חדשים מאשר אלה שמשפחותיהם הגיעו לארצות־הברית לפני מלחמת־העולם השניה.

● שמרנים נטו יותר מליברלים המתונים לתמוך בהגבלת ההגירה. אבל כמחצית אלה שהגדירו עצמם כליברלים — 48 אחוז — אמרו כי יש לצמצם את ההגירה. דיעה זו הביעו 45 אחוז מהמתונים ו־57 אחוז מהשמרנים. שיעור שווה של רפובליקאים ודמוקרטים — 49 אחוז — אמר שיש לצמצם את ההגירה. על־אף השאיפה הנפוצה להגביל את ההגירה, מצא המשאל תמיכה איתנה בקבלת פליטים פוליטיים, בעיקר מארצות הגוש המזרחי. כללית, אמרו 45 אחוז מהנשאלים, כי על ארצות־הברית לקלוט פליטים פוליטיים במספר שהיא קולטת עתה. שבעה אחוזים רצו להעלותו ו־39 אחוז רצו בהפחתת שיעור הפליטים הפוליטיים.

הודו: עין תחת עין

שירות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

באותות נפוצים עשן שמנה משאיות את הדרך על גראנד טראנק רוד, הדרך הראשית מלאת התחתונים של פאנג'אב, מדינת הגבול האוכלת באופוזיציה הזו. במשאיות היו־שש אנשים, [illegible] רוחות. השיירה יצאה בחשכת הליל מהכפר הקטן פאטהאבאד. לנהגים נאמר שוב ושוב שלא לעצור בשום אופן לפני שיגיעו לאמבאלה, עיר הגבול של המדינה השכנה הארי־אנ'אנה, רובה הינדית, השוכנת כ־300 ק"מ מכפר מולדתם. רק שם יכולים ההינדים להרגיש עצמם בטוחים מתוקפות הסיקים.

כמה וכמה פעמים ירו צלפים סיקים, שארבו בשורות האורז משני צדי הדרך הראשית, בשיירות המשאיות במסעה הלילי. כאשר השיירה הגיעה סוף סוף, לאחר ארבע וחצי שעות, לאמבאלה, ירדו נוסעיה רועדים ובוכים מאושר. "האל הציל אותנו מתוכות הסיקים, השחטים האלה", אמר פאראם ג'יט לאל, סוחר לכלי משק בית, שמשפחתו מצאה מקלט זמני במעון הנרי לפליטים בקרנל.

פאראם ג'יט ושאר הבורחים השאירו מאחוריהם רכוש שצברו במשך דורות: בתים, חנויות, אדמות. "השוד של הסיקים בפאטהאבאד היה מפחיד כל כך שלא יכולנו להחזיק מעמד יותר", אמר הסוחר. הוא הוסיף כי הסיקים הניחו מכתבים ליד דלתות הבתים, ובהם דרשו שהתושבים יעזבו את בתיהם, שאם לא כן הם מסכנים את חייהם וחיי ילדיהם.

רציחות האיומים הוכחה בשבועות שקדמו לבריחה ברוטאלית. בפאטהאבאד נרצחו ארבעה הינדים צעירים בידי סיקים קיצוניים. "כמה מאתנו אפילו גידלו זקנים ושיער ארוך, וחבשו טורבנים של סיקים כדי למנוע התנכלויות", אמר פארם ג'יט. על התושבים האחרונים בכפר מולדתו. למורה בריג' מוהאן שאגאפרי, בן 45, שנמלט גם הוא, היו תמונות הקילומטרים, שעשה באופנוע לבית־הספר [illegible] בריג' לומר לאשתו בבוקר כשנפרד ממנה לעבודתו. "לפעמים", הוא מספר, "הייתי רואה גופה של הינדי מוטלת בשורה בנפצת פסיון שהוס".

בריג' מוהאן אליך לעזוב את פאנג'אב עליירי "קומנדו חאליסטאן". הסיקים החותרים להקמת מדינה סיקית שתהיה ברוח מצוות האל. חאליסטאן, מדינת הטהורים. אמורה לקום בפאנג'אב, כלב לבה של הודו. הסיקים הקיצוניים רוצים גם באזורים של מדינות הודו השכנות, ראג'אסטאן וגוג'ראט, וכך היתה ארצם משתרעת מההימאלאיה ועד לים הערבי.

שאלה של זמן

כדי לגרש את ההינדים שבפאנג'אב, סל הלחם של הודו — הם מהווים כ־40 אחוזים מתוך 17 מיליון התושבים בחבל — הוציאו הסיקים הפונדמנטליסטים באחרונה את פעולות ההפחדה והאלימות באחור. כ־4,000 צעירים, להערכת מפקד המשטרה ריביירו, הם מאגר כוח־האדם שממנו צצה "הגרעין הקשה" של 40 טרוריסטים". הללו משתמשים בעיקר בתת־מקלעים. הם עוצרים אוטובוסים, מורידים מהם את ההינדים, ורוצחים אותם.

האלימות בפאנג'אב — יותר שהיא רק הקדמה למלחמת אזרחים — גבתה השנה את חייהם של 400 בני־אדם. בריחת ההינדים מהכפרים הפכה מזה חודש מאי לבהלה המונית. עשרות אלפים מחפשים מקלט במדינות השכנות בעלות הרוב ההינדי הבכירה ניודלהי. אם תימשך היציאה הזו, ישתנה המאזן הדמוגרפי בפאנג'אב בקרוב מאוד לטובת הסיקים.

הרניס סינג, איכר בן 65 מכפר [illegible] מגניה, "תוך 10 שנים, לכל המאוחר, תהיה חאליסטאן עובדה מוגמרת", הוא אומר. אף כי הסיקים המתונים יותר מהווים עדיין רוב, כמו בעבר, ומפלגת אקאלי־דאל בראשות ראש ממשלת מדינת פאנג'אב סורג'יט סינג' בארנאלה, הכריזה כעת על "מלחמה מכרעת" בטרור, אין לצפות לקצם של מעשי האלימות.

ריבירו אוהב להשוות את המתרחש בפאנג'אב למתרחש בצפון אירלנד. לא כל ההינדים בורחים מפאנג'אב. בערים, אפילו באמריצאר, מעוז הסיקים שבה שוכן מקדש הזהב שלהם, מהווים ההינדים עדיין רוב. ההינדים הקימו שם ארגון משלהם, "שיב סאנה" (חרב האל), שאנשיו יוצאים להרוג אחרי כל פעולה של הסיקים. ההינדים יוצאים לפעולות רצח ונקם לא רק בפאנג'אב. מתוך 15 מיליוני הסיקים שבהודו, חיים מחוץ לפאנג'אב כשישה מיליון. כמיעוט, גם הם חוששים ממעשי טבח, כמו אלה שכבר צצו בהם לאחר ההתנקשות בחיי אינדירה גאנדי בידי שני שומרי הראש הסיקים שלה.

הבטחות מילולי

לאחר ההתנקשות בנובמבר 1984, נרצחו תשעים חיים בדלהי לבדה, על־פי נתונים רשמיים, 2,146 סיקים בידי הינדים. אף אחד מהאחראים שקראו למעשי הרצח האלה, כולל פעילים של מפלגת הקונגרס השלטת, לא הועמד לדין. "הקיצוניים הסיקים מהמרים בביכור שמעשי הנקם של ההינדים יאלצו את הסיקים במקומות אחרים להגר לפאנג'אב ויקרבו את הקמת חאליסטאן", כתב העיתון רב־ההשפעה "הינדוסטאן טיימס".

ואכן, יציאת משפחות של סיקים מדלהי, כאנפור, [illegible] רק מעטים באמינים להבטחות של ממשלת גאנדי, שבמקרה של התקפה הינדית נוספת בגנים תשלח הממשלה יחידות צבא להבטחת ביטחונם. עד כה לא קיים ראש הממשלה הצעיר ראג'יב גאנדי הבטחה אחרת שלו, שנועדה להרגיע סיקים מתונים להסכים להסדר פוליטי עם דלהי: לכונן את העיר צ'אנדיגאר כבירה חדשה בלעדית לפאנג'אב. צ'אנדיגאר הוקמה בראשית שנות ה־50 למרגלות הרי ההימאלאיה, נחשבת כ"טריטוריה של הברית ההודית" כולה, ומשמשת בירה משותפת לפאנג'אב ולהריאנה.

המעבר המתוכנן נועד להתקיים ב־15 ביולי, אך לא בוצע עד כה בגלל סירובה של פאנג'אב להעניק בתמורה כמה כפרים הינדיים להריאנה. כעיני הדרים רבים, צ'אנדיגאר, שתוכננה על־ידי האדריכל הצרפתי הידוע קורבוזיה, היא עיר חסרת־נשמה על מבני הבטון דמויי־הבונקר שלה. אולם ראש ממשלתה הראשון של הודו, סבו של ראג'יב, ג'אוואהרלל נהרו, ראה בעיר הזו — 70 אחוז מתושביה הינדים ו־28 אחוז סיקים — "סמל" לחירותה של הודו ול"אמונה של האומה בעתיד". המעבר אכן עלול להפוך את העיר לבלפאסט של תת־היבשת ההודית.

אבא — האם החדשה

שירות
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

לפתע, הריון הגבר הוא אחד הנושאים החמים באירופה. הדרך למימוש זרועה ספקות ואזהרות בדבר הסיכונים

שוו בנפשכם את ראמבו בבגדי הריון, או את ג'י. אר. לבוש באחת מחליפות הפסים שלו מתנועע לעבר הבר במלוא המימדים והתפארת של חודש תשיעי להריון. גברים בהריון? זה אינו כל כך דמיוני כפי שזה נשמע, וזה נושאם של מאמרים כבדי־משקל שהתפרסמו באחרונה ב"ציינס" ושל תגובות נזעמות ב"לה מטן" הטומאטי. וכדי שאיש לא יחשוב כי התופעה איננה אלא פרי פרפורי התקשורת, התרה אחר נושא בעתה המתה. הרי משאל שערך באחרונה השבועון הצרפתי "נובל אובזרווטר" העלה כי אחד מכל שלושה גברים צרפתיים מתחת לגיל 35 היה שוקל, לו היה הדבר אפשרי, את הבריאה של הריון. אי אפשר לפטור מספרים אלה אך ורק כפרי סקרנות מינית נועזת. האמורה להיות נחלתם של הצרפתים. לפתע הריון הגבר הוא בין הנושאים החמים באירופה.

זו טעות לחשוב שהדבר אינו אפשרי מבחינה ביולוגית, אומרים תיאורטיקנים. כמה חוקרים מרעיים אומרים כי אפשר שגברים אכן מסוגלים להרות. בהכרזה לטיעונם הם מצביעים על ההיסטוריה של הריונות מחוץ לרחם של נשים. מאז 1978 כאשר נולד תינוק המבחנה הראשון, לפחות 24 נשים ילדו לאחר ניתוחים חלקיים או מלאים של הוצאת רחם, ובמשך מאות שנים תיעדו רופאים מקרים של "הריון בטן" ספונטני, שבו הביצית המופרית דוחה את משכנה הנורמלי, הרחם, ונצמדת לדופן חלל הבטן של האם.

ביצית מופרית בדופן הבטן

במקרים כאלה, השיליה מתפתחת מכלי דם סמוכים, והתינוק, אם הוא נשאר בחיים, נולד בניתוח קיסרי. אותו עיקרון אפשר להחיל על גברים, לפחות להלכה. "אם באמת היינו רוצים, היינו יכולים לממש זאת", אומר הד"ר ז'אק טאסטאר, מומחה צרפתי בנושא. כפי שטאסטאר מתאר את התהליך, אפשר היה להשתיל ביצית מופרית בדופן הבטן של הגבר. שם יוכל היה העובר לגדול, כבראה בעזרת זריקות של הורמונים נשיים, עד שהיה בשל להוצאה מ"הרחם" הגברית הנוחה. אבל יש סיכונים.

להלכה, היתה השיליה מתחברת לכלי הדם בחלל הבטן. אך בהעדר דופן רחם חוצצת, היא היתה עלולה להתפתח לממדים מראיים, לגרום [illegible] רציניות או אפילו דימום קטלני בסוף תקופת ההריון. גם מומים מלידה נפוצים יותר בהריונות שמחוץ לרחם, וקיימת הבעיה הרגישה של הנקת ההורמונים של אבא לאבא. ראמבו עם שדיים, למשל, במקום שרירים מפותחים, עלול לאבד חלק מכוח המשיכה שלו כלהיט שובר־קופות.

לא ברור מדוע הריון הגבר מעורר לפתע עניין כה רב. נראה שהטפסנה החלה עם פרסומו לפני כמה חודשים בצרפת של ספרה האחרון של ההיסטוריונית אליזבט באדנטר "אחד הוא השני", דיון על ההתפתחות האטית של העולם לקראת אנדרוגיניות. הנחתה כי גברים עשויים מבחינה פיסית ללדת תינוקות, נהפכה במהרה לנושא־שיחה משעשע ומשם הגיעה לעיתונות. לאחר גל של אנקדוטות ראשאיות עסיסיות וחסרות כל בסיס מדעי ברחבי אירופה, החל הריון נושא אפוי קליני יותר, זאת כאשר התברר שהריון הגבר לפחות אפשרי מבחינה מכנית.

כעת משוכנעים כמה מומחים ששור הריונם של גברים הוא קרוב, גם אם הם אינם נלהבים מכך במיוחד. כפי שניסח זאת טאסטאר, אשר אמר כי "לעולם" לא יבצע ניתוח כזה, בגלל הסיכונים האפשריים: "כרגע שתהיה דוגמה אחת של אב כזה, כתחליף לאם, הפניות יבואו כמבול".

המשאל ב"נובל אובזרוואטר" דיווח ש־59% מהנשאלים סבורים שעצם הריון הוא "מפלצתי". אולם 22% ראו בו אות לקידמה, והרעיון התקבל במיוחד בקרב אנשים בגילים של שיאי הפוריות. שליש מכל הנשים שנשאלו אמרו כי הן מקבלות את הרעיון של גברים בהריון ואפילו גברים שהיו ספקנים בתחילה גילו לפחות נכונות לחשוב על כך.

"אני לא כל כך נלהב מזה", אומר ראמיאן מתיה, עובד חנות טלוויזיה צרפתי בן 24, "זה יכול להיראות טפשי על התוף ואני לא רוצה לקבל סימני מתיחה". אבל מתיה אמר כי לו היה נשוי ואשתו לא היתה יכולה ללדת, "הייתי עושה זאת, אולי לא בשמחה אך לפחות באהבה".

הרעיון בדבר הריון הגבר יכול להתגלות כעוד אופנה חולפת. אך גם כך הוא אינו יכול לכבוש מקום בהכרה. כמה נשים רואות אותו כדרך אפשרית לעזור לזוגות שבהם האישה אינה מסוגלת ללדת. בעבור זוגות הומוסקסואלים, הריון הגבר יכול להיות הדרך להקים משפחה לכל דבר. ובעידן הנוכחי של אתה־יכול־להשיג־הכל, מי יאמר שלפחות כמה גברים לא יעוטו על ההזדמנות בתור ניסיון חיים אקזוטי. בתוך סיפוק הצורך להיות אבות־אמהות, שהנה גברים שלא ילדו תינוקות אינם יכולים אף פעם להיות גברים אמיתיים?

מכל מקום, האפשרות של הריון הגבר מעלה אי־אלו שאלות. איך יתמודדו גברים עם הבחילות בבוקר ועם נפיחות השדיים? האם אופנאים יעצבו חליפת־הריון בנות שלושה חלקים בעלות קו מתניים גמישים? האם לרדת לשורשי הדברים, למי יקרא הילד "אמא"?

80 שנה ל־
בצלאל־אקדמיה לאמנות ולעיצוב, ירושלים
תערוכות סוף השנה:
• עיצוב גרפי • עיצוב קרמי • צילום
• עיצוב סביבתי • עיצוב תעשייתי • צורפות
15.7.86־7.8.86
ימים א'־ה' 10.00־18.00 בבנין הראשי, רחוב בצלאל 1, ירושלים
• אמנות
10.7.86־30.7.86
ימים א'־ה' 10.00־13.00, 16.00־19.00
יום ו' 10.00־13.00 יום שבת 11.00־14.00
בבית האומנים רחוב שמואל הנגיד 12, ירושלים.

המכללה לחינוך ע"ש א. שיין פתח־תקוה
משרד החינוך והתרבות
המחלקה להשתלמות מורים
הפקוח־מחוז המרכז
נפתחה ההרשמה
קורס הנחיית מורים בספרות ולשון
בשנת הלימודים תשמ"ז
הקורס מיועד למורים בכירים בעלי נסיון בהוראת הספרות והלשון בביה"ס היסודי ובחטיבת הביניים ומקנה גמול השתלמות.
הקורס יתקיים במשך שנתיים בשני מועדים אפשריים (תלוי במספר התלמידים): ביום ג' אחה"צ (בתוספת ימים מרוכזים בחופשות) או ביום ב' לפנה"צ.
מסיימי הקורס שימצאו מתאימים יומלצו לתפקידי הנחייה.
כמו־כן מתוה מספר מקומות בקורסים מספים להשתלמויות מורים.
לפרטים נוספים והרשמה לפנות למכללת שיין, רח' קפלן 42, פ"ת
טל. 03-9224924 9221379 בימים א־ה 08.15־12.00

מדרשת שדה בוקר
כנס בוגרים
במסגרת אירועי שנת המאה להולדתו של דוד בן־גוריון
יערך כנס לבוגרים שהתחנכו ולמורים, מדריכים, אמהות־בית ולכל אנשי הצוות
שעבדו במדרשת שדה־בוקר ושהיו קשורים לאחד מן המוסדות הבאים:
● תיכון הר־הנגב ● הסמינר למורים וגננות
● חנתיב הקליטותי ● התיכון לחינוך סביבתי.
הכנס יתקיים בחול המועד פסח תשמ"ז (התאריך המדויק יפורסם). הבוגרים ואנשי הצוות מתבקשים לכתוב אלינו ולציין הפרטים הבאים, בהקדם האפשרי.
1. המוסד בו למדו/עבדו
2. שם משפחה קודם
3. שנת סיום הלימודים/שנות העבודה
4. כתובת וטלפון.
אבקשך להביא לידיעת חבריך ללימודים תוכן מודעה זו.
נא לשלוח לפי הכתובת הוועדה המארגנת, מדרשת שדה־בוקר, מיקוד 84990.
הועדה המארגנת

הקרן לפרסי יצירה לסופרים עבריים
משרד החינוך והתרבות
המועצה הציבורית לתרבות־ואמנות
פרסי יצירה לשנת תשמ"ו
ועד הנאמנים של הקרן מודיע לסופרים העבריים תושבי ישראל, כי אפשר לפנות אל הקרן לקבלת פרס היצירה לשנת תשמ"ו.
המועד האחרון לפנייה הוא יום שלישי כ"ט תמוז תשמ"ו 5.8.86.
עם קבלת הפניות יישלח שאלון, אותו יש למלא ולהחזיר עד יום רביעי ט"ו באב תשמ"ו 20.8.86
הכתובת לפניות אל הקרן: רח' תל־חי 3 תל־אביב 64334.
אהרון ידלין — יו"ר ועד הנאמנים

לתושבי חיפה והקריות!!!
הגיע אליכם! מ־5.7.86 – 19.7.86
לונה פארק
ויריד מכירות ענק
באיצטדיון קרית חיים
מתקני לונה פארק חדשניים (מכוניות מתנגשות וכו...)
דוכני מכירה
שוק 1 – תגור / הדפסות חולצות
פולירן – נברשות דקורטיביות / נייטשר ביוטי
קרטייר – אופנת נשים / רב בריח
בורדו – לבני נשים / שטף קל־למכונית
כלי מיטה / שעונים
תמונות / תכשיטים
פטנטים / מחצות קל־דלת
מוצרי עור / מי צורים
ספרים / משאת – מוצרי חשמל ועוד ועוד...
בואו בהמוניכם, הכניסה חופשית / חניה חינם ובשפע
תלוש זה מהווה חצי שקל הנחה במתקנים

להשכרה מחסן
גובה 4.5 מ', ללא עמודים, בשטח של 1600 מ"ר, באיזור התעשיה בחולון + אפשרויות שינוע
★
בדבר פרטים נא לפנות:
טלפון 03-802617/8/9, לדוד או איציק.

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES
It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 9301 N. Highway 1, Suite 952, Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

לבעלי כרטיסי אשראי
דחפון
03-611001

למוסד ממלכתי נדרשים בשכירות
1. דירות בנות 3 – 2 חדרים (רצוי בית בודד) + טלפון באזור ק"ש, נהריה.
2. 4 חדרי משרד באשדוד (בגודל של כ־12 מ"ר האחד) + טלפון + שירותים ומטבחון.
ללא דמי תווך
בהצעות נא לפנות למספרי הטלפונים הבאים:
03-205344 – 03-205504

תרבות וספרות

מינדרוס: אתונה בימי שקיעתה

חמשה מחזות
מאת מינגדרוס
מתורגמים מן המקור היווני על ידי
יצחק זילברשלג
מוסד ביאליק, ירושלים, 234 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

מושג הדאקראגם עוצב בזמנים מודרניים ולצרכים מודרניים. ואפילו נזקקו לו ראשוני המשתמשים בו (כגון מונטסקייה) לצורך תיאורה של חברה עתיקה — הוגדה התרבות הרומית בשקיעתה — עדיין נדמה שבסכנה הוא להחיל מושג חדיש כזה על עולם רחוק וקדום. ובכל זאת, חרף כל סכנות האנאכרוניזם, קשה לעמוד בפני הפיתוי לראות ביוון של המאות הרביעית והשלישית לפנה"ס את תקופת ה"דקאדאנס" של תרבות־יוון (היסטוריון־האמנות היינריך וֶלפלין דיבר אפילו על "בארוק יווני" לשם הגדרת האמנות היוונית של העת ההיא). במאות אלו שוב אין זו אתונה בימי גדולתה (כשם ספרו העברי של אלכסנדר פוקס המתאר את אתונה של המאה החמישית): יחד עם העצמאות האתונאית הלך גם תור הזהב שפקד את הפילוסופיה, השירה והדראמה האטית. יוון ה"קלאסית" שמציינים אותה שמות כמו אייסכילוס וסופוקלס ואפלטון חולפת מן העולם. התמורות המסתמנות עומדות בזיקה כה קרובה לסימפטומים של שקיעה המוכרים מן התרבויות המאוחרות יותר — מן הרומית של המאות הראשונות לספירה, מן האירופית של שלהי המאה התשע־עשרה — עד שאתה מתפתה להאמין במיני כללים היסטוריים על חילופי הגאות והשפל, מיני היסטוריוסופיות מפוקפקות כמו אלו של אוסוולד שפנגלר וארנולד טוינבי שהביקורת לא השאירה בהן אבן קבועה אחת, וכיו"ב. ברגע כזה כדאי שתאמר לעצמך שאתה מחיל מושגים אופנתיים על תופעות לא־רלוואנטיות, וכל עניין הדאקראגם אינו אלא פיקציה הבאה לסייע לעצלי־המחשבה, והנה באות ה"עובדות" ושוב טופחות על פניך: אם זה לא דאקראגם, אז מה זה?

בפילוסופיה מקיץ הקץ על הדמיון הפיוטי של אפלטון, מקיץ הקץ על בירורי המושגים האבסטרקטיים הגדולים שהעסיקו את סוקרטס. על מקומם של אלה באות התורות האנושיות, אנושיות מדי של אפיקורוס והסטואיקנים. על מקום הפיתוס האפלטוני בא הראליזם המדעי של אריסטו. המטרה היא חיפוש האושר, האודימוניה. הכל מתמגר למטרי־אנוש. השפעות חזקות באות מן המזרח (נשמע מוכר). בשירה בא תורם של השירים הקטנים, המהוקצעים, שירכיבו לימים את ה"אנתולוגיה הפאלאטינית": דוגמים לשירה הבינונית של כל הדורות שיבואו. בדראמה, על מקום הטראגיות הקיומי העמוק של סופוקלס בא הטראגיות הרגשני של אוריפידס, ומתחולל בעליל מות הטרגדיה. אך אפשר שבשום תחום אין התמורה מתור הזהב לתור הכסף הקל, האינפלאציוני, בולטת כל כך כמו בתחומה של הקומדיה. כאן, במעבר מן המחזות של אריסטופאנס למחזות של מינגדרוס, ניתן לאבחן את כל הסימפטומים של תופעת הדאקראגם. עתה, משניתן לנו כרכון המחזות העיקריים ששרדו מיצירת מינגדרוס, ניתן מידי אותו המתרגם שהעניק לפנים לקורא העברי את כל הקומדיות של אריסטופאנס, הנה לפנינו הזדמנות נאה ללמוד את כל משמעותו של הדאקראגם כמעט "על רגל אחת". זו אותה הברכה, לאו דווקא היחידה, שבה זיכה אותנו יצחק זילברשלג. עוד אומר בהמשך דברים אחדים על התרגום הזה מן המקור היווני.

במנוחי תולדות הספרות, או תולדות הדראמה, קוראים למעבר מאריסטופאנס למינגדרוס בשם המעבר מן ה"קומדיה העתיקה" ל"קומדיה החדשה". הקומדיה העתיקה, האריסטופאנאית, פרחה באתונה של שנות הגדולה והעצמאות האחרונות. היא היתה בעיקרה פוליטית — אריסטופאנס לחם בה בחסידי המלחמה ומחרחריה — ורבו בה הראוות הדמיון הנשגבות: אנשים הלכו לבנות עיר בעננים ("ציפורים"), תחרות נערכה בין אייסכילוס לאוריפידס ("צפרדעים") לשם חשיפת קטנותה של העת הנוכחית וגדולתם של ימים עברו. אריסטופאנס, השטחי הגדול, גם דיבר בגדול: הפאתטיקה שלו ואפילו הפורנוגראפיה שלו היו ב"סגנון הנשגב". כמותו הלכו בגדולות מחזאים אחרים של הקומדיה העתיקה שבדרך־כלל רק שורות בודדות ושמות בודדים של מחבריה נשארו ממנה. אבל הכיוון, האווירה, השגב, ברורים אפילו על פי אותן אחת־עשרה קומדיות אריסטופאניות שנשארו (תרגום זילברשלג, תשכ"ח).

מן הקומדיה התיכונה, שהתקיימה כחצי מאה במאה הרביעית, לא נשאר גם כן הרבה מלבד שורות בודדות ושמות אחדים, כגון שמו של אלכסיס, מחזאי שהיה גם דודו של מינגדרוס. על פי השרידים ניתן לשחזר את מהותה של הקומדיה התיכונה ולזהות בה שלב מעבר אל הקומדיה החדשה. זו, המתחילה בעשורים האחרונים של המאה הרביעית, מיוצגת לדורנו בראש וראשונה על ידי מינגדרוס. הוא ראש וראשון לחבורה של מחזאים מוכשרים ורבי־המצאה שפעלו באתונה ובאסיה הקטנה על גבול המאה הרביעית והשלישית. מביניהם כדאי להזכיר עוד אולי את פילמון שהציג את מחזהו הראשון בשנת הולדתו של מינגדרוס (342 לפנה"ס) והיה מושא להתפעלותו של המחזאי הרומי פלאוטוס שאף חיקה אותו בכמה ממחזותיו.

על פי אותם מחזות לא רבים, שנותרו מן האופוס הענף לפי המסורת של מינגדרוס (למעלה ממאה מחזות), ואשר העיקריים שבהם מובאים בכרך העברי, ואף לא אחד בהם שלם ממש — "קשה הלב" ו"מתבוררים" גם הם רק כמעט שלמים — אפשר לשחזר את עולמו הרוחני של המחזאי האתונאי הזה. אגב, אופייני הוא הקושי שבשחזור העלילות האבודות של הקומדיה העתיקה לעומת הקלות היחסית שבה אפשר לשחזר את עלילות הקומדיה החדשה: המורכבות הסבוכות של המחזה נוסח אריסטופאנס יוצרים את הקושי, הפשטות הסכמאטית של מחזה נוסח מינגדרוס יוצרת את הקלות.

היחס בין הקומדיה האריסטופאנית לבין המינגדרית הוא כיחס שבין רומנטיקת־האבירים ההרואית לבין הרומן העירוני. גם כאן וגם כאן עלילות שונות ומשונות, אבל סדרי הגודל שונים בתכלית. לא יהיה זה מדויק לומר שהרקע של מינגדרוס הוא יומיומי, שגיבוריו הם אנטי־גיבורים ושהכל בהם אפור וקטנוני, "זעיר בורגני". לא כי: גם אצל מינגדרוס מתרחשים דברים לא ייאמנו, התאהבויות עזות כמוות (אהבת סוסטראטוס לבתו של "קשה הלב"), ילדים עזובים מתגלים לאחר שנים ומוצאים אבות ואמהות מפתיעים וכיו"ב. אבל לכל העלילות הללו אופי של קנוניות זעירות, הכל מתבשל בידי מיני סרסורים וטבחים ופאראזיטים ותנפים ודמויות משנה קבועות אחרות. אכן, הכל מתבשל. הבישול — והטבח המבשל — מאפיינים את הקומדיה החדשה ואת מחזות מינגדרוס בפרט. כשם שהם מאפיין קבוע של כל דאקראגם, של אספקט עידון־היתר שבו. תמיד כאשר מתחילים לדבר על "אמנות המטבח" אפשר להיות סמוך ובטוח שהתקופה היא דאקאדנטית. מינגדרוס — ר' ביחוד המחזה "מגן" (אך גם "בת סמוס") בוקק הרבה לטבחים ולמלצרים: המזון בכלל משחק תפקיד נכבד במחזותיו.

האלים האופייניים של הקומדיה המינגדרית הם המקרה והמזל־היריה. ב"בת סמוס" אומר אחד הגיבורים: "נראה לי כי מקרה הוא אל", ואילו במחזה שרק שריד קטן שלו נותר, "מגן", אלילת המקרה היא אחת הנפשות הפועלות (טיכי — וזילברשלג מתרגם "אלת הגורל" אבל דומני ש"אלת המקרה" מתאים יותר). במחזה "גוזזת השיער" אלת הוסר־הדעת אגנויה — וזילברשלג גורס "אלדעת" — היא הפותחת את המחזה ומסכמת את עלילתו, כמקובל.

כללו של דבר: אליו של מינגדרוס הם האלים הקטנים, הפאטאליסטיים, של הדאקראגם. הם ממונים, כביכול, על התחבולה ועל ההכשלה, על בלבול הזהויות ושיבוש החושים. המרחק מן האלים האולימפיים הוא לא פחות גדול מאשר המרחק בין האלים האולימפיים לבינינו. ואמנם, אם נדמה שיש ממד ריאליסטי לקומדיה החדשה, אם נדמה — כפי שכותב המתרגם במבוא — שמינגדר הוא מחזאי "מודרני" הרי זה בשל אותה אווירה דאקראגטית־קטנה שאפשר אולי לזהותה גם בימינו, השלטת במחזותיו. זהו בעיקרו עולם אתאיסטי ואגנוסטי — עולם בלא גדולה — העשוי שיזכיר לנו את עולמנו. אך ראוי שלא נמשוך את האנאלוגיות מעבר למידת הגיוון.

מינגדרוס, כפי שהוא מצוי בידינו, כמעט כולו ניתן לנו, הוענק בעיקר על ידי חולות מצריים, במאה העשרים. שני גילויים מצולים הביאו את "קשה הלב" ואת "מתבוררים", השרידים הארוכים והכמעט־שלמים, בצד קטעים ארוכים אחרים. לא פלא על כן שהוא אולי המחזאי היווני האופנתי ביותר בקרב המלומדים: כאן הם יכולים להתגדר בבקעה שכמעט כולה שלהם, בעוד בכל סופרי הקומדיות הגדולים האחרים דשו מלומדים במשך מאות שנים ולא הותירו. נדמה לעתים, אפילו [illegible] בכך יש להסביר את הספרות העצומה המתפרסמת כל הזמן על אודות מינגדרוס. יתכן שבלי החידוש הזה — בלי המקרה שבגללו הוא בעצם מחזאי בימינו בפועל ממש — היתה ההערכה כלפיו מאופקת יותר, מוקטנת יותר, והוא היה זוכה למקום נבוך יותר בתולדות השירה והתיאטרון הקדום. כיום, כשמבטנו עשוי להיות מעוות משהו, נדמה שחשיבותו בתולדות הקומדיה גדולה אפילו מזו של אריסטופאנס: ממנו נוהגים למשוך את הקו השני עד עצם ימינו, דרך פלאוטוס וטרנטיוס מחקיו הרומיים, דרך הקומדיה האיטלקית של ימי הרנסאנס ודרך שייקספיר, עד ג'ורג' ברנרד שאו — מי יודע אולי עד סמיואל בקט? ה"מיזנתרופ" של מוליר הוא, לכאורה, מצאצאי ה"מיזנתרופ" של מינגדרוס (שמו השני של המחזה "דיסקולוס" שזילברשלג גורס את הוראתו "קשה־הלב", אך נותן גם את השמות כמקורו). ההשוואה תראה עד כמה רחוקות הדמויות הללו, לא רק בהבדלים המובנים מאליהם, אלא בעיקר בעידון העצום שיש בדמותו של אלססט של מוליר לעומת הסכמאטיות הבדויה של קנימון, המתבודד קשה־הלב; ובכל זאת, ובכל זאת — קנימון זה גם הוא טעון, כמדומה, באותה דו־משמעות של גיבור מאוהד: גם הוא לא רק קורבן ללעגו של המחזאי (ושל הצופה) אלא גם לאהדתו, להבנת המניעים שלו ושמא שוב אני נתפס לחטא האנאכרוניזם?

האם הקומדיות הללו מצחיקות? שאלה קשה. אין דבר המתיישן מהר יותר מן ההומור, שכל כולו פרי הקונוונציות והנסיבות. הקומדיות של ג'ורג' ברנרד שאו בקושי יכולות להצחיק את בן ימינו, כלום לא יהיה זה מוגזם לדרוש זאת ממינגדרוס? אולי יותר מאשר לצחוק מעורר מינגדרוס את הרגש של בן ימינו. כאשר החייל פולימון במחזה "גוזזת השיער" כואב על שאהובתו גליקרה עזבה אותו, יש בהכפלה הזאת שבבריין — "גליקרה עזבתני, עזבתני/גליקרה" — כדי לגעת ללב ממש, כאילו הטכסיס הלירי הקטן הזה הוציא את הסצנה מנוקשות המוסכמה שבה היא נתונה (אנו נוכחים שגליקרה היה שמה של אחת ההטאירות הנודעות של אתונה בימי מינגדרוס, חברתו של אפיקורוס שהיה חברו של המחזאי. אולי גם חברתו של המחזאי עצמו).

מינגדרוס נודע ביפי־סגנונו הפיוטי ובעושר הלשוני של מחזותיו. נטייתו לאפיגראמה היתה מפורסמת, היא ניכרת גם מן המובאות שלפנינו — "פעולה מהירה מביאה רווחה מהירה ללב", נאמר בתחילת "קשה הלב" וזו מין אפיגראמה מינגדרית טיפוסית, המזכירה את ה"חד־טורים של מינגדרוס" ("מונוסטיכה מנגדרי") שהם לעתים הטקסטים הספרותיים הראשונים של לומד היוונית. כמו כל הדאקראגטים שאחריו אוהב מינגדרוס את המכתם אהבה מיוחדת, וכיאה למשורר דאקראגטי מינגדרוס הוא גם קפדן גדול בענייני ההבעה השירית, במשקלי טוריו, בהקצעתם המדוקדקת, בליטושם עד בוהק.

יצחק זילברשלג התמודד בכבוד עם הקשיים הגדולים של תרגום יצירות של אמן השירה שהיה מינגדרוס. הוא מקפיד בתרגומו ביחוד על המשקלים ומצליח לשעתק אותם על גיוונותיהם. לפעמים הוא מביא לידי נוקשות מסוימת של הטור העברי מתוך רצון כזה לשמור על משקל מושלם. מלים משונות נדחקות לעתים לטור בשל הקושי הזה: "היא אדונה לעצמה" נאמר על אותה גליקרה שלעיל (ב"גוזזת שיער") פשוט משום שאי אפשר "גברת" בטור זה מבחינה משקלית; אבל כל הפגמים הקטנים הללו בטלים בששים לעומת הישגי תרגומו.

נוקשות סגנונית מסוימת ניכרת גם בפרוזה של המבוא והמובאות למחזות. אפשר שההסבר לה בכך שהמתרגם יושב בתוך סביבה הדוברת לשון שאינה עברית. אילו דיבר עברית יום יום ודאי לא היה כותב על "אהבה עם ראייה ראשונה" (אל "אהבה ממבט ראשון") כשם שהיה כותב "גרוזיה" ולא "ג'ורג'יה" בהערה בעמ' 200. אבל אלה הן זוטות.

לא כל־כך ברור לי לשם מה נוספה לספר "אחרית דבר" בת עמוד אחד מאת ליונל קאסון, מתרגם לאנגלית של מחזות מינגדרוס. אין בה דבר המוסיף על מה שאומר זילברשלג במבוא שלו. אבל מוטב להתלונן על המוסיף מאשר על הגורע.

ארכיטקטורה ורוח הזמן

מאת אדריכל א' ארליק

בזמן האחרון מרבים אצלנו לכתוב על ארכיטקטורה, עיתונאים וגם אדריכלים, וזה סימן טוב. התעוררות, בראשה, המורעת לכך, שהארכיטקטורה היא חלק חשוב בתרבות והיא עניין שראוי לעסוק בו.

המאמרים המתפרסמים הם בדרך כלל קינה וקיטרוג על מצבה הירוד של הארכיטקטורה כיום, על מחדליה, על המבוכה וההתרוצצות בקרבה, והכותבים, רובם ככולם, מחפשים את האשם. יש מי שמצא אותו בטכניקה, בדרך ההוראה המוליכה את חניכיה־קורבנותיה בדרכים נלוזות, או שאינה מעניקה הדרכה בכלל. יש המוצאים את האשם באדריכלים עצמם, שאינם מודעים לתהליכים לפרוץ דרכים חדשות, ליצור סמלים וכיו"ב. מכאן, כביכול, הבינוניות השלטת, "התוהו והבוהו המונוטוני", כדברי אחד המבקרים.

האשם העיקרי הוא "הסגנון הבינלאומי" — (מה שנוהגים אצלנו לקרוא סגנון הבאוהאוס), כגון נקודת המפגש של כל המקטרגים. יש הדורשים גוזרים מוות, ויש הקובעים את מותו הטבעי של הפושע ומתירים אף קשותשם בירושתו. מסתבר שירושה כזאת קיימת והיא אף ראויה לשימוש.

ראוי אולי לנסות דרך אחרת: לנסות להבין את המתרחש, שסימניו המבוכה והרגשת המשבר, כחוליה בהשתלשלות ההיסטורית של התרבות והארכיטקטורה בתוכה.

הארכיטקטורה היא חלק בתרבות זמנה, החומרית והרוחנית, ועל כך ודאי לא יחלוק איש. המתרחש בארכיטקטורה קשור בהלכי־הרוח הרוחניים, בתמורותיהם המשקפות את השינויים המתחוללים בתנאי הקיום של החברה. המבוכה בימינו אינה מנת חלקה של הארכיטקטורה בלבד. היא מסימניה של החברה בתמורותיה השונות. אין פירושו של דבר זהות בין הלכי־הרוח הרוחניים — מה שמכנים רוח הזמן — וצורות האדריכלות, אלא הודות עם צורות מסויימות. האדריכל היוצר משתמש בצורות, שהמציאות נתנה בידו כמות שהן או שהוא מעוות או מוחק אותן. בבחירה זו בא לידי ביטוי הקשר ל"רוח הזמן". אם היא מחייבת או שוללת את המצוי.

הסגנון הבינלאומי תולדתו בראשית המאה הזאת, גיבושו וניסוחו הוא קיבל בשנות ה־20 וה־30. הוא בא לעולם מתוך שלילת הישן על כל צורותיו בחיים ובאמנות, בשאיפה לתת לבוש הולם לחדש. "התודעה הישנה מכוונת אל הפרטי־האינדיווידואלי, החדשה מכוונת אל הכללי־האוניברסלי... הפרטי הוליד את מלחמת העולם" — נכתב ב־1918 במינשר של קבוצת אמנים בראשם פיט מונדריאן — ועל כן יש להרחיק מהאמנות כל דבר טבעי שהוא פרטי במהותו ולהשליט את המופשט הגיאומטרי שהוא ביטוי לכללי. הסגנון "הבינלאומי" בארכיטקטורה הלך בדרך זו, והיה בכך משום תגובה שלילית על הצורות שלבשה הארכיטקטורה על סף המאה ה־20. האקט האחרון של המאה הי"ט בארכיטקטורה ובמלאכת מחשבת היה ה"ארנובו" הוא ביטוי לאסתטיזם מצטעצע בסלסולים פרי האינדיווידואליזם הקיצוני של סוף התקופה — (ניטשה, אוסקר ויילד, הדקאדנטים).

אסתטיקה חדשה

אבל לא שלילת הצורות בלבד היה בו בסגנון החדש, גם ביטוי למגמות הקולקטיוויסטיות המתגברות. הרגש עבר מיצירה יחודית בשביל יחידי־סגולה (סופראוס היושב על סופרכסא, כפי שהתלוצץ אחד ממבקריו של אסתטיזם זה) — אל יצירת ארכיטקטורה שווה לכל נפש. "הארכיטקטורה של היום אינה עוסקת בארמונות, אלא בבית פשוט לאנשים פשוטים", — כתב לה קורבוזייה. זה נכתב בתחילת שנות ה־20, בתקופה שבה השיכון ההמוני העממי עלה לדרגת משימה חברתית ראשונה במעלה שהוטלה על הארכיטקטורה.

מה תהא צורתו של בית פשוט זה? התשובה איננה כלולה במשימה עצמה. היא כלולה בשלילת הצורות הישנות לא רק כצורות, אלא כביטוי לעולם שבו "הבית הפשוט לפשוטי עם" לא נחשב לנושא לארכיטקטורה. "הסגנון הבינלאומי" הוא באופן כזה ביטוי לדמוקרטיזציה של הארכיטקטורה. את צורותיו הוא שאב מהטכניקה החדשה, אך ביתר דיוק — מרוחה של זו. לה קורבוזייה דרש "אסתטיקה של מהנדסים, ...המבוססת על חישוב, על צורות גיאומטריות ראשוניות, שהן היפות, כי הן נתפסות בבירור."

אסתטיקה חדשה זו דורשת לגלות את המהות בניגוד לארכיטקטורה הישנה שהסתירה את המהות ב"פאר והבלים" (לה־קורבוזייה), בקישוטים למיניהם. אותה מהות היא התוכן הפונקציונאלי של בניין, תיפקודו בחיי אדם. הגיע "עידן הכבוד העצמי", הכריז לה־קורבוזייה. כבוד הדברים שאינם צריכים מסווה או קישוט. אסתטיקה חדשה זו תשמש ביטוי ל"איחוד הפרטי והכללי" — כתבו אותם האמנים במינשרם — ובתרגום לשפת היומיום פירוש הדבר הקטנתם או חיסולם של הפערים החברתיים.

לא מקרה הוא שרבים מראשי המדברים של הזרם החדש בארכיטקטורה — ובאמנות בכלל — נטו לשמאל החברתי, ולא לחינם היתה הארכיטקטורה החדשה שנואת נפשו של הימין הריאקציוני. אבל גם מעבר לשאיפות הקולקטיוויסטיות נתקבלה האסתטיקה החדשה, תחת השם "עניינית מודרנית", כהולמת את רוח התקופה, (בתחילה במרכז אירופה ומאוחר יותר במערבה ובארצות־הברית) כסגנון המודרני הבינלאומי.

שנות ה־20 היו שנים של אופטימיות מיוחדת במינה — פרוגרסאלית, אולי — לאחר מלחמת העולם הראשונה. שותפים היו לה גם אלה ששאפו לשינוי ערכים וגם אלה שביקשו לשמר את הקיים תוך שיפורים. האנושות למודה, כביכול, לקח ולא תחזור על שגיאותיה. "לא תלמד עוד מלחמה" אלא תתכנן בתבונה את חייה. "הישרדות על ידי תכנון", הכריז האדריכל הווינאי־אמריקאי ריכארד נויטרה. את התכנון הזה התיימרה הארכיטקטורה החדשה לקבל על עצמה כשליחות. באמירות צורותיה הישר־זוויתיות, בסילוק כל דבר להרמוני, הדו־משמעי, היא משקפת, כביכול, את תחושת הביטחון והאופטימיות.

אין פירושו של דבר, שכל אדריכלי התקופה מודעים היו לתהליכים רוחניים אלה. עצם העובדה שהרעיונות החדשים נהפכו לנחלת הכלל היא אולי הוכחה "שהם בטאו משהו שהיה מצוי באוויר כל הזמן".

כשמשמיעים בימינו את הטענה שהסגנון "הבינלאומי" ראה בפונקציה החומרית חזות הכל, והעלים מבעית הצורה תלול ביצירת סמלים, הרי זו טענת שווא. על האסתטיקה של הסגנון "הבינלאומי" הוטל לשמש ביטוי וסמל לקיום האנושי בעידן המכונה, הוא לא התעלם מן הצורה. הוא ביקש להגיע אליה דרך הגיאומטריה הטהורה והאוטופיה השלטה [illegible] לה קורבוזייה [illegible] את האדריכל "דימוי שירה התבונה הפלאסטית..." אלה שבימינו מספקים השוואה בין אמרתו של מיס־ואן־דר־רוהה "פחות זה יותר" לבין אמרתו של ונטורי "פחות זה שעמום" מרגישים זאת.

בעקבות אסון האצוים נתגלה העולם במורכבותו האו־סופים — כאוטופיה, השתלטה הרגשה שהפשטות, אחידות הצורה, סילוק כל דבר לארמוני, הם עקרונות שאינם תואמים את תמונת העולם החדשה של מציאות שהביטחון ממנה והלאה.

מכאן הביקורת הקטלנית הנמתחת על "הסגנון הבינלאומי": הפשטות נתפסת כעניות, אחידות הצורה "כתוהו ובוהו מונוטוני", — כפי שהתבטא אחד מוקיעי האדריכלים ברומניה.

הרי הפשטות היא לאו דווקא עניות. הצבע הצורני — כקישוט על ידי הטרי־קישוט — הוא עקרון אסתטי, כמוהו כפאר ודקורציה. צבע צורני דרש אפלטון (מקראטס), ואבן צבע אסתטי מאפיין את בנייני יוון הקלאסית. הם הלהיבו את לה־קורבוזייה הצעיר, והד רושמם נשמע בהגדרותיו — הצהרותיו.

געגועים לארמונות

מורכבות, דו־משמעיות — ויש גורסים רב־משמעיות — אלה הן הסיסמאות הרווחות בארכיטקטורה של העשורים האחרונים. שיש המכנים אותה פוסט־מודרנית. הארכיטקטורה המודרנית ("הסגנון הבינלאומי") — ראתה את עצמה כנושאת לשיוויון חברתי, והתיכנון. את התפקיד הזה נטלה לעצמה המדינה המודרנית (מדינת הרווחה על צורותיה השונות) והוא כאילו הופקע מידי האדריכלים: לארכיטקטורה "הפוסט מודרנית" לא נשאר לה אלא תפקיד העיצוב, מציאת הביטוי האסתטי. כך רואים את הדברים תיאורטיקנים. כך פועלים אדריכלים. [illegible] ביססה את העיצוב על המהות, על התוכן הפונקציונאלי, הארכיטקטורה הפוסט־מודרנית מפרידה בין השניים. הצורה המנותקת מהתוכן הפונקציונאלי מתקיימת כאילו בחלל ריק. התוצאה היא התרוצצות, זרמים שונים ומנוגדים באים וחולפים. שכן, אם אין עיקרון מנחה, הרי "מותר" הכל. ולמתירנות זו מתוספת הרגשה שבטכניקה המודרנית אפשר לעשות הכל. אבל, כשמותר ואפשרי הכל נעשה המצב קשה: על כל אחד למצוא את הדרך המיוחדת לו. חיפושים אלה, הלגיטימיים כשהם לעצמם, נהפכים לרוחי בפייתי כמעט ולא תמיד זה מצמיח פרות ראויים למאכל.

זרמים אלה נעים בכיוונים שונים על פני שטח נרחב. יש הממשיכים ללכת בדרכו של "הסגנון הבינלאומי", תוך העשרת אוצר הצורות מעבר לגיאומטריה ישר־זוויתית. יש ומצרפים את הצורות הקלאסיות בצירופים שחל עליהם אחד האיסורים הלא־כתובים של סגנון זה. "הסגנון הבינלאומי" שפשט את מרי הטיפשעשרה" (כדברי ר. באנהאם, המבקר הבריטי). יש ומעוותים צורות אלה לשם עיוות, כהפגנת השלילה. יש המסיקים מסקנות קיצוניות מהנחות "הסגנון הבינלאומי" והופכים בניין למבנה פלדה חשוף עטוי זכוכית, ומערכת צינורות למיניהם — מה שמכנים היינו, שיא הטכניקה — כדוגמת מרכז פומפידו בפריס וכד'; יש המבקשים את הבטחון האבוד בחזרה לקלאסיציזם בארוקי, הן בעיצוב הבניינים והן בבינוי: מנסים להחיות את המונומנטליות — סימטריה, כיכרות פורמליות, מקסיות וכיו"ב — שהסגנון הבינלאומי הדמוקרטי שלל להלכה ולמעשה. סדר מעורמגולי כזה כשהוא מופיע בלבוש גיאומטרי ישר־זוויתי ונוקשה, נהפך ממש לתמונה סוריאליסטית, דוגמת הציור המטאפיזי (ג. קיריקו בשעתו, אלדו רוסי באיטליה).

יש הטוענים שחזיתות מעוטרות, מונומנטליות, הן צורך נפשי לכל אדם, גם לפשוטי־עם. המתגעגעים לארמונות. כך האדריכל הספרדי בופיל, והוא מספק ללקוחותיו — גם בצרפת — חזיתות בארוקיות, אבל [illegible]

והיקויים כאלה ומסוגים אחרים נעשים היום. יש ומחקים ארצות רחוקות המעוררות געגועים רומנטיים בזגים מדומיים: יש מעמידים פנים של פרימיטיביות — וברוב המקרים התוצר הוא קיטש. יש ההופכים את הקערה על פיה ובמקום לקשט בניין קובעים עיטור (אורנמנט בלע"ז) — היינו משהו שאין לו קשר ושייכות לבניין בתוך שכוה — ודוחסים לתוכו בית. או להיפך: בונים בית "פשוט" ומדביקים עליו מבחוץ עיטורים שאין להם שייכות לבניין, אבל גם כעיטור אינם יכולים להחשב (שכון רמות בירושלים לצ. הקר, הבית ברובע היהודי לאדריכל הצרפתי רוגה וכיו"ב בשוויץ).

התרוצצות זו היא המקור והתולדה כאחד של המבוכה, של הרגשת המשבר והשפל. יתכן שאלה הם חבלי לידה. מה יהיה היצור שיוולד — כשיולד — מי חכם וידע.

בין אררט וגורן היבוסי

טס ועליו דמות אשה מנגנת, מסדנת בליאן וקרקשיאן

רמת־אביב: קראמיקה ארמנית ב"מוזיאון הארץ"

מאת נסים מבורך

הר־אררט מתנשא בלב מולדתם ההיסטורית של הארמנים, לגובה של 5160 מטר מעל לפני הים. ספק רב אם אמנם העלו המים את תיבת־נח לגובה כזה, באשר לשם־כך נוצר היה לגייס גם את מימיהן של איר־אלה פלאנטות נוספות. עם זאת, פסגתו, הנראית היטב מארמניה הסובייטית, הפרסית והטורקית מסמלת את שאיפתם של הארמנים לחזור לחבל־מוצאם, שנתרוקן, כמעט לגמרי, מתושביו המקוריים, וזה בגלל קאטאסטרופות היסטוריות וקשיים כלכליים. אפילו "ארמניה הקטנה", זו הביזנטית, הסמוכה לחוף הדרומי־מזרחי של תורכיה העכשווית, אינה מספקת אלטרנטיווה של ממש לשאיפות אלה, ולו רק בשל איכלוסה הצפוף על־ידי תורכים, כורדים וערבים, עלאוים וסונים.

יש להניח, איפוא, כי יפה־נוף של ארמניה המקורית השפיע רבות על החוש האסתטי של תושביה הקדומים ובצאצאיהם בכל הדורות. הדבר ניכר, בכל מקום, היטב, בקראמיקה שלהם, לא פחות מאשר בתשמישי־הקדושה העבודים בכנסיותיהם, ובמיוחד באותו מקום, המכונה בפיהם "קודש־הקודשים" בכנסייתם המרכזית ברובעם שבעיר העתיקה.

השפעות, בעיקר מוסלמיות וסיניות, ניכרות בקראמיקה הארמנית יותר מאלה היווניות והביזנטיות, וזה למרות שצפוי היה שהארמנים, הראשונה באומות שנתנצרה, ישאבו השראה מן המערב.

קשריהם למזרח היו, איפוא, חזקים מאלה של מערב, וזה חרף המיכשול הערבי. יתכן שאחת הסיבות לכך היא עובדת־ניתוקה הגיאוגרפי של ארמניה "הגדולה" מן הים. מה שכיוון את נטיות־הלב של תושביה לצבעוניות חריפה וקשה, הררית, וזה בניגוד למה שהתפתח אצל היונים, שוכני חופים רבים יותר. הדירות של השפעת שנות לארמניה נגרמו גם מעובדת־היותה ארץ־מעבר, על גבול אירופה ואסיה, כך שמסמיסים שונים, חיתיים, מסופוטאמים, איראניים, תורכמניים, ואף יונים וביזנטיים, נמהלו באמנותם, הדבר ניכר גם בהעתקות שמוצגות בתערוכה זו, שנעשו בידי קרמיקאים ארמניים, למשל: העתק של מפת מידבא שבעבר־הירדן, ושל דוגמים דקוראטיוויים סיניים, שבשורותם הגיעה עדיהם בתיווך הפרסים.

העיר ניקיאה, היא איזניק התורכית של ימינו, היתה מרכזה של הקדרות הארמנית ההיסטורית, וההשפעות של אסכולת־ניקיאה ניכרות היטב בעבודות הירושלמיות שבתערוכה הנסקרת. ניקיאה שימשה, כזכור, מושב לקונציל הכנסייתי הנודע, שהתקיע בשנת 325 למניינם, את ה"כפירה" האריאנית, זו שבה היטיבה לראות את הנצרות כדת דואליסטית, שבה מולכים האב והבן, ולא כדת מונותאיסטית, שבכנסיותיה התפתלו באשמת כדי לנסח "קראדו" שיאחד את השניים לאחד. אולי מתוך זהמרה דתית זו צמחו היכבים הבלתי־פיגוראטיוויים של הקראמיקה הניקיאית.

ברם, גם הוועידה הכנסייתית ששמה קץ לסיחוף האיקונוקלאסטי נערכה באותה עיר, בשנת 787, ובכך ניתן למצוא, אולי, הסבר להיכבים הפיגוראטיוויים, המשתפעים בדמויות־אדם וחיה, שמצויות ביצירות הקראמיקאים הארמניים. על כן, שניות כזאת, של מוטיבים ומוטיבי־ערבסקות מצד אחד, תוך ציות כנוע לדיבר השני, ושל דמויות מעולם־החי מצד שני, תוך הפרתו הנודעת, מאפיינים את האמנות הזאת.

שניות נוספת טמונה בעבודות האלה: זו של טעם טוב מצד אחד שהוא לעיתים כה חריף, עד כדי שהוא גובל בהיפוכו. וזהו, למעשה, גם תרומתם של הארמנים בפולקלור הבאלקאני, מקום שבו מתגוררים רבים מהם עד עצם היום הזה.

למשל: סבי המנוח, נסים קוקשוויליי ז"ל, שהיה סיטונאי־אריגים בעיר הנמל הבולגרית ווארנה, העסיק את מר אגוב באראביאן, ארמני מניצולי־הטבח התורכי של שנת 1915, בתורת יועץ־במשרה־מלאה לענייני־טעם רע. וזאת כדי שיוכל לספק את ביקושיהם של האיכרים הבוערים־תשוקה לאריגים פרחוניים מבהיקים. הנה, אותו אגוב עצמו היה מקבל על האדרון טעמו הטוב. ניצולים ארמניים אחרים באותו טבח, שהביאו את בשורתם לכל היבשות, הם, למשל, שרל אזנבוריאן, סילוהי הארטניאן, אליה קאזאגיאן וכן ויליאם סארויאן, ורבים אחרים.

גם הקראמיקה הארמנית הירושלמית גולשת מאווירת־המסורת האורחי אל המישורים הזולים של התמסחרות והתבוננות לסוחר־הזמן. אחד הסימנים לכך הוא, למשל, השימוש באריחים תעשייתיים מוכנים לשם יצור דקוראציות בלתי חשובות ונמוכות.

למעשה גם מי שאינם מכירים את אוספי־הקדרות הארמניים יכולים לראות שמץ ממלאכה זו בחוצות העיר העתיקה, אשר שילוט־שמות־סימטאותיה נמסר לידי בתי־המלאכה לקדרות אשר בוויאדולורוזה ובשכונת־הארמנים, מיסודן של משפחות קאראקשיאן, באליאן ואוהאנסיאן, קדרים אלה הובאו מתורכיה ביזמתו של סיר רונלד סטורס, מושלה הראשון של ירושלים, כדי לחדש את ציפוי־הקראמיקה של "כיפת הסלע". רעיון אשר לא נתגשם. יצירי שבבית־מלאכה סוסו האגדי של מוחמד, שהתנוססה על הכותל המערבי. אלבוראק באסה, על־פי אמונת־המוסלמים, אל הכותל לפני שרוכבו זינק השמימה מאבן השתיה, זו המכוסה עליה "כיפת הסלע". שלט זה, אגב, אינו מצוי שם עוד, באשר נעקר ממקומו, כרת וכריה, בידי אברך מצויד בגרזן, בימי 1967. מכל מקום, ערכים אמנותיים חשובים לאין־ערוך משילוט כזה מצויים בכדים, בצלחות, בתמונות־האריחים, ואף ב"ביצים" הקראמיות, שרבות מהן שלבן בשראות של הצברשות הכנסייתיות.

ניתן להוסיף ולספר כהנה וכהנה על הארמנים ועל אמנותם, אך יקצר המצע. אכן, קסם רב טמון בהם. מסתבר שבתוכם אין המאה העכשווית משעממת כמו בתיה הלבנים של חולון. גם מיסתורין גדולים צפונים בה, למשל בין קדרות־הרובע הארמני, שבו מייצגים הפטריארך אלישע השני והארכי־בישוף שאהי אג'אמיאן, את הקשר אל העבר הרחוק האל תרבות אבחוטית, אשר מקבלת ביטוי הולם גם במלאכת־הקראמיקה הארמנית, זו שמקורה לרגלי האררט והמשכה עדנו פורח ליד גורן־היבוסי.

לבן על גבי לבן

מלון האגם
מאת אניטה ברוקנר
תרגמה מאנגלית שלומית קרם
הוצאת לדורי, ת"א, 166 עמ'

מאת נורית זרחי

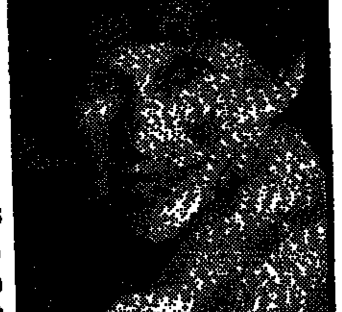

אניטה ברוקנר: מאבק על אהבה

אדית הופ, גיבורת "מלון האגם", היא סופרת הכותבת רומאנים למשרתות, היוצאת בעל כורחה לחופשה בשווייץ, שם היא מתגוררת במלון על שפת אגם. היא יוצאת לחופשתה כדי לנקות את השטח, כדבריה, לאחר שערוריה שחוללה.

מכיוון ש"מלון האגם" זכה בשעתו בפרס "בוקר" לרומאן המעולה ביותר של השנה ההיא בספרות האנגלית, אנו מתייחסים לדבריה של הגיבורה ללא חשדנות וסומכים על אבחנותיה של אניטה ברוקנר, בהנחה מוקדמת שהספר שלפנינו, בניגוד לספריה של אדית הופ, אינו סתם רומאן למשרתות, אלא יצירת ספרות רצינית.

והנה, בשעה שהנשים ברומאנים של אדית הופ זוכות בסוף באהבה הגדולה הנכספת, מגדירה ברוקנר את הנושא שלה בציטטה מתוך מאמר שכתבה גיבורתה הבדיונית: "כעניין בגורמי הכישלון, זה נראה אולי קטן מאוד בדרך שבה אני כותבת. אך זה נוגע לכל אדם. איך להשיג אהבה, איך להיות ראויים לאהבה, זה עסק פרוע. הכללים גסים באמת". הגדרה חכמה ומפוכחת זו, בד בבד עם דרך כתיבתה של ברוקנר, שלמרות התרגום העברי אפשר לחוש בדקותה וביופיה הרב, גרמו לי בסוף הספר תחושה שכאילו חבטו על פני.

האם זו חכמה המסתירה טפשות, או שמא היתממות צופנת חכמה?

מכיוון שהספר כתוב באיפוק רב והוא נע קדימה בתנועות זעירות של מגע־נפש, מגני אוויר האבחנות ביחס להתנהגויות אנושיות, הוא נתפס לרגע כאילו נכתב לבן על גבי לבן, מה שמקשה לתפוס את נקודת־המבט של הסופרת. אבל העובדות הפשוטות מבצבצות כמו והיטים של שנות החמישים פתוח לעקיפה מתוכמת. מדוע נשלחה אדית הופ מביתה אל מלון האגם. פשוט מאוד, משום שברגע האחרון חמקה מנישואין לגבר "שבהיעלם אחר (מהולון המנית שנביאה אותה לטקס) ראתה את הגינותו העבברית".

והנה, בהתחשב בה שהיא רווקה לא צעירה, הרואה עצמה כאשה חסרת הטעות שלא נשאר לה אלא לצפות בהצלחת הזולת, יש לה לאדית הופ הישגים חברתיים לא מבוטלים. גם במלון שבו היא שוהה היא זוכה בהצעת נישואין מאחד מר נוויל שאשתו נמלטה ממנו זה מכבר. אמנם ההצעה הזאת מזרה כמקצת ואדית זוכה בה משום שהיא גברת אמתית שלא תציג את מר נוויל כשוטה גמור. לדבריו: "היא אינה מסוג הנשים ההיסטריות המתנהגות כאילו היו מושא מתמיד לשערוריה או תשוקה, מאלה המתרברבות בכיבושיהן ובביצוע שלהן החושבות שהן ראויות לעשות הכל כל עוד הן משעשעות את ידידיהן ושומרות על הסכם מינימאלי עם בעליהן".

כגברת אמתית אין אדית יכולה להיענות להצעתו הדומה לחוזה, אף כי אינה נמנעת מלבכות על כתפו הדיכורה באהבה האמתית הפוקדת אותה בדמות מאהב נשוי דייויד פעם פעמים בחודש. כל מה שידוע לקורא על האהבה הזאת הוא שעל־פי כללים כאמור על אדית לבכות מודרנות או געגועים, סבל או אכזבה, מפני שאהבה אמתית על פי ברוקנר חושה יותר מכל למבחן כושר בהתאפקות ובהכחשה.

ישנן בספר נשים מסוג אחר, המתגלמות בדמות הגברת פוזי ובתה, שהתנהגות שלהן מתבטאת בקנייה חסרת מעצורים של לבנים ומלמלות בכספי הבעל המנוח. מרת פוזי, יש לציין, היא בעלת הופעה מרהיבה וחסרת גיל, ולמרבה הפלא בת שבעים, בעוד בתה היא רווקה מזדקנת, המבלה את לילותיה — ואולי רק לילה אחד — עם מר נוויל, כפי שמגלה לתדהמתה אדית המסכנה. כל הפרטים הללו נודעים לקורא ממכתביה של אדית הנכתבים לאהובה רק כדי להשליכם אל הסל. לאורך כל הספר טובל הטיפול בקשרי נשים וגברים בערפול גמור. הנובע, כמובן, ממערכת ערכים לא ברורה וחוסר קני מידה מוסריים. מסתבר, שהתעלמות ממושגי טוב ורע, המתקבלת ברגע הראשון כאיזו בגרות מתחכמת ברוח העולם המודרני, יוצרת עולם חלול.

לאדית אין שום עמדה מוסרית. אפשר שהיא באמת אשה שלא התבגרה. אבל מה ביחס לסופרת? מה קרה למערך הערכים שלה? בהיעדר מערך כזה נעות הדמויות באופן מקרי וחסר איכות רוחנית, בניגוד למה שקורה, למשל, באינטנסיביות רבה בספריה של איריס מרדוק.

ברוקנר אינה מוחה את רפיסותה המוסרית של אדית הופ ואינה מצביעה על כך שהיא לא מסוגלת לנקוט עמדה, אבל הקורא מבין שהיא ילדה בעולם של מבוגרים, המשחקת משחק שכלליו אינם מובנים לה, ומשום כך היא יכולה לשחק רק תוך העמדת פנים וכמובן מפסידה. מלים כמו אהבה, כוח, קשר, מין, משיכה גופנית, מעמד חברתי, בדידות, סבל מתערבלות כולן באיזו מבוכה מעורפלת שמתחתיה מבצבץ המערך הסטריאוטיפי של יחסי גברים־נשים כשהאשה היא קורבן והגבר הוא אדון שקסמו נעוץ באכזריות אדישותו.

תפקידו של הסטריאוטיפ הזה להסתיר דבר־מה. מה הוא ובכן, זה הנושא המרכזי של הספר, הנחשף מפעם לפעם, בדומה לקרחון שקוע מתחת לפני המים, והקורא מגלה אותו על פי מונה הגייגר של רגשותיו. ברגע מסוים, כשמתארת ברוקנר את תמונות ילדותה של אדית הופ, את היחסים בינה לבין אמה, מתחיל המונה לרטט כאילו נגעו בעצב חי. אז מתפוגגת המבוכה והכתוב נחלץ מאי הבהירות שלו, ומי שנחשפת בבירור הרי זו הילדה הדחויה על ידי אמה הדומינאנטית, המבלה את חייה באבל על התפארת האפשרית שבאהבה שגנזה, ועל התרבות האירופית הווינאית שכלתה מן העולם.

אדית, הילדה הדחויה המבכרת, החוזרת שוב ושוב על דגם שממנו אינה מצליחה להינתק. הילדה הדחויה הופכת לאשה דחויה, וכל פתח שנפתח לפניה כדי להיחלץ מן הדגם הזה נתפס אצלה כעבֵרי מרי או כמסורי וקשות. רק גבר, שלמעשה אין לה אתו דבר, נתפס אצלה כנציג האהבה. גם את יחסי האם פוזי ובתה, שעמם היא מתרועעת במלון האגם, קוראת אדית באופן מוטעה, על פי האינטרפרטאציה שהיא עצמה מביאה. תחת אהבה ללא גבול בין אם לבתה, כפי שהיא מתארת זאת, מתברר קשר של שעבוד, כשהבת בת הארבעים משוחקת בתפקיד התינוקת.

אניטה ברוקנר מטילה על אדית הופ שלה תפקיד של בורה, בלא שהיא עצמה מציגה או נוקטת עמדה שונה. "אתה אינך אוהב אותי", שואלת אדית את מר נוויל. והוא עונה: "לא, אבל חדרת אל מתחת לשריון שלי ואת מרגשת אותי ונוגעת ללבי". אבל שתי הסופרות, גם זו הבדיונית הכותבת רומאנים למשרתות, וגם זו שזכתה בפרס בוקר על "מלון האגם", אינן יכולות לקבל את המשפט הזה כפותח דלת להתנסות ממין חדש. שתיהן דבקות בדגם הילדה הדחויה עד ששאר הפרטים הופכים טפלים.

בסיכומו של דבר, נשאלת השאלה מה מפיקים מן הספר הקוראים? התשובה היא שוודאי אינם מפיקים ממנו מה שהסופרת סבורה שהיא מעניקה. הקורא אינו חש שמדובר בעולם שבו כולם נאבקים בכוח ובכנות על אהבה, אלא שזה עולם של ילדים דחויים שאינם מסוגלים להיחלץ מן הקסם שבדחייה, ובזאת ברוקנר בוודאי לא היתה מעוניינת.

אפשר לנקוט כאן מטאפורה מעין זו: למלון אסור בשום פנים ואופן להזהר אל האגם. כדי למנוע אסון הוא חייב להישאר נטוע על שפתו. כל זמן שכך יהיה תוכל אדית הופ לכתוב את סיפוריה בתוך התופש שהיא יצרה סביבה, ובתוך אותו תופש תוכל אניטה ברוקנר, לטוות סיפורים בכישרון כתיבה מעולה, סיפורים שעל ערותם האמתית, זו שכנראה מבין המשר־פיל להודות בה, מכסה צעיף ערפילי ולא אמתי של ספרות מפוכחות ושל התחכמות.

העורך: אברהם רמון

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

קלאסיקה

פילון האלכסנדרוני / כתבים
כרך ראשון: הכתבים ההיסטוריים; הכתבים האפולוגטיים
בעריכת: סוזן דניאל־נטף
הוצאת מוסד ביאליק והאקדמיה הלאומית למדעים, 1986, 326 ע'

פילון היהודי, איש אלכסנדריה, שמת דור אחד לפני חורבן הבית השני, היה מאנשי הרוח המעניינים שהפרו את מרכז התרבות ההלניסטית שהיתה עירו. יצירתו הספרותית העצומה, העוסקת ברובה בפרשנות של התורה ובקירוב אמונתם ודתם של היהודים אל היוונים, למרבה האירוניה, לא בזכות יהודים (שהסתייגו מהלניסטיות שלו) אלא בזכות הנוצרים הראשונים. רק לפני כמאה שנים החלו מלומדים יהודים להתעניין בכתביו, אך גם כאן רבות ההסתייגויות מהגדרתו כפילוסוף יהודי, המחלוקת נטושה עדיין בין הטוענים כי פילון היה נטע זר במחשבה היהודית, פילוסוף אקלקטי שניסה לקרב את תורת משה לחוכמת יוון באורח מלאכותי, לבין הטוענים כי יהודותו של פילון לא היתה אלא לבוש חיצוני בלבד.

בכרך הראשון של כתביו שתי הסיבות: כתבים היסטוריים וכתבים אפולוגטיים. החלק הראשון כולל שני חיבורים: "נגד פלאקוס" ו"המשלחת לגאיוס", המספרים את ימי הסבל שעברו על יהודי אלכסנדריה בימיו של הקיסר קאליגולה. פלאקוס, שנתמנה לפרפקטוס של מצרים בשנת 32 לספירה, הסתבך עם ראשי הפוליס האלכסנדרונית, וכשעלה לשלטון ברומא הקיסר קאליגולה, הבין כי יוכל להבטיח את מעמדו במצרים רק אם יפקיר את היהודים לידי האספסוף של אלכסנדריה. פלאקוס הבליג כשהמון פרע ביהודים, הכשיר את הקרקע למלחמה ביהודים באורח חוקי ומשפטי: המוני היהודים גורשו מבתיהם ונדחקו לשכונה צרה וצפופה שהיתה צרה מהכילם, ופלאקוס עשה כל מה שביכולתו כדי לנשלם מכל זכויותיהם. אך חישובו הפוליטי לא עלה יפה, וסופו שהודח ממשרתו על ידי קאליגולה, ובמקומו נשלח פרפקט חדש, אוהד יותר. אך מכיוון לא צפוי נתגלגלה צרה אחרת: ההוראה להציב את פסל הקיסר בבית־המקדש בירושלים שעוררה מתיחות חריפות. הן נסתיימו, לשמחתו של פילון, עם מותו של קאליגולה בשנת 41 לספירה ועליית קלאודיוס לכס הקיסרות במקומו. פילון נמנה עם המשלחת שנשלחה להרצות את בעיות היהודים בפני הקיסר הרשע.

הרעיון המנחה בכתבים ההיסטוריים הוא רעיון בחירת ישראל, שלפיו אין אלוהים נוטש את עמו הנבחר ומעניש את אויביו מידה כנגד מידה פשעם. זה גם הרעיון העובר כחוט שני בכתבים האפולוגטיים, שנכתבו בשעתם כתגובה להשמצות שהפיצו פגאנים, שנודדו מעוצמתה והיקפה של התעמולה היהודית־הלניסטית, וביקשו למנוע גיור המוני של הפגאנים. שלוש יצירות בסוגה האפולוגטית: "היפותיטיקה", "על חיי העיון", ושני חלקי הספר הנודע "על חיי משה". מ"היפותיטיקה" שרדו רק שני קטעים, המובאים אצל אוסביוס בחיבורו "הכנה אוונגלית". הקטע הראשון עוסק ביציאת מצרים וכיבוש הארץ ובהפרכת הטענות כאילו משה היה מכשף ונוכל. הקטע השני מוקדש לתיאור חוקות היהודים, כדוגמה חיובית לדרך חיים צודקת שצמחה על קרקעה של תורת משה.

"על חיי העיון", גם הוא שרד רק בזכות המובאות של אוסביוס. מה ששרד הוא דיון שערך פילון על כת יהודית בת־זמנו ושמה "התירפאוטים", שבהם ראה פילון הגשמה מושלמת של "ההוראות הקדושות והמקודשות של משה הנביא".

"על חיי משה" הוא המעניין והיפה שבחיבוריו האפולוגטיים של פילון: מגוללת בו תמונתו של המנהיג האידיאלי של האומה כנסיך, כהן ופילוסוף, והספר כולו נועד להיות מעין מבוא כללי מאוד ליהדות [illegible]

מחזה

ירמה, פואמה טראגית
בשלוש מערכות ושש תמונות
מאת פדריקו גרסיה לורקה
תרגמה מספרדית והוסיפה אחרית דבר: רנה ליטוין
הוצאת עם עובד, 1986, 63 ע'

"ירמה" הוא מהמחזות האחרונים שכתב לורקה — אחד לפני "בית ברנארדה אלבה" הנחשב לאחד החשובים שלו בתחום הדראמה. האם הוא מחזה קומי או טראגי? שני הסוגים מתקיימים כאן בצוותא כמו בכל מחזותיו. עלילת המחזה נסובה על אשה ושמה ירמה, שאין לה ילדים וכל רצונה הוא להיות לאם. לאחר חמש שנות נישואים עקרים מבקש ממנה בעלה להשלים עם גורלה ולהתמסר לו גם אם אין עוד תקווה להפרייה. כשהוא מבקש לשכב אתה, היא חונקת אותו ושמה קץ הן לחייו והן לתקוותה להיות לאם.

על השאלה מה ביקש לורקה להביע באמצעות העלילה הזאת נחלקו המבקרים, ורנה ליטוין באחרית־הדבר מביאה כמה דעות. הפשוטה ביותר רואה ב"ירמה" מחזה שבו מתנגש היצר עם מוסכמות החברה: יצר האמהות, ומולו אי־היכולת של ירמה להיפטר מבעלה העקר. על־פיה מצטיירת ירמה על ידי הרצח כקדושה מעונה וכנוצרייה טובה, בכך שהיא מסרבת לשכב עם בעלה לשם הנאה בלבד. ליטוין טוענת שאין זה אלא ניתוח פשטני מדי של המחזה, שאינו מסביר לא את יחודו ולא את גדולתו, ונוטה להאמין למבקרים החדשים יותר, הרואים בקונפליקט של ירמה קונפליקט נברוטי ולא חברתי — בין הרצון המודע לקבל את הגורל, לבין הלא־מודע, ביטוי של היצר האסור. כך, למרות ההצהרות האצבה שהיא משמיעה באוזני בעלה, פוקדות אותה בחלום הזיות ארוטיות עם ויקטור, רועה הצאן של בעלה. כל תמונה נוספת, מוצגות אם את עמקי היצרים של ירמה, עד למעשה הרצח — פעם באמצעות חברותיה, ופעם באמצעות זקנה פגאנית המסמלת את הוויית הצאת השרשים.

לורקה כינה את מחזה "פואמה טראגית" במטרה להדגיש את תפקיד השירה שבמחזה. הטקסט עמוס מטאפורות וכפל משמעויות, ורנה ליטוין עשתה עבודה פיוטית ומיוחדת במינה בשמרה את הדקויות הפיוטיות.

עדות

צמיחתה ושקיעתה של קהילה — היהודים האשכנזים והספרדים ברומניה (1919—1941)
מאת יעקב גלר
הוצאת "מורשת", תל אביב, 1985, 410 ע'

כרוב האומות, שכיסו על תודעתן הלאומית הרופפת מרי בחלומות של עוצמה מדינית, שהתגלגלו לפאשיזם ולאובדן צלם־האדם והעם, עשתה רומניה את הדרך ממלוכה קונסטיטוציונית, לדמוקרטיה ליבראלית ולדיקטטורה פאשיסטית במשך פחות מעשרים שנה — מהירות שאין לה מתחרים רבים באירופה. יהודי רומניה, שהטלטלות הפוליטיות הללו השפיעו על מעמדם וביטחונם השפעה מכרעת, נהנו מתקופה קצרה של שגשוג קהילתי בין שתי המלחמות, ובתקופה זו מתרכז מחקרו של הד"ר יעקב גלר. לדבריו, זהו תחום מוזנח כמעט־בתמול: היסטוריונים יהודיים נטו תמיד לחלוף על פני יהודי רומניה ולצאת ידי חובתם במלים מספר עליהם.

גלר הולך לבדוק את אופן תפקודן של קהילות יהודי רומניה מבחינה מבנית־מוסדית והיסטורית בתקופת השפע והליבראליזם קצר־הימים בשנות העשרים והשלושים, שבה העניקה הממשלה הרומנית לקהילות היהודית הכרה רשמית, האוטונומיה מנהלית. היו אלה ימי "רומניה הגדולה", שבהם סופחו אליה בסרביה, בוקובינה וטרנסילבניה, על הקהילות היהודיות הגדולות שבהן, ששינו את דמותה של יהדות רומניה מן היסוד לא בלי זעזועים קשים. הארגון הקהילתי של היהודים ה"חדשים" משלושת האזורים שסופחו זה מקרוב לרומניה, היה ריכוזי הרבה יותר מזה שנהג ברומניה ה"ישנה", שבה היו בכל עיר כמה קהילות — בדרך כלל הדתית, האורתודוקסית וקבוצה "ספרדית" — זו לצד זו. הבעיה הנבחית, איזו מן הקהילות צריכה לייצג את היהודים בפני הממשל, גרמה וויכוחים אין ספור, שלובם בידי נגיד הוודדים, הרב [illegible], שהמשיך בכוח ההסתה את מתחויה מתחוגים הלאראודו־דוכסים, ובכשלונים שהובילים עיכב את האמנציפציה של הקהילה כולה. אף־על־פי־כן, טוען גלר, גבוד האורות על הצללים, ובפרספקטיבה אי אפשר שלא להתפעל מהישגיהם של מנהיגיה היהודים־ראויים, שבזכות קשריהם עם השלטונות הקלו במידה רבה על יהודי רומניה את ימי השואה של מלחמת העולם השנייה.

בנספחים המצורפים למחקר, יש אחד המלמד עד כמה היתה רומניה בבחינת ארץ של ימי־ביניים ביחסה ליהודים עד שנות העשרים של המאה הנוכחית: רומניה היתה המדינה היחידה בעולם שעדיין חייבה יהודים, שנתבעו נוצרים לדין בפני מסגרות או שהופיעו כעדים, בשבועת הדרמים "מורה יודאיקה", בטקס מסויט ומרכב, רק לאחר מאבק של יובל שנים בוטל הנוהג רשמית.

קטלוג

הקרמיקה הארמנית של ירושלים
הקטלוג והתערוכה: יעל אולניק
הקדמה: רחבעם זאבי
הקטלוג הוצא לרגל תערוכת "הקרמיקה הארמנית של ירושלים", בביתן הקרמיקה במוזיאון הארץ, קיץ 1986.
45 ע' + 19 ע' באנגלית

הקרמיקה הארמנית ידועה כיום בעיקר מחקוייה הזולים, שאינם נעשים כלל בידי ארמנים והנמכרים ברובם בחנויות המזכרות שבעיר העתיקה. ההשוואה בינינם לבין המוצגים היפהפיים והמקוריים שבתערוכה שנפתחה לפני כשבועיים במוזיאון הארץ, מלמדת שיעור כואב בהידרדרותה של אמנות, שנכנעה בקלות רבה מדי לדרישותיה של חברת השפע הישראלית לאחר מלחמת ששת הימים.

ההיסטוריה של הקרמיקה הארמנית של ירושלים קצרה יותר משסבורים רבים: תולדותיה בכיבוש הבריטי של העיר בשלהי מלחמת העולם הראשונה. סר רונלד סטורס, מושלה הראשון של העיר, הקים את "האגודה למען ירושלים", שהציבה לעצמה כאתגר לחדש את אריחי מסגד כיפת הסלע שניזוקו. צירוף הנסיבות הטראגי שמזמן סבו הארמנים בטורקיה, מביא לארץ את הקדר הארמני המנוסה דוד אוהנסיאן, שנמלט מקוטהיה, מרכז הקדרות באנטוליה, עם תרימר עובדים ובהם האמנים בליאן וקרקשיאן, שצאצאיהם ממשיכים כיום את מסורת הקדרות והעיטור שהביאו ממולדתם. במפעל מאולתר שבנו על הר הבית הוחל בביצוע ההזמנה הראשונה של האריחים למסגד, לא יצאה בפועל של דבר אל הפועל, הגולים הארמנים נאלצו למצוא את פרנסתם בייצור מסחרי של כלים ואריחים.

אוצרת התערוכה, יעל אולניק, ניסתה להכניס סדר [illegible] מאוצר הרגעים של הקדרות של איזניק [illegible] מוטיבים שניכרות בהם השפעה איראנית ודמויות בעלי חיים ארץ־ישראליים — העופר, הצבייה ודגמים ארץ־ישראליים. והנם דגמי פסיפסים ידועים ועבודות שנעשו על־פי הזמנה של יהודים, כמו קערת־פסח.

התערוכה במוזיאון הארץ היא הניסיון הראשון להתמודד עם הקדרות הארמנית כאמנות. על אף סכנת הנפילה לסריואליות עלה הניסיון יפה, והקטלוג היפהפה הוא יד ושם לאמנות ההולכת ונעלמת מול המטורי הפיליסטאיות.

לילדים

צוענים בפרדס, סיפור
מאת רות אלמוג
ציירה: מיכל לויט
ספריית קיפוד, הוצאת מסדה, 1986, 66 ע'

גילגיל, סיפור
מאת רות אלמוג
ציירה: הילה חבקין
סדרת שעת קריאה, הוצאת מסדה, 1986, 39 ע'

רות אלמוג, שספרה לבני הנעורים "ברוך הבסר" קיבל באחרונה פרס לספרות ילדים, גילתה את התענוג שבכתיבה לגילאים הנמוכים, לאחר שנים רבות של הימנעות מהפיתויים הקלים שמציע האיזור הזה. שני ספרים שלה — האחד לילדי כיתות ג'־ד' והשני לקטנים יותר — יצאו לאור בזה אחר זה בסמיכות לשבוע הספר העברי, והם דומים זה לזה ב"אוכלוסיה" המרכזית המעסיקה את גיבורותיה הקטנות — הורים ואב. "צוענים בפרדס" מתרחש בימי מלחמת העולם השנייה לאיילה, בת מושבה ארץ־ישראלית, שאביה התגייס לבריגדה, והיא חוששת כי בעל־הבית העשיר והמפחיד שלהם אוהב את אמה ומנסה להשלים עליהן את מותו כדי לתפוס את מקום האב שבמלחמה. איילה מתמרדת, ובחבורת כמה ילדים בני גילה יוצאת למסע הרפתקאות בפרדס, שבו, על פי השמועה, גרה משפחת צוענים מסתורית בארמון נפלא. בסופו של דבר באה ההתפכחות — תחילה מהאשלייה של הצוענים המסתוריים ואחר כך מהפנטאסיות על כוונותיו הלא־מוסריות כביכול של בעל־הבית כלפי אמה. הספר כתוב בקצב של סיפור הרפתקאות, והלירית המאפיינת את כתיבתה של אלמוג — בדרך כלל על חשבון הקצב — מובאת במנות לא גדושות, כיאה לגילם של הקוראים. מה שחשוב יותר הוא שאלמוג כתבה ספר שהוא בראש וראשונה ספר אישי, המבוסס כנראה על חוויות ילדות שלה, והנוגע אולי, בהרגשת תמימה של הפחד מן היתמות, במפתח לעולמה הפנימי של הסופרת ולכתיבתה למבוגרים.

הספר "גילגיל", הכתוב לגיל הרך, מתרחש גם הוא בשעת מלחמה ואוויה — אולי מלחמת לבנון ואולי מלחמת יום הכיפורים. אביה של גילגיל, רופא צעיר שלא גמר את ההתמחות, משרת במילואים, ואותן הדודות שהביעה איילה, גיבורת "צוענים בפרדס", בשנות הארבעים, שבות ועולות אצל גילגיל. אלא שכאן מסתיים הכל בטוב: לבסוף יש הפסקת אש, וכפי שלומדת גילגיל מן העיתונים שאמה קוראת בדאגה, ואביה חוזר מהמלחמה בריא ושלם. בניגוד לציפיותו של דור המושבה, שייכת גילגיל לדור הלגו והבובות היקרות בעלות השמות הלועזיים, ואת שמחת שובו של האב מבטאים בקניות: רות אלמוג משכילה להעביר את המנטאליות ההשוואתית־יותר של הדור הצעיר באותה כנות שעשתה זאת עם איילה, שהיא פחות או יותר בת דמותה. כך גם בנוגע לרשות שנותנים הורה של גילגיל לבתם לא לאהוב את התינוקת החדשה הנולדת להם: הורים רבים יכולים ללמוד מכך לקח טוב בחינוך ילדיהם לאי־צביעות.

מעולם הספרות והאמנות

רובר סאבאטייא

מישל טורנייה

אנרי טרואייה

פרנסואה נורסייה

הצרפתים מסכמים את השנה

תחילת יולי היא הזמן שבו יוצאים הצרפתים לחופשה הגדולה והמו"לים עורכים את סיכומי השנה החולפת.

מה אפוא קראו הצרפתים השנה? "לא מתר" פרס פאנורמה של מכירות הספרים, בהם מועדוני־הספר והספרי־כיס. כללית, ניתן לומר שמכירות הספרים בשנת 1985—1986 משביעות רצון ובמקרים אחדים אף עולות על אלה של השנה שחלפה. להוציא את ההוצאות "לאפון", "קלמן לוי" ו"דאנואל" המגדירות את השנה שחלפה כ"אפורה".

בניגוד לשנה הקודמת זכו השנה הספרים עטורי הפרסים הספרותיים בהצלחה גדולה. "גאלימאר", כדרכה, מסרבת למסור מספרים. בכל זאת ניתן להעריך כי "נישואין ברברים" מאת יאן קפאלאק שזכה בפרס גונקור נמכר ב־450 אלף עותקים ו"מחילת ישר" מאת הקטור ביאנ־סיוטי (פרס פאמינה) נמכר ב־200 אלף עותקים. הספר שזכה בפרס "רנודו" — "לילותי יפים מימיך" מאת רפאלה בילדו (הוצאת "גראסה") נמכר ביותר מ־300 אלף עותקים בעוד שזה שזכה בפרס "מדיסיס" "לידתה של תשוקה" מאת מישל ברודו בהוצאת "לא סיי" נמכר ביותר ממאה אלף עותקים וכך גם הזוכה בפרס "אינטראליה" "ולדיר מיד רובייאר" מאת סרג' לנץ (הוצאת "לאפון"). היקרתי בכולם, פרס נובל, ניתן ב־1985 לצרפתי קלוד סימון, בניגוד לנבואות אריכי של סופר תובעני זה, שספריו רואים אור בהוצאת "מינוי", קידם הפרס את המכירות. ספרו "דרך פי לאנדריה" שהופיע בכריכה רכה נמכר ביותר ממיליון עותקים.

בראש רשימת רבי־המכר עומד השנה הספר "מאה משפחות" של ראוליק לאזו (לאפון).

אחד המאורעות המו"ליים הגדולים הוא ההצלחה הבלתי משוערת של "זיכרונות מאפריקה" מאת קרן בליקסן ("גאלימר") בעקבות הסרט שנעשה על פיו. מסתבר שסרטים ואף סדרות טלוויזיה מיטיבות למכור ספרים.

הסופרים הצרפתים החשובים מוצאים להם תמיד קהל, קובע "לא מתר". כך מישל טורנייה ב"אגל הזהב" ("גאלימר"); רובר סאבאטייא ב"דויד האוליבר" (אלבין מישל); ז'אן ד'אורמסון ב"כל האנשים מטורפים" ("לאטאס"); פרנסואז מאלה־ז'ורי ב"צוקה של לורה" ("גאלימר"); פרנסואה נוריסייה ב"זוג האכזב" (גראסה); אנרי טרואייה "עד מוהר סלבי" ("פלאמריון"); ליסיאן בודאר ב"ציד הזהב" ("גראסה") וז'וליאן גרין ב"הלשון והפילה" ("לה דיזראנס").

הספרים המתורגמים המצליחים ביותר של השנה היו "בושם" מאת פטריק זיסקינד ("פאיירד"), "מרגל שהור" מאת ג'ון לה קארה ("לאפון"); "על אהבה ותצל" מאת איזבל איינדה ("פאיירד") וספרו של אריק סיגל "הכיתה" ("גראסה"). גם מכירות ספרות העיון הצליחו השנה, אבל בעיקר גילו הצרפתים עניין בביוגראפיות כמו זו של ז'אן לקוטיר "דה גול" ("סיי") וכזו של "קתרין דה מדיצ'י" מאת ז'אן אוריה ("פלמריון"), או כזו של אני כהן סולאל "סארטר" ("גאלימר"), וכן זכו להצלחה "ליאון האפריקאי" מאת אמין מעלוף ("לאטס") ו"מילנה" מאת מרגרטה בובר־נוימן ("לא סיי"), שעליהם דיווחנו במוסף באריכות.

שני ספרי ביכורים רומאנים בלטו ביותר. האחד "הוד האמבט" מאת ז'אן פיליפ טוסיין ("מינוי") והשני "ספינכס" מאת אן גארטה ("גראסה"). עורך הוצאת "מינוי" מספר כי "הוד האמבט" נמכר בכ־50 אלף עותקים, מקרה נדיר מבחינת רומאן ביכורים. הספר עומד להיתרגם ל־10 לשונות. גם "ספינכס" נמכר בכ־50 אלף עותקים. הצלחות אחרות של רומאנים ראשונים היו "קיץ אחר בירושלים" מאת שושנה בוקובזה ("באלאן"), "ספר הלילות" מאת סילווי ז'רמן ("גלימאר") ו"מוות מי מותק" מאת קלוד סאורה ("מאורה").

סיפורים ללא התרחשויות

בחוברת "סימן קריאה" מספר 19, שראתה אור לא מכבר, מתפרסם לראשונה בעברית סיפור מאת המספרת האמריקאית גרייס פיילי, בתרגומו של משה רון. פיילי אינה מוכרת כאן, אבל הצרפתים גילו אותה כבר מזמן וכך, לאחר הופעת ספריה "שינוי עצום של הרגע האחרון" ו"הבלומים הקטנים של החיים" בתרגום צרפתי, ראה אור גם קובץ סיפוריה "מאוחר יותר אותו היום" בצרפת בהוצאת "ריו ואג".

גרייס פיילי ילידת ניו־יורק (1929) כותבת סיפורים קצרים ביותר שבהם כמעט לא מתרחש דבר. היא רושמת רשימות, כצייר היא מניחה על הבד שלה כמה כתמים חסרי משמעות. אף על פי כן, כבאורח פלא מתברר לפתע לקורא המשתומם כי מוצפנים בהם כל האכזריות והגיחוך של הקיום האנושי.

גרייס פיילי, אומר מבקר "לא מתר", היא קוסמת של הקומי והפאתוס כאחד, שכן היא מזווגת את שני אלה לכדי אחדות שאינה ניתנת להפרדה. הסיפורים לובשים לעתים קרובות צורה של חידות, או צורה של סיפורים פילוסופיים מבלי שישאו עמם מסר או מסקנה של ממש. על הקורא מוטל אפוא לפענח את הסיפור ולחפש את משמעותו.

הנה כך, בסיפור הנושא את השם המוזר "באותה ארץ, אבל בלשון זרה", סירבה דווקא להינשא לאותם גברים שהכל רצו שתינשא להם". פוגש הקורא אשה זקנה המטוררת בבניין מצבה של בתה סוניה, שאינה מצליחה להתאושש מאבל משפחתי. "אין לך חיים", אומרת הזקנה לבתה. ילדה קטנה שנוכחת במקום, פונה אל סוניה ושואלת אותה: "יש לך חיים?" כתשובה נעצית הילדה בפרץ צחוק, ממין הצחוק הממלא את השקט ומכסה עליה. כמו ביקשה פיילי לומר שאת הקיום האנושי אי אפשר לאמיתו של דבר לפרש. פיילי מסתפקת ברישומו של הקיום על ידי הצבעה עליו ולשם כך משתמשת בכל גוני ההומור ובכל גוני המלאנכוליה.

Plus tard le meme jour, de Grace Paley, Rivages 59F.

נאפולי בקצב הטרנטלה

"מחול הלהבים" הוא רומאן ביכורים פרי עטו של מי שנודע כאחד המתרגמים החשובים מן האיטלקית לצרפתית, ז'אן־נואל שיפאנו. זהו רומאן נאפוליטאני, כתוב צרפתית, שלא נועד לאנשים צפוניים, אלא לאלה האוהבים את החום עוצר הנשימה, את הצבעים המבהיקים, את האהבות והתענוגות האילמים: בקצרה, לאלה האוהבים את התנועה בכל המהומה [illegible]

בראיון ל"לא מתר" אומר שיפאנו: "נאפולי היה עיר אובססיבית. בה באים לידי אחוות היופי הרקב, ההוד, ההתפוררות והסירחון".

נאפולי, המתוארת בספרו של שיפאנו היא זו של ראשית המאה ה־16. רוב הדמויות ברומאן הן דמויות היסטוריות, החל בגיבור הראשי מאסנייאלו, בן לא חוקי, פריאנט, יליד 1619, שאמו בת העם אנטוניה גארגאנו ואביו זקוף מחול המשמר של העוצר הספרדי. "ביקשתי לחשוף את שורשיה של אישיות כמאסנייאלו, שהגיע בנאפולי לזו שיבות כזו של קרנבל האגגלי, מין קרנבל בעד, שמחזיק בשלטון שבועות אחדים. אבל השלטון בנאפולי אינו הדבר המעניין. בשבילי, מאסאנייאלו הוא האמבלמה, הסמל, של העיר".

אין צורך לתפוס את "מחול הלהבים" כרומאן היסטורי דווקא. לאף באול שיפאנו לא התכוון לשחזר את נאפולי הישנה, אלא דווקא לתת ביטוי ל[illegible] אינה עיר, אלא היא [illegible] לעצמה. נאפולי אינה משליכה מאומה, הכל בה נערם זה על גבי זה. רואים זאת אפילו במבנה שלה. המתאר שלה זהה כמעט לגמרי לזה שהיה בימי נירון קיסר". למען האמת, אומר מבקר "לא מתר", יש חשיבות מעטה למאה ה־17 ולסיפור של אנטוניה, אמה הזקנה, בנה מאסאנייאלו ואהובתו ברנרדינה. עיקר של הרומאן הוא חגיגת הכתיבה, היוצאת במחול בקצב הטרנטלה — אותו מחול תזזית של דרום איטליה, קצב מהיר שעליו בנוי הספר כולו.

זהו ספר ים־תיכוני. העליבקר אומר שיפאנו: "בצרפת אוהבים את המידה המבלעת, את הבלתי אמור. אני אוהב כשאומרים הכל".

זהו רומאן של זימה ספרותית, רומאן פראי, ברברי, כמו האהבות הנאפוליטאניות המתוארות בו וכמו התפרצותו של הרחוב השכן. זוהי כתיבה של עודף, השוררת. כאמור, מלים איטלקיות בפרוזה צרפתית. כתיבה שאינה סובלת שום השתקה, שום שתיקה [illegible]. "באלתי מלים בלשונו מקבלי השכונה", מסביר שיפאנו, "והכנסתי מלים מרודאיאיטליה ללשון הצרפתית וכך שחזרתי את המעשה הבראשיתי אשר בעסקי גולדתי, היווג של אבי הסיציליאני ואמי בת ליון".

העיר משמשת לו לשיפאנו כבימת תיאטרון שבה באים הדברים לידי ביטוי דרך החושים וכשפת הגוף זו נאפולי של היופיים, המוצגת בטוטאליות של הקיום האנושי.

La Danse des Ardents
de Jean-Noel Schifano,
Galllimard, 90F.

[illegible] צירות ביאליק

ערב על הפזמון ושיר־העם ביצירת ביאליק ייערך בבית התפוצות באולם "בני ציון" ביום ה', ה־17.7 (י' בתמוז) בשעה 20.00. משתתפים: פרופ' עליזה שנהר, ד"ר זיוה בן פורת וד"ר זיוה שמיר (לרגל הופעת ספרה "הצרצר משורר הגלות: על היסוד העממי ביצירת ביאליק"). הזמרת אורה זיטנר תשיר מפזמוני ביאליק. כניסה חפשית.

[illegible]: רות אלמוג

תערוכות

מסע לעבר

שושנה הימן — פסלי עץ
אוניברסיטת חיפה
מאת צבי רפאלי

ציוני הדרך ביצירתה של שושנה הימן מצביעים בראש ובראשונה על אהבת החומר לשמו, אהבה אשר נודעה לכל הדיסציפלינות האמנותיות. בהן היא שולטת במיומנות רבה.

שושנה הימן: עץ, אבן, עור

בילוטם המוקצע של החומרים, החל במלאכת הרישום, הציור והדפוס וכלה בפיסול, עבר תהליכים הדרגתיים, מאז ראשית דרכה של האמנית העומדת בסימן של השראת פסלי רודי להמן, ועד הפרימיטיביזם הקדמון של יצחק דנציגר.

נדמה, כי הרישום של הימן, המצטיין בניקיון צורני ומתאר־קו חד וברור, מהווה מבחינתה נקודת־מוצא לקראת גילום פיסולי, שהינו גולת הכותרת בכלל יצירתה. משקלן הסגולי של עבודות האמנית מעוגן כבר בראשית דרכה בחיפוש אחר הקדמון, הקמאי שבמרחבי האזור הים־תיכוני.

התצוגה הנוכחית של פסלי־עץ, הכוללת עבודות אחרונות, אף היא בעלת קו איראי אחיד, הנתון בשורשי עבר. היבטים פולחניים, פאגאניים ומקראיים כאחד, הינם מסע לאין קץ אל העבר, בו פסלי עקדת־יצחק, האיל והיונה משמשים בערבוביה.

הנתון של כל פיסה וגוש עץ מהווה סממן ארכאי, המוליד מעין מיתולוגיה של חומר הוילי, דמוי טוטם קדמון וכס מלכותי על סמליו ההראלדיים. אל הכס הפרימיטיבי מתלווים חומרים נוספים. פעם זהו פיסת בד לבנה, פעם אלה חלוקי אבנים וסלע העושה עור עזים כעין קישוט ברואי. האלמנטים הפיסוליים הם אפקיים לרוב. מסעם קשות, גולמי, הם נעים בין פשטנות מרעת הפשטה קלה כאחד. לטעמי, החומר מנבה כאן את הרוח ההגנות את הרגש.

הנטייה אל הקדמוניות כידוע, איננה חדשה באמנות ישראל. מאז "האריה השואג" של מלניקוב ו"נמרוד" של דנציגר ועד ה"כבשים" של קדישמן, נמשך המירוץ אחר השיבה אל ראשוניות הארץ והמקום. ואם אין זו רוח הזמן בלבד ("באייסט" ניטשיאני) ולא הכמיהה אל הדם והקרקע", תצמח מזה ברכה.

יחסים משתנים

תערוכת "גרולקמן", אגף הנוער, מוזיאון ישראל
מאת ניצה מליניאק

קרוב לוודאי שבתערוכה דידאקטית נחמדה זו, ימצא הקהל הצעיר שעשועים נעימים שלקח טוב בצדם. אמנם אין למצוא כאן ריקודים, או משקופלאים שטעמו כטעם עוגה ממולאה דובדבנות, צלי תרנגול־הודו וגלידה גם יחד, כאלה שניקרו על דרכה של עליסה במסעה לארץ הפלאות, ובכל זאת שמץ מבוזם הנסתר של פידורי פטריית המופלאה של הוזל, מר גומאי, יפעל על הלבבות הרכים את פעולתו. שכן בדרך קלה, נעימה ומושכת־לב יוכלו לעמוד על טיבם של כמה מושגי־יסוד כמו פרספקטיבה ויחסי־גדלים.

בין המוצגים עבודות אמנות מקוריות ידועות מאוד כמו "אגרת העידנים" של רנה מאגריט שכל כולה זעירה למרי ובה כיסא נפילים וכיסא גמדים וכן פורטרט היפר־ריאליסטי מעולה, אריך ממדים (של לושה מטרים גובה), מעשה משיחות מכוחל. זעירויות של האמריקאי צ'אק קלוז, ולצדן שחזורים יפים כמו פסל ענק, על־פי היצירות המופלאות, המסתוריות שנתגלו באיי הפסחא (מוצב בחצר החיצונית) או "האטב" של קלאס אולדנבורג וסדרת הילולות של יואב בראל ז"ל.

דוגמאות רפרודוקטיביות מצוינות של ציירי מופת בני תקופות ומגמות שונים ועבודות מקוריות של אמנים ישראלים בטכניקות שונות בהם ברלינסקי, קלוזר, מזת, מזריס ופתטופרו. עוד בתערוכה איורים מיניאטוריסטיים חביבים של צרפתי, מיטבאל, קישקה, פרנקל, איתן, גרשוני, רן, כרמי וכץ. וגם אם הצגתו של ציור ישן, בסגנון האר־דקו של גרשוני, או שלושה ציורים "סקיציים" באפיים של אבדימסון, נראית לנו מיותרת במסגרת דידאקטית זו, הרי אין בכך כדי לפגום ברושם הכללי המוצג שיש בכוחו, בחולט לספק חוויה מאלפת לקטנים והנאה בלתי מבוטלת למבוגרים תלויים. ידע מעמיק יותר מן האספקטים המדעיים של הנושא יוכלו לרכוש במסגרת ביקור בתערוכה "עין־דואה" מטעם הסדנא למדע של האוניברסיטה העברית בגבעת רם.

מבט אל העבר

תערוכת רישומים, גלריה נורה, רח' בן־מימון 9, ירושלים

אנסף ראוי לציון הפעם את הביקור בתערוכת הקיץ של גלריה נורה זו להוויה של ממש. המדובר במבחר עבודות על נייר של קבוצת ציירים איכותיים שרובם אינם עוד עמנו, המייצגים נוף תרבותי של־ראוכן הלב נכבר העולם. ביניהם ידועי־שם כמו שטיינהרדט, קפנס־טנט, שוורץ, קוקושקה ואחרים וכאלה שלא אף גדולתם נשארו כמעט אלמונים, כמו האמנים גיולה צילצר ולודוויג יונאס. וכן דפים יפים מעובתו של הצייר היהודי רוסי נמכווד שהובא באחרונה ארצה על־ידי בתו הפסלת, מרים, ועבודות מצוינות של פרנץ ברג־היימר, היוצר בעקביות במגדל השן שלו שעל מדרונות הכרמל. עוד בתערוכה שמות נשכחים של חברים בולטים בקהילת פליטי גרמניה הנאצית שנסחפו אל חופינו, כמו לאה גרונדיג (שעקרה עם תום המלחמה לגרמניה המזרחית) ושל אורה לשעה, האיטלקי פרז ועבודות אופייניות של פינס, בקון, עוזה, הפטר, לישנסקי [illegible]

הופיעו מהדורות חדשות
של הספרים הבאים:

חנויות קינמון
מאת **ברונו שולץ**
שני קובצי סיפוריו של הסופר הפולני־יהודי מדרוהוביץ', שנרצח על־ידי הנאצים ב־1942, ונחשב כסופר הפולני החשוב ביותר בתקופה שבין שתי מלחמות העולם.

עיר ומלואה
מאת **ש"י עגנון**
עיירתו של עגנון היתה לעולם ומלואו, בכוחו של מספר בעל תשעה קבין של לב תם וראיית אמת של רומנטיקן מפוכח.

ש

הוצאת שוקן ירושלים ותל־אביב

האוניברסיטה העברית בירושלים
המכון ליהדות זמננו
הופיע בהוצאת הספרים ע"ש י"ל מאגנס
יהדות זמננו
שנתון לעיון ולמחקר
כרך מס' 3
עורך: מנחם קאופמן
משתתפים: מרדכי אלטשולר, שמואל אלמוג, יהודה באואר, יוסף גורני, פריסילה דייל־מנס, סרג'ו דלה־פרגולה, ארתור הרצברג, רוברט ויסטריך, יחיעם ויץ, אביבה חלמיש, אוריאל טל ז"ל, דב לוין, משה ליסק, ויויאן ליפמן, סילביו פראר, שאול פרידלנדר, מנחם קאופמן, שמואל קרקובסקי, עוזיאל שמלץ.
בשנתון 353 עמ'. מחיר: 24.95 ש"ח (כולל מע"מ)
ניתן להשיגו בחנויות הספרים ובהוצאת הספרים ע"ש י"ל מאגנס, ת.ד. 7695, ירושלים.
בהוצאת מאגנס ניתן לרכוש את שלושת כרכי השנתון במחיר מיוחד.

SOTHEBY'S
FOUNDED 1744
גרפיקה מאה 19 ומאה 20
הדפסים, תחריטים, ליטוגרפיות
מומחה סותבים הבינלאומי
יבקר בארץ בימים הקרובים:
להערכה ולייעוץ נא לפנות בהקדם למשרדנו.
סותבים, רח' דבהח 19 ת"א 63416
טל: (03)223822 שעות: 9.00—16.00
סותבים
בית המכירות הפומביות הגדול בעולם

משרד המשפטים
משפט עברי
סמינריון בדיני שומרים
יום ה'־מוצ"ש, י'־י"ב בתמוז תשמ"ו (17-19.7.86), מלון הולילנד, ירושלים
דברי פתיחה: **מר יצחק מודעי**, שר המשפטים
יושב ראש: **עו"ד מנחם ברגר**, ראש לשכת עורכי הדין בישראל.
מרצים: **השופט שמואל פינקלמן**, בית המשפט המחוזי, ירושלים. הנושא: הגדרת השמירה
ד"ר יעקב ויינרוט, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת ת"א. הנושא: לאקונות בחוק השומרים ודרכי פרשנות
הרב עדין שטיינזלץ. הנושא: התלמוד - האם אפשר בלעדיו?
מנחים: **עו"ד משה דרורי**, **עו"ד יצחק מירון**
סיכום: **פרופ' נחום רקובר**, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
הסמינריון הבא דיני עונשין
יום ה'־מוצ"ש, כ"ג־כ"ה באב תשמ"ו (28-30.8.86), מלון לרום, ירושלים
פרטים והרשמה: משרד המשפטים 02-270266
הכנס הבינלאומי הרביעי למשפט עברי
(בשיתוף המכון לחקר המשפט העברי, האוניברסיטה העברית בירושלים)
הכנס יתקיים בקיבוץ רמת רחל שליד ירושלים, בתאריכים י"ג־ט"ז באב תשמ"ו (18-21.8.86), בהשתתפות מרצים מן הארץ ומחו"ל. לקבלת תכנית מפורטת: משרד המשפטים 02-270266; ד"ר ח' בן־מנחם, האוניברסיטה העברית 02-882501

יום עיון עם אנשים ומחשבים
מרכז ההדרכה
יום עיון
יזמים בתעשיה
תל־אביב, מלון רמדה, יום ד' 23.7.86
מטרת יום העיון ללמד את ההיבטים השונים הקשורים בפרוייקט עתיר ידע.
המרצים: ישראל מקוב, ד"ר יגאל איל, אבנר בוהק, עמוס אפרתי.
פרטים והרשמה: מרכז ההדרכה
אנשים ומחשבים, טל. 280640, 03-295148

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

מלת המפתח — שייכות

"גלריה" הולכת ומשנה את פרצופה. כרמית גיא השתחררה והיא מתגלה כמנחה סימפאטית ואינטליגנטית, נעימה מאוד ה־מראה אודיה נינוחה. אנטי־כאותית, על פראניה ועל האולפן. יגאל תומרקין הוא תמיד מראיין מרתק, גם כשהוא ברגיה. הוא בעל דיעות ודרך־ראייה מקוריים וכשר־ביטוי מעולה. ספרו החדש, "המרכז והשוליים" נאצלו לעולם לדעת מעולם מה המרכז ומה השוליים) מסקרן כמו שתמיד מסקרן כל מה שהוא עושה ואומר.

משום כך, הצטערתי שתומר־קין שלא שותף בדיון בין שרה בריטנברג־טסמל לבין גרשון עפר־ת, על גישות הדיעות באמנות הישראלית. הרי זה היה טבעי ומובן מאליו.

עופרת מדבר בשם האמנות הקשורה לדבריו בזיקה למקום ובהתחברות למיתולוגיות מקו־מיות. הוא טוען כי זרם זה נתקל בהתנגדות חזקה לכך הוא מצא בתערוכתו של אברהם אופק, שלא מצאה לה מקום במוזיאונים הגדולים.

כרמית גיא

שרה בריטנברג־טסמל מתנגדת ויוצאת נגד זיקות ודברים הא־שוניים. כשם המקומיות ברמה גבוהה יותר, כשם מורכבות מסוימת. היא דוגלת בגישה ערכי בקפוחה־מוצא לבחירתה. מלת־המפתח היא שייכות. הוו־כוח בין בריטנברג לעפרת הוא אולי עקרוני מבחינתם. אבל מב־חינת המשקיפים שמאחורי הה־מינוח שלה, הוא נשמע כמיוער ליודע ח"ן בלבד. תומרקין, כפי שהסקתי מדבריו הקצרים, אינו מאמין באסכולות מלאכותיות, פרי רוחם של אוצרים למיניהם, המחפשים לעצמם מקום במילון אמנותי. אין הוא מקבל פרשנות מוכנה מראש. אני מאמינה שהיה לו מה לומר על דבריהם של עפרת ובריטנברג. ויכוח כזה היה מפיח ללא ספק רוח חיים ב"גלריה".

שיחה על היינריך היינה

היינריך היינה היה הנושא ל"סוף ציטוט". ההשראה לכך באה עקב המחלוקת בדבר קריאת רחוב בתל־אביב שמו. הרי לנו השראה ברוכה: סוף־סוף בתקרבת "סוף ציטוט" למה שהיא אמורה להיות, תכנית על ספרות ושירה, בהשתתפות אנש־ים אינטליגנטים ותרבותיים. כאשר מופיעים בתכנית אנשים שיש להם מה לומר, מעט והדו המתנתי של ירון לונדון והוא מנמיך את הטונים הידעניים הסמכותיים שלו. אולי מפני שהוא חש בעליל כי הפעם הוא בחברת בקיאים וחכמים ממנו, ומוטב לו לבל ימעד, כדרכו.

לונדון השכיל להזמין לאו־לפן, לצדו של שלמה טנאי, מתרגם "שירי הים הצפוני", את יגאל לוסין, שיצא לחפש את "מקורות הלב הנפש היהודיים" הגיע אל היינה. ואת גרשום שוקן, שהיינה הוא חלק לא־נפרד ממטענו הרוחני התרבותי.

לוסין מרגיש את ההיבטים היהודיים בחייו וביצירתו של המשורר, מאמצו אל חיקו וכמו שמח על המציאה שנפלה בחל־קו. הוא מגלה "יהודי בלב ונפש. שנטבל לנצרות מטעמי תועל־לת". ("שירי הים הצפוני" נכתבו בעת משבר ההתנצרות שלו). לו־סין מצביע שוב ושוב על המו־טיבים היהודיים ביצירתו של "בירון הגרמני", ומתעכב על "הרבי מבכרך", לדעתו, יצירתו החשובה. לוסין מעניין, בקיא ותלהב אבל חד־צדדי בהערכתו ובהערצתו את היינה.

יגאל לוסין

גרשום שוקן מסויג יותר. הוא רואה בהיינה אדם רב־פנים, שהעניין היהודי היה רק מן אחד באישיותו המורכבת. שוקן מציין כי היינה היה יהודי וגרמני בעת ובעונה אחת. הוא חש שווה בין שורים דווקא באותם ימים של התעוררות לאומית גדולה בגר־מניה. שוקן מוכיך אימרתו של יהודי גרמני גדול אחר, שאמר שאילו ניתחו אותו והפרידו בו את החלקים הגרמניים מן היהו־דיים, מי יודע באיזה צד היה הלב — אבל לאחר הניתוח. הו־סיף, לא הייתי חי. לדברי שוקן, היינה מעורר עד היום בגרמניה רגשות אמביוואלנטיים מאוד. וכך לפגוע בכולם עוררה עליו התנגדות. הממסד הפוליטי עיין אותו על הכתיבה הפוליטית שלו. משום כך, נאלץ היינה לעקור לצרפת. שוקן מספר כי יש כיום בגרמניה התעניינות מחודשת בהיינה. כתבים יוצאים לאור וגם נכתבות עליו ביוגר־אפיות חדשות, למרות הטינה שהיתה עליו בלב הגרמנים.

גם אם השירים המתורגמים לעברית נשמעים פשוטים מאוד, כפי שמציין שלמה טנאי, כתי־בו של היינה בגרמנית מצטיינת במלים ובצירופי־מלים שאינם בשום שפה אחרת. אלה יוצרים את המורכבות המיוחדת לו. לו־סין ושוקן מדברים על הרוח הנבואית שנתן בה היינה. מאה שנים לפני היטלר, אמר: "בגר־מניה תוצג הצגה, שלעומתה המהפיכה הצרפתית תיראה אידי־לית". הנבואה התמלאה בשל־מותה.

נופים אנושים לעומת טבעיים

עתים מזומנות תורת למרקע הסדרה התעודית "על נהרות בבל". זו סדרה הגונת המנמה לספק לצופים מידע מאוף. הפעם (יום ה') מדובר בקהילה היהודית בדרום־אפריקה. בכל שזה נשמע מפתיע, בדרום אפריקה חיים כיום רק 120,000 יהודים. קהילה קטנה יחסית, מבוססת ואמידה, אפילו עשירה. לעומת מיעוט אנשיה, היא רבת השפעה. הן מבחינה יהודית־ציונית, והן מצד מעמדה בממסד ובחברה הדרום־אפריקנית.

בראש מפלגת האופוזיציה, ה־לוחמת באפרטהייד, עומדת שני־ם רבות הלן סוזמן — אשה מקסימה ומרתקת באישיותה החזקה. אשה אמיצה מאוד. היא מופיעה בסרט, ולדעתה הב־חרצת, הממשלה עדיין חזקה מאוד. אבל בטווח הרחוק, השח־ורים יצליחו במאבקם, תודות לכוחם הכלכלי כפועלים. סוזמן מצביעה על הרפייה כלשהי בכללי ההפרדה הגזעית, ועל ההגמשה בעמדת הממשלה. אך העקרונות המנוגים לא השתנו.

היהודים בדרום־אפריקה לפוד־ות הזולקם הגדול, רואים עצמם כציונים נאמנים ויהודים טובים. אבל — תופעה מעניינת ומד־ראיגה — למרות המהפיכה העוברת על המדינה, האף שרוב הצעירים מתכננים את עתידם, העלייה לישראל לא גדלה. ישראל איננה נכללת בתכניותם של העוזבים. מנהיגי הקהילה נראים נבוכים במקצת. הם שוע־נים לצירוקם, שיש להם חובת תפקיד בדרום־אפריקה, הם חיי־בים למדינה זו. דומה שבישראל איש אינו מודאג. כבר הורגלנו לזה. כל זמן שמגיעים הכספים מדרום־אפריקה, לאיש לא איכ־פת.

יוסי גודארד (תסריט ובימוי) ואנשי הצוות שלו עשו מלאכה מקצועית ואמינה. הם הביאו לצופים משהו מנופיה הטבעיים היפהפיים של דרום־אפריקה ,ומשהו מנופיה האנושיים המד־כאיבים: עיי הדימורים שלה, הפער העצום בין חיי הלבנים והשחורים. היה מעניין לצפות בחסידי חב"ד בדרום אפריקה. את מקומה של הציונות בלבות היהודים עשויים לכבוש עכשיו חסידי חב"ד.

רשימה שחורה של זכרים, עיתונאים

אם ימשיך מאיר שלו לחטט בעיתונות, עוד ימצא עצמו בר־שימת האנשים המבוקשים ביד־תר עלי־די העתונות. ואל יהיה הדבר קל בעיניכם. בימים אלה של כאסמ איש. שלו ראוי באמת לכל השבחים. הפעם הוא חושף את פרצופה המעוות של המאצ'ו הישראלי בעיתונות. נשים שאינן מתפרנסות מהד־פעתן החיצונית — פרקליטות, אחיות רחמניות וכיוצא באלה — זוכות שעיתונאים־זכרים יתארו אותן כאילו היו מועמדות לתפ־קיד האשה החושקת ביותר של השנה. הם מפספסים במה שנראה להם שהם רואים מאחורי הכפתור הפתוח בחולצתה של פינה דכורי. הפרקליטה הישר־פיה המסעידה את יצריהם. הם מודדים בתאווה את נתוניה החיצוניים של רודית בייניש, כשהם מגנים עליה מפני הרב דרוקמן; הם מגיעים אל מתחת לחגורתה של אילנה כהן, אחת ממנהיגות שביתת האחיות. המר־פיעה בדמיונו של אחד הזכרים האלה, כ"אשה עם פלפל בתחת".

אותו עיתונאי, שאול אברון, רואה כבדוגמה בכל אשה אוב־ייקט להזיותיו המיניות. זכור, לי עדיין הראיון שלו עם הזמרת יהודית רביץ. הוא ריווח לה את מה בדיוק חבר שלו רוצה לעשות לה. והיא לא זרקה אותו מביתה. לאריבבר קראתי מתוחי־תיו בתצוגת אופנה. הוא הציץ, פשוטו כמשמעו, מבעד לתור ה־מבעל.

עכשיו מצטרף אל חבורת הזכרים צעיר ושמו יאיר לפיד. הגיגיו בכל תחום תחת השמש מפארים את דפי "מעריב". אין מנוס מן התשפוכת העכורה שלו. שלו מתאר את ריעותיו של הגברבר — שניסיונו רב כבראה משכותיו — על נשים אוטלקיות וכיוצא באלו הסו־ביות. מתברר לפנינו מקצוען לעיילא, בר סמכא על נשות העולם.

יום אחד אולי תפורסם "ר־שימה שחורה" של זכרים־עי־תונאים אלה, המסוכנים לנשים. כמו סוסים ואלימים אחרים.

אין סיבה למסיבה

בתבור שבוחה וריסוטה של "סיבה למסיבה" עולים על הפשוער. התכנית בצליחה גם ליחוק את החן הטבעי והספונ־טאניות של לילית נגר. לאריבבר, לאחר שצפיתי בתכנית הרא־שונה של נגר, בערבית, תהיתי מדוע אין מגייסים לתכניות בעברית בנוח ובאיינת כמות, העוברת את המרקע, ומחוננת באינטליגנציה והקלילות הלא־מחייבים של אישיות טלווי־זיונית. תמהתי מדוע אין מציעים לה תכנית במתכונת דומה לצ־בגית שהוא מנחה בערבית. אבל היא הגיעה דווקא אל "סיבה למסיבה".

וכך, על רקע תפאורה קי־טשית, מצועצעת, האמורה להי־ות זוהרת וראוותנית, מקושטת בעלי שלכת פוזרים בקפידה — ביתני הישראלי — מוצאים לנכון לפתוח את התכנית במנחה עצמה, בלבוש תואם את התפאו־רה, כשהיא שרה חיקוי לא־מוצלח של איב מונטאן. לאחר־מכן אנו נידונים לגודש של דברי תפלות, ולמצער של זמרים ובדרנים המצאים לנכון להיטפש, ובמקום לשעשע ול־הצחיק את קהלם, הם מביכים אותו. אפילו חוה אלברשטיין נראתה לא־אישית, בשירים מ־תקליטה החדש. שירה לא הלמו את המעמד ולא את האווירה ב־אולפן, ולא הותירו את רישומם.

על האחרים שהופיעו שום אין טעם להרבות מלים. מוטב לש־כוח את הופעותיהם. גם כדאי לשכוח את המזמנים של עמוס אטינגר, שהשכיבה ללילית נגר, בקריצה משמעותית ללבו הרב־יש של הקהל. האם איבדה את שיפוטה וטעמה? נותר לחכות בקוצר־רוח להופעתו של שלמה ניצן, קרן האור היחידה במסכת זו של תפלות. הנה כמו מתוך נקם מלמעלה, הקלטת שהקלט־תי עליה את התכנית נקטעה ממש ברגע הופעתו.

אבל לא החמצתי את הופעתה של הילדה הבלגית שזימרה באירוויזיון, וזכתה משם־מה במקום ראשון. מתברר שראש הממשלה מצא זמן לשוחח אתה לאו דווקא על פוליטיקה, מסתבר. כנראה לא שאל לדעתה על ועדת החקירה. לשם מה הוא צריך את זה? זמנו של מר פרס לא היה פנוי לו לפגוש את קלוד לנצמן, בימאי "שואה". מה רצה ממנו בגין, שקיבל לשיחה את כוכבי "דאלאס"? מדוע יצא או הקצף עליו?

חוסר אחריות

ב"זה הזמן" (יום ב') רם עברון בראיין את אסא קדמוני. ומציג את כקורה לפרטיו העגומים. האיש בנצייר כקורבן הבוזאה שלאחר מלחמת יום־כיפור. בעד־רת עברון המראיין הזולך, לשמע הרצאת התלאות. מספר קדמוני סיפור שעיכתי להעיד ולהודים: הדיבו וניתז אותו על חלקו בתנועת המחאה הוא לא יכול למצא עבודה. הוא החזיר את עיטור הגבורה שקיבל. לבסוף הגיע לידי התמוטטות נפשית. ואושפז בבוסר לחולי־נפש.

עד היום, כעבור שנים, עדיין הוא מחרים ומנודה. הוא עובד במשרד הביטחון, בתפקיד שאי־נו הולם את נתוניו. לדבריו, חייו "חיים אפורים לגמרי". הוא "שרוף מבחינה פוליטית". כמש־ושה, זה סיפור סאגני, המטביע את קלון בחברה הישראלית. תמוה שעד היום לא קם איש להתריע על כך, ולתבוע את עלבונו וזכויותיו של אסא קדמוני.

אבל משהו חשוד עלי בסגנון הסיפור של קדמוני, בהיתפסותו לפרטי־פרטים ובהכרזות הפטר־טניות שלו, על "לויאליות טוט־אלית לאמת" — אמת שאינה ברורה די הצורך — כאילו בידיו המונופולין על כל האמת ההס־ודית. לא הממסד אישפז אותו, אלא גיסו ובני משפחתו. אין אנו יודעים מה היתה סיבת התמוט־טות הנפשית שלו. הרי עוד רבים השתתפו בתנועות המחאה, הם אינם מנודים ומוחרמים; אדרבא, הם אף ממלאים כיום תפקידים רשמיים רמים, בכנסת ובממשלה. במקרה הטוב, יש משהו תמוה בפרשה זו.

אבל הסיפור אינו כה פשוט וחד־צדדי. לפנים היה קדמוני אחד מנאמניו של אריאל שרון. בלוויית כלבים יצא להפגין נגד הרמטכ"ל דאז מרדכי גור. הוא השמיץ בראיון את גור וקרא למינויו של שרון לשר ביטחון. אכן, עדיין אין זו אינה עילה מספקת לאשפז אדם. מכל מקום מתברר שקדמוני לא היה, כדב־ריו, "שרוף" מבחינה פוליטית.

על רם עברון, על התחקירנים שלו ועל מפיקת התכנית לחקור סיפורים כאלה לפני הראיון. לא כל סנסציה המתפרסמת ב"מעריב" היא האמת, כל האמת ורק האמת. תמונה מעוותת כפי שהוצגה ב"זה הזמן", לא רק שאין בה לסייע לאסא קדמוני, אלא היא עיתונות לא־אחראית.

מכתבים למערכת הארץ

מיתוס המודיעין מסוכן לביטחון

המיתוס של עליונותו ואי־פגיעו־תו של הממסד המודיעיני בישראל, נפל כבר ב־6 באוקטובר 1973. אז נפל כל אגף המודיעין בשבי קונס־פציה מוטעית, שהביאה מלחמה.

במלחמת לבנון, למד אמ"ן לקח תנזר בהערכותיו, אך שמא לא רצה להסתבך כלל, לפי התנהגותו של ראשו אז, שגיא, שעשה מלאכתו קלה, התנגד לכל פעולה שלנו.

בלבנון נכשל גורם מודיעיני, מתחרה לאמ"ן, המוסד, שהערכותיו ופעולותיו בלבנון היו כשלון מוחץ, עקב קונספציה מוטעית בדבר מהי־מנותם של המרונים כ"בעלי ברית". כעת, נותר הגורם המודיעיני הממשי האחרון כאבן "בולת", השב"כ, כשגם הוא מתרוצץ בתוך עצמו.

כל גופי מערך המודיעין הישר־אלי לוקים מזה שתי עשרות שנים במחלות יסוד קשות, שיש לטפל בהן כעת, אם רוצים מודיעין טוב ויעיל. כל אלה המדברים על סיכון ביטחוננו, מוטב שיקחו לתשומת ליבם, שהגופים הללו, בעצם מחד־ליהם הם, הם שסיכנו את ביטחון ישראל, וכל חקירה ותקון יסודי ומי־קף רק יתרמו לביטחוננו.

עודד ינון
ירושלים

סולם שכר יחיד

בעקבות שביתת האחיות, ומתוך מחשבה על השביתות הרבות של עובדי ציבור, אותן לבטח עוד צפון לנו העתיד, הריני מציע להתחיל בהקדם בהנהגת רפורמה כללית במערכת השכר במיגזר הציבורי.

עיקריה של רפורמה כזאת יהיו: סולם שכר אחד ויחיד במגזר הציבורי, שיעניק לכל עובד את השכר המגיע לו על־פי מקצועו, הכשרתו, מאמץ, סיכון, הצטיינות, וכיוצא בזה. מיסוד הליכי הבר"מ בענייני שכר על־ידי חקיקה חדשה. ביטול או צמצום זכות השביתה במגזר הציבורי.

הצעה זו אולי קשה לביצוע, אך עובדה היא, שעקרונות אלה פועלים בהצלחה שנים רבות גם בארצות דמוקרטיות אחרות, שהן גרמניה, הולנד והשירות הציבורי הפדראלי בארצות הברית. המלצות לאיסור שביתות בשירותים ציבוריים מד־פיעות אפילו במסמכים של ארגון העבודה הבינלאומי ובצ'ארטר האי־רופי.

יתרונותיה של הגישה המוצעת הם הפסקת הפגיעות התדירות והי־קשות באינטרסים החיוניים ביותר של הציבור. תיפסק גם התחרות בין קבוצות עובדים שונות בנושאי שכר. לעובדי הציבור יובטח שכר הוגן. מלאכת הכנת תקציב המדינה, עמידה בתקציב, ייעשו למשימה אפשרית.

שלמה קרמן
תל־אביב

מערכת החינוך בארץ

שתי הרציחות שאירעו ב־30.6, רצח העובדת הסוציאלית במגדל העמק, ורצח האם ביבנה, בעת חגיגת סיום שנת הלימודים של יל־דיה, חייבות להדליק נורה אדומה במערכת החינוך של ישראל, ולא רק בה.

נראה לי, שממקור ולוח אחד נבעו שתי הרציחות הללו: מן האמונה הרווחת בחוגים מסוימים בארץ, שהאינטרס הלגיטימי היחיד הוא האינטרס האישי.

נראה לי, שזה אחד הכישלונות החמורים ביותר של החברה הישר־אלית. לא הצלחנו לחנך את התושבים בישראל, שקיים אינטרס לגיטימי השונה במהותו, ואולי אף נוגד את האינטרס האישי, ואין הוא פחות ממנו בערכו. יתר על כן, התנהגותנו מחזקת את האמונה שמה שאני רוצה חייב להיעשות. כך קורה אצל פרטים, כמו בשתי הרציחות הללו, וכך קורה אצל ציבורים.

הגיעה השעה שראשי הציבור בארץ יתנו דעתם להחזרת מודעות הלגיטימציה של אינטרס הזולת, למחשבתם של כל תושבי המדינה.

יאיר גורן
ירושלים

איך מענישים על ביקורת

ב"הארץ", 4.7.86 נתפרסמה רשי־מתה של נילי מגרלה, שכללה מכתבם של תלמידי כיתה ו' מגימנסיה הרצליה למנהלם, מר ברמי יוגב. התלמידים מכבים את בית ספרם כית חרושת לציונים, מוסר המחנך להישגיות, לתחרות ולעקבותיהן למעשי התנאה. הם מתאוננים כי כל שלושה ימים עור־כים להם בחינה. לדעתם המורים אומרים להם, כי הם נגד השיטה הקיימת, אך אין הם עושים דבר כדי לשנותה. תלונותיהם כפני "השל־טונות" נתקלות בקיר אטום.

אומץ ליבם של תלמידים בני 16, לכתוב מה שום חושבים ומרגישים, עורר את זעמו של המנהל והוא הטיל על המבקרים הצעירים עונ־שים חמורים: איסור לגשת לבחינות בגרות בהיסטוריה והשעייה מרישום לבית ספרו לקראת שנת הלימודים הבאה. מהעונש הראשון הוא נסוג בלחץ ההורים ולאחר שהתלמידים שיגרו לו מכתב התנצלות. את העונש השני הוא יבטל רק לאחר שכל אחד מהתלמידים יתנצל באופן אישי בכתב מתוך חרטה כנה.

זוהי פרשה עגומה. היא רק ממחישה איזה אקלים אנטי־חינוכי ואנטי־דמוקרטי שורר בבתי־הספר שלנו. מה יש אפוא להתפלא, שהתלמידים מאוסים בלימודים ובד־מוקרטיה ונתפסים ללאומניות והת־נהגות לא תרבותית. במקום להבין את תלמידיו ולהרהר על תיקון החינוך בבית־הספר, נעלב מנהל הגימנסיה המהוללה. הרי כל בתי הספר לוקים במה שלוקה בית ספרו. ואילו אפילו רצה, אין בכוחו לשנות את השיטות הנהוגות בבית ספרו מי־סודה, אין הוא אשם בכך שמשרד החינוך והתרבות קופא על שמריו ומרוצה מהישגיו.

יהודה כהנא
ירושלים

הארץ ממליץ

תל אביב

שואה (מוזיאון ת"א) — תשע וחצי שעות של ראיונות עם עדי ראיה, קורבנות ורוצחים. קלוד לנצמן משחזר את "הפתרון הסופי" לפרטי פרטים.

ימינו של צב (לב 3) — גבר ואשה בגיל העמידה משתפים פעו־לה בגניבת שלושה צביים מגן החיות הלונדוני ושחרורם במרחבי הים. תסריט של פינטר, משחק טוב של בן קינגסלי וגלנדה ג'קסון, ובי־מוי עדין של ג'ון אירווין, חוברים ליצירת קומדיה בריטית צנועה על בדידות בעיר.

בר 51 (גורדון) — אהבה אסורה בין אח ואחות, מאפשרת לבימאי עמוס גוטמן להציג את שולי החברה התל־אביבית. דיאלוג אמין, משחק טוב, ובימוי רגיש.

זכרונות מאפריקה (שחף) — חייה של הסופרת איזק דינסן (הבארונית הדנית קארן בליקסן) בחווה לגידול קפה בקניה בראשית המאה. מריל סטריפ ורוברט רדפורד מככבים בסרט, שבוים ע"י סידני פולק ברומנסה הוליוודית. נופים מקסימים ביופיים וקצב המרחיב את הלב.

שגעון של לילה — (רב חן) — במשך לילה אחד ברובע הסוהו בניו־יורק עובר גיבור הסרט מעמדה של תייר למצב קיומי של חיה נרדפת. קומדיה שחורה, סוריאליסטית, בבי־מוי של מרטין סקורסזה.

נשיקת אשת העכביש (דיזנגוף 1) — ההומוסקסואל בגיל העמידה ומהפכן מגפני כלואים בתא אחד בבית־סוהר בדרום אמריקה. ביים הקטור בבנקו ("פישוטה"). ויליאם הארט זכה בפרס ה"אוסקר" על משחקו בסרט זה.

ירושלים

שגעון של לילה (רון) — ראה גת ת"א.

חיפה

שגעון של לילה (רב גת) — ראה גת ת"א.

נשיקת אשת העכביש (שביט) — ראה דיזנגוף 1 ת"א.

חלום הנופש ★ פלמחים ★ נס הרים ★ מלון קמפינג ★ בידור ★ ספורט ★ אירועים ★ חלום הנופש ★ פלמחים ★ נס הרים ★ מלון קמפינג ★ בידור ★ ספורט

זילכה אילן בע"מ — כפרי נופש וקמפינג

חלום הנופש הישראלי

כיף חיים בפלמחים

כפר הנופש פלמחים

ארוחת במחזורים של 3 או 4 ימים

בואו לקחת חלק בנופש ים־תיכוני, על חוף ימה המקסים של פלמחים, במקום שהוא מרכז חי ותוסס של כיופים:

- מגורים בביתני נפש מרוהטים
- צוות מדריכים מעולה
- חמש ארוחות ביום, תפריט עשיר ומגוון

אטרקציה!
רכיבה מודרכת על סוסים וסוסי פוני

גלשנים ■ משחקי כדור ■ מחול אירובי ■ ריקודי עם ועמים ■ שירה בציבור ■ מוזיאון ארכיאולוגי ■ סיורים בקיבוץ ■ סרטים ■ קשת וחץ ■ מגלשות

מחיר מבצע לרגל הפתיחה
26 ש"ח לילד + מע"מ
36 ש"ח למבוגר + מע"מ
עד 17.7.86
לאחר תאריך זה: תוספת 10%

הזמנות:

כפר הנופש פלמחים
בקיבוץ פלמחים
טל. 64–(03)958958

במשרד הראשי תל־אביב
טל. (03)296351/2

המשרד הראשי:
אילן
מפעלי מחנאות וקיט בע"מ
רחוב אליהו ספיר 14, תל־אביב
טלפון 2 (03)296351

חלום הנופש ★ פלמחים ★ נס הרים ★ מלון קמפינג ★ בידור ★ ספורט ★ אירועים ★ חלום הנופש ★ פלמחים ★ נס הרים ★ מלון קמפינג ★ בידור ★ ספורט